

BALKAN / BOJI V BOSNI, PRETEPI V BEOGRAJSKI SKUPŠČINI

Žrtve so zdaj - konvoji

Medtem ko v Italiji protestirajo zaradi uboja njihovih voznikov, so včeraj pri Maglaju ubili še tri danske voznike tovornjakov Unproforja - V Beogradu so na hitro odstavili še Dobrico Čosića

Ti očeta do praga, sin tebe čez prag

TONE HOCEVAR

Balkanska norija in morija se imenitno razpletata v skladu s svojo zelo srbsko (anti) logiko. Drugace se skoraj ne bi mogla, ce je verjeti poznavalcem (zakaj jim ne bi?), ki so se zdavnaj napovedali, da se bo zadnje dejanje vojne začelo, ko se bodo Srbi začeli klati med seboj. Sele potem torej, ko se bo za udejanilo reklo »ti (Milosević) očeta (Cosica) do praga, sin (Seselj) tebe (Milosevića) čez prag« in bo moral nekdo od znotraj, verjetno s pomočjo od zunaj nagnati, onemogočiti, morda celo ubiti se sina, ki se ta trenutek piše Vojislav Seselj, ko se bo vse do konca razpletalo, pa se bo morda tudi drugace.

Cosic, ki so se ga morale cele generacije (takratnih) Jugoslovancev učiti na pamet, ki je se pisal o junstvu in srbstvu kot sinonimih, je pomagal napisati tudi scenarij lastne pogube. Njegov in njegovih somišljenikov Memorandum se uresnicuje tako, da revolucija mora pogoltniti tudi lastne ocete in sinove, da bi Ideja lahko zavzela in se na koncu iznicila.

Tako v prisposodbah. V resnici, »na terenu«, je vse veliko bolj trdo, banalno, vsakdanje političansko in krvavo. Pred Cosicem je moral oditi Panic, ki je prišel iz Amerike, za Cosicem prav kmalu pride na vrsto drugi Panic, general, ki ga utegnejo kot zrtveno jagnje morda celo poslati v Haag, pred mednarodno sodisce, ki bo sodilo vojnim zločinom.

Kaj komu v svojih vrstah naprtijo kot »greh«, je cisto vseeno. Hudo je le, ker se utegne Srbom veliki met posreciti, cetudi ne bo vec ne Panicev, Cosica in na koncu tudi ne Milosevica in Seslja. Vse beograjske (in beograjskim podobne zagrebske) igre na sahovnici placujejo in utegnejo do konca placati Bosanci. Tisti, ki jih sredi Sarajeva ubije bomba, ko igrajo nogomet, tisti, ki bežijo iz Maglaja ali pa iz Mostarja, in tisti, ki bodo v rezervatu Sarajevu pripovedovali vnukom, kaksna je bila Bosna, preden je neki pisatelj, ki se je pisal Dobrica Cosic in so se ga v soli ucili na pamet, s prijatelji napisal neki papir, ki so mu rekli Memorandum in je v njem pisalo skoraj vse, kar se je potem zgodilo.

BEOGRAD - Skupščina ZRJ, v kateri ob srbskih sedijo še poslanci iz Crne gore, je v ponedeljek ponoči izglasovala nezaupnico predsedniku države, ki je svet ne prizna, Dobrici Cosiću. Glasovanje je zahteval cetniski vojvoda Vojislav Seselj, ki je Cosiću že od zgodnje pomladi ocital protustavno delovanje, svojeglavost, ustanavljanje neformalnih oblastnih skupin, vodenje vzporedne zunanje politike države, dogovarjanje s hrvaskim predsednikom Tudmanom in sramotno predajo Prevlake Hrvatoma.

Cosić se pred poslanci tudi ni mogel braniti, ker ga ni bilo na zasedanju. Glasovanje o zaupnici so namreč na Sesljevo zahtevo postavili na dnevni red v zadnjem trenutku. Ob Sesljevih radikalnih so potem za razrešitev predsednika glasovali Milosevičevi socialisti, torej tisti, ki so ga postavili na oblast, branili pa poslanci iz opozicijskih vrst, ki jih je Cosić zadnje čase srdito napadal. V zboru republik so se za predsednika »zvezne države« potegnili samo Crnogorci, ki jih je Cosić se pred kratkim obtoževal, da se skušajo odcepiti.

Skupščina je zasedala tudi v torek, vendar so morali sejo popoldne prekiniti, ker je pred skupščinsko dvorano prišlo do - pretepa. Poslanec Sesljeve radikalne stranke Lakić je udaril poslanca Draskovićevega Srbskega gibanja obnove Markovića, ki so ga morali odpeljati v bolnišnico. (R. S.)

Bivši predsednik Cosić, bivši premier Panić in najbrž že prav kmalu tudi bivši general Života Panić (Foto: TRIO)

Žrtve napadov so tudi vozniki tovornjakov s človekoljubno pomočjo

SARAJEVO, BEOGRAD - V Bosni so tarče ostrostrelcev ali pa topovskih izstrelkov postali tudi tovornjaki svetovne organizacije, ki bolnim in lačnim v obkoljenih krajih dovajajo zdravila in hrano.

Italijanska javnost je z ogorčenjem sprejela novico, da so ubili tri njihove državljane, ki so vozili tovornjake. Po pričevanju očitancev so jih postrelili pripadniki »neregularne vojske«, kar naj bi menda pomenilo, da je slo za bando oboroženih civilistov doslej neznane narodnosti. Zločin se je zgodil že v soboto, noravico pa so objavili sele v ponedeljek pozno zvečer.

Po zadnjih novicah Italijani se niso izgubili upanja, da je kdo izmed žrtv napada se živ.

V torek je se bolj odjeknila novica, da so na severu Bosne, blizu Maglaja, ubili dva danska voznika Unproforjevih tovornjakov, stiri pa ranili. Po nepotrjenih podatkih je konvoj zadel topovska granata.

Dva konvoja s človekoljubno pomočjo so v torek Srbi ustavili, ko sta se skušala prebiti v Srebrenico in Gorazde. Iz Srebrenice tudi poročajo, da ljudje množično bežijo, ker ne zaupajo, da jih 150 modrih celad, ki so v mestu, lah-

ko zaščit pred srbskimi napadi. V Sarajevu so Srbi na muslimanski praznik bajram ubili enajst ljudi, ki so igrali nogomet. Vec kot sto je bilo ranjenih.

Na mednarodni ravni sta se medtem francoski in britanski zunanji ministri Juppé in Hurd dogovorila, da je potrebno se ta teden prepričati članice Varnostnega sveta Organizacije združenih narodov, da bodo sprejele »program skupne akcije«, predvsem pravico modrim celad, da bodo lahko uporabljale orožje pri varovanju Muslimanov, ki jih bodo strpali v »varnostna območja«. (R. S.)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Za samostojno zastopstvo slovenske manjšine

Delegacija Slovenske skupnosti je včeraj izročila predsednikoma opbeh vej parlamenta Spadoliniu in Napolitanu petico z zahtevo po samostojnem zastopstvu slovenske manjšine v parlamentu. Popravek z enako zahtevo pa so v komisiji vložili tudi predstavniki DSL in SKP.

stran 2

Italijo presunila tragična smrt prostovoljcev v Bosni

Kljub velikemu odmevu, ki ga je zbudil uboj treh od petih italijanskih prostovoljcev v osrednji Bosni, se v javnem mnenju utrjuje prepričanje, da je treba humanitarno delo nadaljevati, sicer bo njihova smrt zaman. Še glasnije so tudi zahteve, naj Italija in Evropa povečata prizadevanja za končanje te nesmiselne vojne, medtem ko je rimsko zunanje ministrstvo uradno pozvalo bosanske oblasti, naj tragični dogodek do potankosti raziščejo. Zvečer je iz Sarajeva prišla vest, da so našli truplo enega od treh pogrešanih, ki pa ga še ni- so identificirali.

stran 2

Sarajevskim otrokom Nobel za mir

Italijanske mirovne organizacije so sprožile akcijo za zbiranje podpisov pod predlog, po katerem naj bi Nobelovo nagrado za mir 1993 podelili otrokom iz Sarajeva. Iniciativo so včeraj predstavili tudi v Trstu, kjer bodo podpise do srede meseca zbiral po solah in na ulicah. Tiskovna konferenca je bila hkrati priložnost, da so tržaski predstavniki mirovnih gibanj opozorili na probleme pri njihovi skrbi za bosanske begunce in za humanitarno pomoč prebivalstvu na vojnih območjih.

stran 2

Lipovec za novo manjšinsko politiko

Kandidat SKP za deželni svet Sergij Lipovec je prepričan, da mora biti slovenska manjšina odprtejša do okolja in odločnejša v boju za narodnostne pravice. Njegova stranka se zavzema za opozicijsko politiko.

stran 3

Staro v novi preobleki

Zborovsko petje na odprtem z dobrim izvajalcem in skrbno izbranim programom, stara »zgodovinska« kavarna pod novo upravo in končno nov niz oddaj Radijskega odra na Radiu Trst A. Vse to bi lahko na kratko - in seveda površno - označili kot staro v sodobni preobleki, pač primerno novim razmeram. MePZ Primorec-Tabor je pretekli petek nastopil na prostem v Dolini, dan prej so v Trstu ponovno odprli kavarno Tommaseo, po radijskih valovih pa se z novim nizom oddaj spel predstavlja Radijski oder. Ob teh zapisih pa je še daljši prispevek Ivanke Hergold o Patemujevih »Razpoljih slovenske proze«.

stran 6

Tatovi že tretjič v štandreškem Copegu

Tatovi so včeraj ponoči že tretjič v šestih mesecih vlomili v skladišče z živili podjetja Copego v Štandrežu. S tovornjakom na dvorišču so se zalekli v vhodna vrata skladišča in jih razbili. Odnegli so samo pol dučata pršutov in salam, morda ker jih je kdo zmotil. Plen je neznaten, škoda pa velika, saj so se zlikovci z vandaliskim početjem znesli tudi nad blagom na drugem tovornjaku.

stran 7

Bo Argentin prepustil vodstvo Indurainu?

Poznavalci pričakujejo, da bo na kolesarski dirki po Italiji današnja 10. etapa na kronometer ena odločilnih. Favorit je Španec Miguel Indurain, ki bi lahko odvezl Italijanu Argentinu roza majico. Včerašnja etapa je z minimalno prednostjo pred glavno osvojil Italijan Furlan.

stran 21

NEMČIJA / VSI NAPORI BONNA IN ANKARE SO SE IZJALOVI

Protest Turkov se stopnjuje in širi

Sinoči manifestacije po vsem Severnem Porenju-Vestfaliji, danes v Hamburgu, jutri pa lahko dosežejo višek

Z represijo nemski policiji ne uspe zaustaviti protesta turskih priseljencev, ki ne verjamejo več obljubam (Telefoto AP)

BONN - Tri dni po tragičnem požaru v Solingen-u se še stopnjuje napetost med turskimi priseljenci. Zaman so bili vsi pozivi nemških in turskih oblasti, tudi prejšnja noč je v Solingenu prišlo do nasilnega protesta turskih priseljencev. Obračun je ponovno težak, saj je kakih 2000 protestnikov več ur kljubovalo policijskim okrepitvam, tako da je razjarjena množica povročila novo gmotno škodo, več oseb je bilo ranjenih, policija pa je priprla 62 oseb. Za več ur so Turki zaustavili promet na avtocestah v smeri proti Kölnu, Düsseldorfu in Wuppertalu. Včerašnji dan pa je minil v relativno mirnem ozračju ob vesteh, da policija vneto isče stiri »skinhead«, ki naj bi bili vpleteni v gnusni zločin. Sinoči je solingenske ulice ponovno preplavila večstotoglavna množica, tako da bi se lahko tudi ta noč izrodila. Val protesta se širi in je sinoči zajel skoraj vsa večja mesta v Severnem

Porenju-Vestfaliji. Oblasti pa se bojijo predvsem današnjega in jutrišnjega dne.

»Zalovanja je konec«, je včeraj izjavil vodja hamburgskih Turkov Mulyim Huseyin, »sedaj moramo poskrbeti zase, ker tako ne moremo več.« Kako, je že vsem Nemcem in Turkom znano. Turki iz tega hanseatskega mesta bodo danes vsestransko protestirali, saj ne bodo sli na delo, otroke ne bodo pustili v solo, z zaporo vseh turskih trgovin in drugih obratov pa bodo izrazili svoje nezadovoljstvo do nemških oblasti. Višek tega protesta bo zborovanje pred hambursko občinsko palaco. Širijo se govorice, da bodo nekaj podobnega uprizorili tudi berlinski Turki, vseh pa je strah predvsem jutrišnjega dne, ko bodo pogrebne svečanosti za petimi žrtvami požara v Solingenu.

Sindikati javnih uslužbenecv so že napovedali 15-minutno prekinitev dela v znak zalovanja, tej

pobudi se bodo brzkone odzvali še drugi. V Solingen bosta odpotovala ministra za zunanje in notranje zadeve, Klaus Kinkel in Rudolf Seiters, svečanosti v kölnski mošaji pa se bo udeležil predsednik republike Richard von Weizsäcker. Kanceler Kohl bo ostal v Bonnu, kjer naj bi parlament začel razpravo o podelitvi dvojnega državljanstva v Nemčiji že desetletja živečim tujim delavcem. To odločno zahteva Turcija, med nemškimi politikmi pa so mnjenja deljena. Nacelno se večina strinja, da bi lahko priseljencem s stalnim bivaliscem v Nemčiji omogočili glasovanje vsaj na krajevnih volitvah, glede dvojnega državljanstva pa se večina boji reakcij med prebivalstvom. Po nesrečnem zakonu, ki je omejil pravico do azila, a ni odpravil sovraštva do tujcev, bo moral Nemčija sprejeti celovitejšo rešitev in morda tudi pristati na dvojna državljanstva.

NOVICE

Vseposvod preiskave o podkupninah

RIM - Ob številnih preiskavah, s katerimi se ubadajo v malodane vseh državnih pravdnstvih države, se vrstijo tudi razne izjave. Tako je npr. Guido Caporali, ki je zastopal KPI v upravnem odboru podjetja državnih železnic, tedniku Famiglia Cristiana povedal svojo zgodbo o podkupninah in vpletenosti raznih strank. Intervju bo objavljen v številki, ki bo izšla ta teden, vendar pa je že izšel krajši izveček. »Stranke so draga stvar in kaže, da tega ne ve nihče,« pravi Caporali, ki se nato sprašuje, kako to, da vsedravnajni tajniki strank niso in ne vedo ničesar, če jim seveda hocemo verjeti. Socialistična stranka si je v hipu nabrala milijardne izgube, DSL razprodaja svoje premoženje, prav tako KD: kaj se je torej zgodilo, sprašuje in se sprašuje Caporali, ki zagotavlja, da se marsikdo med politiki spreneveda. Zato bi bilo bolj korektno, da bi vsi povedali svo resnico, tudi DSL, pri kateri pa gre za vprašanje vodstvenih organov oz. osebnosti. Nedvomno, pravi Caporali so pritiski na Occhetto, da bi naredil, kot sta storila pred njim Romiti ali De Benedetti, vendar bi imel nato malo možnosti, da bi se ostal sekretar stranke. Na področju preiskav pa je treba omeniti vsaj zahtevo turinskih sodnikov, da zaslisišjo Prima Gregantija, in sicer v zvezi s švicarskim tekocim računom podjetja Cogefar Impresit. V Genovi pa so izpustili bivšega župana Burlanda, preiskovalcem pa se je javil Stefano Da Ponte, ki je za podjetje Lodigiano vodil dela za podhod pod Trgom Caricamento. Nanj so sodniki pred dnevi naslovili jamstveno obvestilo.

Šest arestov zaradi mamil

MILAN - »Majski sneg« - ta lep naslov nosi policijska akcija, ki se je zaključila z arestom šestih oseb in zaplenbo 13 kilogramov kokaina. Aretiranje - 37-letnega Salvatoreja Perroneja, 34-letnega Giuseppeja Finardija, 36-letnega Rodolfa Orsinija, 31-letnega Nunziantea Marraffa, 36-letnega Angela Ferattija in 39-letnega Achilleja Federica - obtožujejo prekupevanja z mamili in združevanja v zločinske namene. Na sled - v prvi vrsti Perroneju, ki je vodja skupine - so jim prišli pred dobrim mesecem.

Val arestov v Abrucih

PESCARA - Mafijsko delovanje, prekupevanje z mamili, ropi in podobno: pod temi obtožbami so policijski agenti že aretirali 17 oseb, medtem ko eno se iščejo. Preiskava, v katero je vpletenih toliko ljudi, se je začela z umorom Itala Ferrettija, ki je bil vse prej kot neoporečen državljani. Njegovo truplo so našli na pušni dan v prtljajniku njegovega avtomobila, kar je sprožilo prvo preiskavo.

VOJNA V BOSNI / PO TRAGIČNEM NAPADU NA PETERICO ITALIJANSKIH PROSTOVOLJCEV

Sinoči našli dve trupli

Rahlo upanje, da je eden od pogrešanih še živ - Krvavi dogodek ne sme ustaviti plemenite humanitarne pomoči - Poseg Farnesine in sožalji predsednikov parlamentarnih zbornic

Ena zadnjih slik Guida Pulertija, ki je izgubil življenje v Bosni med svojo človekoljubno akcijo

BRESCIA - Zadruga »Il seme è il frutto« (Seme in sad) včeraj ni odprla vrat. Prijatelji prostovoljcev, ki so umrli v Bosni, so na njene navojnice nalepili žalni napis z imeni Guida Pulettija, Sergia Lane in Fabia Morenija. Pred trgovino, ki prodaja vegetarijanske izdelke, so se včeraj ves dan vrstili meščani Brescie, ki so zeleli izraziti sožalje in solidarnost. Predstavniki zadruga, ki so v nenehni stiku z rimskim zunanjim ministrstvom in z italijanskimi ambasadam v bivši Jugoslaviji, so sinoci potrdili, da so našli trupla dveh od petih prostovoljcev in da oba preži-

vela člana skupine nista utrpela hujših poškodb, razen kake praske in razumljivega soka. Oba, Agostino Zanotti in Cristian Penocchio, sta že telefonirala svojcem, sedaj pa s člani Unproforja pomagata pri iskanju trupel svojih tovarišev. Kot smo že poročali, je do tragedije prišlo v soboto, ko se je peticija Italijanov s tovarnjakom humanitarne pomoči in brez spremstva vozila proti Novemu Travniku. Na poti jih je napadla neregularna oborožena tolpa, jim je odvzela tovarnjak in jih naložila na traktor, s katerim jih je odpeljala na osamljen kraj in tam streljala na

njih. 34-letni Zanotti in 26-letni fotograf Penocchio sta uspela zbežati in po neskončnih dveh dneh hoje priti - vsak zase - do enot Unproforja, medtem ko so njuni trije tovariši najbrž umrli, ceprav tega ne bo mogoče zanesljivo trditi vse do tlej, dokler ne bodo našli se tretjega trupla. 40-letni Guido Puletti je bil sodelavec dnevnika »Brescia Oggi« in je dopisoval v glavnem iz vojnih območij, 21-letni Sergio Lana je bil vojaški opornik in je čakal, da ga za civilno služenje vojaškega roka dodelijo enemu od centrov Caritasa, medtem ko je bil 40-letni Fabio Moreni iz

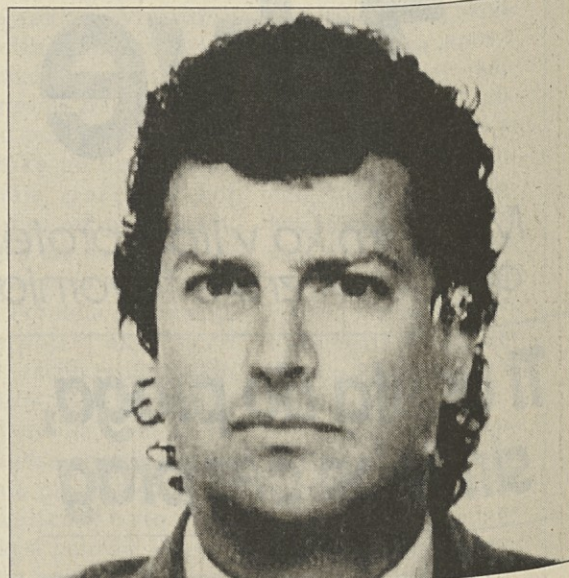
Cremone gradbeni podjetnik. Namen njihove misije je bilo prebitje do naselja Zavidovici, od koder so nameravali evakuirati 64 oseb, v glavnem žensk in otrok, za katere je bila že dogovorjena namestitve v Brescii.

Pri zunanjem ministru v Rimu je bila medtem ustanovljena posebna krizna enota, ki je že včeraj odpotovala v Split, od koder namerava v osrednjo Bosno. Farnesina je ob tem izrazila pričakovanje, da bosanske oblasti v celoti osvetlijo to brutalno in zahrbtno epizodo, generalni tajnik ministrstva Bruno Bottai pa je v ta namen včeraj poklical na pogovor predstavnika bosanske vlade v Rimu. Preiskavo o tragičnem dogodku je včeraj odprla tudi večstranska komisija, ki jo sestavljajo predstavniki muslimanskih in hrvaških sil v Bosni in opazovalnih misij EGS in Unproforja.

»Prepričani smo, da je najboljši način, s katerim lahko počastimo spomin na prijatelje Fabia, Guida in Sergia ta, da z veliko odločnostjo potrdimo svoje zavračanje vojne in nasilja.« Tako pravi v tiskovnem sporočilu člani bresanskega iniciativnega odbora za bivo Jugoslavijo, ki zagotavljajo, da bodo na-

daljevali s solidarnostnimi akcijami in s prizadevanji za mir vse do konca vojne, saj je to edini način, da žrtve njihovih prijateljev ne bo zaman.

Sozalna sporočila ob smrti treh italijanskih prostovoljcev v Bosni so včeraj prišla tudi od predsednika senata Spadolinija, od predsednika poslanske zbornice Napolitana, predsednika vlade Ciampi, od voditeljev Komunistične prenove, katere član je bil Guido Poletti, in od Italijanske Caritas, ki ob izrazih sožalja družinam poziva k nadaljevanju plemenitega poslanstva v pomoč prebivalstvu Bosne in Hercegovine.

Ubiti Fabio Moreni iz Brescie (Telefoto AP)

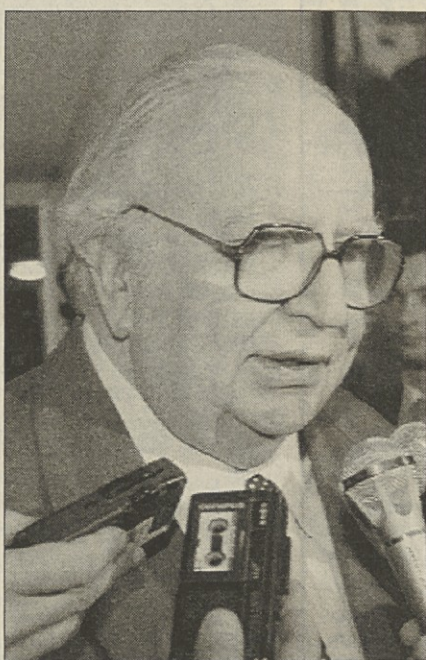
Cristian Penocchio je imel več sreče in se je že oglasil svojcem (Telefoto AP)

RIM / OBISK SSK TER POPRAVKA DSL IN SKP

Slovenska manjšina mora biti odslej samostojno zastopana v parlamentu

Delegacijo Slovenske skupnosti sta včeraj sprejela tudi Spadolini in Napolitano

VOJMIR TAVCAR

Predsednik senata Spadolini (AP)

Predsednik zbornice Napolitano (AP)

RIM - Pozornost je precejšnja, vprašanje pa je, ali bo obrodila zaležne sadove. Italijanski parlament, ki se spopriema s »kislim jabolkom« spremembe volilnih pravil, se v tem okviru sooca tudi s problemi manjšinskega zastopstva. In pozornost za potrebe priznanih manjšin, specifično pa slovenske narodnostne skupnosti, je precejšnja, morda celo nad pričakovanjem. Ostaja pa dvom: ali bo po več kot dvajsetih letih, od kar je bil vložen prvi zakonski predlog za zaščito slovenske manjšine, italijanski parlament tokrat le presel od besed k dejanjem? Dosedanje izkušnje niso pozitivne. Morda pa je paradoksalno prav obdobje, ko italijanska država preživlja najhujšo politično, družbeno in moralno krizo tisti, ki bo pripomogel k razvozlavanju zapletenega in nikoli razrešenega voza manjšinskih pravic in manjšinskega političnega zastopstva.

K takemu razmišljanju navaja nekaj včerajšnjih dogodkov, ki so se zgodili v nekaj urah in ki vendarle nakazujejo neke možne perspektive. Predvsem sta tu srečanja, ki sta jih delžni tajnik SSK Ivo Jevnikar in podtajnik Andrej Bratuz imela s predsednikoma senata in poslanske zbornice Giovannijem Spadoliniem in Giorgiom Napolitanom, katerima sta predložila peticijo z nad 1.700 podpisi, ki zahteva, naj parlament upošteva in reši vprašanje političnega zastopstva Slovencev v Italiji. Ob tem

velja omeniti, da sta Demokratska stranka levice in Stranka komunistične prenove predložila v komisiji za ustavna vprašanja poslanske zbornice, ki je včeraj začela z razpravo o novih volilnih pravilih, popravka, s katerima predlagata rešitev problema zastopstva manjšin. In kaže, da se problema pravic in predstavnosti slovenske narodnostne skupnosti zavedajo tudi v italijanskem zunanjem ministru, ki naj bi nameravalo pismeno opozoriti parlamentarne komisije za ustavna vprašanja na ta se nerazvozlavan voz. Seveda je v tem trenutku izredno tvegano napovedovati usodo obeh popravkov, peticije in opozoril Far-

nesine, spodbudno pa je dejstvo, da ni bilo zaznati oziroma zaprtosti do manjšinske problematike. Pojdimo po vrsti. Precejšnjo odprtost je do problema političnega zastopstva slovenske narodnostne skupnosti pokazal predsednik senata Giovanni Spadolini, ki se je z zastopnikoma SSK Jevnikarjem in Bratuzem zadržal nad pol ure. Pogovor je po začetni zadržanosti potekal v sproščeni vzdušju in je seveda, poleg problema slovenske narodnostne skupnosti zajel tudi položaj italijanske manjšine v Sloveniji in na Hrvaškem.

Jevnikar in Bratuz sta Spadoliniju orisala položaj slovenske narodno-

stne skupnosti v Italiji, spomnila sta na neizpolnjeno obvezo Italije, da zagotovi manjšini zaščito in mu izročila peticijo (tekst je enak tako za senat kot za poslansko zbornico), z zahtevo, naj bi parlament sprejel posebno dolocila, ki bi zagotovila slovenski manjšini zastopstvo v državnih, deželnih, pokrajinskih in občinskih izvoljenih telesih, pri oblikovanju teh mehanizmov pa naj bi se posvetoval s predstavniki podpisnikov. Peticija se skljuje na italijansko ustavo, na veljavne zakone, na nacela, ki jih je oblikovala dvodolna parlamentarna komisija za ustavne reforme, na dejstvo, da so Slovenci imeli svoje zastopstvo se

v casih pred nastopom fašističnega režima in na zakonodajo, s katero je več evropskih držav zajamčilo manjšinsko zastopstvo.

Predsednik Spadolini je v pogovoru s predstavnikom SSK in v izjavi za televizijo poudaril, da je zahteva upravičena in da je treba manjšinsko zastopstvo zaščititi. Zadevo pa bo treba preveriti ob oblikovanju volilnih pravil za senat ter v tem okviru poiskati ustrezne tehnične rešitve.

Pogovor s predsednikom zbornice Giorgiom Napolitanom je bil krajši, po svoje pa se konkretniji. Potem ko je priznal, da spreminjanje proporcionalnega volilnega zakona v večinski spreminja problem zastopstva manjšin, se je Napolitano obvezal, da bo predal komisiji za ustavna vprašanja peticijo. Obenem pa je omogočil, da komisija ob koncu dopoldanskega zasedanja sprejela predstavnika SSK na advicijo. Tako sta Jevnikar in Bratuz predsedniku komisije Adrianu Ciaffiju (KD), ministru za reforme Leopoldu Eli in drugim prisotnim poslancem obrazložila peticijo in položaj manjšine. Ciaffi se je obvezal, da bo seznanil komisijo s peticijo in obenem poudaril, da je komisija občutljiva za manjšinska vprašanja, ker med drugimi obravnava ta problem in preučuje okvirni zakon o pravicah jezikovnih skupnosti. Minister Elia pa je dodal, da bo o problemu govoril s premierom Carlom Aze-

gliom Ciampi, in ne da bi sprejel konkretni obvez, zagotovil, da bo »vlada primerno upoštevala nakazano vprašanje«.

Med popoldanskim zasedanjem pa so predstavniki Dsl in Skp predložili v komisiji popravke k Mattarellovemu tekstu volilnih pravil, ki zadevajo zastopstvo manjšin. Predlog Dsl sta skrankina predstavnika Cesare Salvi in Augusto Barbera izdelala v sodelovanju s predsednikom strankine slovenske komisije Milosem Budinom.

Popravek je tempiran na sedanji Mattarellov predlog (predvideva izris takih volilnih okrožij, da bodo manjšine lahko glasovale čim bolj strnjeno, obenem pa v proporciji korekturi izvolitev manjšinskega kandidata, ki bi dobil poln mandat ali pa tistega, ki bi presegel prag 15 odstotkov preferenčnih glasov), obveza pa je, da stranka prilagaja popravke popravkom in dopolnilom k Mattarellovemu tekstu, ki bodo nedvomno izšli iz soocanja v komisiji.

Vsebinsko precej podoben je tudi popravek Skp (ne predvideva pa praga), ki ga je poslanska skupina izoblikovala v sodelovanju z bivšim senatorjem Stojanom Speticem.

V tem okviru je treba zabeležiti se dejstvo, da je premiera Ciampi na vprašanje manjšinskega zastopstva s pismom opozoril tudi poslanec južnotirrolske SVP Michl Ebner.

BOSNA / PREDLOG MIROVNIH ORGANIZACIJ

Sarajevskim otrokom Nobel za mir 1993

Kritike na odnos Slovenije do beguncev

TRST - Nobelovo nagrado otrokom? Zakaj pa ne, če so to otroci iz Sarajeva, če so to pod tezo bomb pregodaj dozoreli majhni ljudje, če so to predstavniki rodov, ki morajo zrasti v zagrizene sovražnike vojne in goreče privrženice miru. Najuglednejša nagrada na svetu naj jim pomaga na tej poti, naj jih zaveže miru in sožitju med narodi.

Tako so morali razmišljati tisti, ki se jim je 24. aprila letos porodila zamisel, da bi sarajevske otroke predlagali za Nobelovo nagrado za mir 1993. Bili so to člani »Lige za pravice otrok do kominiciranja«, ki so se v Santa Fiori v pokrajini Grosseto udeležili komemoracije ob prvi obletnici smrti očeta Balduccija, »mojstra miru za vse človeštvo«, in tudi takoj začeli zbirati podpise za ta predlog. Podljetev Nobela za mir 93 sarajevskim otrokom naj bi bila velika simbolna gesta za ponovno združenje mučeniškega bosanskega naroda, ki bi stekla prav od njegovih otrok.

Za predlog so se medtem ogledali tudi trzaski mirovne in humanitarne organizacije, se organizirale in včeraj akcijo predstavile javnosti. Casa ni veliko, podpisi morajo biti zbrani do srede junija, da jih bodo lahko pobudniki pravočasno posredovali odboru za Nobelovo nagrado v Stockholmu. Trzasko Združenje za mir in Arciragazzi sta v ta namen pripravila obrazec za peticijo, ki jo bodo poslali tudi predsedniku republike, obeh parlamentarnih zbornic in vlade. Podpisna akcija bo stekla po solah in ulicah, obrazce (ki jih lahko podpišejo tudi mladoletni s pripisom starosti) pa bo treba vrniti na naslov: Associazione per la pace/Arciragazzi, Trst, Ul. G. Marconi 36/b, tel./fax 040/51572. Na ta naslov se lahko obrnejo tudi vsi tisti, ki želijo pomagati pri zbiranju podpisov, saj je dela veliko, rok pa vedno premalo.

Laura Persig, Gianfranco Schiavone in Maja Furlan pa so včerajšnjo tiskovno konferenco izrabili tudi za širsi oris problemov, s katerimi se mirovne in volutaristične organizacije in posamezniki vsak dan srečujejo pri svojih prizadevanjih za

pomoč državljanom Bosne in Hercegovine in beguncem. Če zbiranje pomoči teče sorazmerno dobro, kljub temu, da se niso izkoriscene vse možnosti (ena od teh bi bila npr. akcija v supermarketih, kjer bi kupci svojemu nakupu prostovoljno dodali kak zivilski izdelek za Bosno), je največja težava njen prevoz oziroma zagotavljanje tovarnjakov. Odtod poziv, da bi se na zgornj omenjeni naslov zglasili prostovoljci, ki bi bili pripravljeni posoditi svoja prevozna sredstva.

V vrsti drugih problemov, s katerimi so mirovniki podrobno seznanili tisk, je veliko kritik letelo tudi na Slovenijo in na njeno vlogo »oboroženega strazarja Evrope«, kot so označili zadržanje slovenskih mejnih organov do bosanskih beguncev. Maja Furlan, ki je zadolžena za sprejemanje beguncev, je naznanila zadnja, ponedeljkova primera, ko so na slovenski meji zavrnili mater z 11-letnim otrokom, ki se je po starih mesecih zatotčila v Brescii hotela vrniti v Zagreb, kjer so jo čakali svojci. Kljub vsem potrebnim dokumentom, ju niso pustili v Slovenijo, tako kot so prepovedali vstop nekemu drugemu bosanskemu državljanu, ki dela v Italiji in je nameraval v Ljubljano, da bi hudo bolni zeni v tamkajšnji kliniki daroval kri. Po pričevanju Maje Furlan je slovenska meja za begunce in humanitarne pomoč popolnoma neobčutljiva: za vsak primer zahteva potrditev italijanske ambasade v Ljubljani, kar pomeni ure in ure čakanja na meji, medtem ko za humanitarne pomoč zaračunava normalno carino, ki znaša okrog 25, 30 tisoč lir na kombi. Tisti, ki so seveda utemeljene mladi državci gotovo niso v ponos, nam kot kronistom ne preostaja drugega, kot da upamo v odgovor pristojnih slovenskih oblasti. (V.B.)

DEŽELNE VOLITVE / POGOVOR S KANDIDATOM SKP

Lipovec: manjšina bolj odprta in odločnejša

Levica ima edina možnosti za izvolitev Slovencev v deželno skupščino - »Nismo pozabili na Travnik«

SANDOR TENCE

TRST - Sergij Lipovec je glavni slovenski kandidat Stranke komunistične prenove v trzaskem volilnem okrožju. Nosilec kandidatne liste SKP je sicer Fausto Monfalcon, o tem kdo bo sel v deželno skupščino pa bodo odločali seveda predvsem glasovi, a tudi preference posameznim kandidatom. Komunistična prenova vsekar racuna na Trzaskem na polni volilni kvocien (nekaj manj kot sedem odstotkov glasov), ki bi ji dal tudi možnost, da izkoristi ostanke iz skupnega deželnega "volilnega kotla". Lipovca, ki je tudi kandidat za mesto pokrajinskega svetovalca, smo uvodoma vprašali, s kakšnimi občutki in motivacijami je sprejel to, klicemo jo dvojno kandidaturo.

Hvaležen sem tovarštem za zaupanje, čeprav je to zame prvič, ker nisem politik po poklicu. Zaupajo mi v tolikšni meri, da mi dajejo možnost izvolitve. Seveda bodo potrebni preferenčni glasovi. Besedo imajo torej volilci, če hočejo, da bo tudi v komunistični skupini Slovencev neposredno zastopal koristi slovenske manjšine.

SKP se volilcem predstavlja kot opozicijska stranka, ki bo v upravi vodila opozicijo. Ali bi nam lahko utemeljili to stališče?

Tej oblasti, ki so je vsi siti smo seveda v opoziciji in bomo, dokler bo to potrebno. Zgodovina KPI dokazuje, da je mogoče dobiti pomembne rezultate tudi iz opozicije, če je borbena in dosledna. Če bodo na oblasti stare figure, bo-

mo opozicija. Če pa bodo volilci pometli z nesnago, bomo sodelovali z naprednimi silami, da se korenito spremenijo stvari pri nas. Vendar nam gre predvsem za vsebino, ne za fasado. Torej enakopravnost manjšine, odprtost k sosedom, socialna pravičnost, gospodarski razvoj, ki naj teži predvsem k ustvarjanju delovnih mest. Za nas je skandalozno, da za vse plačujejo delovni ljudje, upokojeanci, mladina brez dela. Italiji pa vladajo bankirji.

Kaksne so bistvene točke Vašega programa?

Predvsem moramo pomesti z ljudmi, ki so krivi za sedanjo krizo. Besedo naj vendar dobijo ljudje, ki so doslej placevali za vse. Volil-

Stranka komunistične prenove bo na danasnji tiskovni konferenci predstavila javnosti predloge te stranke in opisala popravke k zakonskemu osnutku o novem volilnem sistemu za zajamčeno zastopstvo narodnih manjšin. Srečanje z novinarji bo uveljavil Stojan Spetic. Tiskovna konferenca bo ob 10.30 na sedežu SKP v Ulici Tarabochia 3.

SKP bo imela danes volilne shode v Krizu (ob 19. uri), na Proseku (ob 19.30), v Zgoniku ob 20. uri ter pol ure kasneje v Repnu. Med govorniki bo tudi Sergij Lipovec. Jutri bo imela stranka vrsto letetih shodov v vaseh dolinske občine.

Komunistična prenova bo danes med 17. in 19. uro na Trgu Unità predstavila javnosti svoje mlade kandidate. Spregovorili bodo Fabio Feri, Giulia Milo, Jacopo Venier in Giulio Lauri. Ob tej priložnosti bodo tudi zbirali podpise za ljudski referendum za ukinitev znanih dekretov Amato o vprašanju socialnega skrbstva in pokojnin.

bile doslej v deželni večini in ki so imele zelo krivichen odnos do naše manjšine. Spetic je pozval volilce SKP, naj za deželni svet oddajo preference Sergiju Lipovcu.

Volilni zakon za Dezelno je krivichen do narodne manjšine, saj ne predvideva zajamčenega zastopstva. Spetic je prepričan, da imata med Slovenci na Trzaskem edina realne možnosti za izvolitev v deželno skupščino Lipovec in kandidat DSL Milos Budin.

na volitvah razcepljena. Mislite, da bo v bodoče najti skupni jezik, ob ugotovitvi, da v tej volilni kampanji ni prišlo do polemik med DSL in SKP. Je to morda pozitiven signal za levico?

Obe levicarski sili sta tudi edini, ki lahko posljeta Slovenca v deželni svet. Kritični smo do DSL, ko mezikazmernim silam centra, kot so republikanci. Ali tragična parabola slovenskih socialistov ni dovolj zgovorna?

Seveda smo komunisti za enotnost naprednih sil. V 36 italijanskih mestih, od Milana in Turina do Catanie, nam je to uspelo. Včasih z DSL, včasih brez nje, ali proti Bordonovemu »demokracizmu zavestnosti«. Novelli, Dalla Chiesa, Bianco lahko postanejo zupani. Pri nas to ni bilo mogoče, a ne po nasi krivdi. Nekatere sredinske sile so zahtevale diskriminacijo komunistov in SSK, drugi so na to pristali. Mi sedaj hočemo premakniti trzasko politično os na levo, v drugem krogu pa bomo storili, kar je nasa dolžnost.

Z volitvami se ne konca politično življenje Slovencev. Kako ocenjujete politične perspektive naše manjšine?

Predvsem se bomo morali odločno zoperstaviti nacionalistični desnici, ki v svoje namene izkorisca tudi tragedijo jugoslovanskih narodov. Ne smemo dovoliti, da se blati NOB in uporna zgodovina našega ljudstva. Nismo pozabili na Travnik. Nadaljevati moramo boj, da bomo skupaj z naprednimi Italijani delali za sožitje. Začeni s zahtevno zajamčenega predstavništva, da bomo lahko v izvoljenih organih zahtevali svoje pravice in zascitni zakon. Zato potrebujemo svoje izvoljene predstavnike in tak odnos s slovensko civilno družbo, ki naj krepki enotnost ob spoštovanju naših razlik in samostojnosti. Živimo v težkih casih, ko sta potrebna borbenost in doslednost. Verjamem, da znajo ljudje to ceniti.

Kaj kot stranka in kandidat pričakujete od te volilne preizkušnje?

Prepričan sem, da bodo ljudje glasovali trezno in kritično, torej pričakujemo uspeh. Konec koncev smo edina levicarska sila, ki ne rine v zavezništva s strankami, ki so krive za vse, kar se je zgodilo. Rad bi, da bi zato imeli na razpolago objektivno informacijo. Naprimer o tem, da je socialist Tersar bil doslej v deželni vladi, sedaj pa zagovarja nesprejemljive Maccanicove etnicne kletke in »velemestno upravo«, se pravi ukinitev naših okoliskih občin. Ali da bi vedeli, kaj zares dela SKP.

Levica se tudi med Slovenci predstavlja

CEDAD / PRED DEŽELNIMI VOLITVAMI

Politična dejavnost Zveze Slovencev

Srečanje s predstavništvu DSL in SSK

RUDI PAVSIC

CEDAD - V okviru srečanj, ki jih je Zveza Slovencev iz videmske pokrajine vzpostavila s strankami in gibanji, ki se predstavljajo na junijski deželni volilni preizkušnji, gre omeniti srečanje z zastopstvom SSK in DSL.

Na prvem so za SSK bili prisotni deželni tajnik Ivo Jevnikar ter kandidata Joze Pecenko in Marino Vertovec. Goste je Jole Namor seznanila s sedanjim stanjem na Videmskem in izpostavila predvsem vprašanje dvojezičnega šolskega centra v Spetru, ki je nekako predstavljal srz

razgovorov med Zvezo in Slovensko skupnostjo.

Prof. Marino Vertovec je povedal, da se je za kandidaturo na tej stranki odločil, ker je uvidel, da ni več razloga, da bi se med Slovenci delili po ideoloških vsebinah, ki so bile nekako karakteristika prejšnjih obdobij. Cas je, da se nasi ljudje združijo pod isto streho in da skupno natopijo v korist svojih pravic.

Skratka, nima več smisla govoriti o razrednem povezovanju, o skupnem boju na temeljih propadlih in lažnih idealov. Samostojno politično nasto-

panje postaja izziv. Z njim bomo gradili novo, neobremenjeno prihodnost kot svobodni ljudje, kot člani nase skupnosti, kot pripadniki našega naroda.

Skrb za gospodarski razvoj območja vzdolž državne meje, ki je doslej v največji meri placalo davek zgrešene politike v korist goratih predelov, predstavlja nosilni steber volilne kampanje Mare Cerno, ki kandidira na listi DSL v videmskem okrožju. Tudi o tem je tekla beseda na srečanju Zveze Slovencev z zastopstvom DSL, v katerem sta poleg Cernove bila se Giulio D'Andrea, član videmskega pokrajinskega tajništva, in Giuseppe Blasetti, podzupan iz Spetra.

Tudi na tem srečanju so se zastopniki DSL seznanili z vrsto vprašanj, ki so aktualna v Beniciji ter se posebno s tistimi, ki neposredno zanimajo naso narodnostno skupnost.

V svojem posegu je Mara Cerno ugotovila, da je v sami Beniciji razvidne različni razvoj nase skupnosti. Medtem ko so v Spetru in okolici vendarle ustvarili nekaj pomembnih gospodarskih objektov, je položaj v goratih predelih veliko slabši.

glasov). Izjemo predstavljajo le stranke, ki so se povezele med sabo. Na deželni ravni je prišlo do dveh povezav in sicer med DSL in PRI ter med Listo za Trst in liberalci.

Na volitvah za dezelno PREKRIZAMO SIMBOL STRANKE in ob njem lahko napiseno le ENO PREFERENCO. OBVEZNO S PRIIMKOM IZBRANEGA KANDIDATA.

VAŽNO ZA VSE VOLILCE

Volitve samo na nedeljo Nov sistem za Pokrajino

TRST - Nedeljske dezelne in pokrajinske volitve bodo prvič samo na nedeljo. Volišča bodo odprta med 7. in 22. uro, šteje glasov pa se bo zacelo takoj zatem in se bo nadaljevalo vso noč. Na volišče pridemo z osebnim dokumentom in z volilnim potrdilom, ki smo ga prejeli na dom. Kdor ga se ni dobil ga mora dvigniti na volilnem uradu svoje občine.

Na volišču bomo dobili dve glasovnici. Eno za izvolitev deželnega sveta, drugo za izvolitev pokrajinske uprave. Tukaj bomo volili na osnovi popolnoma novega volilnega sistema, ki predvideva direktno izvolitev predsednika. Na levi strani glasovnice bo natisnjeno ime kandidata za predsednika, na sredi bo simbol stranke, desno pa ime kandidata za skupščino. VOLILEC LAHKO PREKRIZA LE SIMBOL STRANKE in s tem avtomatično podpre tako kandidata za predsednika, kot kandidata za pokrajinski svet v unio-

Volitve za dezelni svet potekajo po starem sistemu, a z nekaterimi novostmi, ki zadevajo volilni prag za vstop v skupščino in povezovanje med strankami. Pravico do zastopstva v deželnem svetu imajo le stranke, ki v enem izmed volilnem okrožju dosežejo polni volilni kvocien, ki znaša npr. v Trstu nekaj manj kot 7 odst. glasov (v stevilkah približno 13 tisoč

PATRONAT INAC SVETUJE

S pritožbo uveljaviti integracijo

PISE BORIS SIMONETA

»Od začetka leta me buri problem minimalne pokojnine, ki mi jo je INPS brez motivacije znižal od 618.000 lir na mesec na 420.000 lir. Ko sem se pozanimal, kako in zakaj je do tega prišlo, so mi najprej dejali, da gre za pomoto zaradi napacnega programiranja računalnika, ki naj bi jo INPS sam popravil aprila. Ker se to ni zgodilo, sem ponovno stopila na INPS in tokrat so mi povedali, da je znižanje posledica apliciranja konvencije med Italijo in Slovenijo, ker sem imela ob upokojitvi leta 1978 12 let prispevkov v Italiji in 6 let v tedanji Jugoslaviji. Od vsega začetka sem dobivala minimalno pokojnino, ki so mi jo leta 1985 se malo povišali. Mar ni to pridobljena pravica? Kako lahko preživim z znižano pokojnino, saj od Slovenije ne prejmem ničesar?« M.K.

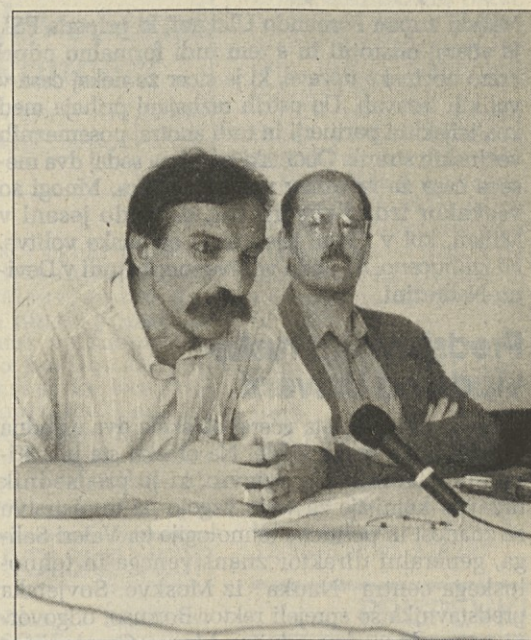
Vi ste skoraj zanesljivo ena izmed tisočih upokojenk, katerim je INPS v letošnjem letu nepravilno znižal minimalno pokojnino na delez realne pokojnine, ki so jo odmerili na podlagi plačanih prispevkov. Ker se zavod sklicuje na "računalniške skratke", bi moral tudi sam odpraviti nastalo napako in vzpostaviti prvotno stanje z doplačilom dozorelih mesečnih razlik. V nobenem primeru

pa ne more biti legitimni razlog za okrnitev pokojnine nasebralke sklicevanje na italijansko-jugoslovansko konvencijo. Ob upokojitvi je celotni minimalni znesek bremenil INPS, po 60. letu pa je upokojenki tudi Jugoslavija morala priznati svoj sorazmerni delez. Na podlagi zakona st. 140/85 pa je INPS vsem upokojenim, ki imajo vsaj 781 tednov zavarovanja, priznal posebno povišico in integracijski delez je bil vključen v pokojninsko osnovo. INPS se torej ne more sklicevati na sorazmernost delitev integracijskega zneska med dveh zavarovalnima zavodoma, kot je sicer pravilo, katerega operativno izvajanje je naletelo na dokajšnje težave. Treba je torej vložiti pritožbo zoper izplačevanje znižane pokojninske mesečnine, kar naj storijo vsi tisti upokojenki, ki se nahajajo v podobnem položaju in ne dobivajo minimalne pokojnine, ki je sicer zajamčena pravica slehernega upokojenca.

Primeren bi bil tudi poseg pri zavodu SPIZ v Ljubljani, da odmeri oziroma začne izplačevati pripadajoči sorazmerni delez pokojnine. V ta namen mora upravičenec vsako leto dostaviti potrdilo o prejetju in nezaposlenosti.

VOLITVE

Gost iz Sarajeva na prireditvi SSK

TRST - V Peterlinovi dvorani v Trstu je bil sinoči solidarnostni večer z bosanskimi begunci. Gost zanimivega in aktualnega večera je bil direktor tretje mreže TV Sarajevo Haris Kulenović. Ugledni gost se je pred tem na tiskovni agenciji ANSA udeležil srečanja z novinarji (na sliki-foto KROMA). SSK je priredila večer v sodelovanju z Društvom slovenskih izobražencev.

Budin in Codega nocoj v Boljuncu

TRST - V gledališču France Prešeren v Boljuncu bo drevi ob 20.30 predvolilno srečanje, ki se ga bosta udeležila slovenski kandidat DSL za deželni svet Milos Budin in predsedniški kandidat za Pokrajino Trst Franco Codega. Budin bo sodeloval na jutrišnji pobudi v Ljudskem domu v Krizu, ki jo prireja DSL v sodelovanju s pobudniki javnega poziva v prid Budinovi izvolitvi. Srečanje bo ob 20.30. Stevilne podpise v korist ponovne izvolitve zgoniskega zupana v deželni svet so zbrali tudi na Proseku in Kontovelu.

Hergoldova in Pahor na skupščini SSK

TRST - Nova volilna zakonodaja grozi, da bomo Slovenci v Italiji imeli bistveno okrnjeno izvoljeno zastopstvo, in to v casu, ko so se nereseni nasi temeljni problemi, zacenasi s problemom pravnega statusa slovenske manjšine v Italiji. Prav zato so mnogi ugledni kulturni ustvarjalci, kot sta književnica Ivanka Hergold in pisatelj Boris Pahor, cutili potrebo, da s svojo kandidaturo podprejo SSK v nelahko volilni preizkušnji z dne 6. junija.

Te temeljne misli sta Hergoldova in Pahor obrazložila na srečanju z volivci v ponedeljek v Barkovljah. Na srečanju so spregovorili se nosilec kandidatne liste SSK za trzasko pokrajino Ivan Peterlin, strankin pokrajinski tajnik Martin Breclj in rajonski svetovalec Aleksander Furlan. Govorniki so pozvali vse volivke in volivce da 6. junija podprejo samostojno slovensko zastopstvo tako kot so v teh dneh pripadniki francoske manjšine v Dolini Aosta uspešno strnili svoje glasove v podporo Unione Valdotaie.

Krožek Istria podpira kandidato Franca Codege

TRST - Livio Dorigo (kandidat PSI), Marino Vocci (Zavezništvo za Trst), Giorgio Depangher (DSL) in Franco Colombo (PRI), ki so vsi odborniki krožka Istria, so na včerajšnji tiskovni konferenci predstavili poziv volilcem, naj za Pokrajino podprejo Codego. Gre za človeka iz trzasko civilne družbe - so napisali v pozivu - ki je v konkretnem pokazal občutljivost do vprašanj ustvarjalnega sožitja in do pravic slovenske manjšine v Italiji. Kot predsednik združenja ACLI si je tudi dosledno prizadeval za premostitev »berlinskega zidu« nestrpnosti in nacionalizma, ki bremenijo trzaski vsakdan. Na pokrajinskih volitvah si mora po njihovem mnenju vsako jasno vzeti svoje odgovornosti in se opredeliti za Codego, ki ima med kandidati demokratičnega Trsta - menijo predstavniki krožka Istria - edini realne možnosti, da pride v balotazo z nacionalističnim kandidatom. Gre pravzaprav za veliko zgodovinsko priložnost, ki je ne gre na noben način zamuditi.

VOLITVE / PREDSTAVITEV V BOLJUNCU

Slovenski kandidati na listi SKP

TRST - Stranka komunistične prenove je na predsinocni skupščini v gledališču France Prešeren Boljuncu predstavila javnosti svoje slovenske kandidate za Pokrajino in za deželni svet. Kot je uvodoma poudaril Stojan Spetic ni res, da ima SKP predhodno opozicijsko usmeritev, saj se poteguje za zmago levicarskih sil, ne sili pa na oblast za vsako ceno. Slovincem v Italiji ne more biti po njegovem vseeno, kakšno deželno vlado bomo imeli po 6. juniju. Premagati je treba predvsem tiste sile, ki so

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418

Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958

Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462

Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468

Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročniška služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418

Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomski propagand: Trst in Gorica: Publist

tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI

Slovenija: Studio Vista - Ljubljana

tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni model (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT.

financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%, mali oglasi

850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozljaja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 45 SIT

Narocnina za Italijo: letna 315.000 LIT

za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,

Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

NOVICE

Miljski župan Ulcigrai (PSI) včeraj odstopil

Miljski župan Fernando Ulcigrai, ki pripada PSI, je včeraj odstopil in s tem tudi formalno odprl krizo občinske uprave, ki je sicer že nekaj časa v velikih težavah. Do ostrih razhajanj prihaja med koalicijskimi partnerji in tudi znotraj posameznih večinskih strank. Občinski svet ima sedaj dva meseca časa za izvolitev novega odbora. Mnogi so vsekakor trdno prepričani, da bodo jeseni v Miljah, kot v Trstu, predčasne občinske volitve. Ni izključeno, da bodo volitve morda tudi v Devinu-Nabrezini.

Predstavnika ruske vlade na Univerzi

Trzasko univerzo sta včeraj obiskala dva ugledna predstavnika ruske vlade. Na obisku sta bila Kimelov Vladimir Georgievic, ki je predsednik državne komisije za visjo vzgojo na ministrstvu za znanost in politične tehnologije ter Valeri Saliga, generalni direktor znanstvenega in tehnološkega centra "Nauka" iz Moskve. Sovjetska predstavnika so sprejeli rektor Borruso, odgovorni za mednarodne odnose Mauro Graziani ter ravnatelj vseh fakultet. Na pogovorih je tekla beseda predvsem o možnosti znanstvenega sodelovanja na področju posebnih tehnologij, o ustanovitvi mednarodnih interdisciplinarnih centrov po modelu, ki so ga Rusi že uvedli v sodelovanju z Japonci in ZDA ter o možnosti izmenjav mladih raziskovalcev. Ruska predstavnika sta se obvezala, v luči plodnih pogovorov, da bosta seznanila vse ruske univerze o možnostih sodelovanja, ki jim ga nudi trzasko vseučilišče.

Posl. Maria Pia Garavaglia o zdravstveni reformi

Novi minister za zdravstvo Maria Pia Garavaglia bo danes na trzaski univerzi predavala o zdravstveni reformi. Predavanje bo ob 12. uri v konferenčni dvorani ekonomske fakultete.

Bogat obračun dela Dijškega doma

Domski delavci so obravnavali opravljene dejavnosti v iztekajočem solskem letu, ki je bilo za njih izredno delovno in pestro. Poleg celoletnih interesnih dejavnosti, odprtja Zelenga centra, konvencije s Trzasko občino za službo Ptikič brez gnezda, so pripravili še Poletno središče, ki bo odprto dvanajst tednov od 21. junija do 10. septembra, letovanje na Ptuj od 1. do 15. julija in tedensko bivanje v Zelenem centru od 19. julija od 14. avgusta.

Za naslednje solsko leto 1993/94 se je doslej v Dom vpisalo 93 gojencev. Vpisovanje bo odprto do zasedbe razpoložljivih mest. V znak zadoščenja nad opravljenim delom so organizirali za sredo, 9. junija zvečer zaključno prireditev, na kateri bo nastopalo preko 120 mladih s Trzaskega in Koprškega.

Razstava domačih vin konec tedna v Podlonjerju

Letos prireja Skupnost vrtnarjev in vinogradnikov Union ze 15. rajonsko vinsko razstavo, na kateri sodelujejo vsako leto s svojimi vini vinogradniki celotnega svetoivanskega rajona. Ocenjevalna komisija se je sestala dvakrat, da bi najprej odločila o pripustitvi vzorcev in nato se o njihovi kakovosti. Ocenjevalci so pripuščene vzorce (6 crnih in 8 belih) kar pohvalili in to kljub lanskim razmeroma slabim letini. Najboljši vinogradniki bodo priznanja za svoj trud prejeli v soboto ob 18.30.

Razstava bo na vrtu Ljudskega doma v Podlonjerju v soboto, 5., in v nedeljo, 6. junija. Oba dneva, od popoldnanskih do večernih ur, bodo lahko obiskovalci poskušali predstavljena vina in na zaru pripravljene jedi. Za zabavo bo v soboto poskrbela godba Triestinisima, v nedeljo pa skupina Mara, Neva in Cesare. (W. Mikac)

Mladenič s čolnom izgubil neznan kam

31-letni Fabio Sparagna iz Ul. Cologna 7, se je predvčerajšnjim oddaljil z doma, potem ko je prišel na dan z zaskrbjujočimi izjavami. Na osnovi naknadnih preiskav je bilo ugotovljeno, da je Sparagnjev čoln, ki je bil privezan v kanalu na Ponterosu, odplul neznan kam. Čoln (znamke Adria 400 svetle barve) so pozneje odkrili pred nabrežinsko obalo, bil pa je brez motorja. Trenutno so pred krisko in nabrežinsko obalo v teku preiskave, ki jih vodi osebje kapitanije, karabinjerjev, finančne straže in državne policije.

PODKUPNINE / SINHROTRON

Nobelovec Rubbia besen in užaloščen

Številna druga imena, ki naj bi bila vpletena v preiskavo, zaenkrat niso prišla na dan

»Besen sem in globoko užaloščen, ko berem, da bi se "Elettre", velikega italijanskega znanstvenega podviga svetovne razsežnosti, lahko dotaknila podkupninska afera.« Takšna je bila reakcija Carla Rubbie, predsednika družbe Sincrotrone Trieste, ob novici, da je trzasko sodstvo začelo preiskavo v zvezi z domnevnimi podkupinami, ki naj bi bile izplačane ob gradnji svetlobnega pospeševalnika pri Bazovici. »Samo sum,« je se pribil Rubbia, »lahko oblati eno od najlepših in najbolj pogumnih postolovščin v naši državi in podobno podviga v Italiji in tujini. Če bi bilo res (vendar v kaj takega nočem verjeti),« je zaključil, »bi to bila katastrofa, samo domneva o čem takem je zame nekaj neznošnega.«

Naj bo Rubbii vsek ali ne, tudi na »njegov« svetlobni pospeševalnik, kot na večino velikih javnih del, je padla temna senca. Težko si je tudi predstavljati, da bi bil prav sinhrotron izvezet iz sistema, ki je preplaval vso Italijo. Nadaljnja preiskava bo vsekakor razkrila, če se je za hrbtno »naivnega« Rubbie dogajalo kaj nedovoljenega. Včeraj sicer ni prišlo do bistvenih premikov, saj niso prišla na dan niti ostala imena, ki naj bi bila vple-

Pooblaščen upravitelj delniške družbe Sincrotrone Giuseppe Viani

tena v afero (doslej so jamstveno obvestilo prejeli bivši pokrajinski tajnik KD in podpredsednik družbe Sincrotrone Trieste Sergio Tripani, predsednik Ustanove za turistično promocijo in član KD Elio Tafaro ter poverjeni upravitelj družbe Sincrotrone in nekdanji član framasonov Giuseppe Viani; v družbi Sincrotrone Trieste so Področje za znanstvene in tehnološke raziskave iz Padric, delzna finančna družba Friulia, SPI - družba za industrijski razvoj grupe IRI in pa ENI-Ricerche).

Tudi v zvezi z drugo

veliko preiskavo, ki pretresa trzasko politično javnost, in sicer glede podmorske napeljave, ni posebnih novosti. Nekateri so pričakovali, da bo morda zapor zapustil bivši deželni podpredsednik Gianfranco Carbone (PSI), a kaže, da zgovornost s sodniki ni prinesla rezultatov. Zahteva po preključu zapornega naloga ali vsaj spremembe v hišni pripor je bila zavrnjena, Carbonejev branilec pa se se ni odločil, če se bo obrnil do sodišča svobode. Za resetskami so ostali tudi bivši socialistični občinski odbornik in nekdanji podžupan Augusto Seghene, nekdanji pokrajinski tajnik KD Antonio Coslovich ter upravni tajnik trzasko KD Aldo Scagnol.

Po predvčerajšnjem dolgem zaslišanju gradbenika Maria Cividina, ki je zaradi vpletenosti v preiskavo o čistilni napravi že dalj časa v hišnem priporu, je bilo računati na preokret: že priletnemu gradbeniku naj bi se bil razvezal jezik, se zlasti, ker so preiskovalci medtem prišli do novih informacij, posebno med pričevanjem inž. Del Monaca (slednji je bil skupaj s Seghenejem vpleten tudi v to afero, a so ga zatem pustili domov). Kaže pa, da Cividin le ni povedal vsega: nalog o hišnem priporu ostaja v veljavi.

KRAJEVNE UPRAVE / RAZVESELJIVA VEST

V Dolini so dobro poslovali Proračun 1992 beleži aktivo

Odobrili resolucijo za globalno zaščito naše manjšine

Dolinska občinska uprava je med redkimi občinami v naši deželi, ki se lahko ponaša z aktivno finančno bilanco. V občinskih blagajnah je iz proračuna poslovnega leta 1992 ostalo kar 122 milijonov lir, kar prica, da so domači upravitelji finančno gledano zelo dobro poslovali. Vest o aktivni proračunski postavki je na občinski seji sporočil župan Marino Pecenic, ki je tudi povedal, kako misli Občina investirati vsaj del teh sredstev. Denar bodo izkoristili za slovenski prevod občinskega statuta, za namestitev oziroma popravilo smerokazov in cestnih tabel ter se za nekatere druge posege, ki jih bo določil občinski odbor.

Vecji del seje so vsekakor svetovalci posvetili tekočim upravnim zadevam, skupščina pa je soglasno odobrila politično resolucijo, v kateri zahteva od vlade in od parlamenta, naj uzakonita globalno zaščito za Slovence v Italiji. Dokument bodo poslali vsem rimskim političnim dejavnikom, začenši s predsednikom republike Scalfarom in ministrskim predsednikom Ciampi. Občinski svet je tudi odobril resolucijo o demilitarizaciji deželnega obmejnega območja, ki jo je predložil svetovalec Zelena alternativne liste Alessandro Capuzzo.

Zupan je uvodoma, kot vedno, poročal o tekočih občinskih zade-

vah. Povedal je med drugim, da so dokončana gradbena dela za preureditev ricmanjske Babne hiše. Zaprtje dvorane je močno bremenilo kulturno dejavnost v tej vasi, ki se bo sedaj lahko redno nadaljevala najbrz jeseni. Nared je tudi občinska knjižnica ob gledališču France Preseren v Boljuncu, ki jo bodo uradno predali namenu jeseni. Pecenic je tudi sporočil, da bo v občini od 1. do 23. julija poletni center za najmlajše.

Tudi Občina Dolina je - podobno kot ostale krajevne uprave - odobrila statut za Kmetijske dneve. Finančni primanjkljaj te pobude bodo krili iz sklada za bencinske bone, ki ga upravlja Trgovinska zbornica. Za

Kmetijske dneve je formalno vse nared, pobudo pa bodo zaradi organizacijskih težav skoraj gotovo izpeljali prihodnje leto, najverjetneje v mesecu maju. Pecenic je tudi sporočil, da so pristojna telesa končno postavila panoje proti hrupu na delu hitre ceste v bližini Lakotič. Napovedal je tudi, da potekajo dela za oblikovanje novega regulacijskega nacrtja s pospešenim tempom, na dobrem je tudi projekt za metanizacijo občinskega ozemlja. Končno je zupan sporočil, da je Občina posegla pri pristojnih telesih za nadomestitev vseh cestnih tabel in vseh smerokazov, na katerih se vedno piše Jugoslavija.

ŠOLSTVO / NAGRADA DIJAKU DTTZ ŽIGA ZOIS

Antonio na Nizozemsko z videokaseto o Trstu

Giacominu priznanje ob Evropskem dnevu šole

MARJAN KEMPERLE

Preteklo sredo zjutraj je oranžni avtobus pripeljal z zamudo dijaka 5. B razreda trgovskega tehničnega zavoda Žiga Zois Antonia Giacominu iz Zavelj v Trst. Fant se tega dne v avtobusu ni spraseval, Kaj si?, kot v spisu, s katerim je slaba dva tedna prej zmagal na literarnem natečaju na DO-SP-u v Tolminu. Antonio se je hudoval, ker so dela na cesti zaustavila avtobus in njegovo pot v solo. Povrh vsega je ob prihodu v solsko poslopje se prestregel ravnatelj...

A fant je imel tistega dne fenomenalen adut v rokah, takega, ob katerem bi ravnatelj zaprl tudi obe očesi za sicer opravičljiv zapozneli prihod v solo: Antonio je seznanil ravnatelja, da so mu telefonirali organizatorji natečaja ob 40. evropskem dnevu šole, in ga obvestili, da je bila njegova videokaseta med najboljšimi prispevki iz vse države; z njo si je zaslužil enotedensko potovanje in bivanje na Nizozemskem! Ravnatelj se je na obrazu takoj razsiril za dovoljen nasme, uspeh »svoje« dijaka je pravilno razbojal sredstvom javnega obveščanja, in sedaj fant se sedi ob novinarju na klopci pred vhodom v športni center Bora na 1. maju.

Rdecelasi »Toni«, kot

Antonio Giacomin, 5. B razred DTTZ Zois (f. KROMA)

mu pravijo sosolci, se je komaj oprhal po poldrugi uri tekanja za usnjeno zogo na prašnem nogometnem igrišču. Ves zadihan je se, a prav nič jezen na poraz njegovih B-jevcev proti kolegemu iz A razreda. O zadnji nagradi pove takoj skoraj vse:

»Profesorica slovenscine Magda Jevnikar me je seznanila z natečajem ob 40. evropskem dnevu šole. Naslov je bil zanimiv: Strahovi in upanja stare Evrope in upanja in strahovi nove Evrope. Profesorica mi je predlagala, naj izdelam videokaseto, in sem jo. Gradivo sem črpal iz

slik v reviji, ki jo je izdal Il Piccolo ob 100-letnici izhajanja, iz revije La Bora, iz Primorskega dnevnika. Mnogo materiala sem imel že pripravljenega, saj mi slike ugajajo. Slika je nekaj statičnega, ki se v filmu premika! Nato sem posnel še vrsto grafitov in rasističnih napisov, ki jih v Trstu ni bilo težko dobiti, ob koncu pa sem prilžil se posnetek ameriske letalonilke Saratoge, nekaksnega simbola sedanjega strahu v Jadranu, ki je bila v tistem času privezana v trzaskem pristanšču. Zaobjel sem tako obdobje, ki gre od leta 1920 do lani,

in dal 15-minutnemu filmu prav podnaslov Trst 1920-1992. Posnetke sem montiral, opremil glasbeno kuliso s skladbami Vangelisa in Orffa, in delo je bilo nared.«

Antonio Giacomin se je prvič srečal z videokamero pred nekaj leti, ko je dedek kupil »aparata«. Zacetel je s snemanjem na izletih, na pocičnicah, na praznikih. Zatem je prišlo na vrsto snemanje muralsov; nekaj teh je tudi uporabil za nagrajeno videokaseto.

Po »zlatem maju« (1. nagrada na DOSP-u, vsedržavna nagrada za videokaseto), čaka sedaj Antonia izpitni junij. Sam pravi, da mu nekateri predmeti bolj ležijo, drugi manj. (»A fantazije ne manjka«). O slovenscini ugotavlja, da se mu »kakšen sklon včasih ne posreči«. Antonio je iz dvojezične družine, kar se - to sam priznava - pozna pri obvladanju jezika. »V prvem razredu sem imel izpit iz slovenscine, zatem pa se je moje znanje slovenskega jezika predvsem po zaslugi profesorice popravilo.«

Toliko popravilo, da je njegov samovprasujoči prispevek o poti v solo prejel prvo nagrado na letošnjem DOSP-u. Po maturi ga julija čaka še druga pot, mnogo daljša. Na Nizozemsko. Oranžni avtobus takrat gotovo ne bo zamudil...

UVEDLI BODO AVTOMATIZIRANA OKENCA

Občina obljublja: nič več dolgo čakanje za izdajanje potrdil

Trzaska občina skusa že delj časa cimbolj izboljšati funkcionalnost in ekonomičnost storitev v korist prebivalstva. Lani je v vseh svojih izpostavah odredila tudi delno popoldansko odprtje okenc za izdajanje matičnih, volilnih in drugih potrdil, ker pa zaradi pomanjkanja denarja ne more najeti novih uslužbencev, bo poskusila zdaj okrečiti informatično certifikativno omrežje. V tem okviru bodo postali ustrezni uradi oziroma okenca povsem avtonomni nasproti rajonskim svetom, s katerimi so zdaj povezani tako logistično kakor prek osebja, ki mora opravljati dvojno nalogo. Tako imenova-

ne institucionalne oziroma »politične« naloge rajonskih svetov bodo torej vključili v občinski sektor, ki je zadolžen za delovanje skupščine in odbora, a certifikativno dejavnost bodo spet vklopili v sektor za demografsko službo, kamor pač naravno sodi.

V drugi fazi pa bodo izboljšali prave certifikativne pole, tako da bodo imeli v vseh strateskih krajih na Kraski planoti redno službo za izdajanje vsakovrstnih potrdil, a takšen pol bo tudi v anagarski palaci zupanstva (Passo Costanzi 2). Ne samo, ob vsakem polu bodo zraven okenc z osebjem nastavili posebne informatijske aparature za iz-

dajanje potrdil, ki jih bo lahko vsako lastnoročno aktiviral; dva taka aparata bodo kmalu namestili tudi v najbolj obljubljenih predelih v mestu, delovala p bosta neprekinjeno 24 ur. Vskakovrstna potrdila in tudi osebne izkaznice bo mogoče dobiti v nekaj minutah, torej brez dolgega čakanja, le za izvlečke ter integralne kopije matičnih in zgodovinskih listin bo treba nekaj časa počakati, ker to pač zahteva določeno kontrolo in seveda tudi iskanje.

Zupanstvo sporoča, da bodo vse te storitve - kljub nižjemu številu uslužbencev, ki pa bodo boljše kvalificirani - hitreje in sploh kakovostnejše.

BOLJUNEC / V PETEK V OBČINSKEM GLEDALIŠČU FRANCE PREŠEREN

V znamenju spomina na vaške navade in običaje

Čar kresne noči bo nekaj več kot navadna zaključna šolska prireditev

DAMIANA OTA

Pesem, narecije in prikaz nekdanjih običajnih vaških poklicev so osnova predstave, ki so jo učenci celodnevne osnovne šole Fran Venturini iz Boljunca pripravili ob zaključku letošnjega šolskega leta. Zaokroženo odsko glasbeno-gledališko postavitev bo spremljala tudi vsakoletna razstava ročnih del in izdelkov boljunskih učencev, ki se bo ob tej priložnosti prvič "izselila" iz solskih prostorov in bo prav tako kot omenjena prireditev na ogled v petek ob 20. uri v pro-

starih občinskega gledališča France Prešeren v Boljuncu.

Med raznimi pobudami, ki so v zadnjem mesecu dni oznacevale dejavnosti boljunskih osnovne šole, gre najprej omeniti solski izlet na Gorenjsko, pri katerem so že drugo leto po vrsti sodelovali tudi stari otrok. V okviru združenja staršev je tako vesela družina odpotovala na enodnevni ogled kovaškega muzeja v Kropi, čebelarkega

muzeja v Radovljici in Blejskega jezera. Drugo pomembno doživetje boljunskih osnovnosolcev je kmalu nato bilo podeljevanje bralnih značk. Letos je COS Fran Venturini obiskal književnik Marko Kravos: najstarejši učenci so ob tej priložnosti prebrali eno izmed Kravosovih zgodb, zapeli so mu dve pesmi in se z njim ziveli v razgovor.

V petek pa je na vrsti se najpomembnejši dogodek šolskega leta, s

katerim bodo učenci prikazali svojo zavzetost pri raziskovanju navad in običajev domače vasi. Predstavi je naslov Car kresne noči, v njej pa se ob pesmi, knjižni in narečni besedi prepletajo prvine starodavnega ljudskega običaja kresov v noči pred godom sv. Ivana. Poleg skrivnostnih obredov te čarobne noči (prikazal jih bo ples čarovnic in ladanec ob ognju) vsebuje predstava boljunskih otrok tudi zanimi-

vo obujanje starih poklicev, ki so se pred nekaj desetletji bili značilni za to vaško okolje. Predstavile se nam bodo torej perice, mlekarice, mlinarji: delovni liki, ki jih po sili časov in razmer sedaj ne srečujemo več. Prizore bosta povezovali pesem in igra luči.

S Čarom kresne noči se torej uresničuje tudi vseh učencev in seveda učiteljev, ki so se ob letošnjem zaključku šolskega leta se posebej potrudili, da bi to postal pravi kulturni dogodek za vso vas in okolico.

OSTARELI / FEDERACIJA SOCIO-SKRBTIVNIH PODJETNIKOV

Predlog o ureditvi skupinskih stanovanj

Problem je v mestu vse večji, ker se število ostarelih stalno viša

Zveza socio-skrbtivnih podjetnikov (FISA) je včeraj priredila tiskovno konferenco, na kateri je orisala svoje predloge glede ureditve vprasanja skupinskih stanovanj za ostarele, za katere bi morali skrbeti zasebniki. Cilje in predloge je na sežu Zdrženja trgovcev, v prisotnosti številnega občinstva, orisal predsednik FISA Claudio Berlingiero, ki je že uvodoma poudaril, da je problem post-hospitalizacije ostarelih v zadnjih letih dosegel pravi kolaps. V mestu živi veliko število ostarelih, ki stal-

no potrebujejo vsakovrstno zdravstveno nego, medtem ko javne strukture se zdalec niso sposobne, da bi prenesle celotno breme oskrbe. Prav zaradi tega, kot je bilo poudarjeno na včerajšnji tiskovni konferenci, se je postavila nuja, da bi tudi zasebniki posegli v ta sektor. In to ne zaradi tega, da bi se postavili kot neposredni konkurenti javnim ustanovam, ampak da bi ustvarili morebitne alternative za prebivalstvo. Pokazalo se je namreč, da so zasebniki v zadnjih letih krepko posegli v socialni sektor

in v te namene že usposobili številne strukture. Zaradi tega jim je treba omogočiti - je bilo poudarjeno - da lahko uresničijo svoje nacrtje. Ustvaril se bo tako konkurenčni režim, ki bo prav gotovo omogočil, da se bo raven zdravstvene oskrbe izboljšala. Poleg tega pa FISA tudi poudarja, da ima vsakdo pravico, predvsem pa ostareli, da izbira med javnimi in zasebnimi skrbstivnimi strukturami. Obenem dodaja, da bi se morale podobne ustanove čimprej povezati s sorodnimi službami, da bi

ostareli lahko zagotovili prijetnejšo starost.

Po mnenju FISA bi se morali zasebni podjetniki čim tesneje povezati v skupnem naporu, da bi bili kos potrebam socialne politike, tako v zdravstvu, kot v skrbstvu, ki je sicer v Furlanji-Juljski krajini na zelo visoki kakovostni ravni. Te strukture pa je treba se ustrdit, da bo vsakomur, predvsem pa revnejšim slojem in ostarelim, zagotovljena vsa potrebna oskrba, kot je se posebno poudaril Claudio Berlingiero na tiskovni konferenci.

DRUŠTVO SLOVENSKE IZOBRAŽENCEV / PONEDELJKOV VEČER

Zaslužen priznanje Stanislavu Sobanu

Šolniku slovesno podelili Černetovo nagrado

HELENA JOVANOVIĆ

Prof. Stanislav Soban med ponedeljkovim večerom v DSL, ko so mu slovesno podelili nagrado iz Černetovega sklada (foto Ferrari/KROMA)

so se podelili prvo nagrado.

Pred mikrofonom je nato stopil dr. Zorko Harej, ki je v imenu Sklada prebral utemeljitev nagrade. Poudaril je pomen dela, ki ga je opravil prof. Soban, opisal je njegovo življenjsko pot pred vojno in po njej, ko je začel poučevati na slovenskih solah, predvsem na trgovskem tehničnem zavodu Ziga Zois, kjer je ostal do upokojitve. Tudi tu je bila njegova prisotnost izredno dragocena.

na, saj je v času, ko na naših solah se ni bilo učenikov, sam napisal tekste za nekatere predmete. Poleg tega pa je kot diplomirani pravnik napravil mnogo koristnega za našo narodnostno skupnost.

V imenu Hranilnice in posojilnice z Opčin je nagrado dr. Sobanu, svojemu nekdanjemu profesorju, izročil prof. Robert Petaros. Nato je bil na vrsti slavljenec, vidno ganjen zaradi takega priznanja, ki ga ni

"bil deležen vse življenje". Iz vsega srca se je zahvalil vsem za nagrado in lepe besede, nato pa obudil nekaj spominov na pokojnega Dušana Černeta, dolgotletnega prijatelja, s katerim sta se poznala že z dijaških let.

O delu nagrajenca je nato spregovoril deželni svetovalec Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar. Govoril je predvsem o Sobanovih prizadevanjih za globalni zascitni zakon, s katerim se ukvarja že skoraj dve desetletji. V tem času je aktivno sodeloval pri izdelavi osnutkov in peticij pa tudi raznih popravkov.

Slovesen večer v Društvu slovenskih izobražencev pa se je zaključil z besedami dr. Draga Legiša, ki je prisotne najprej spomnil na primer Beneske Slovenije in njeno zgodovino. Beneska republika je v srednjem veku tej zemlji priznala veliko samostojnost, ko pa so se na plebiscitu odločili na Italijo, slednja ni držala obljub in je začela s sistematičnim poitalijancem Slovenec v tistih krajih. Ista usoda bi bila lahko doletela tudi Primorsko, če ne bi asimilacijski val naletel na trdne črte, ki so to preprečile, je dejal. Ena od teh je bil gotovo prof. Stanislav Soban.

Prijeten zaključek sezone v KD Grbec

NEVA LUKES

svojem zborom in drugimi dejavnostmi, tako na primer tudi s skrbjo za nadaljevanje dela v domači Ludoteki, tudi v prihodnji sezoni slediti.

Zenski pevski zbor (na sliki - foto Križmančič/KROMA), ki ga je to sezono poztvovalno vodil zborovodja Ignacij Ota, se je na večeru predstavil z osmimi narodnimi in umetniškimi pesmimi. Da je bila izvedba nekaj posebnega, so poskrbele pevke Daidi, Melita, Sara, Jožica, Boža, Laura in Enrica, ki so predvajanim pesmim dodale svojo predstavitev. Seveda so bile za svoj nastop deležne zaslužnega aplavza, ki so ga delile s pevovodjem, kateremu so podarile spominsko knjigo, v katero so zapisale "Majhna besedica postane beseda brez meja, če je izrečena z vso iskrenostjo naših src".

Med nastopom pevk in pianista so bili na vrsti še govori, v katerih sta Devana in Laura nanizali najpomembnejše drustve-

ne in pevske ter druge prireditve v tej sezoni. Omenili sta na prvem mestu obisk in nastop zbora v Reziji, kjer so se v Stolbici spoznale s tamkajšnjo stvarnostjo in navezale stik z domaćini in ljubitelji slovenske pesmi. Omenili sta nato Martinovanje, Miklavževanje in Silvestrovanje v drustvenih prostorih, nato otroško pustno rajanje in pustno zabavo tudi za odrasle, lepo proslavo 8. marca z nastopom Sovodenskih deklet, skupno Prešernovo proslavo v domu J. Ukmar, predavanje biologinje Damjane Ota, predstavitev knjige Borisa Pangerca "Majhna besedica", lep večer v Kulturnem domu v Trstu, posvečen našemu ustvarjalcu dokumentarnih filmov Aljosi Zerjalu, otvoritev sezone Ludoteke in se nastop zbora v Naborjetu na letošnji reviji "Primorska poje".

Zbor bo že v soboto nastopil na Proseku na srečanju zenskih zborov "Zapojmo si pesem veselo", ki bo tokrat v organizaciji zenskega zbora Prosek-Kontovel.

GLASBENA MATICA
TRST
Danes, ob 18. uri v Avditoriju muzeja «Revoltella»
V. ZAKLJUČNA AKADEMIJA
Solski godalni orkester in komorne skupine.
Vabljeni

SLOVENSKA SKUPNOST
KOMISIJA ZA SPORT
PRIREJA
DEZELNI POSVET O VPRAŠANJU
VADBENIH PROSTOROV IN SPORTNIH
OBJEKTOV
SLOVENSKE DRUŠTVE V ZAMEJSTVU
DANES, 2. junija 1993, ob 20.30
v športno-kulturnem centru v Zgoniku.

SPORED:
UVODNA BESEDA - prof. Ivan Peterlin
REFERAT O STANJU OBJEKTOV NA TRZASKEM
- prof. Mario Cač
REFERAT O STANJU OBJEKTOV NA GORISKEM
- pokrajinski odbornik SSK Mirko Spazzapan
RAZPRAVA

Zaradi pereče problematike vabimo vse predstavnike vseh naših športnih društev in ljubitelje športa, da se tega odprtega posveta udeležijo v čimvečjem številu.

OGLAS NAROCILA SLOVENSKE SKUPNOSTI - TRST

Silviji, Mauriziju in
Meti se je pridružil
Martin
Iskrene čestitke iz
reka
Godbeno društvo
Prosek

KZE-USL - tel. 573012.
Urad za informacije
KZE deluje ob ponedeljku od petka ob 8. do 13. ure. - tel. 573012.
Zdravstvena dežurna služba
Nočna služba ob 20. do 8. ure, tel. 118, predpriznana ob 14. do 20. ure in praznična ob 8. do 20. ure.
Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala
KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 17.45, 20.00, 22.15 »Fiorile«, r. Paolo in Vittorio Taviani.
EXCELSIOR - 18.15, 20.15, 22.15 »Un giorno di ordinaria follia«, r. Joel Schumacher, i. Michael Douglas, Robert Duvall.
EXCELSIOR AZZURRA - 17.45, 19.50, 22.00 »Lezioni di piano«, r. Jane Campion, i. Holly Hunter.
NAZIONALE 1 - 17.30, 19.45, 22.00 »Luna di miele«, r. Roman Polanski.
NAZIONALE 2 - 15.45, 17.50, 20.00, 22.15 »Basic instinct«, r. Michael Douglas, Robert Duvall.
NAZIONALE 3 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Magnificat«, r. Pupi Avati, i. Luigi Deliberti, Arnaldo Ninchi, Dalia Lahav.
NAZIONALE 4 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Un'incantevole aprile«, i. Miranda Richardson.
GRATTACIELO - 17.45, 19.50, 22.00 »Proposta indecente«, i. Robert Redford, Demi Moore, prepovedan mladini pod 14. letom.

MIGNON - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »La scorta«, r. Ricky Tognazzi, i. Claudio Amendola, Enrico Lo Verso, Leo Gullotta.
EDEN - 15.30, 22.10 »I vizi anali di Moana«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.
CAPITOL - 18.00, 20.00, 22.00 »Alive - Sopravvissuti« r. Frank Marshall.
LUMIERE - 18.30, 20.15, 22.10 »Othello«, r. Orson Welles, originalna verzija, samo danes in jutri.
ALCIONE - 18.00, 20.00, 22.00 »Belle epoche« r. Fernando Trueba, i. Penelope Cruz, Jorge Sanz.
RADIO - 15.30, 21.30 »Alto godimento«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

PRIREDITVE

SKD GRAD sporoca, da bo razstava ONDILE CEZ STARI VRH v Ovcarijevi hiši pri Banih odprta še vsako nedeljo v juniju od 18. do 21. ure.
GLASBENA MATICA TRST - Sola Marij Kogoj prireja danes, ob

18. uri
ZAKLJUČNO AKADEMIJO
svojih gojencev 2. junija v Muzeju Revoltella. Ul. Cadorna 26 v Trstu. Vljudno vabljeni!

ZPZ PROSEK-KONTOVEL prireja v soboto, 5. junija, ob 20.30 v Kulturnem domu na Proseku 8. srečanje zenskih zborov »ZAPOJMO SI PESEM VESELO«. Poleg domačega sodelujejo še zbori I. Grbec - Skedenj, Tabor - Opčine in Igo Gruden - Nabrežina.
SD MLADINA-RESCO prireja v soboto, 5. junija, ob 20.30 v domu A. Sirk v Krizu **ZAKLJUČNI BALETNI NASTOP**. Vljudno vabljeni!

PEVSKI ZBORI VESELA POMLAD z Opčin vabi 5. in 6. junija 12. na PRAZNIK MLADIH PEVCEV. V soboto, 5.6. bo v zupnijski cerkvi sv. Jerneja koncert gostujočega MePZ Ars Nova iz Clusoneja (Bergamo), ki ga vodi dirigent Gianluigi Bigoni. Nastopila bo tudi DPS Vesela pomlad; v nedeljo, 6.6. pa bo v Marijanišču-Finžarjevem domu na Opčinah kulturno zabavno popoldan s pricetkom ob 16. uri. Oblikovali ga bodo OPZ Zvonček z Repentabra, OPZ iz Trebč ter domaći zbori Vesela pomlad, carodje Nevio Martini, mladinski igralški skupini SKD Tabor ter godba na pihala s Proseka, za dobro voljo pa bosta poskrbela se Sergej Verc in Boris Kobal. Vabljeni.

PD SLOVENECE Borst-Zabrezec prireja 5., 6. in 7. junija v Hibenci 23. PRAZNIK VINA. Vabljeni!

GLASBENA MATICA TRST - Sola Marij Kogoj - podružnica Prosek-Kontovel, vabi na zaključni nastop harmonikarskega oddelka, v petek, 4. junija ob 20.30 v Kulturni domu na Proseku

GLASBENA SOLA godbe iz Ricmanj vabi v soboto, 5. t.m., ob 20.30 na I. ZAKLJUČNO PRIREDITEV svojih gojencev v občinskem gledališču »F. Prešeren« Boljunec. Vabljeni.

V NEDELJO, 6. JUNIJA bo v Trebach v okviru vaskega praznika SKD Primorec pevka revija PESEM NE POZNA MEJA. To bo 18. zaporedna izvedba tega pevskega srečanja, ki poteka vsako leto v organizaciji enega izmed sodelujočih društev. Na reviji bodo nastopili: MePZ Svoboda II iz Trbovelj, MoPZ Franc Zgonik iz Branika, MoPZ Vesna iz Dekliški zbor Vesna iz Kriza, MoPZ Jezero iz Dekliški zbor Jezero iz Doberdoba, MoPZ Folte Hartman iz Pliberka in MePZ Primorec-Tabor Trebce-Opčine. Sodelovala bo godba na pihala Viktor Parma iz Trebč. Revija bo na vrta Ljudskega doma v Trebach, ob 16. uri.

OBVESTILA

Vas zanima filmski video seminar laboratorij? Seminar je odprt tako začetnikom kot tistim, ki se že polprofe-

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
Kulturni dom
Sezona 1992/93
bosta zaključila
MARJANA DERŽAJ
in
ALEKSANDER VODOPIVEC
s koncertom ob kozarcu
domačega vina jutri, 3. junija, ob 22. uri.
Vabljeni vsi prijatelji,
vstop prost!
Ob 20. uri v Kulturnem domu se zadnja ponovitev komedije Milana Kleca
VSEGA JE KRIVA MARJANA DERŽAJ
Ne zamudite!

DSL - Sekcija Dolina

vabi na srečanje, ki bo s kandidati za deželni svet in pokrajinsko upravo, danes, ob 20.30
v gledališču »F. Prešeren« v Boljuncu.

sionalno ukvarjajo z mediji. Seminar je teoretski in praktični, obsegal pa bo razne teme: Teorija in praksa videa in filma, posebnosti dela s kamero, fiziologija luči, montaža, dramaturgija, scenaristika ipd. Prireditelj seminarja, ki bo potekal v Ljubljani je Zveza slovenskih kulturnih organizacij Slovenije. Informacije na ZSKD - Ul. S. Francesco 20 - tel. 635626 vask dan razen ob sobotah ob uradnih urah.

Društvo SLOKAD obveša starše otrok do 13. leta starosti, da je na razpolago še nekaj mest za kolonijo. Za informacije tel. 226117.

PRI PRAVLJALNI ODBOR za proslavo 50. letnice nastanka PARTIZANSKEGA DNEVNICA, sklicuje danes, ob 18. uri v Prosvetnem domu na Opčinah sešatek, na katerega vljudno vabi biveše borce, aktiviste, invalide in udeležence NOB. Beseda bo o izvedbi prve od dveh prireditve, ki je programirana za 4. julij na Vrhu na Goriskem.

POLETNO SREDISCE Sklada »Mitja Cuk« na Opčinah - Prosvetni dom bo ob 16. do 27. avgusta. Vpisovanje bo potekalo od 2. do 6. avgusta, med 9. in 12. uro na Narodni ulici 126 na Opčinah.

UPRAVNI ODBOR GLASBENE MATICE sklicuje redni občni zbor v ponedeljek, 14.6.93 ob 19.30 v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju na sedežu v Trstu ul. R. Manna 29.

TELEVIZIJA KOPER vabi občinstvo, da se v četrtek, 3. t.m., ob 19.45 udeleži javnega televizijskega snemanja odaje »Kam vodijo nase stezice...« Snemanje bo v sejni dvorani dolinskega županstva. Tema: Zamejski sport.

IZLETI

Sekcija VZPI-ANPI in Partizanski klub Boljunec organizirata, ob 48-letnici osvoboditve, v soboto, 5. junija izlet v Idrijo na ogled Muzeja stare rudniške opreme in v Cerkno na ogled Muzeja NOB in obnovljene bolnice Franja. Odhod iz Boljunca, ob 7. uri. Vpisovanje v prostorih Partizanskega kluba v Boljuncu. Informacije tel. 228378 ali 228050.

Klub prijateljevstva vabi jutri, 3. junija na zanimiv izlet po Istri "Po poteh učenecv sv. Cirila in Metoda" (Roc, Hum in Draguč). Vpisovanje pri Fortunatu v Ul. Paganini 2 v Trstu.

Društvo Slovencev miljske občine organizirata izlet 13. junija: BELA KRAJINA v PESMI IN PLESU. Voznja po dolini reke Krke mimo Zuzemberka v Metliko, topla malica po belok-

MPZ Vasilij Mirk
Prosek - Kontovel
priredi v kontovelski cerkvi v petek, 4.6.1993, ob 20.30
celovečerni koncert
Sodeluje tudi zbor
Primorje iz Ajdovscine
Vabljeni

ranjsko, ogled muzeja, nadaljevanje poti do Adlešicev, ogled domače obrti, popoldan povratek v Črnomelj in dobro kosilo. Nastop belokranjske skupine harmonikasev. Cena izleta 60.000 lir. Za informacije tel. na st. 271862 v dopoldanskih urah (Vesna).

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE sporoca, da so razpisane stipendije za študijske obiske na dezelah EGS, pri manjšinskih skupnostih v Belgiji, Baskovskih dezelah, Bretaniji, Nemčiji, Friziji, na Irskem in v Katolniji v solskem letu 1993/94. Koledar obiskov in obrazce prošnje na sedežu SSS.

D R Z A V N A SREDNJA SOLA IVAN CANKAR vabi na zaključno solsko prireditve, ki bo jutri, 3. junija, ob 20. uri v Marijinem domu pri Sv. Ivanu (Ul. Brandesia 27). Na sporedu bo prikaz o srečanju Evropskih manjšinskih sol - Euroskoalle Frysland '93, ki se je vsrilo v Friziji na Nizozemskem in so se ga udeležili učenici II. razreda srednje sole Ivan Cankar.

Z D R U Ž E N J E STARŠEV vabi na zaključno prireditve »Car kresne noci«, ki jo prireajo učenici COS Fran Venturini iz Boljunca v petek, 4. junija, ob 20. uri v gledališču France Prešeren. Istocasno si boste lahko ogledali razstavo ročnih del in likovnih izdelkov.

UCENCI IN UCITELJI COS S. Gruden - Sempolaj-Slivno vabijo na zaključno solsko prireditve, ki bo danes, ob 14. uri na sempoaljski soli.

ČESTITKE

Pri Banih praznuje danes 80. rojstni dan **DANICA KREVINIČ**. Ob visokem jubileju ji želijo vse najboljše in se mnogo zdravih in srečnih let sinova Leo in Fabio z družinami.

MALI OGLASI

OSMICO ima odprto Jozko Skrk - Salez 61.

OSMICO je odprl Alojz Kante, Praprost st. 18.

PRI COLJEVIH so odprli osmico v Samatorci 20.

OSMICO ima Ivan Tercon v Mavhinjah.

OSMICA je odprta pri Jozefu Kukanju - Devinscina st. 1.

OSMICO v Bazovici odpre Nada.

OSMICA je odprta pri Mariji v Logu st. 1.

V PREBENEGU farma Kraljica ima osmico.

OSMICO so odprli pri Batkovich - Repen 32.

OSMICO ima Milic Mario v Repnici 39.

PRODAM motorno kolo suzuki DR 650 RSE v odličnem stanju, letnik '91, prevoženih samo 11.000 km. Tel. 214527.

PRODAM Fiat 500 L zadnji model Tel. 827832.

ORIGINALNO stilno pohištvo: jedilnica, razne kredence in omare, cesnjeva spalnica leta 1920 prodam. Tel. 54390 - 575145.

PRODAM metaliziran Opel Corsa 1200 GL, dec. 89. Tel. 421412.

29-LETNI FANT, Slovenec, domačin, s srednjevisjo izobrazbo zeli spoznati slovenko,

posteno, iskreno, neka-dilko z resnimi nameni. Pisati na: Publiet, Ul. dei Montecchi 6 - Trst pod sifro »Slovenka«.

NA BLEDU ne daleč od jezera dam v najem hišico do 6 oseb v juniju, juliju in septembru. Tel. 662111.

PEKANA na Krasu isče peka. Telefon 225220 v jutranjih urah. **IZGUBILA** se je na področju Skokljice pasme nemski ovčar z vtetovirano st. 62433 na levem uesu. Najditelja naprosamo telefonirati 572000.

ISCIMO vajenca za kamnoseško obrt. Tel. 200115 ob večernih urah.

RIBOGOJNICA AGROTTICA GLINSICA iz Boljunca nudi karnadske losose vsak petek in soboto od 8.30 do 12.30. Tel. st. 228297.

PRISPEVKI

Namesto cvetja na grob Borisa Tavcarja daruje družina Kac 100.000 lir za SKD Slavko Skamperle.

Namesto cvetja na grob Marije Zerjal vd. Mihelcic darujeta Ediga in Miljo Zobec 20.000 lir za MPZ Upokojencev z Brega.

V spomin na Francisko Trost vd. Sferza daruje hči Luciana z možem Aldom Colja 150.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk.

V spomin na brata Vladimira Trampuja darujeta sestre Ema, Valerija, Milena, brat Franc in svakinja Alma z družinami 125.000 lir za postavitve spomenika Ubaldu Vrabcu.

V spomin na drago Marijo Godnic Pahor darujeta vascanki Olga in Anica 60.000 lir za Srednjo solo Fran Levstik na Proseku.

V spomin na Borisa Tavcarja darujeta Ondine in prijateljice Ekipa 10 120.000 lir za OK Bor.

Franka in Tonko z družinami darujeta 50.000 lir za spomenik v Gabrovcu, ob 20. obletnici postavitve.

Namesto cvetja na grob Serafa Hrovatina darujeta Ljudmila Jogan 20.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V počastitev spomina dr. Serafa Hrovatina darujeta Miranda in Atilij Kralj 50.000 lir za SKD Tabor.

ZAHVALA

Ob smrti našega dragoga

Vanje Raceta

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so kakorkoli počastili njegov spomin in nam bili v tej težki uri ob strani.

Vsi njegovi

Trst, 2. junija 1993

ZAHVALA

Globoko ganjeni ob tolikih izrazih sočutja, ki smo jih bili deležni v tem težkem trenutku, se zahvaljujemo vsem, ki so nam bili blizu v tej neizmerni žalosti in lajsali nase bolečino, ob nenadni izgubi našega ljubega

Borisa

Posebna zahvala svetovanskemu župniku in gospodu Milanu Nemacu za cerkveni obred, Pomorski agenciji Mediteranea ter vsem, ki so ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti.

Družini Tavcar in Maila

Trst, 2. junija 1993

parket
Sintetika
Frittili-parchetti
Edini ekvivalentni
zastopnik v Trstu
Ul. S. Zenone 6
Tel. 763429

ZBOROVSKO PETJE / POBUDA DOLINSKEGA DRUŠTVA VALENTIN VODNIK

Pesem ob studencu

Dober celovečerni koncert mešanega zbora Primorec-Tabor

DAMIANA OTA

Mehko je odmevala pesem, ki jo je prejšnji petek zvečer podajal mešani pevski zbor Primorec Tabor. Lepo pa je bilo tudi vzdušje, ki ga je pobuda ustvarila pod milim nebom na svojem celovečernem koncertu v Dolini. Vabilu dolinskega kulturnega društva Valentin Vodnik se je odzvalo razveseljivo stelo ljudi: poleg užitka ob poslušanju zborovskega petja pa je petkova Pesem ob studencu - tako se je glasil naslov večera - ponudila tudi »nov« prireditveni prostor. Pevci so namreč predstavili občinstvu v mikavnem vaškem okolju, ki ga ustvarja studenec sredi Doline in ki so ga odborniki domačega društva (tudi ob pomoči nakaterih občinskih delavcev) za to priloznost prečistili in ga spremenili v skorajda brezhrebno koncertno prizorišče.

Zamisel o glasbi pod milim nebom v okviru značilnih vaskih predelov nastaja iz velike želje odbornikov dolinskega društva, da bi vas ozivila z nekoliko nevskandalnimi kulturnimi dogodki in to tudi v času, ko se pravzaprav za Majenco sklene določeni ciklus priprav in zato medsebojnih srečanj med

mlajšimi in starejšimi vascani.

Ob dolgoletnem pomanjkanju vaskega prireditvenega prostora pa so pri dolinskem društvu začeli iskati možne rešitve, ki so sicer precej tvegane - predvsem zaradi nepredvidljivosti vremena - in seveda uredništvu le v pozno-spomladanskem oziroma poletnem času. Petkova Pesem ob studencu je tako nastajala ob dvojnem prizadevanju: na eni strani je gostovanje enega najboljših zborov, ki jih premoremo v zamejstvu. Na drugi strani pa v tej pobudi beremo prizadevanje dolinskega društva, da predvsem svojim sovaščanom ponudi kulturni dogodek, z le-tim ovrednoti sicer »neopazeni« delček vaskega okolja in si obenem prizadeva za otipljivejši odnos do vascanov.

Ob vsem tem prav gotovo zasluži posebno pozornost nastop MePZ Primorec-Tabor. Petkovo gostovanje v Dolini je bil prvi uradni celovečerni koncert tega zbora v zamejstvu. Nedavno tega je zbor namreč nastopil v Krizu pri Sezani, se prej je zapel pred ožjim domačim zborom.

Koncertni spored, ki ga MePZ Primorec-Tabor

MePZ Primorec-Tabor med celovečernim koncertom v Dolini (Foto M. Magajna)

ponuja v zaokroženem prepletanju pete pesmi, vezne besede Marija Cuka in slovenskih poezij (doživeto jih bere Danijel Malalan, član dramske skupine SKD Primorec iz Trebe), v svojem glasbenem delu obsega slovensko ljudsko pesem v prireditvi znanih skladateljev in umetne skladbe na besedila slovenskih pesnikov.

Kot po navadi gre zboru in zborovodji Matjazju Šecku priznati dokajšnjo prizadevanje pri uredništvu tematsko zaokroženih koncertnih

enot: tudi tokrat ne gre le za dobro pripravljene in z občutkom podane pesmi, temveč se za dodatne vsebine, v katere se petje odlično uokvirja in ustvarja učinkovito ritmično melodijo glasbe, misli in pozije.

Mešani zbor Primorec-Tabor se v tej sezoni predstavlja občinstvu v večinioma prenovljeni sestavi, ki združuje pevce iz najrazličnejših krajev Trzask, pa tudi iz kraških vasi onran meje. Umetniški vodja in zborovodja je se vedno Matjaz Šeck, pod vodstvom katerega je

zbor pravzaprav zrastle in v prejšnji sestavi dosegel marsikateri zavidljivi uspeh (med najvidnejšimi zlata plaketa na Nasi pesmi leta 1988). Čeprav so mnogi pevci pristopili k zboru sele lanskega septembra, je skupina dosegla že dobro raven skupnega poustvarjanja. Celovitost glasov, zvočna podoba, ki jo MePZ Primorec-Tabor uspešno posreduje s svojim petjem, postaja se vabljivejša, ko v pesmi zaznavamo tudi globljo, srčno prisotnost vsakega posameznega pevca.

V tem vzdušju je zaz-

venela petkova Pesem ob studencu: v pozdrav gostom jo je uvedel domači moski pevski zbor Valentin Vodnik pod vodstvom Ignacija Ote, goste in občinstvo je nagovoril predsednik društva David Bandi, koncertni spored pesmi pa sta povezovala Milena Padovan z branjem Cukovih razmiselnih in Danijel Malalan s podajanjem stihov slovenskih pesnikov iz matice in zamejstva. Koncert je bil v prvem delu posvečen uglasbitvam slovenskih skladateljev (po uvodnem Trubarjevem Ne daj oca nas lubi Bug v Lipovski prireditvi so bili se Premrl, Vrabec, Malic, Kumar).

Posebno pričakovanje je ustvarila skladba Ignacija Ote na Pavčkove verzje Pravijo: imeti, ki jo je dolinski glasbenik napisal izrecno za zbor in je na petkovi Pesmi ob studencu doživela krstno izvedbo.

Drugi del koncerta pa je obsegal ljudske naprave v prireditvi znanih skladateljev, kot so Adamic, Lebic, Tomc, Merku in Vremsak. Se posebej občutek pa je ustvarila sklepna Ziljska ohcet, s katero je Samo Vremsak v splet zborovskih pesmi prelil enega najstarejših in najlepših slovenskih ljudskih obredov na Koroskem.

RADIJSKE ODDAJE / NA VALOVIH RADIA TRST A

Ob srebrni reki - nov niz Radijskega odra

Ob sobotah ob 18. uri z nedeljsko ponovitvijo

V zadnjih tednih smo na valovih Radia Trst A zasledili novo serijo oddaj, ki jih pripravlja Radijski oder. O tem smo se pogovorili s predsednikom Marijanom Kravosom, ki je najprej pojasnil, da gre za izbor izseljeniške proze Ob srebrni reki, ki jo je pripravila Zora Tavcar, režijo pa podpisala Marijana Prepeluh. »To je ne le za Radio Trst A, ampak tudi za druge slovenske radijske postaje prava novost. Medtem ko je bila emigrantska literatura v Sloveniji vse do današnjih dni neznana in prezrta, je Radio Trst A uvrščal že vso povojno dobo v svoje sporede dela emigrantskih avtorjev. V izvedbi RO so poslušalci lahko spoznali predvsem dramske tekste nekaterih »zamočanih avtorjev«, proza in poezija pa sta ostali nepoznani. Zato smo s to serijo oddaj skusali napolniti to vrzel. V njih avtorica, ki se s tematiko že dalj čas ukvarja, predstavi najmarkantnejše pisatelje, ki ustvarjajo na različnih kontinentih. Sinteza doživljenj v novi domovini in hrepenenja po rojstni Sloveniji daje emigrantski prozi enkratno pečat.«

Kakšno je vaše sodelovanje z Radiom Trst A, saj so se razmere, v katerih delate, zelo spremenile?

»S tem vprašanjem ste zadeli v živo, v samo bistvo našega obstoja. Kot so nekateri zvesti poslušalci dramskih sporedov verjetno opazili, je naša skupina od leta 1984 tja do leta 1991

praktično utihnila. Zanimivo je, da se ob tem nenadnem molku ni nihče zamislil, kaj sele, da bi kdo o tem napisal vsaj vrstico v našem tisku. Sicer mi ni do tega, da bi pogreval stare, že pozabljene zadeve. Povedati pa moram, da smo v teh sedmih letih iskali izhod iz slepe ulice. Zelo od vsega začetka je bilo namreč jasno, da se je situacija zelo spremenila in da ne bo nič več tako kot prej skoraj 40 let. Izhod je bil v popolni osamosvojitvi. Znasli smo se pred izbiro: ali se popolnoma podredimo določenim zahtevam, ki jih postavlja radijska uprava ali pa popolnoma utihnemo. Odločili smo se za življenje, pa čeprav smo vedeli, da ne bo lahko. In dejansko smo, mimo vseh tehničnih težav, takoj naleteli na prvo in največje oviro. Novi pogoji so nam takoj pokazali, da plasiranje naših proizvodov na radio ne bo lahko. Predvsem zaradi ekonomskih razlogov smo zaslutili, da bo dela verjetno zelo malo. A kako naj skupina, kot je naša, ki ima kot izključno podlago trak, živi brez zadostne količine dela, s predolgimi presledki med enim snemanjem in drugim? Vidite, to je naš največji problem. Na obnem zboru smo se marca letos sicer odločili, da moramo v tem letu storiti nekaj zelo konkretnih korakov za pomlad, a se ob tem sprašujem, kakšen smisel ima ta napor, če pa v tem trenutku ne vemo, kdaj in koliko bomo sploh lahko delali.«

Omenili ste pomlad. To je problem, s katerim se ukvarjajo pravzaprav vse naše kulturne ustanove. Zanima po kakšnem kriteriju izbirate članke?

»Naj najprej povem, da našo skupino sestavljajo izključno ljudje, ki živijo na našem ozemju. Sicer se občasno poslužujemo tudi pedagogov in režiserjev iz Slovenije, a večinoma opravljamo delo sami. Med mladimi pa iščemo ljudi, ki imajo smisel za jezik - dikcijo, in seveda za igranje. Pri tem ni nihče izključen, naša skupina, s tega vidika ni zaprta, razen toliko, kolikor sem prej omenil: zaradi strahu, da bi ne imeli kaj ponuditi. Če v našem statutu je določeno, da lahko postane naš član, kdorkoli za to zaproši. Odbor pa ima po avdiciji pravico kandidata sprejeti ali odkloniti. Kdor bi se naš torej rad pridružil, naj pošlje prošnjo na naš sedež v Ul. Donizetti 3 in se mu bomo z veseljem odzvali.«

In sedaj se obvezno rutinsko vprašanje. Kakšni so vaši prihodnji načrti?

»Naši načrti so pravzaprav zelo odvisni od radijske ustanove. Z naše strani smo sicer v maju že vložili 8 predlogov in v tem trenutku se vedno čakamo na odgovor. Vem pa, tudi na osnovi razgovorov, ki sem jih imel z dr. Benedicem, da dela ne bo veliko, saj se naš Radio Trst A nenehno ubada s finančnimi težavami. Zato skušamo te luknje napolniti z drugimi dejavnostmi.« (O.R.)

ZNAMENITOSTI / KAVARNA TOMMASEO SPET ODPRTA

Ob kavici tudi malo glasbe

K nekdanji podobi mittelevropskega ali vsaj bolj omikanega mesta, ki je o sebi rado pravilo, da je »stičišče različnih kultur«, so sodile tudi »dunajske« kavarne. V zadnjih letih je Trst izgubil skoraj vse price tega pomembnega poglavja v svoji kulturni zgodovini, saj se je »pogube« rešila samo kavarina San Marco. Sedaj se v trzasko kulturno areno vrača tudi kavarina Tommaso, ki je nekdanj prenasala politično-kulturni utrip mesta. Po zaprtju zaradi afere, ki pa je zal odraz sedanjega časa, je kavarno ob prometnem trzaskem nabrežju prevzela podjetna trojica, ki tvori družbo z omejeno odgovornostjo »Il caffè«. Za dober začetek je dala najprej pobelbiti notranjost kavarne, ki so ji s presnjo prenovitvijo tudi z

estetskega vidika vzeli nekdanji blisc. Sten in stropov pa ne krasijo več lestenci in ogledala v »zlatem« baročnem stilu, temveč so novi upravitelji tokrat izbrali svetlejša tona muranskega stekla. Povsem v duhu s tradicijo - seveda ne v dobesednem smislu - pa so novi upravitelji zastavili program kavarne, ki naj bi spet postala kulturno središče. Najprimernejša oblika, ki se je med drugim poslužuje širom po svetu, je glasba, ki je označevala že odprti večer kavarne (foto Krizmancic). Ob banalni, vendar se vedno veljavni ugotovitvi, da je glasbena govorica mednarodna, je nove upravitelje k takšni izbiri napotilo tudi dejstvo, da je v Trstu malo prijetnih prostorov, kjer je mogoče koncertov mogoče

poslušati najrazličnejšo glasbo, istocasno pa mladi glasbeniki skorajda nimajo možnosti, da bi se preizkusili pred občinstvom.

Čeprav glasbeni večeri - pravzaprav namravajo v Tommaso uvedsti tudi nedeljske matinee - niso izključno namenjeni resni glasbi, bo tej zvrsti vseeno pripadel zaznaven delež, med izvajalci pa naj bi bili gojenci glasbenih sol, med temi tudi Glasbene matice. V kavarni bodo torej svoj »mali oder« nasli mladi izvajalci, mladi pa naj bi zasedali tudi precej kavarniških mizic: zato bodo (vsaj nekaj časa) cene dovolj zmerne, da se bodo lahko v novem Tommaso zadrževali odjemalci vseh starosti, ki se jim ob pijaci prilze tudi nekaj kulture. (bip)

LITERARNA ZGODOVINA

»Razpotja slovenske proze« B. Paternuja v Tržaški knjigarni

V petek, 28. maja, so v Tržaški knjigarni predstavili knjigo Borisa Paternuja »Razpotja slovenske proze«. Ob tej priložnosti je Ivanka Hergold prebrala zanimiv zapis, ki ga v celoti objavljamo.

Zacela bom pri zadnji od dvanajstih Profesorjevih razprav, to je s Priporočeno v literarni znanosti. Značilna je pravzaprav ugotovitev, da je literarni zgodovinar (kot drugi humanistični znanstveniki) tudi sam ujet v zgodbo, v pripoved, ki jo piše o literaturi (seveda z bolj ali manj strogo določenimi znanstvenimi pravili, vendar zmeraj na način osmišljujoče in smiselne zgodbe). V tej studiji se je Paternu poleg razčlenitve problema - zgodba da ali ne - ozrl se nazaj v zgodovino svoje stroke na Slovenskem in podal kratke orise literarnoznanstvenih zgodb od Ivana Prijatelja, preko Dusanja Pirjevca do sodobnikov. Ramisljanje zaključiti s tem, da je prednost in težava literarne vede prav v tem, da zavzema vmesni prostor med znanostjo in umetnostjo.

V kratkem zapisu bom skušala prikazati nekaj - seveda ne vseh - značilnosti Paternujeve »zgodbe« o literaturi. Najprej je treba omeniti njegove širok evropski razgled po svoji stroki in literaturi, spremljanje novosti ter njenih sprejemov v slovensko, s tem predvsem v svojo literarno vedo. O tem nas pouči primerjava med studijo o Martinu Krpanu iz leta 1965 (v knjigi Slovenska proza do moderne) in studijo o njem v Razpotjih slovenske proze. Novosti je pri Martinu Krpanu toliko in tako tehnično, da mimo njih ne bo mogel noben solnik in dijak. Novost je, recimo, razčlenitev »temeljne dvojnosti«, ki se v besedilu kaže skozi mitično in družbeno mišljenje, sploh je pojem »mitičnega« zelo prodorno podan, poleg tega pa ga Paternu zasleduje tudi na drugih mestih svoje nove knjige. Prav v soocanju dvojnosti dveh ali več različnih prvin in iz njih (njih) izhajajočega »razpotja« Profesor razbira razvojne poti slovenske literature. Druga značilna stvar so nove slogovne analize, raziskava poetike pri posameznih proznih delih. Pri čemer je treba nemara upoštevati to, da je prof. Paternu pac tudi raziskovalec slovenske poezije in so tudi zato njegove prozne razprave tako subtilne.

Pojma »mitično« se Paternu na primer dotakne že v svoji prvi razpravi v tej knjigi, v Pomenu reformacije za nastanek slovenske književnosti. Tudi tu je pristop v bistvu inovativen. Da bi literatura lahko postala »samostojna in razvita umetnost«, mora razpolagati z razvitim knjižnim jezikom, poleg tega pa se mora rešiti »mitičnega in kolektivnega mišljenja«. Paternu nam v bistvu pokaže, da je pri reformatorjih z novim pristopom do čaščenja Boga, prislo do bistvenega prehoda k individualizmu. Če bi nekoliko poenostavili: Zgodilo se jim je natanko to, kar se je zgodilo nekoc v antiki, ko so ob razpadanju mita nastopili veliki tragedi in ga začeli v dramah na novo obnavljati, da bi ga ljudje lahko spet razumeli. In velikani so ob kultiviranju jezika in svojega poslanstva nasi reformatorji tudi bili, čeprav se prav zaradi tega zadnjega niso mogli izviti iz religiozno - mitičnega pogleda na svet. V isti studiji je tudi lepa interpretacija odlomka o stiski srca izpod Dalmatinovega peresa, pri njem vidi Profesor že daljnje zamete Presernove razklanosti med strahom in upom. No, tu sta že dve drugi značilnosti Paternujevega pogleda. Prva ni samo v tem, da se suvereno spreha ob analognih mestih naprej in nazaj po literarnih prostorih in casih, ampak ves čas zasleduje literarno umetnino, ki bi bila nekako osvobodena ideologij, različnih namensosti, zavezana le pravilom svoje poetike. Kot da se pri svoji znanstveni »zgodbi« ravna po koordinatnem sistemu, kjer horizontalna črta opazuje in razbira človeško pogojenost, ujeta v literarno delo, vertikalna pa vse tisto, kar to pogojenost skuša na tak ali drugačen umetniški način preseči (velikokrat sam zapiše besede »horizontalala«, »vertikalala«; tudi »razvoj«, »notranji razvoj« je mogoče brati v tem smislu). Druga značilnost pa je prava ustvarjalna intuicija, s katero odkriva umetniško polna in vznemirljiva mesta v obravnavanih delih, do njih se dokoplje pa z nazorno slogovno analizo, vpeto v razčlenitev celotne pomenske strukture dela. Takšna je interpretacija simbolnega pomena ciklamna v istoimenskem Kersnikovem romanu, ko se sele po analizi spopada med ljubeznijo kot custvom in ljubeznijo kot računom zaradi te analize zlahni cvet more spremeniti v ironični simbol racuna. Umetniško polna mesta raziskuje ob Kersnikovih dialogih, celo v govornih pavzah in izpustih. Ob tem

je pomembno se, da na Ciklamen ne gleda več samo kot na »dogajalni roman«, ampak ga definira kot prehodno delo k »romanu prostora« (casa in družbe). Se več, glede na vrsto je Kersnik, po Paternuju, z ambivalentnim Hrastom že nakazal pot k »romanu osebe«. S takim pogledom »trskost« Kersnikovih romanov - pri bralcu - vrednostno poraste in se celo evropeizira. Podobno je Paternu razčlenil tudi njegovega Agitatorja, roman na apolitичno temo, vzel »pod pero« znanega koncipienta Koren in ga prikazal skozi lok začetnega navdušenja nad »sveto narodno idejo«, delovanja zanjo in do vzrokov, ki so ga pripeljali do zloma, ko agitira samo se za svojo osebno korist. Mitičnosti in vere v Kersnikovih postavah ni več, temveč človeško življenje v nekakšni objektivnosti. Takšen zorni kot pa seveda Kersniku omogočajo družbene, politične spremembe, a tudi vpliv znanosti. Treba je poudariti, da prof. Paternu vse tekste obravnava v soupostevanju vsakokratnega zgodovinskega časa, se zavestno pri recepciji pri kritiki in včasih tudi bralcih. Pri obravnavi Bartolovega Alamauta se sploh dolgo mudi prav ob recepciji tega dela nekdanj in danes in zdaj tudi v tujini. V pomenski razčlenitvi pa bere problem Bartolovega alamautskega junaka kot novodobnega individualista in nihilista ter človeka nelahke svobode, ki ima edino duhovno vertikalno v sli po spoznavanju, ki je razvidno iz Tahirjeve zgodbe. Zaustravi se tudi ob »literarnih referencah«, se posebej ob Velikem Inkvizitorju F. M. Dostoevskega. Svoj pogled na tega ruskega avtorja in njegove Brate Karamazove pa obravnava se v posebni studiji proti koncu knjige. No, ko smo že tu: Brate Karamazove navsezadnje analizira na tak način, da pogled nanje - različen od Bahtinovega - kot na ljudi »dvojnih natur«, z »dvema breznom« v sebi pravzaprav v referenčnem okviru slovenske literature osvetljuje tudi Paternujevo lastno zgodbo o slovenski literaturi.

Vsakega profesorja in vsakega dijaka, rekla bi, vsakega kolikaj pozornega bralca bi morala pritegniti nova analiza, ki nosi naslov (za Paternujev način pristopa značilen naslov, ki napoveduje spet soocanje dveh prvin, kar vnaša napetost v obravnavo) Kosmačev pripovedništvo med arhaiko in modernizmom. Arhaičnost pri tem piscu ugotavlja skozi njegovo identificiranje z ljudskim etosom (pri tem je zanimiva analiza pojma »srce«, ki ima pri Kosmaču se pomensko neizpraznjen, ze kar mitičen pomen). V to ponotranjeno mitičnost, po Paternuju, vnesejo pri Kosmaču razdejane dogodki dveh vojn s fašizmom vred in v njem sprožijo zavest o nemožnosti vračanja. Motiv nemogočega vračanja, ki pravzaprav povzroči pisateljevo častni mol, je tu nemara res daljnovidno razčlenjen in je absolutna novost. Ob vojnih romanih Rozanca, Kavcica in Bozica - kot romanah iz otroške perspektive - skozi analizo razbira ideološke oz. antiideološke segmente. Spet - kot pri drugih studijah - gre za neko novo razpotje, tokrat med pripovedno inovacijo in pripovedno konvencijo. Zidarjev Oče naš »opazuje« skozi trinom ljubezen-zemlja-smrt tudi z zgodovinske strani kot dramo kmetstva, ki jo je povzročilo povojno razredno čiščenje, osvetli pa ga tudi z duhovne strani skozi pisateljevo »fluidno religioznost«, nenazadnje pa se z umetniške, ko ob slogovni analizi definira pisateljevo jezikovno polifoničnost in poetično metaforiko. Tudi pri treh esejih o prozaistih: Kavcicu, Messnerju in Lipusu gre navsezadnje za podobne prijeme. Tako pri Vladimirju Kavcicu kot tvorcu novodobne ljudske povesti poleg drugega vidi vertikalno v njegovem »stvarnem humanizmu« in znano Pustoto kot »spoj novodobnega pisanja z domaćo prozno tradicijo«. Ob analizi pa izpostavi mejne situacije, v katere ta pisatelj umešča svoje ključevalne puntarske ljudi. Eseja o Messnerju in Lipusu sta važna tudi zato, ker poleg »neizprosne prvine angaziranosti« pri prvem (Messnerju) »agresivne potentnosti« kot znaku notranje in samo sebe iznicujoče svobode pri drugem (Lipusu), prikaze oba tudi v političnem ter socialnem okviru manjšinskega prostora, v katerem so nastale njuna umetniška dela.

O »odprtosti pristopa« do literature. Brez nje »Razpotja« ne bi bilo, namreč tistega mesta opazovanja, na katerem usmerja tudi literatura sama v opazovalca svoj sestavljeni pogled. V tem smislu lahko recemo, da so »Razpotja« knjiga, ki je napisana za današnjega in za jutrišnjega bralca.

Ivanka Hergold

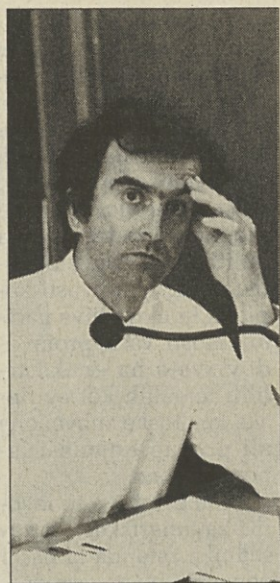
GORICA / JAVNA TRIBUNA O ŠOLSKI PROBLEMATIKI

Poskus opredelitve skupne strategije

Šolskim vprašanjem še zmeraj premalo pozornosti

Javni tribuni je pozorno sledilo številno občinstvo (foto Studio Reportage)

Prof. Aleš Doktorič

VOLITVE / KANDIDAT SKP VILJEM GERGOLET

Socialne pravice ostajajo aktualne

SKP zavrača vzklikanje k "novemu" za katerim se pogosto skriva staro v novi preobleki

Viljem Gergolet kandidira na listi Stranke komunistične prenovne za pokrajino v okrožju Doberdob-Sovodnje-Zagaj. Vprašali smo ga, zakaj se je odločil za kandidaturu na listi SKP?

»Kandidaturo sem sprejel na prošnjo tovaršev, ki so želeli tudi na območju sovodske in doberdobske občine predstaviti slovenskega kandidata. Nastop na listi SKP pa je zame naravna posledica političnega udejstvovanja v stranki, v kateri sem član pokrajinskega vodstva. V SKP sem vstopil iz potrebe, da bolj neposredno izpricam svoje politično prepričanje v trenutku, ko ga mnogi "bivši tovariši" razprodajo iz golega oportunizma.«

Novi volilni mehanizmi ogrožajo potrditev doseganega slovenskega predstavnstva. Se vam zdi koristno volilno povezovanje manjšine oz. kako mislite, da bi lahko najboljše uveljavljali interese naše narodnostne skupnosti?

»Kot stranka smo vedno zagovarjali demokratičnost proporcionalnega sistema, ki omogoča tudi manjšinam predstavnstvo. Nekateri pa sedaj začudeno jamrajo ob negativnih posledicah večinskega sistema... Politična razhajanja, ki (delno) onemogajo volilno povezovanje med Slovenci pa ne jemljem kot nekaj tragičnega, temveč kot odraz demokratičnega pluraliz-

ma. Narodnost ne more biti absolutna vrednota (ex Jugoslavija docet.); naj npr. brezposelni Slovenec misli le na "Naso Stvar"? Vse to pa seveda ne izključuje možnosti skupnega nastopa za specifične probleme.«

V tej volilni kampanji je močno prisotna zahteva po prenovi, preseganju tradicionalnih strank in ideologij. Kako pri SKP gledate na ta vprašanja?

»V zadnjem času smo prica obsesivnemu vzklikanju k "novemu", za tem pa se večkrat prebri- sano skriva staro v novi preobleki. Zal se je te bolezni nalezli tudi del leve, ki v svojem koprnjenju po "modernosti" vse bolj pozablja na "zastarele" ideale socialne pravičnosti. Ne strinjam se s trditvijo, da so ideo-

logije prezivele: danes kraljuje kapitalistična ideologija (ali "demokracija trg"?). Ideologija kot pogled na svet se odraža, ce se tega zavedamo ali ne, v vsaki naši dejavnosti: v delu, v prostem času, celo v ljubezni. Tudi naši "edini zagovorniki Slovenstva", ki trdijo, da niso ideološko usmerjeni, so precej nedosledni: kako si lahko razlagamo njihova skoro tedenska shajanja s Peterletom ali pa njihovo prikriti (?) podporo KD ob priliki političnih volitev? «

Katere so po vaši oceni glavne naloge pokrajinske uprave v bodočem mandatu?

»Pokrajina, ki ima sicer danes zelo omejene kompetence, bi na področju javnega prevoza morala prekiniti s pogubno prakso lotizacije, glede okolja, bi morala upravljati z vsemi postopki nabiranja in uničevanja odpadkov ob spoprtovanju volje ljudi pri izbiri lokacij za odlaganje smeti. Ubrani naj se in okrepijo vse obstoječe zdravstvene strukture. Ovrednoti naj se krajevne narodne in jezikovne posebnosti, s posebno pozornostjo na slovensko manjšino ob spodbujanju kulturne izmenjave kot najučinkovitejšega sredstva za gradnjo kulture miru, solidarnosti in strpnosti.«

NATEČAJ / DAN V PARLAMENTU

Devet dijakov bo odpotovalo v Strassburg

Devet dijakov z Goriskega bo skupaj s šestnajstimi vrstniki iz naše dežele v ponedeljek, 7. junija, prisostvovalo delu Evropskega parlamenta v Strassburgu. Dijaki iz Furlanije - Julijske krajine bodo tudi edini, ki bodo predstavljali Italijo na Evropskem dnevu sole.

Obisk v Strassburgu je nagrada za njihovo sodelovanje na 16. natečaju "Evropa in mladi", ki ga je razpisala ustanova IRSE v sodelovanju s konzorcijem ljudskih bank, katerega članica je tudi Kmečka banka. V nedeljo so avtorje najboljših izdelkov nagradili na slovesnosti v Pordenonu.

V Strassburgu bodo, v spremstvu dveh profesorov (Loredane Ferencich

in Emme Curci), odpotovali Stefania Caputo, Elena Denadi, Eva Cecchetto in Silvia Pussini iz 4. b razreda znanstvenega liceja Buonarroti iz Trzica, Irene Bellanca, Alice Citti, Erika Corsi, Feliciano Medoet in Caterina Simonit iz 4. razreda TTT Fermi iz Gorice. Na nedeljski slovesnosti so nagradili nadalje: Giovanni Celdini, Francesco Bernè, Luca Boscarola, Eliso Cecchini, Maura Clapiza, Tiziano Muchino in Cristiano Valle diake znanstvenega liceja Buonarroti iz Trzica.

V kategoriji dijakov nižjih srednjih sol so nagradili šest dijakov sole Marco Polo iz Gradeza ter Emanueleja Boema iz sole Perco v Locniku.

VOLILNA KRONIKA

Kandidati in dva senatorja na srečanju DSL na Vrhu

DSL je predstavila svoje kandidate na Vrhu. Večer je uvedel Marjo Lavrencic, kandidat za deželo. Glede predstavnstva Slovencev in razcepjenosti, je Lavrencic dejal, da je že nekdanja KPI - in enako dela danes DSL - dosledno zagotavljala izvolitev slovenskih predstavnikov na vseh nivojih. Glede SSK je Lavrencic dejal, da se je ta stranka sama izolirala in bo morala spremeniti svoja stališča glede zavezništva.

Maurizio Salomoni, kandidat za predsednika pokrajine, je podčrtal, da DSL pomaga Slovincem z dejanji in konkretno z izvolitvijo predstavnikov. Tudi v pokrajinski vladi je DSL postavila Slovenko Aleksandro Devetak za odbornico za solstvo, da bi bila blizu tej problematiki, ki je za Slovence bistvene važnosti. Devetakova bo tudi tokrat kandidirala za pokrajinski svet, Lavrencic ima dobre možnosti izvolitve v deželni svet.

Nato je spregovoril senator Darko Bratina, ki je predstavil kolega senatorja Marca Pezzonija iz Cremona. Bratina je podčrtal, da je osnova delovanja DSL sožitje med Italijani in Slovenci in nikakor ne izolacionizem. Vazno je tudi da ima DSL vsedržavni domet in ne samo lokalni. Brez tega bi bili zelo daleč od centra, kjer se stvari odločajo. Omenil je primer učiteljskega v Gorici. Pokrajinska odbornica za solstvo Aleksandra Devetak je poslala protestno izjavo v Rim, slovenski senator je osebno posegel, da se je stvar hitro rešila. Bratina je bil tudi mnenja, da stalna opozicija ni več plodna in je zato brez konkretnih rezultatov. Tudi vsi glasovi SSK za deželo bodo izgubljeni, ker so brez možnega rezultata. Nato je spregovoril se sen. Marco Pezzoni, ki pri DSL skrbi za evropske zadeve.

Volilna kampanja deželnega kandidata DSL Marja Lavrencica se nadaljuje danes ob 20.30 s srečanjem z volilci v Zdravščinah.

PSI predstavi Alenko Florenin v Sovodnjah in v Doberdolu

Se posebno v primeru uspeha predsedniškega kandidata za Pokrajino prof. Maurizia Salomonija, ki je izraz tako socialistične stranke kot demokratične stranke leve, ima neodvisna kandidatinja na listi PSI Alenka Florenin vse možnosti, da si zagotovi mesto v tem upravnem telesu. Tako ugotavlja Deželna slovenska komisija PSI v tiskovnem poročilu in nadaljuje, da bi imenovanje Alenke Florenin v pokrajinski svet predstavljalo velik uspeh celotne naše narodnostne skupnosti in bi nagradilo vse, ki se verjamejo, da se da politično stvarnost graditi na novih in do politične preteklosti neopredeljenih ljudeh.

O teh in drugih vprašanjih bo moc spregovoriti na srečanjih z Alenko Florenin, ki jih prireja Deželna slovenska komisija PSI. Prvo bo nočjo ob 20.30 na sedežu KD Jezero v Doberdolu, jutri pa bo srečanje v Sovodnjah ob 20.30 na županstvu. Na obeh srečanjih bo govor tudi o perspektivah slovenske politične stvarnosti po 6. juniju, o možnosti sestave skupnega zastopstva ter o nadaljnjih odnosih med slovenskimi zastopniki različnih političnih formacij.

Kandidat SSK Damijan Terpin za enotno nastopanje Slovencev

Predsinoci se je v Gradnikovi kleti na Plešivem odvijalo srečanje s kandidati Slovenske skupnosti, ki ga je organizirala domaća sekcija SSK. Po uvodnem pozdravu sekcijskega tajnika Edija Kebrata sta spregovorila kandidata Stanko Princic in Damijan Terpin. Slednji, bremo v sporočilu za tisk, se je predvsem zavzel za enoten nastop Slovencev na teh volitvah, kar je po njegovem mnenju tudi želja velike večine slovenskih volilcev. Ozgosal je stališča strank, ki jih Slovenci se vedno volimo, ki niso hotele sprejeti predloga SSK o skupni listi vseh Slovencev za deželne volitve. Tudi za pokrajinske volitve, je obzaloval Terpin, Slovenci nastopamo razpršeno, dodal pa je, da imajo volilci tokrat možnost, da z glasom za SSK najbolj jasno predprejo idejo o skupnem nastopu vseh Slovencev. Spregovorila sta se pokrajinski predsednik Stefan Bukovec, ki je predstavil program SSK in tajnik Hadrijan Corsi, ki se je dotaknil specifičnih vprašanj briskega področja.

Kaj pomeni racionalizacija šolske mreže, spremenitve, vse večja birokratizacija, prizadevanja za čimvišjo kakovost slovenske sole, vloga in poučevanje slovenske, demografski in družbeni premiki in njih odrajanje v soli, visokosolsko izobraževanje v slovenscini. Ta in se mnoga druga vprašanja so bila izpostavljena na ponedeljkovi javni tribuni, na pobudo in v organizaciji SKGZ - Gorica, Sindikata slovenske sole, Sveta slovenskih organizacij in Svetovnega slovenskega kongresa. Razlog za sklic javne razprave o nadvse aktualni problematiki je bila nedavna odločitev Ministrstva za solstvo o združitvi učiteljske in pedagoškega lista s klasičnimi listi cejem P. Trubar. Dogodki so se od takrat hitro odvijali. Ministrstvo je po odločilih protestih odločil zamrznilo. To pa se ne pomeni, da na področju manjšinskega solstva ni neresenih vprašanj. Prav obratno. Veliko jih je, ki so se nakopile v dolgih letih, ko smo manjšinsko solstvo obravnavali s prevelikim razumevanjem, ali pa razreševanje vprašanj v glavnem prepustili solnikom. Stanje je danes tako, da se je treba o soli, o uravnavanju njene obstoja, racionalizacije in razvoja, predvsem pa v iskanju najbolj primernih in uspešnih prijemov za njeno kakovostno rast, začeti pogovarjati, kajti samo na kakovosti je mogoče graditi bodočnost. To so na ponedeljkovi razpravi podčrtali številni razpravljalci in s tega vidika velja pobudo - ceprav so mnogi tudi izrazili pomisleke, da predvolilni čas za kaj takega ni najbolj primeren -

vsekakor pozdraviti, organizatorije pa sočasno spodbuditi, da s pobudo nadaljujejo tudi v prihodnje s ciljem izdelave skupne strategije.

Dnevni red javne tribune, ki jo je vodil dr. Aleš Doktorič - pozdravili pa so soorganizatorji (dr. Karlo Devetak, Marija Ferletičeva, Janez Povše in dr. Leopold Devetak, pozdravno pismo pa je poslala tudi pokrajinska odbornica A. Devetakova), je bil nedvomno preobširen, zato je bila razprava nujno omejena na nekaj vprašanj in se teh ni bilo mogoče podrobneje razčleniti. Tako je prvi od razpravljalcev, upokojeni ravnatelj prof. Albin Sirk pojasnil ozadje ustanavljanja slovenskih visjih srednjih sol v Gorici in opozoril na potrebo po ureditvi juridičnega statusa za sekcijo ind. tehničnega zavoda. Ravnatelj dr. Josip Pečenko je utemeljeval, da ni razlik med tržasko in gorisko pokrajino glede ustanavljanja, oziroma delovanja sol ter se zavzel, v kolikor bo treba, za internacionalizacijo neresenih vprašanj. Z internacionalizacijo se je strinjal tudi Danilo Stekar, pedagoški svetovalec za slovenske sole.

Ravnateljica učiteljske Corsijeva, je ugotavljala, da bi morala manjšina sama izdelati svoj predlog racionalizacije (projekt Brocca naj bi prilagodili specifični slovenskih sol).

Prof. Marija Pirjevec je opozorila na zapostavljanje poučevanja slovenscine na Univerzah v Vidnu in zlasti v Trstu, na kar prepogosto pozabljamo.

V razpravo so posegli še mnogi drugi, žal pretežno iz vrst solnikov, oziroma politikov.

VLADO KLEMSE

ŠTANDREŽ / TRETJI VLOM V ŠESTIH MESECIH

Tatovi s tovornjakom v skladišče Copego

Odnegli so le nekaj pršutov in salam, večja pa je škoda zaradi vloma in vandalizma

Tatovi so minulo noč že tretjič v šestih mesecih vdrli v skladišče jestvin Copego v Ul. Gregorčič v Standrežu. Odnegli so le pršute in salame vredne nekaj sto lir, obcutno večja pa je škoda zaradi vloma in vandalizma tatov. Zlikovci so se s tovornjakom Copega, ki je bil na dvorišču, zaleteli v porton skladišča in ga razbili. To se je zgodilo točno opolnoči, kot je ostalo zapisano na napravi tovornjaka, ki registrira premike vozila. Polastili so se pol ducata pršutov in večjih salam,

drugega pa niso utegnili nagrabiti, morda ker jih je kdo zmotil. Pac pa so tatovi razbili ali zmetali na tla konfekcije mlečnih in drugih izdelkov na tovornjaku, ki naj bi jih včeraj jutraj odpeljal v Trst. Se največ je škoda zaradi vandalizma in pa seveda na portonu, je včeraj ugotavljal lastnik Danilo Nanut. Po prvih ocenah naj bi škoda (sicer zavarovana) znašala vsaj 5-6 milijonov lir. Ob prejšnjih vlomih v Copego so tatovi odnesli nekaj denarja iz urada, drugič pa večjo količino jestvin iz hladilnika.

Inventar poškodovanih konfekcij (foto S. Reportage)

NOVICE

ŠZ Dom prireja "Cirkus" v telovadnici Kulturnega doma

Sekcija za športno gimnastiko in športno ritmično gimnastiko pri SZ "Dom" prireja v petek, 4. t.m., ob 20.30 in v soboto, 5. t.m., ob 10.30, zaključno telovadno akademijo. Letos bo posvečena 30-letnici športnega združenja Dom. Prireditvi so dali naslov Cirkuski svet v telovadnici Kulturnega doma. Vanj nas bodo popeljali slon, carovnik, akrobati, spretni (OS Solkan), medved, konjčki in kocijazi, crni panterji, mazoretke (OS 9. Korpusa) in seveda kloyni. Petkova prireditve bo namenjena starem in sirsemu občinstvu, v soboto dopoldne pa vabijo v telovadnico Kulturnega doma učence osnovnih sol goriskega didaktičnega ravnateljstva.

Trgovci napovedujejo zaporo

Trgovci na Goriskem napovedujejo v torek, 8. junija, zaporo svojih obratov, sočasno pa tudi izredno skupščino v konferenčni dvorani Agencije za pristanisce v Trzicu. Predlog za zaporo trgovinskih obratov torej popoldne so dali člani združenja ASCOM v Trzicu, podprli pa so ga tudi člani združenja v Gorici in Gradezu. Protest bo tako dobil splošni značaj. Na skupščini, ki se bo začela ob 17. uri, bodo razpravljali o stvarih, ki so že dolgo na dnevnem redu in ki zulijo trgovce: od minimuma taxa, do prijave dohodkov, predjuma, davka na zdravje, izrednega davka na premoženje itd.

Na Oslavje le še avtobus APT

Z včerajšnjim dnevom mestni avtobus st. 7 ne vozi več v Pevmo in na Oslavje, pač pa vozi na relaciji glavna posta-Ul. Palladio. Brisko progo bo poslej upravljala APT. Cene vozovnic bodo nespremenjene, na relaciji do Oslavja pa bo tudi cena abonmaja APT enaka ceni abonmaja mestnih avtobusov. Informacije nudijo na avtobusni postaji APT.

Žalna seja za Antonom Nanutom

Člani Slovenskega gospodarskega združenja so se predsinoci zbrali na žalni seji za pokojnim predsednikom Antonom Nanutom. O liku pokojnika ter o njegovih prizadevanjih za uveljavljanje slovenske stanstanske organizacije, pri čemer je poglavitnega pomena ohranjanje enotnosti, je spregovoril podpredsednik Hadrijan Corsi. Corsi je dejal, da je Nanut zapustil vidno sled v delovanju SDGZ. Treba bo nadaljevati po zastavljeni poti.

JUNJA REORGANIZACIJA SSO

V sredo, 9. junija 1993 bo v župnijski dvorani v Doberdolu, Gorška 8, ob 20.00 v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju

PRVO ZASEDANJE SVETA - NOVEGA ORGANA SSO

Društva in Federacije so naprošene, da zagotovijo prisotnost svojih predstavnikov.

KINO

GORICA

VITTORIA 20.30-22.15

»Magnificat«. Rez. Pupi

Avati.

CORSO Zaprti. Jutri:

18.15-22.15 »La scorta«.

VERDI 20.00-22.00

»Un giorno d'ordinaria

folia«.

TRZIC

EXCELSIOR Zaprti.

Jutri 17.30-22.00 »Orgie

carnali di una ereditiera«.

POGREBI

Danes: ob 9.30 Maria Antoni iz splosne bolnisnice na glavno pokopalisce, ob 11. uri Anton Nanut iz hise zalosti (Trzaska ul. 118) v cerkev in na pokopališče v Standrežu, ob 12.30 Giuseppe Bregant iz splosne bolnisnice na glavno pokopališče, ob 13.15 Natalina Badin iz splosne bolnisnice v Koprivno, ob 13.15 Elvira Bolzan iz splosne bolnisnice v Romans.

Pogreb našega dragega

Antona Nanuta

bo danes, v sredo, ob 11. uri iz hise zalosti.

Svojci

2. junija 1993

Ob nenadni smrti Antona Nanuta, tudi nasega zvestega odbornika, izrekamo njegovim najbližjim iskreno sozljaje. Kot soustvarjalec Svetovnega slovenskega kongresa je bil Anton Nanut eden najbolj zavzetih in poztvovanih članov, zato nam bo za vedno ostal v globokem in hvaleznem spominu.

Deželni odbor SVETOVNEGA SLOVENSKEGA KONGRESA

Ob smrti Antona Nanuta, odličnega gospodarstvenika in človeka, izrekamo globoko sozljaje njegovi družini in njegovim bližnjim. Bil je resnično pomembna osebnost našega področja, zato nam bo njegova enkratna ustvarjalnost za zgled in v veliko oporo pri nadaljnjem razvoju naše celotne skupnosti

SLOVENSKA SKUPNOST GORICA

Ob smrti Antona Nanuta se pridružuje zalovanju in socustvuje z družino SDGZ iz videmske pokrajine

Dragi profesorici Nadji Nanut obcuteno sozljaje

njeni ucenci

Profesorici Nadji Nanut

izrekajo ob izgubi

dragega oceta, iskreno

sozljaje njeni kolegi,

ravnateljica in neucno

osebe sole Ivan Trinko

Slovenski deželni zavod

za poklicno

izobrazevanje se

pridružuje zalovanju ob

smrti Antona Nanuta in

izreka prizadeti družini

iskreno sozljaje.

NOVICE

Francози podpirajo Balladurjevo vlado

PARIZ - Rezultati ankete, ki jih je objavil torkov Figaro, so pokazali, da je dva meseca po imenovanju Edouarda Balladurja za francoskega premiera zadovoljnih z njegovo politiko 65 odstotkov Francozov, razočaranih nad njim pa 20 odstotkov. Kar zadeva varnostna vprašanja, se z vlado strinja 66 od 100 vprašanih, s strožjo politiko do priseljencev 54, z nacrtom za zmanjšanje brezposelnosti pa 51. Na vprašanje, kdo je dejanski izvršni šef države, se je 67 odstotkov anketirancev opredelilo za premiera, 24 pa za predsednika. Večina vprašanih je tudi mnenja, da konservativni Balladur in socialist Miterrand dobro sodelujeta. (STA/AFP)

Novi spopadi v Abhaziji

MOSKVA - V Abhaziji so se v ponedeljkovi noči ponovno začeli ostri spopadi, ki so se nadaljevali tudi v torek. Gruzinsko in abhasko vojsko poveljstvo se medsebojno obtožujeta za kršitev premirja, ki naj bi veljalo od 20. maja. Abhazijska stran je sporočila, da je nasprotnik s topništvom in tanki napadel njene položaje v okraju Ocamcir, gruzinska pa trdi, da so abhazijske enote izvedle napad na območju reke Gumista, pri čemer so ranile pet gruzinskih vojakov. (STA/DPA)

Poljske volitve septembra

VARSAVA - V ponedeljek zvečer je Poljska vlada uradno razpustila parlament, predsednik Walensa pa je sporočil, da bodo splosne volitve izpeljali predvidoma 12. septembra. Ob tem je napovedal vso podporo premierki Suchocki in njeni ekipi reformistov ter posvaril njenega nasprotnika, predsednika sindikata Solidarnost Krzaklewskiego, naj ne ovira volilne kampanje z napovedano splošno stavko. Solidarnost, ki jo je včasih vodil Walensa, je že dalj časa v sporu s predsednico vlade zaradi politike plac. V novi parlament bodo lahko vstopile le stranke z najmanj petimi odstotki volilnih glasov, saj je v prejšnjem sodelovalo kar 29 strank, kar je onemogočalo oblikovanje stabilne vlade. (Reuters)

Srečanja Kohl - Jelcin še ne bo

BONN - Nemski kancler Kohl in ruski predsednik Jelcin se, kljub napovedim iz Moskve, junija še ne bosta sestala. Iz Bonn so sporočili, da bo do srečanja morda res prišlo se to poletje, vsekakor pa ne med kanclerjevim obiskom v Kijevu prihodnji teden. (STA/DPA)

Prve svobodne volitve v Burundiju

BUJUMBURA - Burundi se je pridružil afriškemu pohodu v demokracijo. V torek so se prebivalci te nekdanje belgijske kolonije odpravili na prve večstrankarske volitve v zgodovini dežele, upajoc, da se tako končuje dolgo obdobje krvavih plemenskih spopadov in vojske vladavine. (Reuters)

VELIKA BRITANIJA / SPOMINI

Kaj bo z monarhijo

Ob 40. obletnici kronanja Elizabete II. in vzpona na streho sveta

ALJA KOSAK / LONDON

LONDON - Natanko pred 40 leti so v Westminsteru v Londonu z vsem bliscem in ceremonialom, ki ga je zapustila tradicija britanskega imperija, kronali kraljico Elizabeto II., prikupno mlado zensko, ki je že takrat kazala, da bo usodno nalogo izpolnjevala resno in s poztvovnostjo.

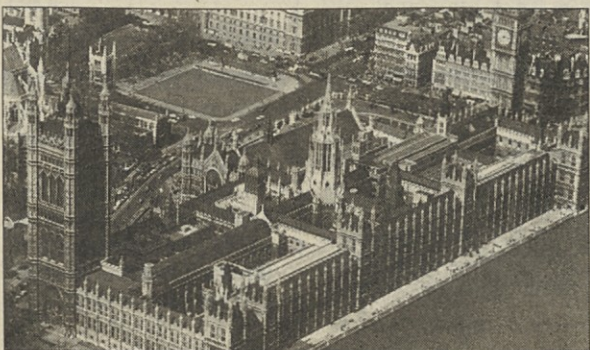
To je bilo 2. junija leta 1953, ko so Britancem tudi prvič sporočili, da sta Hillary in Tenzing osvojila Mt. Everest. Dejstvo, da je Novozelanc Illy (clan Commonwealtha) s Tanzingom osvojil »streho sveta«, pa je v prazničnem vzdušju dalo dodaten polet takratnemu britanskemu optimizmu, da se z novo elizabetinsko dobo nedvomno začnejo boljasi časi.

Očividci se spominjajo, kako je novica navdušila in razburila kolone ljudi, ki so se po dežju prebujali na londonskih cestah, kjer so prenočevali, da bi lahko bolje videli slavnostni sprevid in mlado kraljico v polzlaceni kociji. »Pred 40 leti, kar se danes zdi drugo stotletje, sta kraljica in Mount Everest doživela svoj višek: kronali so kraljico in zavze-li Mt. Everest.« je zapisal dnevnik The Times, ki je

tudi prvi sporočil zavzetje najvišje gore sveta.

Toda po stitidesetih letih, ko pomembnost kraljice Elizabete II. kot simbola monarhije blei in se britanski Commonwealth nezadržno krči, se Britanci odkrito sprašujejo, kaksna je prihodnost njihove monarhije in ce jo sploh se potrebuje. Javne razprave o teh dilemah se končujejo z različnimi tesnimi izidi glasovanj, kar kaže, da prepricljive večine s prepricljivim odgovorom zaenkrat se ni.

Britanska monarhija pa se kljub temu po sili razmer spreminja in nekateri komentatorji napovedujejo, da bo ob koncu stoletja enakovredna nizozemska, danski in spanski. Odgovor na nezaustavljive spremembe pa verjetno tici tudi v ugotovitvi Roya Stronga, ki je v tedniku The Sunday Times zapisal: »Pripadam generaciji, ki je zrasla v neizpodbitnem spoštovanju do krone. Zdjaj pa je treba najti odgovor na spremene odnos generacij, ki sledijo. Za te generacije, otkoke sistema napredovanj po sposobnosti, si je treba spostovanje zaslužiti z dejanji, ne pa le s podedovano krono na glavi.«

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

Clinton v težavah

Predsednik izgublja podporo javnosti, politikov iz svoje stranke in ameriškega parlamenta

BARBARA KRAMZAR

Ameriski predsednik Bill Clinton je pravkar prestal eno od najneprijetnejših preizkušenj v svojem polletnem predsednikovanju. Ko je v ponedeljek obiskal spomenik žrtvam vietnamske vojne, so veterani sedanega vrhovnega poveljnika oboroženih sil, ki se je v 60. letih izognil služenju v Vietnamu, pričakali z zviki in vzkliki: »Sramota, strahopetec!« »Možnost nestrinjanja je privilegij svobode,« je odgovoril prvi ameriski predsednik v zadnji polovici stoletja, ki ni sodeloval v nobeni vojni. Celo tisti iz zbrane množice, ki so sodelovali v dolgi vietnamski agoniji, za katero je ostalo 58 tisoč ameriških grobov in 304 tisoč ranjenih vojakov, so mu dali prav. Vietnam je se danes kolektivna bolečina ameriške duše in ciljev izgubljenih vojne nekje daleč stran ne morejo zagovarjati niti veterani, ki predsedniku zamerijo predvsem, da se je lahko izognil tistemu, čemur se sami niso mogli. Bill Clinton je cedalje večje razočaranje ameriških državljanov zaradi drugih stvari, ki imajo z njegovim begom pred vpoklicem skupno samo moralistično in ideološko ozadje. Ker je Bill Clinton dober človek,

pred 23. leti ni hotel ubijati, danes pa ne zna dovolj učinkovito odločati. Državnikov ne odlikuje morala, ampak izbiranje prioritete in zrtovanje neprednostnih nalog za »višje« cilje.

Visoki cilj, za katerega so Billa Clintona izvolili na predsedniško mesto, je obnovitev izcrpane, zadolžene in preobremenjene Amerike v vlogi najmočnejše države na svetu. Danes kaže, da mu bo spodletelo. Njegova doktrina o večjih davkih za zmanjšanje velikanskega trgovskega primanjkljaja in spremembi predragega in preveč neučinkovitega sistema zdravstva, izobraževanja in socialnega zavarovanja, je se vedno videti simpatična. Toda ne bo več dolgo, če je ne bo tudi uresnil; in vse kaže, da je ne bo. Billa Clintona zdaj se senatorji iz njegove stranke obtožujejo sindroma »tax and spend«, nevarne zapravljenosti, zato mu grozijo z nasprotnim vsem ključnim zakonom. Z njimi pa predsednik Clinton stoji ali pade.

Se huiji so ocitki, ki letijo na Clintonov zunanepolitični račun. Ne toliko zaradi dvomljivih in spreminjajočih se

predsednikovih izjav o Bosni in Hercegovini, saj ob popolni nęgibnosti evropskih držav ZDA res ne morejo biti policaj v bližnji evropski sosescini. V obeh navadnih Americanov bo odločilna predsednikova sposobnost, da amerškemu gospodarstvu omogoči prodor v svet namesto sedanega nenehnega umikanja pred japonskimi in evropskimi tekmeči. Tu bi Bill Clinton potreboval ne le državniške, ampak skorajda vizionarske sposobnosti, s katerimi bi pravilno ugotovil, zakaj Amerika po petih desetletjih izgublja gospodarsko prevlado v svetu. Sedanja taktika Bele hiše grozi bolj protekcionističnim državam z zaprtjem ameriškega trga ali s kaznovanjem. Americanom, ki izgubljajo službe zaradi cenejše delovne sile v tujini, je morda to vsek, toda starodavna doktrina razvršča velesile po nasprotnem merilu, po sposobnosti globalnega uveljavljanja svobodnega trga, v katerem bi se resnična velika sila morala počutiti kot riba v vodi. Clintonove groznje japonski zaradi zaprtega trga in nelojalne konkurence, ki povzroča ZDA velik trgovin-

ski primanjkljaj in gigantsko zadolževanje, bi najbrž ponavljal tudi George Bush, če bi bil zdaj v Beli hiši. Toda Američani so o Bushu že povedali svoje, zdaj presojaajo Billa Clintona. Njegova mednarodna trgovinska politika pa stoji v obdobju velike gibljivosti kapitala in dvomljive nacionalnosti vseh proizvo-
dov sveta na enako trhljih temeljih kot evropske kmetijske subvencije ali prenapihjenost japonske borze.

Billa Clintona so izvolili za ameriškega predsednika zato, da bi našel odgovore na se neznana, a življenjsko pomembna vprašanja na prelomu tisoletja - in če bi se samo približal temu cilju, bi mu odpustili tudi zadnji skandal s 50 tisoč dolarjev vrednim strizenjem las. Clinton pa se je zapletel že pri razmeroma preprostem lobiranju v parlamentu. Ob vse huišjih kritikah se je ameriški predsednik odločil za prve spremembe v svoji vladi in v znamenje odločnosti, da naredi red, odslovil neurejenega »čudeznega dečka«, predstavnika za tisk Stephanophulosa. Najbrž ima se nekaj časa, da spremeni cedalje bolj temnačo usodo svoje administracije na bolje. Nima pa več »svobode«, da dela napake.

Clinton polaga venec pred spomenik žrtvam vietnamske vojne (Telefoto: AP)

RUSIJA / PODPREDSEDNIK RUCKOJ NAPADA PREDSEDNIKA JELCINA

»Boris Jelcin je lažnivec, ki vodi državo v propad, Zahod pa ga pri tem celo podpira«

Jelcin je Ruckoju omejil pooblastila, ne more pa ga odstaviti

Ruski podpredsednik Ruckoj na zborovanju v Moskvi (Telefoto: AP)

MOSKVA - Ruski podpredsednik Aleksander Ruckoj je v torek dejal, da je Boris Jelcin lažnivec in da mora parlament v dveh mesecih odstraniti njegovo vlado. Napad je prišel v trenutku, ko predsednik Jelcin sklicuje zborovanje, ki naj bi preoblikovalo Rusijo. Tudi njegov glavni politični nasprotnik, predsednik parlamenta Ruslan Hasbulatov je dejal, da se bo uprl slehernemu poskusu, da bi bilo telo, ki ga sklicuje Jelcin, izkorisceno za kakršenkoli »udar« v državi. Jelcin je namreč z dekretom pozval voditelje vseh regionalnih uprav na posebno zasedanje v soboto, kjer naj bi oblikovali osnutek nove ustave, ustava iz ere Sovjetov pa naj bi sla med staro železo.

Po Ruckojevih besedah

ANATOLY VERBIN / REUTERS

vodi Jelcin državo v propad, medtem ko ga Zahod pri tem celo spodbuja. »Predsednik si dovoli lagati in zato si upa lagati tudi vlada,« je dejal. Medtem ko ministri govorijo o uspehu pri tržnih reformah, pa se industrija sesu-
va bolj kot kdajkoli.

Ruckoj se je postavil na celo opozicije, odkar je aprila dokončno prelomil s predsednikom Jelcinom. Vlado obtožuje za »ekonomski kriminal zoper ljudstvo« in pravi, da bi morali njeni člani položiti račune pred sodišcem. Trdi, da so ruski problemi posledica zunanega vmešavanja, s čimer implicitno očita Jelcinu, da je orodje v rokah sovražnih tujih

sil. »Zahod in ZDA danes tekmujejo v svojih pohvalah za 'demokracijo vladov in za velikega demokrata Borisa Nikolajeviča Jelcina',« je dejal Ruckoj, pri čemer so bile njegove besede polne sarkazma. »Spomnimo se tragicnih izkusenj s perestrojko leta 1985. Takrat sta Zahod in ZDA vzklikala »Gorbi, perestrojka!« Do česa je pripeljala? Do propada velike države, ki jo je upošteval ves svet in je bila element svetovnega ravnesja moči,« je dejal. Odnosi med Ruckojem in Jelcinom so že dalj časa ledeni. Do popolnega razkola pa je prišlo po predsednikovi zmagi na aprilskem splošnem glasovanju o zaupni-

ci. Predsednik je začutil sibičnost položaja svojega tekmeca in odvzel Ruckoju glavna pooblastila. Ruckoj je nekdanji letalski oficir in heroj afganistanske vojne. Objavil je, da se bo pometil z Jelcinom na novih volitvah. Te bi bile lahko razpisane po sprejetju nove ustave. Visoki Jelcinov sodelavec je v torek dejal, da pričakuje, da bo predsednikova ustavna skupščina, ki se sestaja v soboto, dokončala svoje delo do 16. junija - kar je precej tesen rok za tako zahtevno nalogo. Jelcin vztraja pri tem, da bo samo njegov osnutek podlaga za dokončno ustavo. Osnutek parlamenta, po katerem bi bila predsednikova pooblastila pod močnejšim nadzorom, naj ne bi igral ključne vloge.

ŠPANIJA / ZADNJI DNEVI PRED ODLOČITVIJO

Volitve kot bikoborba ali boksarski dvoboj

Gonzaleza razglašajo za velikega zmagovalca drugega dvoboja pred kamerami

RAFAEL ANTONIO H. MENIVAR

MADRID - Sodeč po odmevih na drugi televizijski dvoboj med socialistom Gonzalezom in voditeljem desničarske Ljudske stranke Aznarjem se prav lahko zgodi, da bo dosedanj premir tudi po volitvah čez pet dni ostal v palači Moncloa. Spanci, ki tudi politične dvoboje spremljajo, kot da bi slo za bikoborbo ali za spopad v boksarskem ringu, so včeraj pripisali Gonzalezovemu nastopu v ponedeljek zvečer »svežino in iznajdljivost izzivalca«, mlajšemu Aznarju pa »utrujenost in neinventivnost naveličanega branilca naslova«.

Barcelonski casnik Vanguardia, ki ga pristejajo k desnemu centru, je zapisal, da je Gonzalez ves čas dvoboja »gleadal nasprotniku naravnost v oči in mu vsak trenutek dopovedoval, da ni dovolj pogumen za to, da bi vedel, kaj početi, če bi morda zmagal«.

Tudi resni analitiki ugotavljajo, da je premier dotolkel nasprotnika zato, ker se je znal po porazu na prvem televizijskem dvoboju odreči »vaskim« volilnim zborovanjem po notranjosti države in se je raje odpočil

in pripravil za nastop pred enajstmilijonskim auditorijem zasebne televizijske družbe Tele 5.

Nasprotnika sta se obde-
lovala skoraj tri ure, Aznar je pogorel že v začetku, ko je začel mlatiti prazno slamo z visoko donecimi besedami o postenosti, napadi na socialiste zaradi starih afer in korupcije ter obljubami o novih delovnih mestih, cesar pa ni podkrepil s stevilkami in oprijemljivimi nacti. Felipe Gonzalez, ki se očitno zaveda svoje krivde za več kot dvajsetod-

stotno brezposelnost, se je branil s stevilkami, potem pa je presel v napad in znal zabrenkati tudi na strune, ki jim Spanci prav zaradi krize in brezposelnosti radi prisluhnejo - socialno politiko in modernizacijo gospodarstva. Aznar se je zapletel v lastno mrežo, ko je obljubil znižanje davkov in povečanje izdatkov za socialo, hkrati pa napovedal bistveno zmanjšanje proračunskega primanjkljaja.

Zadnje ankete pred ponedeljkovim dvobojem so socialistom pripisovale malenkostno prednost, dobrih dvajset odstotkov volilcev pa je bilo se neodločenih.

Predvolilni televizijski dvoboj Gonzaleza in Aznarja (Telefoto: AP)

SARAJEVO / ENAJST MRTVIH IN STO RANJENIH

NOVICE

Pokol na nogometnem igrišču

Prebivalci sarajevskega predmestja Dobrinje so mislili, da si lahko vsaj med muslimanskim praznikom bajramom privoščijo nekaj zabave, nogometno tekmo pa so prekinile srbske granate

Francoska vojaka iz vrst Unproforja sta se morala umakniti pred smrtonosnimi izstrelki (Telefoto: AP)

SARAJEVO - Dvesto Sarajevčanov je ob začetku bajrama menilo, da si lahko privoščijo malo sprostitve vsaj na muslimanski verski praznik. Toda srbski napadalcii niso zamudili priložnosti: bombi, ki so ju vrgli na zasilno nogometno igrišče, nekdanje parkirišče v zahodnem predmestju Dobrinje, sta ubili najmanj enajst ljudi in ranili sto. Na najboljšem možnem nogometnem igrišču, ki jih je Sarajevo premo-glo po štirinajstmesecnem obleganju, je nekaj ur po tragicnem napadu ostal le raztrgan cevčel na temni lisi posušene krvi in na vsaki strani prevrnjen gol.

»Ljudje so si zeleli samo malo življenja in zabave,« je pripomnil dr.

Youssef Hajir iz bližnje bolnišnice, v katero so pripeljali žrtve.

»Vedeli smo, da nas lahko napadejo, toda pričani smo bili, da nas bodo zascitile okolišne zgradbe,« je povedal devetnajstletni Adnan Suljagić, ko je ranjen čakal na prevoz v travmatološki oddelek bolnišnice.

»Tako ne moremo več naprej. Svet naj odkrito pove, ce nam noce pomagati. Sramota!« je jokala 62-letna begunka iz nemirne vzhodne Bosne Subha Othmanović, ki je bombni napad opazovala z okna svojega stanovanja.

Torkov napad na Dobrinjo je bil najhujši posamični incident po razpi-

maja 1992 v vrsti cakali na kruh v središču Sarajeva. Takrat je umrlo 20 ljudi, 70 pa je bilo ranjenih. Z dogodkom v Dobrinji pa se je zaključil eden najbolj krvavih koncev tedna v bosanski prestolnici v zadnjih mesecih. Minulo nedeljo so Srbi na Sarajevo zmetali več kot 1300 granat in bomb ter ubili dvajset ljudi in ranili 151.

Dobrinja, kjer živi blizu 35 tisoč ljudi, je bila v prvih mesecih vojne skorajda popolnoma odrezana od drugih delov Sarajeva. Več kot 400 ljudi je bilo ubitih ali ranjenih med potovanjem po edini cesti, ki območje povezuje s Sarajevom in ki je zato dobila ime »avtocesta smrti«. (Reuter)

Muslimani v »varnostnih območjih« niso varni

SARAJEVO, PARIZ - Muslimani v mestih, ki so jih v OZN že razglasili za »varnostna območja«, niso čisto nič varni, so v torek opozorili predstavniki svetovne organizacije v Sarajevu. Iz Srebrenice in Gorazda ljudje množično bežijo, ker se bojijo, da bodo Srbi mesti zasedli, ljudi pa pobili. Alija Izetbegović je že zaprosil za pomoč Varnostni svet in ga opozoril, da se Srbi prav nič ne bojijo morebitne kazni mednarodne skupnosti, ce bi izvedli se en pokol civilnega prebivalstva.

Izetbegović se ni dobil odgovora, varnostni svet pa naj bi že ta teden

razpravljal o resoluciji, ki naj omogoči pripadnikom sil OZN, da bodo pri varovanju »muslimanskih rezervatov« lahko uporabljali orožje. O tem sta se v torek v Parizu dogovarjala francoski zunanji minister Juppé in njegov britanski kolega Hurd, ki je iz Pariza odpotoval na obiske v Romunijo, Bolgarijo in Makedonijo. Hurd in Juppé upata, da se bodo članice VS strinjale s podpisnicami »programa skupne akcije« in zagotavljata, da so Muslimani v krajih, ki jih varujejo francoski in britanski vojaki, bolj varni. (R. S.)

BALKAN / TURNEJA BRITANSKEGA MINISTRA

London skuša opogumiti prizadete

Pomoč Romuniji, Bolgariji in Makedoniji

SUE BAKER / REUTER

veznico Črno goro in s katerimi hočejo pritisniti na Srbe, da bi koncali svojo vojno v BiH, de delujejo.

Po vsej verjetnosti se zdaj nič več ne izogne blokade Nata v Jadranskem morju, nezakonit promet po Donavi pa je skoraj povsem zamrl, je izjavil britanski predstavnik. Vendar nekaj prepovedane blaga se prodre v Jugoslavijo čez kopenske meje.

Hurd bo po vsej verjetnosti vse tri države, zlasti pa Makedonijo, spodbudil, naj okrepijo svoja prizadevanja za blokado ter ponudil nekaj upanja za neposredno povračilo skode, ki so jo utrpela njihova gospodarstva. »Vse tri dr-

zave imajo dobre namene, vendar pa imajo tudi zaradi blokade škodo, zato iščejo pomoč,« je izjavil omenjeni predstavnik.

Romunija in Bolgarija ocenjujeta, da ju izvajanje gospodarskih, trgovinskih in finančnih sankcij stane milijarde dolarjev in da bi morali dobiti zahodno pomoč. Učinke sankcij na sosedske države se proučuje sklad in Svetovna banka. Slo naj bi za pomoč pri izravnavi trgovinske bilance. Minister Hurd naj bi v Bukaresto pripotoval v torek zvečer, imel v sredo pogovore z romunskimi voditelji, v četrtek, pred svojim odhodom v Sofijo, pa bo obiskal se pristanišče Ruse. Svoj obisk bo koncal v petek v makedonski prestolnici.

ZAGREB - Odkritje in objava nekega doslej povsem neznanega dokumenta, ki ga je Arhiv Hrvatske nedavno prevzel od ministrstva za notranje zadeve, sta povzročila pravi vihar v hrvaški javnosti, se zlasti pa v strankah, ki si lastijo Mackovo zapuščino. Gre za zapis, zaradi katerega bo morda treba spremeniti nekatera historiografska spoznanja o Banovini Hrvatski, naslovljen pa je »Pogledi dr. Macka na razmere in politiko Neodvisne države Hrvatske« (pogovor med nekim ustaškim agentom in voditeljem HSS v taborišču Jasenovac). Menijo, da je zapis z začetka 1942. leta, ne-podpisani agent pa je pravzaprav nekdanji šef obveščevalne službe hrvaške policije Vlado Singer.

Tega dolgoletnega ustaškega emigranta, sicer Zida, so aretirali po znani diverzantski akciji na zagrebski glavni postji, ker je pred pregonom scitil glavnega nastavljalca razstreliva Vilima Galjera. Se zdalec ni bilo naključje, da so ga odvedli v Jasenovac in ga zaprli skupaj z Mackom, a ko je opravil nalogo, zaslišanje svojega »sostanovca«, so ga njegovi nekdanji kolegi kratko in malo zaklali.

Na neposredno Singerejevo vprašanje, zakaj se je zavzemal za sporazum o ustanovitvi Banovine Hrvatske, s katerim je Jugoslaviji podaljšal življenje, je Mack odgovoril, da ga je zanimalo predvsem to, ali hočejo Hrvati priti do svojih neodtujljivih pravic po demokratični poti, ker

GOJKO MARINKOVIĆ / ZAGREB

je to pač edino jamstvo za obstoj vsake države. »Zame država ni bistvena stvar. Ljubša mi je Jugoslavija, v kateri bi bili Hrvati svobodni, kot pa hrvaška država, v kateri bi se vladalo z diktatorskimi metodami. Poleg tega ne verjamem v možnost, da bi Hrvatska ohranila državno neodvisnost. Mi smo majhni in sibi, nas geopolitični položaj pa je takšen, da se moramo opreti na koga močnejšega, ki nas bo branil, sicer bomo izginili. Sicer pa to, čemur vi danes pravite NDH, zame ni neodvisna država - obstala bo samo tako dolgo, dokler bo to po volji Nemcem in Italijanom. Tudi moj ideal bi bila NDH, vendar ta ide-

al ni uresničljiv, vsaj ne v trajnejši obliki, a toliko zrtvovati za nekaj, kar je minljivo, zares nima smisla. Po mojem mnenju bi bila najboljša rešitev nekakšna balkanska ali podonavska federacija.«

Na vprašanje, zakaj je prišlo do tako ostrega spora med njim in Pavelićem, je Mack odgovoril, da je kriva zgolj druga stran, vendar sam nikakor ne more odobravati ustaških metod pri reševanju srbskega, a ce hočete tudi zidovskega vprašanja.

Ker je ta pogovor potekal v času, ko se partizansko gibanje se ni uveljavilo kot vodilna obrambna sila, je bil Mack prepričan, da bodo Britanci, ki so imeli

obveznosti do Srbije, glavni oblikovalci hrvaške prihodnosti. »Hrvatska bo izginila, razkosali jo bodo. Ce bi nam bila sreca mila, bi prišlo do zasnove Jugoslavije, kajti v njej bi vsaj bili skupaj (namreč Hrvati) in bi se okrepili s Slo-

veneci lahko tudi branili, vendar tega ne verjamem več. Vzpostavili bodo Veliko Srbijo z Bosno, Stremom, delom Slavonije, morda pa tudi z vso Dalmacijo. Srbi se bodo tedaj mogli po mili volji mascevatati za te vaše pokole in zato ne bomo ostali samo brez države, temveč tudi brez ljudi na tem območju.

Po mojem Nemci ne bi mogli nikoli dovoliti, da bi Srbi po podpisu pakta ohranili svojo vojsko, ki bi jim kdaj pozneje utegnla delati težave, in zato ne bi

zahtevali samo razpustitve vojske, temveč kar splošno razorožitev. Jugoslavija brez vojske pa za nas Hrvate ne bi pomenila nikakršne nevarnosti. Mi bi nase cilje postopoma širili, vse dokler si ne bi izbojevali popolne svobode.«

Ni se treba spraševati, zakaj gre to pisanje današnjim politikom v nos in zakaj so poskočili, ker je bil ta dokument objavljen - nespodbitno pač dokazuje, da so obstajale pri reševanju hrvaškega nacionalnega vprašanja tri metode, in ne le dve. Se zlasti pa je nekatere stranke razsrdila očitna povezava tega dokumenta s sedanostjo, in prav to jih je spodbudilo, da so objavio tega zapisa obsojile kot politično diverzijo proti hrvaški državnosti.

ZAGREB / ŠE EN NAPAD NA HRVAŠKO DRŽAVNOST

»Ljubša mi je Jugoslavija, v kateri bi bili Hrvati svobodni, kot pa diktatorska Hrvatska«

Med hrvaškimi politiki je veliko prahu dvignila objava dokumenta iz leta 1942, v katerem vodja Hrvatske kmečke stranke Maček govori o svojem videnju prihodnosti hrvaške države

HRVAŠKA / SATIRIČNI ŠTIRINAJSTEDNEVNIK

Nekdanji novinarji Slobodne Dalmacije so s Feral Tribune posvetili v medijski mrak

ZAGREB - Lahko se zgodi, da bodo nekateri od glavnih »krivcev« za to, da Hrvatska ni bila sprejeta v Svet Evrope, zaslužni tudi za spremembo tega stališča. Evropski strokovnjaki so očitali Hrvatski pomanjkanje svobode medijev ter vrsto težav z državljskimi in narodnimi svobosciniami. Prvi očitki bo po novem delno ublazila skupina nekdanjih novinarjev Slobodne Dalmacije, ki se ji je navkljub množici ovir posrečilo natisniti prvo številko Feral Tribunea. Gre za nekaj satirično-

humoristično prilogo Slobodne Dalmacije, ki jo je slavna trojica Ivančić - Lucić - Dezulović spremenila v štirinajstrednevnik.

V njem je mogoče poleg zabave najti tudi resno branje, za kar skrbi znana novinarka nekdanjega Danasa Jelena Lovrić. Feral je tako postal prva prava luč v hrvaškem medijskem mraku in bo, ce ne pride do (pričakovane) tozbe Slobodne Dalmacije zaradi imena, prava osvežitev in obenem eden redkih dokazov o svobodi tiska. Feralovci, ki so se mora-

li iz Splita preseliti na Reko k Novemu Listu, ker jih prejsnja hiša ni hotela tiskati, je prvi stevalki pišejo: »Feral Tribune danes, v državi Hrvatski, na dvoru Franja Tudmana, z veseljem jemlje v roke slovesno ze-zlo in si natika kapo z zvončki, vselej pripravljjen pokazati vam jezik naravnost iz ogledala, vnaprej vedoc, da mu je v cenenih opereti, na tem prostoru imenovani demokracija, zagotovljena epizodna vloga. Ce je ze treba pociti, je najbolje pociti od smeha.«

Gojko Marinković

Dosedanji predsednik ZRJ Dobrica Ćosić je bil velik pisatelj, z leti pa se je iz pobornika enakopravnosti narodov prelevil v skrajnega srbskega nacionalista

JOZE SMOLE

Veliki srbski pisatelj Dobrica Ćosić se je iz mladega aktivnega udeleženca NOB, pogumnega partizana kasneje prelevil v politika, ki je obtoževal NOB in Tita za »sramotno podrejen in neenakopravni položaj« Srbije v SRFJ. Od pobornika enakopravnosti narodov je z leti postal skrajni srbski nacionalist. Takoj po drugi svetovni vojni je obsojal srbske nacionaliste in pogosto zanje porabljal pejorativno besedo »Srbende«, a nekaj let pozneje se je pojavil v javnosti kot popoln »Srbenda«. Ćosić sodi med glavne avtorje proslulega Memoranduma Srbske akademije znanosti in umetnosti, v katerem je bila celovito izdelana strategija boja za uresničitev ideje o »Veliki Srbiji«. Tega skrajno nacionalističnega in hegemonističnega pristopa se je sprva ustrašil celo Slobodan Milošević in je imel do Memoranduma rezervirano stališče. Se-le pozneje ga je v celoti prevzel za svojega. In prav pri izjavljanju famoznega Memoranduma so zdaj Milošević in druge skrajne nacionalistične sile politično likvidirale so avtorja te strategije - pisatelja Dobrico Ćosića, predsednika tako imenovane ZRJ. Ob začetku znanih dogodkov na Madzarskem leta 1956, ko se je pripravljala množični

upor zoper sovjetsko dominacijo, sem kot urednik Borbe nagovoril Dobrico Ćosića, da je sel kot poročevalec na Madzarsko. Za Borbo je napisal dnevnik, ki nedvomno sodi med najboljše opise tedanjega burnega dogajanja na Madzarskem. V njem je izrazil velike simpatije za madzarski upor proti SZ, hkrati pa opozoril tudi na nevarnosti skrajnih nacionalističnih sil. In v tem dnevniku je zapisal misel: sleherni skrajni nacionalizem se slabo konča.

V 60. letih sta Dusan Pirjevec-Ahac in Dobrica Ćosić vodila na straneh Borbe polemiko o slovensko-srbskih odnosih. Ćosić je tedaj umirjeno branil srbske interese in je znal prisluniti slovenskim argumentom. Zato me je toliko bolj presenetila poznejša Ćosićeva prelevitev v skrajnega srbskega nacionalista, ki je obsojal tedanje vodstvo Srbije, ces da izdaja srbske nacionalne interese na Kosovu. Ko Miloševića sploh se ni bilo na politični sceni, se je Ćosić vehementno zavzemal za odpravo avtono-

mije Kosova. Ze tedaj je pozival na »sveto vojno« za združitve vseh Srbov, kjerkoli živijo, v »Veliko Srbijo«. Srbsko vojaško ekspanzijo na ozemlju Hrvatske in BiH je aktivno podpiral vse do trenutka, ko so se začele kazati resnejše posledice ekonomskega embarga tako imenovane ZRJ in njene mednarodne osamitve. Naredil je novi salto mortale in začel dokazovati nujnost sprejema Vance-Ownevega nacrtja in potrebo mirnega reševanja odnosov s Hrvasko. In prav ta zadnji salto mortale ga je stal predsedniškega stolca. ES, ZDA in ZN so pred meseci igrali na karto tedanjega predsednika »zvezne vlad« Milana Panića v prepričanju, da on lahko zaustavi srbsko agresijo in popelje Srbijo na pot demokracije in mirnega urejanja problemov. Vodilne strukture v Srbiji so s Panićem kmalu pometle. Potem so, zlasti po famozni srbski skupščini na Palah, igrali na karto Dobrice Ćosića kot »treznega politika«. Tedaj se je začelo celo uveljavljati mnenje, da bosta Srbija in Crna gora delovali proti Srbom v BiH ter njihovemu ekstremnemu eksponentu Karadžiću. In spet so se usteli. Ali bodo sedaj, po odstavitvi Dobrice Ćosića, igrali na karto Slobodana Miloševića?

DRŽAVNI ZBOR

Spremenili lastninski zakon

IVANKA MIHELIC

LJUBLJANA - Poslanci državnega zbora so včeraj popoldne z velikimi napori in s se večjimi zapletmi okrog glasovanja končno sprejeli spremembe zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij. S temi spremembami so predvsem iznicili vse dosedanje brezplačne prenose družbene lastnine v podjetjih, vključno s t. i. by-pass firmami, kar so z aplavzom sinoči se posebej pozdravili poslanci ljudske stranke in samostojne poslanske skupine.

Opozicija pa včeraj vendarle ni uspela s t. i. »Kopsetovim« dopolnilom k spremembi zakona, ki je govorilo o tem, da so do brezplačne razdelitve lastninskih certifikatov upravičeni le tisti državljani, ki so imeli slovensko državljanstvo na dan 9. maja 1990. To je tisti sporni amandma, zaradi katerega so prejšnji petek sejo zbora prekinili, glasovalne naprave zapčepili in jih do včeraj zaupali le članom treh neodvisnih ekspertnih skupin, ki so ugotavljale njihovo brezhibnost. Strokovnjaki niso ugotovili nikakršne okvare na teh napravah, ki bi lahko vplivala na izid glasovanja, kot je v petek po izglasovanju Kopsetovega dopolnila najprej ugotovila poslanka

ZL Mateja Kozuh-Novak. A takrat so glasovanje pac ponovili in je predlagano dopolnilo padlo. Po tem pa so sejo prekinili, saj je opozicija izrazala dvom v glasovalne naprave, predsednik zbora pa je predlagal, naj o tem presodijo strokovnjaki. Včeraj je svoje očitke opozicija ponovila in zahtevala, naj o spornem dopolnilu glasujejo se tretjič, toda poslanci so z večino glasov to zavrnili. Vnovič se je zapletlo ob predlogu dopolnila SLS, ki govori o izdaji certifikatov državljanom glede na starost in delovno dobo z dodatkom, ki se nanasa na dvojne državljane in brezplačno razdelitev certifikatov tudi njim. Na zahtevo Zmaga Jelencica so glasovanje ponovili, oba krat pa je amandma »padel«. Tretjič pa se je včeraj zapletlo ob 18. členu spremembe tega zakona, saj so najprej izglasovali, da se ga črta, potem pa so se zapletli okrog tega ali sploh lahko glasujejo o dopolnilih tega člena. Zato se je sestala tudi pristojna komisija zbora in zadevo rešila tako, da je v diktirano člena vpeljala 18. a člen in tako omogočila glasovanje o dopolnilih.

Državni zbor danes nadaljuje z delom.

PREISKOVALNA KOMISIJA

Preiskava ne bo uspešna, dokler je ne bo podprla vlada

Aldo Fanelli glavna priča? - Hvalica dokazuje, da ni bil udbovec

LJUBLJANA - Preiskovalna parlamentarna komisija je včeraj lahko samo znova ugotovila, da se niti peta vabljenja priča, Aldo Fanelli, ni udeležila zaslišanja. Ker je bil gospod s stiri imeni, ki ga slovensko notranje ministrstvo pozna kot Alda Fanellija, vodja posojilne službe v portoroškem Casinòju, hkrati pa po trditvah italijanskega pravosodja povezan z mafijo iz Bresta in Službo državne varnosti, so člani komisije menili, da gre za eno od ključnih prič, ki bi lahko bistveno pojasnila ozadja igralniških poslov. Zato so sklenili, da bodo Fanellija spet povabili na zaslišanje, ki bo predvidoma prihodnji teden. Če prič spet ne bo, bo to komisija razumela kot oviranje preiskave in bo primerno ukrepala.

Komisija je hkrati zaprosila vlado, naj preiskovalcem izroči vso dokumentacijo o Aldu Fanelliju. Po mnenju Lea Seseerka bi morala vlada odgovoriti na najmanj dve vprašanji: kaj se je zgodilo z zahtevo po izročitvi omenjenega gospoda, ki ga je Italija poslala v Slovenijo že leta 1987, in s katerimi slovenskimi ali jugoslovanskimi službami je bil povezan Fanelli.

Tudi poslanci vladne koalicije so včeraj omenjali ignorantski odnos vlade do sklepov parlamenta in preiskovalne komisije,

opozicijski poslanci pa so menili, da bo preiskava neuspešna, dokler je ne bo podprla vlada. Marjan Podobnik je prepričan, da se je vlada s tem, ko je sprejela poročilo ministrske trojke o zlorabah pristojnosti Varnostno-informativne službe, »odkriti postavila na stran Danila Kovačiča in zoper parlamentarno preiskavo«. Se več, Drnovšek samo zato ni pregledal Visove doku-

mentacije, ker bi moral zamenjati Janeza Sirseta, pravi Podobnik, ki je prepričan, da je temeljni problem vseh afer lastninjenje oziroma »legalizirana kraja družbenega premoženja«, ki ga dopušta Drnovškova vladna koalicija. Jože Lenič je protestiral zoper »Podobnikov političen govor« in poudaril, da morajo na pričevanje povabiti tiste, ki bi lahko zlorabili svoja pooblastila, to-

rej politike. Na tem mestu se je končala razprava o funkcijah, tako da ostajajo javno izrečena se vedno samo stiri imena politikov, ki bi lahko osvetlili ozadje afere (Sirse, Draksler, Bavcar, Brejc). Na seji so mimogrede razčistili tudi medsebojne odnose: Ivo Hvalica je protestiral zoper izjavo Jožeta Leniča na tiskovni konferenci LDS, da so nekateri člani komisije

»posilili« druge pri sprejemanju določenih odločitev. Hvalica je sporočil, da bo tožil generalnega tajnika LDS Gregorja Golobica za »velike denarje«, ki jih bo potem izročil v dobrodelne namene. Razlog za tožbo je podnaslov Ali je bil Ivo Hvalica udbovec?, ki je bil objavljen ob intervjuju z Golobcem v Gorenjskem glasu. Hvalica je predložil kot dokazno gradivo dopis, ki ga je podpisal Janez Sirse, in v katerem je zapisano, da Vis nima njegovega dosjeja.

Komisija bo vabila na pričevanje tudi politike (Foto: Tomi Lombar/TRIO)

PARLAMENTARNA PREISKAVA

Čimprej do pravil

Odbor za notranjo politiko podpira teze zakona

MAJDA VUKELIČ

LJUBLJANA - Zaradi učinkovitega dela preiskovalnih komisij in varstva človekovih pravic naj bi državni zbor čimprej sprejel zakon in poslovnik o parlamentarni preiskavi. Njune teze je na včerajšnji seji obravnaval odbor za notranjo politiko in pravosodje. Menil je, da sta gradivi dobro pripravljena, zato naj bi poslanci na prvi prihodnji seji sprejeli predloga za izdajo zakona in poslovnika z osnutki.

V zvezi z zakonom o parlamentarni preiskavi je bilo med člani odbora največ različnih mnenj o vlogi ustavnega sodišča. V tezah je namreč predvideno, da naj bi v primeru dvoma o dopustnosti parlamentarne preiskave svoje mnenje podalo ustavno sodišče, upoštevati pa bi ga moral državni zbor. Takšni rešitvi je najbolj oporekal Stefan Matus (SLS), ki je sodil, da je ustavna določba, po kateri mora državni zbor uvesti parlamentarno preiskavo, ce to zahteva tretjina poslancev, nedvoumna, in da dvom o dopustnosti preiskave sploh ne more obstajati. Menil je, da se s tem ustavno sodišče postavlja nad državni zbor, kar je nedopustno.

Ce bi se ze z odlocili za »poseg« ustavnega sodišca, potem njegovo mnenje ne bi bilo obvezno za državni zbor, ampak bi se poslanci z njim le seznanili, je predlagal kršćanski demokrat Nace Polajnar.

Član ljudske stranke Zoran Madon je menil, da bi morali jasno zapisati, da lahko ustavno sodišče presoja le o tem, ali gre za zadevo javnega pomena (in ne zasebnega), saj je parlamentarna preiskava dopustna le v takšnih primerih. Državni zbor namreč ne more uvesti parlamentarne preiskave o zadevah, ki niso v njegovi pristojnosti. Zaradi različnih pogledov na vlogo ustavnega sodišča bo odbor to resitev poslancem predložil v več različicah.

Odbor je obravnaval tudi teze za poslovnik o parlamentarni preiskavi. K tezam je imel le eno pripombo. Ta zadeva sestavo preiskovalne komisije. Med člani ni bilo soglasja o tem, kako naj bodo v komisiji zastopane poslanske skupine.

Za zaprtimi vrati je odbor obravnaval se odnose med Slovenijo in Hrvaško, predvsem s stališča notranjih zadev in pravosodnih organov.

NOVICE

Sindikat ogorčeno o prodaji Tekstilindusa

LJUBLJANA - Sindikat tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije Slovenije ostro protestira proti prodaji Tekstilindusa. Organe oblasti poziva, naj preprečijo takšna neustavna dejanja. V svojem sporočilu za javnost so zapisali, da ob sluti, da podobna usoda, kot je Tekstilindusova, čaka se nekaj tovarn tekstilne dejavnosti, celo iz iste regije, sporočajo javnosti, da ta dejanja obsojajo in zahtevajo, da zaposleni enakopravno sodelujejo v procesih, dejanja pa naj bodo v skladu ustavnih določil. Zato Sindikat tekstilne in usnjarske predelovalne industrije pričakuje razveljavitev družbeno škodljive prodaje Tekstilindusa in zahteva ponovno prodajo skladno s predpisi in prednostno nakupno pravico za domače pravne osebe. (-MIG)

Za čimprejšnjo izvedbo lastninjenja

LJUBLJANA - Vodstvo sindikata Neodvisnost-KNSS in predstavniki Združenja lastnikov razlaščenega premoženja ugotavljajo, da so stališča obeh organizacij glede lastninjenja identična. Menijo, da mora lastnina čimprej dobiti svoje prave lastnike, saj bodo le oni znali vestno gospodariti in preprečevati divja lastninjenja. Zato je treba čimprej izvesti denacionalizacijo, in sicer z vračanjem premoženja v naravi. Zato si bosta KNSS in Združenje lastnikov razlaščenega premoženja prizadevala, da bi slovenski kapital ostal v domačih rokah in se nikakor ne bosta strinjala s podcenjeno razprodajo državnega premoženja, kakršna je najnovejša prodaja Tekstilindusa iz Kranja. (A. K.)

ZUNANJE MINISTRSTVO / REDNA TISKOVNA KONFERENCA

»Ne vemo, ali gre za uradna stališča«

Lojze Peterle je zavrnil nekatere izjave veleposlanika Žagarja - Zgodovina je problematičen kriterij - Najbolj pomemben je sprejem Slovenije v Svet Evrope - Živahni tudi gospodarski stiki - Amasada ES v Ljubljani

Lojze Peterle (Foto: Tomi Lombar/TRIO)

LJUBLJANA - Slovenski zunanji minister Lojze Peterle je na včerajšnji redni tiskovni konferenci predstavil del svojega ministrstva v minulem mesecu in ocenil, »da je bil maj živahen in predvsem deloven mesec«. Čeprav je bila dejavnost MZZ pestra, se je velik del pogovora z novinarji sukal okrog odnosov s sosednjo Hrvaško. Peterle je komentiral tudi izjave Miljenka Žagarja, hrvaškega veleposlanika v Sloveniji, ki je prejšnji teden razburil slovensko javnost. »To ne prispeva k dobrih odnosom med državama, zato smo se zaprosili za uradno tolmačenje iz Zagreba,« je dejal Peterle. Ob tem je zunanji minister posebej poudaril problematičnost »zgodo-

BOSTJAN LAJOVIČ

vinskega« merila, na katerega se sklicuje veleposlanik Žagar. »Ce bi tako razmišljali, bi se postavilo tudi vprašanje, komu pripada Istra, saj je v zgodovini le kratek čas pripadala Hrvaški,« je menil Peterle in se ponovno zavzel za upoštevanje merila katastrskih meja, za kar sta se že dogovorili obe skupini strokovnjakov in celo podpisali ustrezni sporazum. Vendar, kot je dejal slovenski zunanji minister, »nimamo nobenih zagotovil, da so Žagarjeve besede uradna stališča Zagreba«. Peterle je zavrnil trditve, da je treba v zvezi s Hrvaško določiti in sprejeti novo politiko (oziroma strategijo).

Lojze Peterle je kot pomembna dogodka v maju omenil predvsem sprejem Slovenije v Svet Evrope in mednarodno konferenco o manjšinah na Bledu (ki je pomembna zlasti za promocijo Slovenije). Zunanji minister je govoril tudi o obisku ukrajinske delegacije in odhodu slovenskega veleposlanika v Rusijo. Sporočil je se, da je odpoštoval v Kairo tudi nas odpravnik poslov, ki bo pripravil vse potrebno za odprtje veleposlanstva v Egiptu.

O odnosih z Italijo je govoril državni sekretar Ignac Golob, ki je sporočil, da se od zadnjih pogajanj v Rimu ni zgodilo nič novega, prihodnji sestanek obeh komisij pa bo prihodnji mesec.

Hrvaška naj pazi na odnose s Slovenijo

ZAGREB - Odbor za mednarodne odnose predstavniškega doma hrvaškega sabora je podprl zahtevo, da naj se čimprej formulira sporazum o ustanovitvi skupnih organov za določitev državne meje med Slovenijo in Hrvaško. Hrvaški predstavnik v KVSE dr. Darko Bekić je pojasnil, da svoje člane tam ocenjuje po treh merilih: zunanje-političnih odnosih, stanju pravne države, kot argument pa je navedel podkupljivost ministrov, rušenje his in politične umore. Pripombe so tudi na svobodo medijev in na zapoznele hrvaške odgovore, kadar gre za zahteve evropskih ustanov. (G. M.)

ODGOVOR DR. MIHE BREJCA NA POROČILO TRIČLANSKE VLADNE KOMISIJE

Vlada RS je 27. 5. 1993 obravnavala dopolnitev poročila komisije za spremljanje izvajanja pravic, dolžnosti in pooblastil predstojnika Vis in na tiskovni konferenci 31. 5. 1993 predstavila svoje ugotovitve in sklepe. V svojem sporočilu vlada navaja, da je ugotovila številne nepravilnosti in kršitve predpisov v delovanju Vis v obravnavanem obdobju, pri tem pa ni navedla dokazov za svoje trditve. Presenetljivo neokretno je tudi ravnanje tričlanske komisije, ki se je odločila javnosti predstaviti svoje ugotovitve, ne da bi imel jaz prej možnost odgovora oziroma pojasnitve. Komisija torej nadaljuje z ravnanjem, ki mu ni primere v demokratičnih ureditvah, saj obtoženemu sporoča prek javnosti svoje obtožbe. Ob tem naj se dodam, da komisija sploh ni upoštevala niti argumentirano zavrnila nobenega mojega ugovora na njeno prvo poročilo.

Vlada RS mi najprej očita »neupravičeno odtujitev dokumentacije Hita in Casina Portoroz«. Parlamentarna komisija je na svoji drugi seji ugotovila, da dejansko ni bilo nikakršne odtujitve tega gradiva in da sem ravnal popolnoma pravilno, ker je nisem predal Sirsetu ali drugim posameznikom. Obsezna utemeljitev mojega ravnanja in sklep parlamentarne komisije sta očitno za komisijo treh ministrov in vlado brezpredmetna.

Vlada nadalje trdi, da »Vis v primeru Hit ni le prekoracil pooblastil, ki jih ima v skladu z zakonom

o notranjih zadevah, saj bi delovanje Hita morala spremljati kriminalistična služba MNZ, temveč z izsledki, ki jih je pridobil na nezakonit način kriminalistične službe niti seznanil ni.« Vlada v nadaljevanju citira tisti del zakona o notranjih zadevah, ki jasno določa, da je Vis bil in je pristojen za take raziskave. Zakon namreč določa, da Vis zbira, dokumentira in analizira dokumentacijo o delovanju tujih držav, njihovih obveščevalnih služb ter drugih ustanov in njihovih organizacij, s katerimi ogrožajo obrambne in varnostne interese ali škodujejo gospodarskim in političnim interesom države. Vis je v skladu z zakonom in po naročilu ministra Bavcarja raziskoval igralniško dejavnost in o svojih izsledkih sproti obveščal kriminalistično službo. Vlada trdi, da je Vis prisel do izsledkov na nezakonit način, vendar tega ne dokazuje. Izjavljam, da smo za vse kontrole telefona imeli sodne odredbe in torej nase delo ni bilo nezakonito.

Vlada trdi, da je bila dokumentacija specialnega fonda uničena 20. 2. 1993. Izjavljam, da je bila dokumentacija specialnega fonda na sedežu Vis komisijsko uničena skladno z dosedanjim prakso v petek, 15. 1. 1993, kar smo potrdili s podpisom vsi trije člani komisije.

Vlada objavlja konkretne številke o visini sredstev specialnega fonda in pri tem pozablja, da gre za državno tajnost. Med drugim trdi, da sem prejel »na

roko« 12710 DEM in 3000000 LIT. Izjavljam, da nikakršnega denarja nisem osebno prejel, sem pa podpisan na večini dokumentov, s katerimi smo za potrebe Vis dvigovali denar na blagajni MNZ.

Predpisi o vodenju evidenc specialnega fonda ne obstajajo, obstaja pa praksa in navodila nekdanjih zveznih organov. V Visu smo pripravili osnutke podzakonskih aktov, tudi pravilnik o vodenju specialnega fonda, vendar ti dokumenti se niso bili sprejeti. Poslovanja Visovega specialnega fonda ni mogoče primerjati s poslovanjem podjetij. Tudi praksa na MNZ je že ves čas takšna, da se vsak dvig sredstev specialnega fonda v književodskih evidencah MNZ prikazuje kot takojšnja poraba in ti dokumenti se hranijo pet let. Dokumentacija o porabi sredstev za akcijsko dejavnost in tako dalje pa se je vsako leto uničevala iz varnostnih razlogov.

Glede administrativnih upokojitev zelim opozoriti, da se z mojim podpisom na odločbi ni upokojil noben delavec Visa. Na vseh odločbah je podpisan Sirse in vsi datumi na odločbah so po 1. marcu 1993.

Sodelavska mreža Visa v času, ko sem bil njen predstojnik, ni bila nikdar azurirana. Moje stališče o tem je bilo jasno in javno predstavljeno. Sem proti koncentraciji podatkov o sodelavcih v eni točki. Glede 514 obrazcev, ki naj bi bili izpolnjeni in meni izročeni, pa naj pojasnim, da ne gre za sodelavce,

ampak za neregistrirane pozicije in sogovornike Visa. Vodstvo operative Visa je želelo urediti evidenco neregistriranih pozicij in sogovornikov Visa predvsem zaradi uskladitve psevdonimov. Takoj po začetku te akcije smo vso zadevo ustavili, ker se s tem niso strinjali operativci in nekateri sefi. Na kolegiju smo nato sklenili, da se akcija ustavi. Dokumentacija, ki je nastala do tedaj, je uničilo vodstvo operative.

V javnosti sem že pojasnil, da smo v Visu poskusili odkriti, kaj se je zgodilo z arhivi nekdanje SDV. Minister Bavcar je na tiskovni konferenci pred več kot letom dni javnost obvestil o naših namerah in odkritjih. O tem so obvestili tudi vse tri predsednike. Ugotovili smo torej, da je bilo uničenih okrog 17000 dosjejev. Ponovno izjavljam, da ne jaz ne morem izslediti teh dosjejev na mikrofilmih nima. O tem je treba vprašati moje predhodnike.

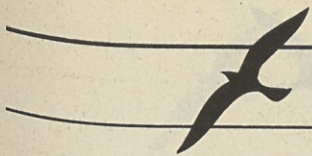
Prav neverjetno je, da je komisija meni naprtila odgovornost za manjkajočih 130 preverek delavcev Visa. Za kadrovske podroce sta namreč zadolžena Roman Jeglič in Slobodanka Lesnjak. Če kakršni koli dokumenti v kadrovski službi manjkajo, morata to pojasniti onadva in ne jaz. Meni nista ne Jeglič ne Lesnjakova nikdar poročala o izginotju kakršne koli dokumentacije kadrovskega oddelka. Prvic sem za to izvedel iz poročila komisije.

Končno vlada trdi, da smo uporabili posebne me-

to in sredstva v nasprotju s predpisi. Ponovno izjavljam, da smo za vse posege v tajnost komuniciranja imeli sodne odredbe, kar je ugotovila tudi Bekeseva komisija, ki je neprestano preverjala naše delo. Komisija, ki jo vodi Kozinc, pa danes »ugotavlja«, da smo v zadevi Rigl, to je lansko jesen, prekoracili svoje pristojnosti. To preprosto ni res.

Vlada mi torej očita prekoracitev pooblastil in kršitve predpisov, ne da bi za to ponudila dokaze. V javnosti se je tako ustvaril vtis, da sem kriv, ne da bi mi bila krivda dokazana. Kako naj se borim sam proti vladni komisiji in vladi, ki imata na voljo vse represivni aparat? Kako naj verjamem ugotovitvam komisije, ki z menoj očitno ne zeli komunicirati, čeprav me obtožuje. Kako naj verjamem v zakonitost, če vlada sama krši predpise in tolerira kršenje predpisov svoje komisije. Nekaj pa je sedaj jasno. Za vladno komisijo in vlado ni bistvena zadeva Hit, ampak moje ravnanje. Niso bistvena spoznanja kriminalistične službe in SDK, ampak je bistveno preuščeriti pozornost na Brejca, ki je poskusal razkrinkavati nezakonita ravnanja v naši državi. Najboljša in preizkušena metoda je zato diskreditacija, ker se s tem v javnosti ustvari vtis, da sem ravnal nezakonito, hkrati pa se minimalizira zadeva Hit. Očitno je, da me bo oblast skušala kaznovati zato, ker se nisem ustavil na zeleni točki.

Dr. Miha Brejc

AVSTRIJA / MANJŠINE

Brez priznavalne prisile do osnovnih pravic

Kongres v Neumarktu

NEUMARKT - Manjšine in možnosti njihovega razvoja v novi Evropi iz federalističnega vidika je bila glavna tematika letosnjega tradicionalnega binkostnega manjšinskega kongresa v Evropski hiši v Neumarktu na avstrijskem Stajerskem. Pri tem so se posebej obravnavali položaj Romov in Sintov, usodo takimenovanih »Landlerjev«, ki so se pred več kot sto leti preselili iz srednje Evrope prostovoljno in v Rumunijo, ter situacijo nemške narodnostne skupnosti na Slovenskem.

Veliko zanimanje je vzbudil zaključni referat Bruna Krafta iz Oslberga v Zahodni Nemčiji, ki se je v svojem predavanju lotil tematike manjšinskih pravic iz federalističnega vidika. Oporočil je na razvoj evropske družbe, ki gre v multikulturalnost in ne v smer etnično čistih nacionalnih držav. Kraft, ki je s svojimi tezami izzval vročo diskusijo, se je v svojem referatu odločno izrekel ne samo proti zapiranju nacionalnih držav, marveč svari tudi pred tem, da bi se manjšine, narodnostne skupnosti, same vase zapirale. Predavatelj je s tem v zvezi je poudaril, da mora imeti vsak posameznik, tudi pripadnik manjšine, pravico do

svobodnje odločitve, da mora biti znotraj narodnostne skupnosti zagotovljen pluralizem, in da bi bila politika, ki sili posameznika k priznavanju, napacna. Izrekel se je tudi proti vsakršni obliki narodnostnega katastra, o katerem trenutno razpravlja tudi del slovenske narodnostne skupnosti, da bi po tej poti uveljavil manjšinske pravice. »Etnična čistost, predvsem na teritorijih, kjer živita dva naroda ali celo več, na pragu v tretje tisočletje, ni več mogoča«, je dejal predavatelj iz Nemčije in pri tem opozoril, da gre pri tem ne samo za vprašanje sožitja med avtohtonimi manjšinami in večino, marveč tudi za »nove manjšine«, torej skupine priseljencev, ki so prisli iz različnih držav in kultur. »Manjšine so gradbeni kamen naše družbe, le-ta pa je in bo v veliko večji meri odprta, pluralistična in multikulturalna«, je zaključil predavatelj.

Udeleženci so bo koncu seminarja sprejeli se resolucijo, v kateri pozivajo avstrijsko zvezno vlado, naj se bolj zavzame za pravice staroavstrijskih manjšin v Karnski dolini v Italiji, na Spodnjem Stajerskem in Sloveniji ter Banatu in Rumuniji.

SODIŠČE UGOTAVLJA

Jörg Haider je ravnal protizakonito

Poraz proti Ambroziju

CELOVEC/DUNAJ - Vodja svobodnjaške stranke v Avstriji, Jörg Haider (slika zgoraj), je konec preteklega tedna kar dvakrat doživel poraz - tokrat pred sodiščem. Celovško državno tožilstvo je namreč zavrnilo njegovo tožbo proti koroskemu deželnemu glavarju in predsedniku koroske ljudske stranke Christofu Zernattu, katerega je ovadil zaradi domneve zlorabe uradnega položaja. Zernatto je v pismu, naslovljenemu koroskim sodezelnikom, namreč uporabljal uradni pismeni papir deželnega glavarja.

Na Dunaju pa je šef

avstrijskih svobodnjakov v prvi instanci izgubil proces proti vodji koroske socialdemokratske stranke in namestniku deželnega glavarja Petru Ambroziju.

Le-ta mu je leta 1990 - Haider je takrat se bil koroski deželni glavar - očital zakonske prekrške, konkretno v zvezi z ukinitvijo delovnega razmerja predsednika obratnega sveta v celovški deželni bolnici Arbeiterjem.

Haider je nato tožil Ambrozija, sodišče pa je zdaj ugotovilo, da vodja svobodnjakov kot deželni glavar kar trikrat ni upošteval zakonov.

AVSTRIJA / IZ JAVNIH SREDSTEV

877 milijonov za politične stranke

V letu 1992 dosežen nov rekord

SALZBURG - Politicne stranke v posameznih avstrijskih zveznih dezelah prejema skupno 877 milijonov silingov strankarske podpore iz javnih sredstev!

To je zdaj razkril salzburski politolog Herbert Dachs, ki je »pod izredno težkimi pogoji«, kot sam pravi, raziskoval in dokumentiral izdatke zveznih dežel za v dezelnih zborih zastopane stranke.

Z 877 milijono silingov je strankarsko subvencioniranje iz sredstev avstrijskih davkoplačevalcev (ne glede na vi-

soke zvezne strankarske podpore, ki so si jih izglasovale avstrijske stranke v parlamentu) v letu 1992 doseglo nov rekord. Leta 1985 so zvezne dezele svojim strankam odstopile le 564 milijonov silingov in 1979. leta le 325 milijonov silingov.

Izredno stopnjevanje izdatkov za stranke pri tem ni mogoče razložiti z indeksnim povzvišanjem potrošniških cen, ki od leta 1979 do 1992 znaša 60, 5 odstotkov, saj so si stranke privosile povzvišanje podpore kar za 247 odstotkov.

Iz zveznega proračuna avstrijske stranke prejema dodatnih 496 milijonov silingov, tako da skupni dohodki strank iz avstrijskih davčnih sredstev znašajo 1, 4 milijard silingov. Pri tej pa se niso upoštevale strankarske doklade in subvencije, o katerih sklepajo posamezna mesta in okraji.

Salzburski politolog Herbert Dachs s tem v zvezi zahteva, da je treba - ze glede na državni proračun - ustaviti nenehno povzvišanje strankarskih subvencij, razen tega, tako opozarja, javnost na ta pojav reagira z stopnjevanjem nezaupanjem do političnih strank.

Predvsem pa naj bi bila potrebna kontrola nad uporabo teh sredstev, poudarja politolog iz zvezne dezele Salzburg.

Polaganje računov predpisujejo strankam trenutno samo zvezne dezele Salzburg, Gornja Avstrija in Stajerska. Samo v teh navedenih zveznih dezelah in tudi na Koroskem in v Nizji Avstriji je subvencioniranje strank tudi zakonsko urejeno, v ostali zveznih dezelah pa zadeve ostajajo nepregledne, kar je po mnenju salzburskega politologa »demokracijsko politični skandal«.

Denar je avstrijskim strankam vedno dobrodošel.

PRED KONGRESOM SPÖ

Kako naprej z avstrijsko socialdemokracijo?

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - V ospredju razprav na letošnjem strankarskem kongresu avstrijskih socialdemokratov bodo reforma stranke in priprave za nov strankarski program, ki naj bi bil posodobljen in prikojen trendom novega casa.

V bodoče se bodo mandatarji Socialdemokratske stranke Avstrije morali izpostaviti notranjestranskemu predvolilnem postopku, v nekaterih vprašanjih pa bo mogoče tudi neposredno glasovanje vseh članov.

Nova socialdemokracija' tako napovedujejo v strankarskem sekretariatu v dunajski Löwelstrasse, bo med drugim dobila predpisano 40-odstotno kvoto žena, ki jo bo treba upoštevati pri zasedanju funkcionarskih mest. SPÖ bo postala stranka odprtega tipa, pri kateri bodo lahko v strokovnih projektih in referatih sodelovali tudi nečlani, napoveduje centralni sekretar Josef Cap. Zavrnil je tudi govorice, da naj bi prišlo do njegove zamenjave. Skupaj s kolegom Marizzijem bosta stranki se naprej na razpolago, poudarja Cap, funkcija centralnih sekretarjev pa bo preimenovana v 'poslovodjo'.

»Varnost v razgibanem svetu« je geslo kongresa SPÖ, ki se bo pričel ta teden v četrtek (3.junij). Udeležilo se ga bo 1100 delegatov. Predsednik stranke zvezni kancler Vranitzky (slika) in finančni minister Lacina se bosta, toliko je že znano, v svojih govorih pred funkcionarji stranke ukvarjala predvsem s aktualnimi problemi državne industrije in vprašanjem brezposelnosti. V trenutno težki gospodarski situaciji mnogi pričakujejo od avstrijskih socialdemokratov tudi močnejši

poudarek socialne politike. Predvsem iz dunajske in gornjeavstrijske SPÖ je v preteklih letih zaradi kompromisne drže socialdemokratov v socialnih vprašanjih - geslo: bremenitve za delojemalce - dostikrat pršla kritika o brezzobni SPÖ.

Zadnje povpraševanje Gallupovega instituta za anketiranje javnega mnenja socialdemokratom izstavlja dosti boljše izglede kot v mesecih poprej. Potemtakem bi SPÖ lahko prejela 41 odstotkov volilnih glasov, ljudska stranka 31 odstotkov, svobodnjaki pa 15 odstotkov. Popularnost Zelenih je nazadovala v preteklem mesecu od 9 na 7 odstotkov, zares presentljivi

beiter-Zeitung, ko je morala velikemu številu nastavljenih novinarjev in sodelavcev izplačati ogromne odpravnine.

Iz članskih prispevkov stranka prejema trenutno nekaj nad 112 milijonov silingov. In tudi ta dohodek je nižji kot v preteklih letih, saj je SPÖ glede na število svojih članov konec leta 1992 pristala na do zdaj najnižji točki: samo še 561.338 članov, za skoraj 24.000 manj kot se v letu poprej. Vendar je centralni sekretar Cap, ki govori o spremembi trenda, tudi v tem pogledu optimističen: popularnost stranke spet raste, letos naj bi imela SPÖ spet okoli 600.000 članov.

NOVICE

Avstrija omejila število priseljencev na 27.000 oseb

DUNAJ - Minister Franz Löschnak je sporočil, da je ministrstvo za notranje zadeve omejilo število priseljencev in prihodnjih 12 mesecih na 27.000 oseb. V tem številu je že upoštevanih okrog 15.000 tujih delavcev in 5000 tujih študentov, ki so že v državi. Omejitev na samo se 7000 dejanskih priseljencev je za svobodnjaško stranko se vedno nezadovoljiva (zahtevajo polpolno ustavitve - op. ured.), nadstrankarska pobuda »SOS-soclovek« pa kritizira odločitev notranjega ministrstva oz. avstrijske zvezne vlade kot »restriktivno in birokratsko«.

Dvojezični tednik »Tango« prenehal izhajati

CELOVEC - Pretekli teden je na Koro'em izšla zadnja številka »Tanga«, dvojezičnega tednika, ki je bil na avstrijskem medijskem trgu prisoten dobro leto in pol. Glavna urednica Marija Halmer ute-meljuje ukinitvev tednika s tem, da izdajateljem ni uspelo urediti dolgoročnega finansiranja lista ter da je od vsega začetka slo za tvegan publicistični projekt. »Tango«, ki ga je skoraj izključno finansirala komunistična stranka Avstrije, pa da je postal v nekem oziru tudi zrtve avstrijskega sistema podpiranja medijskega delovanja, saj s strani dezele in države ni bilo omembe vredne podpore. List po napovedi Halmerjeva pa naj ne bi popolnoma prenehal z izhajanjem, marveč naj bi se od septembra dalje spremenil v mesečnik z istim imenom.

Zematto je obiskal dvojezično občino Bilčovs

CELOVEC - Koroski deželni glavar Christof Zematto je te dni obiskal dvojezično občino Bilčovs (okraj Celovec-dezela), ta bi se s tamkajšnjimi komunalni politiki (na celu z zupanjo Stefko Quantschnig) seznanil s problemi, s katerimi je soočena občina. Slovensni sprejem deželnega glavarja je sooblikoval tudi moški pevski zbor Slovenskega prosvetnega društva »Bilka«. Zupanja Quantschnig je Zematto seznanila z negativnim stališčem občine glede načrtovane gradnje hitrostne ceste skozi Roz, slabim sprejemom televizijskih signalov ORF ter težavnem položaju na področju gospodarstva oz. delovnega trga. Tema razgovorov je bilo tudi sožitje obeh narodnostnih skupnosti v občini, pri čemer je bilo poudarjeno, da sicer se niso uresničene vse želje pripadnikov slovenske narodnostne skupnosti, da se pa je možno govoriti o pozitivnem razvoju v sožitju med pripadniki obeh narodov.

Občini Pulj in Medulin predstavili turistično ponudbo

CELOVEC - Predstavniki turističnih zvez istrskih občin Pulj in Medulin so na tiskovni konferenci v koroski metropoli predstavili letosnjo turistično ponudbo obeh turističnih krajev. V prisotnosti celovskega zupana Guggenbergerja, ki je predvsem izpostavil tesne veze med Celovcem in Puljem, je glavar istrske regije Luciano Delbianco poudaril, da steje Istra med varna področja in da ni nevarnosti, da bi vojna v BiH in na nekaterih področjih Hrvaske zajela tudi Istro. Medulinski zupan Dario Mezulić pa je dejal, da je zanimanje tujih gostov, predvsem Avstrijcev, da bi preživeli svoj letosnji dopust v Istri, izredno veliko.

Sejem »Componenta '93«

CELOVEC - Direkcija Celovskega sejma je predstavila težišca tehnološkega sejma »Componenta '93«, ki ga bodo letos priredili že tretjič. Pri tem sejm gre za edini tovrstni strokovni sejem v Avstriji, priredili pa ga bodo od 29. septembra do 2. oktobra letos. V tiskovni izjavi direkcija sejma sporoča, da bodo na sejm razstavljali mednarodno priznana podjetja, predvsem iz področij elektronike in elektrotehnike, gospodinske industrije ter avtomobilske industrije. Med razstavljalci bo tudi letos slovensko podjetje Step, prav tako bo zastopal italijanski institut za zunanjo trgovino (ICE) ter podjetje Ipari-Reclam iz Madžarske. Poleg obseznih in informativnih razstav so na sporedu tudi simpoziji in predavanja uglednih predavateljev.

Pogrebne obrede za Zablatnika bo vodil škof Kapellari

CELOVEC - Pogrebne obrede za dohovnega svetnika, kulturnega delavca in pegagoga dr. Pavla Zablatnika, ki je pretekli teden umrl v 81. letu starosti, bodo v četrtek, 3. junija ob 15. uri v Bilčovsu. Vodil jih bo krški škof Egon Kapellari. Isti dan ob 13. uri bo v Tislerjevi dvorani Slomskovega doma v Celovcu zalna seja Mohorjeve, Slovenske gimnazije in Krscanske kulturne zveze.

AVSTRIJA / BILANCA

Pozitivni zaključek zimske turistične sezone

DUNAJ - Avstrijski minister za gospodarstvo Wolfgang Schüssel je pretekli teden javnosti predstavil izredno pozitivno bilanco avstrijskega zimskega turizma 1992/93.

Promet v turizmu je potemtakem narasel za 5, 9 odstotka na 101,2 milijardi silingov. S tem se je pozitivni trend zimske sezone 1991/92 (stopnjevanje prometa za osem odstotkov) kljub recesiji nadaljeval.

Število nočitev je v pretekli zimski sezoni

1992/93 naraslo za skoraj dva odstotka na 54,1 milijonov silingov, nad 42 odstotkov nočitev pa gre na račun tujih gostov, pri čemer se je število nemških zimskih turistov povečalo za 7,3 odstotkov.

Pri prirastku zimskega turizma so predvsem profitirale zvezne dezele Salzburg, Predarlška in Stajerska, močno nazadovala pa sta Dunaj in Nizja Avstrija.

Srednjo pa sta odrezali zvezni deželi Koroska in Tirolska.

AVSTRIJA / GIROCREDIT

Podkupnine za funkcionarje KPI na dunajskih kontih?

DUNAJ - Del podkupnin, ki so jih nekatera italijanska podjetja plačevala funkcionarjem Komunistične stranke Italije, naj bi bil naložen na dunajskih bančnih kontih. To je poročal italijanski tednik »Panorama«.

Potemtakem naj bi umazani denarji pretakali na konte dunajske Girocentrale (danes GiroCredit). Za kontom »Giba At/Ww« naj bi stali italijanski komunisti. Omenjeni tednik se sklicuje na izjave dveh poslovnežev v preiskovalnem priporu (poslovodja

medtem bankrotiranega podjetja za izdelavo železnih vagonov »Socimi« in član nadzorne odbora italijanskih državnih železnic), ki naj bi v zvezi s plačevanjem podkupnin komunistični pratiji Italije navedla dunajsko bančno ustanovo in omenjeni konti.

Pri dunajski GiroCredit obstoj kontov, na katerih naj bi bil naložen denar za funkcionarje italijanske komunistične partije - sklicujoč se na avstrijsko bančno tajnost - niso ne demantirali ne potrdili. (I.S.)

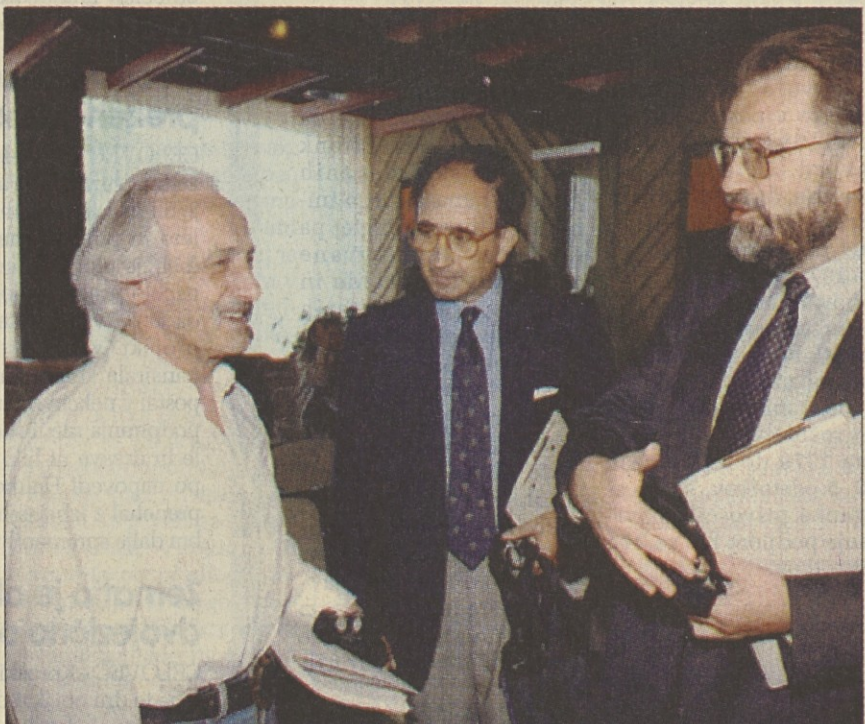

O 26. BLEJSKEM SREČANJU PEN

Zdravila ne najde svet, kako naj ga pisatelji

TONE D. VRHOVNIK

Mednarodno srečanje pisateljev, ki je potekalo minuli teden na Bledu, je letos padlo v prelomen čas za svetovni Pen: v čas okrnjenega dubrovniskega svetovnega kongresa zaradi bližnje vojne, mnenja večine članov o nesvobodi tiska na Hrvaškem in nenavadnih potez predsednika mednarodnega Pena Györgyja Konrada (ta je v kroznem pismu svetovnim centrom navedel predvsem razloge proti udeležbi v Dubrovniku) ter 60. kongresa, ki bo v španskem Santiagu di Compostella; tam bo organizacija morala sprejeti stališče o vojni v Bosni in Hercegovini in pojasniti tudi »turistično jugonostalgijsko« svojega predsednika, kakor je Konradovo stališče v sredo na Bledu imenoval hrvaški gost Ivo Runtić. Slovenski Pen ima znotraj takega stanja pomembno vlogo: blejska srečanja (zadnje je bilo že 26. po vrsti) je vrsta udeležencev ocenila kot pripravo, zdaj pa tudi udeležanje mehanizma solidarnosti med člani, saj prav slovenski center že dve leti uspešno vodi in usklajuje posiljanje pomoči pisateljem v Sarajevo ter skrb za pisateljske begunce,

Pisatelji iz različnih dežel med seboj (Foto: Tomi Lombar/TRIO)

Milos Mikelc je predsednik komiteja za mir, ene starih »specialističnih ustanov«, hkrati pa je prav slovenski Pen najbolj pomagal hrvaškemu pri organizaciji minulega kongresa, saj »se nam zdi, da je bilo treba poslati v svet sporočilo miru« in obenem hrvaškimi pisateljem »pomagati demokratizirati njihovo deželo«, kakor je po vrnitvi iz Dubrovnika povedal Boris A. Novak. Prav zato je imelo

blejsko srečanje pomenljiv naslov, citat iz Geneze »Mar sem jaz varuh svojega brata?«. Pomenljivo Kajnov vprašanje, ki ga ta po umoru Abela zastavi kot protivprašanje Bogu, so udeleženci kongresa reševali in interpretirali na najrazličnejše načine, skupna pa sta bila zaskrbljenost nad grozeco iracionalnostjo balkanske morije in mnenje, da so prav srbski pisatelji in humanisti aktivno ali

pasivno postavili zahteve po veliki državi in etnično čistih ozemljih. Referati so nihali od intimnih razmiselnih prek psihoanalitičnih in zgodovinskih interpretacij do konkretnih predlogov, seveda pa nismo mogli pričakovati, da bodo pisatelji našli zdravilo za konec bosanske vojne, ki ga dandanes bolj ali manj neuspešno išče ves svet. Dejansko je med vsemi razpravami treh okroglih miz najjasnejše

izzvenela kitajska pisateljica Han Suyin, ki je predlagala, da se pragmaticno ugotovi dejansko stanje v balkanski vojni in odredi konkretne ukrepe, če že ne Združenih narodov in posameznih držav, pa vsaj pisateljskega glasu razuma.

Ce lahko blejsko srečanje merimo vrednostno, je uspelo predvsem zato, ker je v kresanju različnih mnenj pomagalo uvideti bližnjim in tujim gostom (predvsem iz držav, ki so Dubrovnik bojkotirale), če ne resnice o vojni in vzrokih zanjo, pa vsaj izkušnje in mnenja najbližjih sosedov o begunski problematiki. V tem je bilo veliko in pozitivno delo slovenskih organizatorjev.

Vendar pa stališče svetovnega Pena do vojne v Bosni ni vprašanje, na katerem naj bi se lomila kopja, saj je učinkovitost moralnega apela v posameznih državah članicah zelo spremenljiva, vseeno pa je prav ta, žal popolnoma neliterarna in nehumana tema očitno pokazatelj, ali in koliko je svetovna organizacija pesnikov, esejistov in pisateljev nasploh se eminentni varuh svobode pisane besede in izražanja ter človekovih pravic.

KULTURA ŽIVLJENJA / SPOMENIKI ŽIVIM

Ferlinghetti v slepi ulici

MARKO JENSTERLE

Ali bo znameniti ameriški pesnik in založnik Lawrence Ferlinghetti postal prvi prebivalec San Francisca, po katerem bodo se za časa njegovega življenja poimenovali ulice? To je vprašanje, s katerim se v teh dneh ubadajo številni ljudje v Kaliforniji, predvsem pa v San Franciscu, v katerem poteka kampanja za preimenovanje ene od tamkajšnjih ulic v »Via Ferlinghetti«, s čimer naj bi se pisatelju oddolžili za njegov prispevek k zgodovini mesta San Francisca in nasploh k ameriški kulturi.

Danes 74-letni Lawrence Ferlinghetti je namreč točno pred stiridesetimi leti (junija leta 1953) v San Franciscu odprl knjigarno City Lights, iz katere je dve leti kasneje nastala slavna istoimenska založba, ki je neposredno povezana s pojavom beatniške literature in »pesniške renesanse« v San Franciscu. Ferlinghetti je izdal knjige pesnikov in literatov, kot so Allen Ginsberg, Jack Kerouac, Gregory Corso, William Burroughs in drugi.

Leta 1988 pa so v San Franciscu uresničili njegovo pobudo in dvanajst tamkajšnjih ulic poimenovali po znamenitih umetnikih iz San Francisca. Tako na primer takoj za vogalom zalozbe City Lights, pri boemskem lokalu Vesuvio (v katerem so

se zbirali beatniki), naletimo na Jack Kerouac Street, sicer pa so poleg tega najslavnejšega ameriškega beatnika tedaj svoje ulice ali trge dobili se naslednji umetniki: Mark Twain, Jack London, Richard Henry Dana, Dashiell Hammett, Isadora Duncan, William Saroyan, Benjamin Bufano, Frank Norris, Ambrose Bierce, Bob Kaufman in Kenneth Rexroth. Ferlinghetti pa bi bil zdaj prvi, ki bi ulico dobil se za časa svojega življenja.

Via Ferlinghetti naj bi bila nedaleč od zalozbe City Lights, gre pa za manjšo slepo ulico, zdajšnjo Hamlin Street. Lepe načrte pobudnikov (med njimi je tudi režiser Francis Ford Coppola), ki menijo, da je že čas, da ulice poimenujemo tudi po živih in ne samo po že umrlih, pa so prekržili stanovalci, ki so odločno proti temu, da bi se njihova ulica Hamlin odselej imenovala po Ferlinghettiju. Kot glavni argument navajajo, da bi se s tem v njihovem okolisu povečalo število tujih turistov, posledica tega pa bi bila manjša varnost in predvsem več kriminala. Poleg tega pravijo, da ta ulica ni na področju North Beach, kjer je večina od omenjenih dvanajstih »umetniških« ulic in tudi zalozba City Lights.

njej sicer Ferlinghettiju priznavajo nesporno zaslug za kulturo in zgodovino mesta, vendar predlagajo, da po njem preimenujejo kakšno drugo in ne njihovo ulico.

»International Book Award« za Astrid Lindgren

DUNAJ - Švedska pisateljica za otroke Astrid Lindgren bo 4. junija v dunajski mestni hiši prejela Mednarodno književno nagrado (International Book Award), ki jo literatom podeljuje mednarodni knjižni odbor pri Unescu za njihova prizadevanja na področju širjenja knjig in spodbujanja k branju.

Astrid Lindgren po mnenju odbora ni le ena najbolj priljubljenih mladinskih in otroških pisateljic, s svojimi deli naj bi veliko prispevala tudi k »uveljavitvi splošnih vrednot«. »V svojih clankih in govorih je vedno poudarjala pomen branja in domišljije kot dveh temeljev razvoja posameznika,« je se zapisano v obrazložitvi odbora. (STA)

40 let poletne akademije

SALZBURG - Oskar Kokoschka je leta 1953 s pomočjo trgovca za umetninami Friedricha Welza ustanovil mednarodno poletno solo za likovne umetnosti. V stiridesetih letih je solo obiskovalo več kot deset tisoč slusateljev s celega sveta. Salzburška poletna akademija, ki velja za eno najboljših poletnih sol v Evropi, je tudi letos pripravila zanimive tečaje. Tako v času od 26. julija do 28. avgusta »sola gledanja«, kot jo tudi imenujejo, organizira različne delavnice. Arhitekturno delavnico na temo Socasnost sistemov bo vodil Coop Himmelblau, štiri slikarske razrede pa Nancy Spero, Hermann Nitsch, Ingeborg Lüscher in Milan Knizak. Isabel Quintanilla in Jim Dine bosta tečajnike učila umetnosti risanja. Zaradi vse večjega zanimanja za kiparstvo bodo letos pripravili kar šest kiparskih razredov. Günther Scheider-Siemssen bo predaval o umetnosti scenografije, ki bo na poletni akademiji letos na sporedu že 25. zapored. Za podrobnejše informacije in prijave pišite na naslov: Internationale Sommerakademie für Bildende Kunst, Postfach 18, A-5010 Salzburg. (A.K.)

FILM

Prvih deset filmov v preteklem tednu (od 24. 05. do 30. 05. 1993)

Od današnjega dne dalje pri ljubljanski lestvici upoštevamo tudi obisk v Cankarjevem domu, kjer je bila prejšnji teden premiera filma Prsut, prsut (211 gl., 84.400 SIT), Igralec (ki se je ta teden poslovil z lestvice) pa je v CD zbral skupaj 1500 gledalcev (600.000 SIT). Obisk v CD tudi poveča skupni seštevek pri filmih Igra solz (+ 2.179 gl., 871.600 SIT) in Priveži me! (+ 1.838 gl., 735.200 SIT). Večno mlad, drugi premierni film v Ljubljani, je v starih dneh imel kar 3.226 gledalcev, prav tako premierna Prva ljubezen pa se je slabše odrezala.

Legenda: Prva številka pomeni število predstav, druga število gledalcev in tretja bruto izkupicek v preteklem tednu. Številke v oklepajih kažejo dosedanj skupni seštevek predstav, gledalcev in izkupicka.

1. Beethoven / Carnium		
25 (89)	4.384 (15.757)	1.487.150 (5.413.550)
2. Večno mlad / Lj. kinem.		
21 (21)	3.226 (3.226)	1.268.600 (1.268.600)
3. Reka poje mi / Mladina film		
15 (46)	1.169 (3.154)	373.900 (1.064.300)
4. Igra solz / Mladina film		
25 (235)	1.026 (15.460)	403.050 (6.093.100)
5. Oddaljena obzorja / Carnium		
17 (47)	972 (3.718)	371.500 (1.452.000)
6. Prva ljubezen / Mladina film		
23 (23)	749 (749)	262.150 (262.150)
7. Priveži me! / Mladina film		
21 (84)	700 (9.035)	274.500 (3.515.850)
8. Oblegani / Lj. kinem.		
19 (94)	604 (7.586)	192.850 (2.552.150)
9. Prehod prepovedan / Carnium		
15 (27)	347 (608)	115.700 (207.050)
10. Petelinji rock / Art Video		
14 (77)	347 (4.605)	69.400 (1.223.700)

Z zagrebške lestvice sta se umaknili Krvava Marie in Zlatne godine, premierni film Večno mlad pa je (tako kot v Ljubljani) začel odlično in takoj prevzel vodstvo na lestvici. Navajamo število gledalcev v preteklem tednu in (v oklepaju) skupno število gledalcev.

1. Večno mlad	9.444	(9.444)
2. Oddaljena obzorja	3.579	(7.238)
3. Singles	2.838	(9.239)
4. Shattered	1.181	(1.862)
5. Igra solz	1.168	(20.581)
6. Priveži me!	1.150	(10.663)
7. Igralec	1.091	(11.961)
8. Wind	871	(4.055)
9. Prva ljubezen	64	(3.786)

Prvih pet mest na mednarodnem trziscu (V. Britanija, Francija, Nemčija, Italija, Japonska, Avstralija, Španija in Švedska) so v tednu med 12. in 18. majem zasedli filmi (izkupicek v milijonih USD):

1. Indecent proposal	7,57	(11,9)
2. Sommersby	3,26	(36,3)
3. Groundhog day	3,2	(9,8)
4. Sister act	1,93	(7,9)
5. Alive	1,9	(7,8)

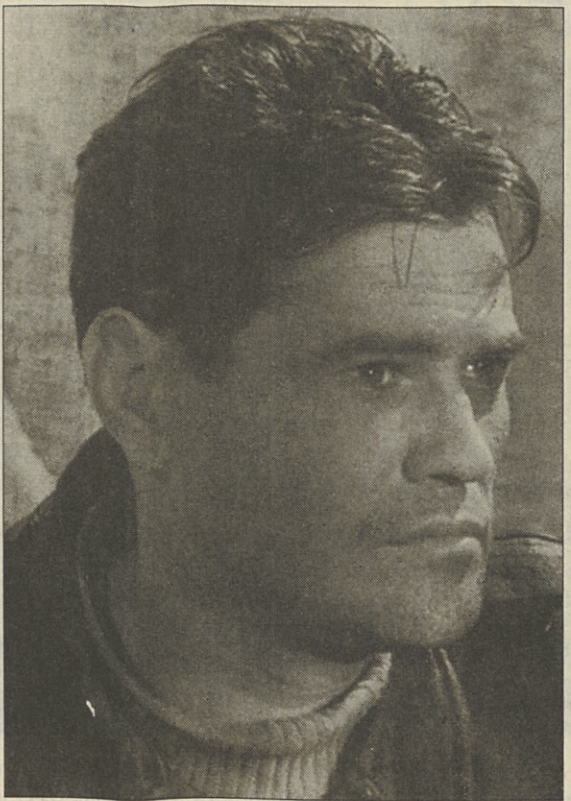
Igor Kernel

Najprej zvezde, potem pa film

Slovenske filmske zvezde, album (zbirka Slovenski film, 12). Ljubljana: Slovenski filmski in gledalski muzej, 1993.

V uvodu izjemne zbirke obrazov slovenskega filma Silvan Furlan in Marcel Stefancic, jr. zapiseta presejalno dejstvo, ki nas locuje od Hollywooda: »Slovenska kinematografija je najverjetneje edina nacionalna kinematografija, ki je zvezdniški sistem ustvarila pred nacionalnim filmom samim.« Sledi 29 izbranih zapisov (in se dodatnih osem »zvezdic«), v katerih nastopajo z biografijo, izbrano filmografijo in seveda v eseju in sliki Miha Baloh, Polde Bibič, Demeter Bitenc, Mirko Bogataj, Boris Cavazza, Janez Cuk, Avgusta Danilova, Stefka Drolc, Metka Gabrijelc, Marjeta Gregorac, Ita Rina, Olga Kacjan, Rudi Kosmac, Bojan Mark, Frane Milčinski, Duša Pockaj, Radko Polić, Lojze, Majda in Stane Potokar, Ali Ra-

ner, Spela Rozin, Lojze Rozman, Stane Sever, Bert Sotlar, Arnold Tovornik, Marina Urbanc, Joze Zupan in Milena Zupancic - galerija filmskih junakov, ki ne le potrjujejo navidez napihnjeno uvodno tezo, temveč potrjujejo, da bi bili slavospevi urednikov mirno lahko se mogočnejši. Spremembe zapise k vsakem nastetih junakov domačega platna so prispevali Silvan Furlan, Bojan Kavcic, Stojan Pelko, Majda Sirca, Marcel Stefancic, jr. in Liljana Nedec, ki je zbrala tudi bio-filmografije igralcev. Knjiga, ki jo ob renesansi slovenskega filma na televiziji (in ko prav zato postaja še mucneje, da tako bogata zgodovina nima ustreznih naslednikov) potrebujemo že iz preprostega razloga, da po navdušenem branju najavne špice ne iščemo »svojega« junaka med drugimi postavnimi mladci in brhkimi mladenkami prav do napisa Konec. (T. D. V.)

Kazina: najbolj filmska ljubljanska knjigarna

Ceprav Slovenci glede filmske literature nikakor nismo reven narod - to dokazuje vrsta Kinotečnih zvezkov z biografijami znanih režiserjev,

izdaje Gledališkega in filmskega muzeja ter vsakoletni »vse, kar ste lahko videli« almanah Marcela Stefancica, jr. - pa smo doslej specialistično filmsko literaturo v knjigarnah dobili bolj po sreči kakor drugače. Zato razveseljuje poteza Knjižarne Kazina, kjer (ob filmu se specializirajo tudi

za gledališko literaturo) ob navedenih domačih, lahko dobite tudi vrsto pregledov, monografij in almanahov s področja sedme umetnosti, posebna zanimivost pa je cela vrsta romanov, bodisi predlog za filme ali literariziranih scenarijev, ki smo jih zadnja leta spremljali na platnu. Tako si

lahko na primer v dobrem tednu, kolikor imamo se časa do premiere Coppolinega filma, na hitro preberemo originalno izdajo romana Brama Stokerja Drakula, ali pa ustrezen roman izberemo po pregledu najnovejše številke revije Variety, ki jo tudi dobite v Kazini. (T.D.V.)

Premieri v Komuni in Cankarjevem domu

Dracula (Bram Stoker's Dracula), scenarij James V. Hart, režija Francis Ford Coppola, igrarja Gary Oldman, Winona Ryder, Anthony Hopkins, Kevin Reeves, ZDA, 1992, Columbia Pictures, distribucija Mladina film

Po dokajšnjem zamiku končno jutri opolnoči v ljubljansko Komuno, hkrati pa v Celje, Novo mesto in Maribor prihajajo zadnji trije letosnji oskarji (kostumi, maska, zvočni efekti) v enem kosu, hkrati pa nov val drakulomanije, ki obseda Evropo. Cetudi niste prebrali Stokerjevega romana ali si ogledali vsaj enega od okoli 6000 filmov, v katerih se od Nosferatua (1922, F. W. Murnau) do danes pojavljajo vampirji v vseh možnih oblikah in vlogah - imate vseeno dovolj predznanja za Coppola. V kratkem: ljubezenski film z ne ravno vsakdanjimi izlivi ljubezni. In za poznavalce: Hartov scenarij gre v predzgodbi v zgodovino dlje kot Stoker, z iskanjem 400 let stare ljubezni pa transilvanski grof deluje manj moralno vprašljivo in nasploh pozitivneje kot originalni, ki za temeljno žrtev izbere zeno svojega londonskega (ali amsterdamskega, odvisno od izvedbe) gosta.

Meso (La Carne), scenarij Marco Ferreri, Liliana Betti in drugi, režija Marco Ferreri, igrarja Sergio Castellitto, Francesca Delleria, Philippe Leotard, Italija 1991, distribucija Starec Koper

Premiera ta petek v Cankarjevem domu, ponovitve tudi, kar pomeni, da se imamo za filme enega kulturnih italijanskih režiserjev, kolikor smo jih videli mimo Zgodb navadne norosti (1981), ki so jih vrteli pred desetletjem v Viču, zahvaliti predvsem tej ustanovi. Ferreri (1928) je v svoji karieri kot scenarist, igralec ali producent sodeloval v vrsti filmov, sam pa jih je režiral 15 in vsi njegovi izdelki so precej ennavadni. Tako je tudi z Mesom, v katerem se v samotno vilo, kjer stoji mogocni hladilnik kar ob postelji, zapreta nesrečni uradnik Paolo, ki išče najvišje duhovne stvari, in Francesca, ki jo je edina religiozna izkušnja v življenju nagradila z nosečnostjo. Intenzivno srečevanje ob različnih mesninah junakoma ne prinese željene transcende, prinese pa prijetno izkušnjo gledalca.

(T.D.V.)

GLEDALIŠČE / POROČILO S FESTIVALA WIENER FESTWOCHEN

Dve imeni, dve predstavi, o katerih je vredno govoriti

ANDREJ DRAPAL

Wiener Festwochen - Dunajski slavnostni dnevi so celo že v naših logih osvojili ugled, s kakršnim se ponasa redkokateri bližnji ali daljni okoliški festival. Ugleda seveda ne merimo po tem, kolikokrat o koncertih barzunaste klasike v naših medijih piše Marjan Zlobec, pač pa po tem, koliko slovenskih ustvarjalcev mlajšega rodu te dni skače na Dunaj za dan dva ali pa tudi več. To je namreč slovenska posebnost: po svetu kot ponoreli letajo in iščejo relevantne umetniške dogodke poleg mlajših kritikov in producentov predvsem ustvarjalci in s tem ustvarjajo tisti temelji izobraženstva in kulture, ki zagotavljajo, da bo slovenska neodvisna kulturna ustvarjalnost se naprej tako prodorna v svetovnem smislu, kot je že danes.

Vse skupaj omenjam malce zato, da opozorim na prepada, ki loči mlajše ustvarjalce, kritike in producente od tistih z malce starejšo letnico, ki jih seveda praviloma ni mogoče srečati dlje od mariborske metropole v času Borštnikove vesele jeseni, malce pa tudi zato, da v zvezi z Dunajskimi slavnostnimi tedni omenim, da so se znašli v svojem zenitu in da jih nezažrni tok vleče v kvalitetni zaton.

Dunajski slavnostni tedni so v zadnjih letih pridobili svoj pomen izključno zaradi tistega segmenta programa, ki so mu dali ime Big Motion (Veliko gibanje, v storkljastem prevodu). Vpliv tega dela programa, ki je v petih letih predstavil najpomembnejše sodobne pojave scene umetnosti, se v zadnjem letu zacenja kazati tudi v tako imenovanem osrednjem delu festivala. Tudi v tistem delu so namreč začeli poleg povsod že videne in povsod že slišane klasične glasbe z zagorelimi

zvezdami, ki zagotavljajo komercialni uspeh in nasploh mirno spanje mestnim veljakom, programirati velika imena sodobne scene in glasbene ustvarjalnosti. In tu se začena in koncuje problem Dunajskih slavnostnih dni - problem, ki je iz naše perspektive skrajno ciničen: kako razvijati program, ki je že dosegel svoj vrhunec, ki je že pokazal preverjeno najboljšo in najdražje hkrati? Medtem ko je cela Slovenija v zadnjih petih letih zmogla povabiti le dva ali tri vrhunske scene dogodka, pri čemer v zadnjem poldrugem letu nobenega, se na Dunaju v nekaj dneh zvrsti ne le kak ducat najdražjih scenejskih projektov, ampak med njimi tudi kakih šest takih, ki sodijo v sam vrh sodobnega ustvarjanja.

Steve Reich: Jama

Ameriška sodobna umetnost je v bistvu uboga, ponuja pa nekaj posameznikov ali skupin, ki - kako značilno - ohranjajo in celo razvijajo svojo umetniško moč in vrednost prav na krutem evropskem umetniškem trgu. Dunaj je ponudil dve imeni, dve predstavi, o katerih je vredno spregovoriti.

Steve Reich je skupaj z Beryl Korot ustvaril triinpolurni glasbeno-videopredstavo nazivoma The Cave, Jama. Reich nam je močno znan po svojem glasbenem delu. Američani poznano radi težijo in sarmirajo z video instalacijami ter kvazi avantgardnimi prijemami. Po vseh pravilih bi morala biti torej Reichova Jama še en megalomansko bleščeči repeticijski dolgčas, ki bi ga na koncu hvallili vsi, ki jim je med predstavo uspelo zadremati. In res se tako tudi začne. Fascinantna

tehnologija, duhovita sinhronizacija med živo izvajano glasbo in videom ter predvsem govorom ljudi, ki se na tem videu pojavljajo. Zaprta se je biblična tema: Ne-ki Zidje govorijo o tem, kaj jim pomeni Abraham, njegovi dve zeni in dva sinova. Dovolj, da se po prvih dvajsetih minutah, ko si napase oči in ušesa, zaziblješ v kulturno omotico in pelješ močgane in ostale čute na pasu.

Potem pa kar brez posebnega odmora drugi del. Identičen kompozicijski in scenejski princip. Spet Abraham in njegova zgodba, samo da tokrat na podoben način, kot so prej o njem govorili Zidje, zdaj razpredajo Arabci. Če so prej Zidje dokazovali, kako je Abraham oče celotnega krščanskega sveta, zdaj Arabci z enakimi argumenti dokazujejo, kako je Abraham oče islama. Pogledas v programsko knjizico in opazis, da osebe, ki se pojavljajo na video zaslonih, niso fiktivne, ampak realne osebnosti židovske in islamske skupnosti. Nenadoma postane prej abstraktna religiozna tema kruto konkretna, tako rekoč sarajevska. To konkretnost v tretjem delu dopolni, relativizira in deloma tudi komentira ameriški pogled. V tem delu namreč o Abrahamu in njegovi zgodbi govorijo tipični Američani. Abraham nenadoma postane Moby Dick in osamljeni kavboj.

Prek te tematske večplastnosti, trojnega pogleda na isto, briljantne razgrnitve sodobnega multikulturalizma postane nenadoma tudi Reichov na videz skrajno formalni kompozicijski princip nenavadno bogat in celo orgijastičen. Tako vsebinsko podprti postajata glasba in celotna predstava iz trenutka v trenutek manj dolgočasni, pomembnejši in

navsezadnje celo navdušujoči. Dogodek torej, ki je že zaradi te nenavadne rasti, saj običajno v tega tipa predstavah dolgočasje raste, vreden, da se zapiše v zgodovino.

The Wooster Group: Ribja zgodba

Druga ameriška skupina, ki je že dolgoletni gost Dunajskih slavnostnih dni pa tudi vseh pomembnejših in premožnejših evropskih festivalov, je bila The Wooster Group, ki je danes že legenda. V osemnajstih letih so naredili deset predstav in z njimi natančno in brezkompromisno gledališko poetiko, ki jo danes s skromnim uspehom kopirajo že mnoge skupine. Elizabeth LeCompte kot režiserka in idejni generator ter Willem Dafoe, ki mu je The Wooster Group intimni dom, kamor se zateka po snemanju filmov, ki jih pač mora snemati, sta medijsko sicer najbolj izpostavljeni osebi iz skupine, toda v resnici so vsi skupaj gledališka družina v klasičnem pomenu te besede, saj predstave nastajajo prek izrazito kolektivističnega postopka, ki združuje popolno predanost projekta na eni strani ter zabavo in igro kot gonilo dela na drugi.

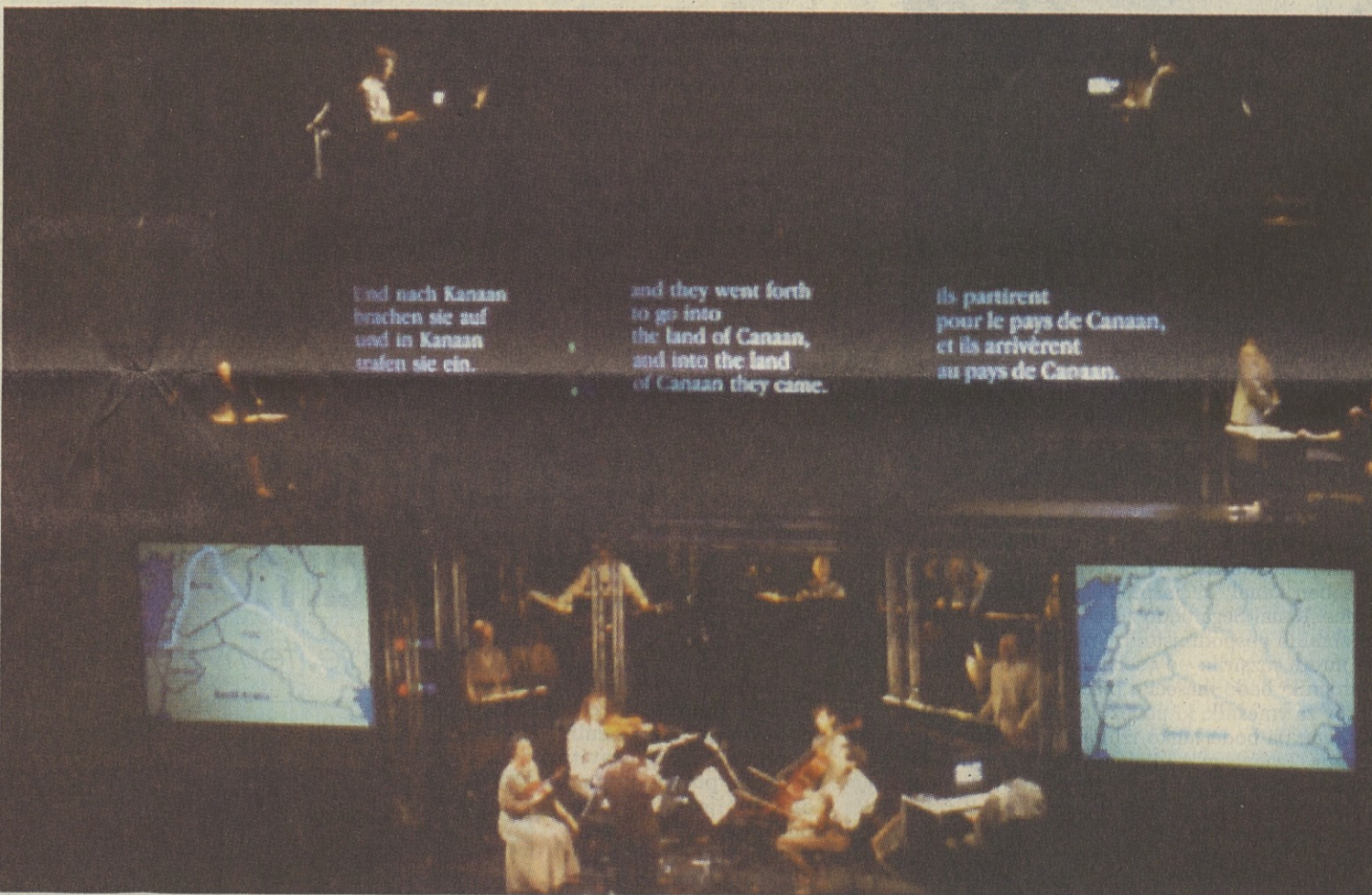
The Fish Story (Ribja zgodba) je njihova zadnja predstava, ki jo pravzaprav sestavljata dve loceni predstavi. Prva temelji na besedilu Eugena O'Neillja The Emperor Jones, druga pa na četrtim dejanju Treh sester. Vedeti je treba, da so The Wooster Group obsedeni s Cehovim in predvsem Tremi sestrami. Njihova prejšnja predstava Brace Up je v celoti temeljila na tej drami. In če rečem temeljila, to v njihovem primeru pomeni nekaj pov-

sem drugega kot denimo, kadar se pri nas Jovanović ali Korun spravita preinterpretirati Cankarja ali Schillerja. The Wooster Group piše svojo zgodbo, svoje besede v svojem značilnem okolju, napolnjenem z video zasloni, mikrofoni, vnaprej posnetimi teksti, predmeti iz sodobnega vsakdanjega življenja, neprenehnim komentiranjem. Sem ter tja prepoznamo kako osebo iz Cehova, kakšne stavke iz drame in se pri tem ne čudimo, da vse skupaj pravzaprav poteka od zadnjega dejanja proti prvemu.

Ce je njihovo poigravanje s Cehovim, ki ga v okviru Ribje zgodbe uprizarjajo v drugem delu, že neke vrste klasika, pa je popolno presenečenje prvi del. V njem se The Wooster Group tudi

zanje nenavadno poigrava z manj znano O'Neillovo dramo The Emperor Jones. Trije igralci, med njimi v vseh pogledih briljanten Willem Dafoe, uprizarjajo relativno preprosto in dovolj dolgočasno zgodbo neke med japonskim kabukijem, ritualnim plesom s Samoe, in newyorskim metropolizmom. Predstava s svojo mešanico perverzne bizarnosti in profesionalne natančnosti radikalno prestopa meje sodobnih scenejskih obrazcev. Ta trenutek smo lahko presenečeni, navdušeni pa bomo lahko sele čez nekaj let.

Dve predstavi, dva pretresa v polju sodobne umetnosti na festivalu na bližnjem Dunaju. Pri nas pa se kar le Dunajski dečki in kastrirani festivali.

Iz predstave Stevea Reicha

GLASBA

Trio Lorenz spet navdušil

DOBROVO - Z osmim abonmanskim koncertom na gradu Dobrovo v Goriskih Brdih je Kulturni dom iz Nove Gorice, organizator glasbenih večerov Hitovih muz, sklenil letošnjo koncertno sezono, nastopajoči Trio Lorenz pa je tako počastil 35-letnico svojega delovanja.

Pomembnost tega ansambla ni samo v visokih merilih in dosežkih na področju reproduktivne komorne glasbe, visoke glasbeniške kulture in široke programske razgledanosti, temveč tudi v pozornosti do ustvarjalnih prizadevanj domačih sodobnih avtorjev. Sicer pa je kot edina stalna, v izvajalskiakovosti utrjena komorna skupina naravnost izzivala sodobnega ustvarjalca. Nastalo je več, tudi ansamblu posvečenih del, ki jim je Trio s kar najbolj dognano izvajalsko pripravljenostjo in z vso umetniško odgovornostjo meril vrednostno moč, s tem niti ustvarjalno voljo ter utrjeval ustvarjalno umetniško zavest. Zaradi tega bo obdobje delo-

vanja Tria Lorenz v zgodovini glasbene dejavnosti na Slovenskem zagotovo našlo svoje posebno mesto v razvoju komorne glasbene ustvarjalnosti.

Na Dobrovem smo doživeli izjemne dogodke njegove ustvarjalne moči. Na koncertu v Musi-ecvi galeriji ni le potrdil trajnosti svojih izvajalskih odlik in muzikalne oblikovalske doslednosti, temveč je naravnost presnetil s svežino duha, s pronicljivostjo dojemanja in z izredno nazorno muzikalno izraznostjo, globoko občutnih del L. M. Skerjanca - Maestosa lugubre - Marcia funebre, D. Sostakovega Trio op. 67 v a-molu in B. Smetane Trio op. 15 v g-molu, ki so v svoji povedni napetosti odražala izredno iskrite ustvarjalne trenutke ansambla. (I. S.)

Slovenski zbor na tekmovanju v Toursu

TOURS - Vokalna skupina Ave iz Ljubljane, najboljše ocenjeni zbor letošnjega 13. slovenskega zborovskega tekmovanja Nasa pesem 1993, je odpotovala v franco-

ski Tours. Tam je od 28. do 31. maja v konkurenci 33 zborov iz 20 držav Evrope in Amerike nastopila na uglednem mednarodnem zborovskem tekmovanju Florilege Vocal de Tours. Pod vodstvom Andraza Hauptmanna je v petih tekmovalnih nastopih predstavila izbrana dela slovenskih in tujih skladateljev. Potegovali so se tudi za Grand Prix de Tours, priznanje najboljšemu zboru tekmovanja, ki ga je med drugimi leta 1984 osvojil APZ Tone Tomšič (p. v. Jerneja Habjanica). Prihodnji teden pa potuje v finski Tampere na mednarodno zborovsko tekmovanje tudi ženski pevski zbor Rotovz iz Maribora (Karmina Silec), eden najboljših zborov mednarodne Nasa pesmi 1992. (M. S.)

Makedonca v Brdih

DOBROVO - V okviru Dnevov makedonske kulture v Sloveniji sta v Mušičevi galeriji na gradu v Dobrovem v Goriskih Brdih nastopila trombonist Kiril Ribarski in pianistka Milica Sperović-Ribarski, ki je

v samostojnem izvajanju izpolnila prvo polovico sporeda z deli C. Debussyja (Trije preludiji - La Puerta del vino, Ge qu'a vuz le vent d'ouest, Feux d'artifice) in F. Chopina (Impromptu v cis-molu op. 66 posth., Etudi v f-molu, op. 25 st. 2, Scherzo v b-molu, op. 31). V drugi polovici koncerta pa je Kiril Ribarski ob spemljavi iste pianistke izvajal Frescobaldijevo Toccato, Ognjeni ples M. de Falla, Schumannovo Romaco v a-molu, op. 94, Kadenco za solo trombon, ki jo je I. Petrić posvetil Ribarskemu, Brahmsov Madzarski ples st. 5, Izvajalcevo skladbo Premisljevanje in Montijev Czaras. Ce izvzamemo deli Petrica in Ribarskega, torej lazi del programa, so skladbe zahtevale izredne odlike virtuozne ige; ta pa je pri Ribarskem edinstvena. Umetnik se v izpopolnjevanju tehnike igranja na tem instrumentu ni zadovoljil le z izvrstno solo, temveč se je do visoke dognanosti prebiral in tudi z lastnim iskanjem, da je lahko odkril nove možnosti, barvne značilnosti in se nezna-

ne in neizrabljene tonske iztjanjanosti. S tem je razširil in oplemenitil izrazne razsežnosti instrumenta. Ribarski je med neprekosljivimi izvajalci po tehničnem obvladovanju tega instrumenta. S svojo virtuoznostjo se tako rekoč poigrava, medtem ko glasbo osvetljuje osebnostni doživljajski zar umetnika, ki zaradi svoje muziki zapisane in predane narave sega tudi v globljim izvorom glasbe.

To je potrdil z izvedbo Petriceve Kadence; zagrjal jo je s svojo specifično tehnično spretnostjo in tonskimi tancinami, ki jih je ubral v individualno občuteno, muzikalno napeto tonsko stvaritev. Iz njegove lastne ustvarjalne nuje nastalo Premisljevanje smo doživljali na enak način.

Milica Sperović je bila njegova skladna spremljevalka in prepričljiva sooblikovalka. V samostojnem izvajanju je izpricala pianistično perfekcijo in otipljivo interpretacijsko prepričljivost; največ neposrednega muzikalnega občutja je odseval Scherzo v b-molu F. Chopina. (I. S.)

The Wooster Group o svojem »gledališču napredovanja«

DUNAJ - S skupino The Wooster Group iz New Yorka se je začel tretji - avantgardni del Dunajskih slavnostnih dnevov, ki letos predstavlja še pet drugih gledaliških skupin in posameznih predstavnikov tega zana. To so: skupina Reza Abdoh, prav tako iz New Yorka: Company Esther Linley z Dunaja, Ron Vawter, IRRA Theatre iz Melbourne ter Tom Jansen in Jan Lauwers.

Skupina The Wooster je kolektiv umetnikov s stalnim prostorom The Performing Garage, ki razvija in ustvarja avantgardno gledališče že več kot sedemnajst let. Njeni člani Jim Clayburgh, Willem Dafoe, Spalding Gray, Peyton Smith, Kate Valk, Ron Vawter in navsezadnje režiserka ter vodilna sila Elizabeth LeCompte podajajo s svojo interpretacijo sodobnejših ameriških dramskih del - tokrat delo Eugena O'Neillja The Emperor Jones za Fish story part I - avantgardnemu ustvarjanju posebno značilnost, ki je zelo blizu sodobnemu medijsko zasvojenemu človeku.

Njihovi letošnji predstavi, performancea Fish story part I in Fish story part II - A Work in Progress sta prhnili v občinstvo ter ga postavili pred dilemo, kako jih razumeti. Zgodba cesarja Jonesa je splet raznovrstnosti, ki na prvi pogled moti. Videoposnetki, mikrofoni, ki dajejo glasovom elektronski zvok, orientalsko skrojeni kostumi, zvočni efekti in sama igra se prepletajo med seboj na poseben način. Toda kaj kmalu spoznamo, da je tehnična oprema »živa« in sestavni del predstave. Na vprašanje, ali tehnična oprema omejuje igralca v njegovem pripovedovanju, so nam člani skupine odgovorili takole: »Ne. Video je naš partner in sogovornik, pomeni pa tudi manjkajoči obraz, ki ga nimamo. Če ne bi imeli videa, bi jaz sedel tam v kotu in govoril v mikrofoni, vi pa bi si mislili vse mogoče - tako pa pride do posebnih učinkov, ki vas pritegne-

jo, zbudijo v vas pozornost in emocionalni odziv: tesnoba, smeh itd. Video je tudi naš kostum, naša gesta, ki jo postavimo v kontrast z gesto živega igralca, ki ste ga videli na odru.«

O nastajanju raznovrstnih posnetkov so nam vedeli povedati tole: »Video je skupek dokumentarnih posnetkov iz hollywoodskih filmov tridesetih let ter naše lastne produkcije, pa tudi snemanja v živo. Celotno videotelu, ki ga potem vidite, nastaja ob predstavi sami. Tako kot glasba, se tudi ta razvija stopenjsko. Ko se odločimo za temo, začnejo člani skupine prinasa-ti vse mogoče kasete, predlogi kar dezujejo. Ob koncu izberemo tisto glasbo, ki je najprimernejša, jo priredimo ali pa kar sami skomponiramo.«

Režiserko Elizabeth LeCompte smo vprašali, kakšen je njihov odnos do besedila. Nekateri namreč menijo, da ga prevec skrajšajo, poenostavijo, zmaličijo. »Vnaprej nimamo nobene določene ideje, potem se na vajah ob poigravanju v gledališkem prostoru odločimo za neko delo ali temo. O tem zadnjem - delu Eugena O'Neillja - sem cisto po naključju razmisljala že deset let, toda lanskoletni BRACE UP! je bil izrazito hiter projekt, lahko bi rekli komercialen. Naredili smo ga v dveh mesecih. Potem ko smo delo izbrali, si zamislimo tudi možno strukturo, ki se je bomo lotili: struktura in besedilo nam torej narekujejo neko zgodbo, pripoved in se nam v tem pogledu 'postavita v bran'. Pride do konflikta, prek katerega se razvije (nedo) končno stanje predstave. Besedilo se tako do določene mere 'zmaliči', toda v njegovi predstavitvi je tudi del avtorja, saj nas studij obsega vsa možna področja v zvezi s samim besedilom. Lahko bi rekli, da pridobivamo celo nove dimenzije.« Tamara Deu

Premiera madrigalne komedije Festino

DOBROVO - V resno, sentimentalno noto slovenske zborovske kulture, tisto, ki največkrat ponuja statični zamorjeni perfekcionizem, so se pritihtopili slovenski kantorigi, se podali na lov za partituro, s katero bi lahko »hojo na koncerte« razvedrili in sprostili. V nekem trzaskem arhivu so odkrili zapis (ne izvirnik) madrigalne komedije Fastino (Nella seda del giovedì grasso avanti cena - Na predvečer debelega četrka pred večerjo) Adriana Banchieria in saljivo glasbeno zabavico vtakli v razgibano renesančno vzdusje gradu Dobrovo v Goriskih Brdih. Premiera se je zgodila 21. maja z organizacijsko pomočjo Kulturnega doma Nova Gorica in s finančnim posluhom Zavarovalnice Slovenica Nova Gorica.

Skupina enajstih pevcev in pevk mlajše generacije iz različnih glasbeno razvitih in tudi manj razvitih slovenskih okoliš je v pisanih kostumih in maskah, kot si jih je za večer pustnega četrka pred večerjo zamislila (in izbrala) Meta Bizjan, z vso sproščenostjo prebudila car prave družabne umetnosti. Delo, ki ga je bolonjski menih (pozneje opat) Adriano Banchieri (1567-1634), ob Orazu Vecchiju največji mojster madrigalne komedije, zapisal leta 1606, je razdeljeno na 12 petglasnih madrigalov, v katerih zbor nastopa kot nosilec dramskih likov in izvaja njihove vloge v formi, sorodni konceptu madrigala. Kompozicijsko je Festino primer tako renesančne polifonije kot baročne homofonije. Glasbeno-scenska oblika (ki lahko pomeni tudi eno od poti pri nastajanju opere) izvajalcem ne predpiše teze scene obdelave; slednja je tako prepričena iznajdljivosti in kreativnosti posamezne vokalne skupine.

Slovenski kantorigi so ohranili prioriteto glasbenega sporočila, ga razgibali z malenkostnimi dramaturškimi in režijskimi elementi (Igorja Saksida), ga opolodili se z dokončno postavitvijo vmesnih recitacij Alesa Valica in nekaterim vokalnim partom dodali rekonstruirane spremljave lutnje (Janez Jocić, Uroš Lovšin). Nastala je vedra, ljubka, sveža in seveda zabavna glasbena predstava, ki je na trenutke sicer odsevala neizkušeno pevec-igralcev, zato so nekatere prvine urbane petja poniknile, v celoti pa pljusnila in odkrila nov mik koncertnemu življenju.

Mnogoplastno besedilo, polno ironije, namigovanj na dejanja, ki se jih »lahko počne z vreteni«, začinjeno s skrajno vulgarnimi replikami, besedilo, ki je pogosto parodija na visoke renesančne oblike, so interpreti podali v izvirniku - italijanscini. Za slovenski desert je poskrbel Igor Saksida, ki je Zabavico duhovito prepsnil, komične rime in ritem pa je na nastopu pozivil Ales Valič. Dodatno je kantorige kot like Festina preoblekel v Zivalskem kontrapunktu (na pamet) Mitja Bovcon, ki jim je izdelal larfe sove, kukavice, mačke in psa, in prav madrigal, ki ga vodi zelo ugleden bas, je razkril se nekatere drobne monotonosti ansambla. Prav tu bi namreč lahko slovenski kantorige popolnoma uresnili cilj svojega projekta: več saljivosti, grotesknosti, vedrine, radoživosti, sproščenosti in zabavnosti na koncertnem odru.

Kajti moto slovenskih kantorigev, vsaj kot ga zagovarja druga violina skupine Igor Saksida (prva je vsekakor umeetniški vodja Janez Jocić!), je: »Cas je preutrujen in prevec zamorjen, da bi bilo mogoče z veseljem poslušati temne glasbene izpovedi. Prav madrigalna komedija je dokaz, da lahko s pomočjo glasbe gledamo na življenje tudi z vedre plati. Povezujemo pantomimski teater z glasbenim izrazom in mojsrsko recitacijo, doživljamo vedrino duha in telesa v glasbi in s sproščenim, razgibanim renesančnim vzdusjem želimo neposredno nagovoriti tudi občinstvo.« (T. G.)

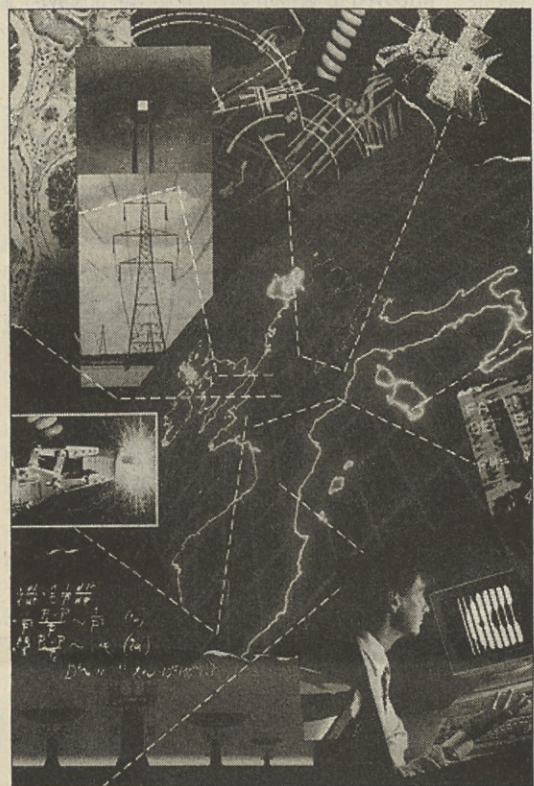

NOVICE

Instantne laserske plošče

NEW YORK - V ameriških prodajalnah plošč vam bodo prihodnje leto lasersko ploščo, ki si jo boste zaleleli, izdelali kar v trgovini. Projekta sta se skupaj lotili družbi IBM in Blockbuster Entertainment; ta ima v Združenih državah in drugod po svetu kar 3400 trgovin s ploščami. Zadeva bo delovala, če bodo glasbene založbe odstopile digitalne posnetke svojih izdaj centralizirani knjižnici. V prodajalnah plošč bodo namočene kabine z računalniki, ki bodo s sodobnimi zvezami v stiku s knjižnico. Ko si bo kupec izbral zeleno ploščo, bo računalnik s pomočjo digitalnega posnetka iz osrednje knjižnice izdelal lasersko ploščo in natisnil ovitek. Nekoc bi se po mnenju strokovnjakov tak način založništva lahko uveljavil tudi pri prodaji glasbenih kaset, računalniških programov, videoiger in drugega. S tem bi bili trgovci na drobno kos nenadnim skokom povpraševanja - recimo ob izidu novih plošč -, pa tudi izgubljanja kupcev zaradi razprodanih zalog bi bilo konec. Taka organizacija prodaje bi seveda poleg tega se znatno znižala stroške prevoza. Veliko glasbenih zalozb ni prevec navdušenih nad zamisljo, saj se bojijo, da bi bili ob del tantiem. Tudi družba Sony Music Entertainment nasprotuje temu projektu: »Ker je kopiranje v komercialne namene nezakonito in ker nam ni jasno, kakšno korist bi od vsega imeli kupci, novega sistema ne podpiramo.« Strokovnjaki IBM in Blockbuster Entertainment poudarjajo, da bodo naprave stekle, kolikokrat bo neki digitalni posnetek iz osrednje knjižnice uporabljen, tako da bo nedvoumno jasno, koliko je treba odsteti založnikom.

TV-kanal z videoigrami

NEW YORK - Japonski proizvajalec elektronskih iger Sega ter ameriški kabelski družbi Tele-Communications in Time Warner pripravljajo poseben kanal, ki bo prenasal le programe za igrice. Kanal Sega bodo začeli testirati že jeseni v izbranih gospodinjstvih. Prihodnje leto naj bi se mreža razširila po vseh Združenih državah. Narocniki bodo mesečno plačevali blizu 10 dolarjev za vmesnik, ki povezuje igralno konzolo s kablom, pa bodo lahko izbirali med kakimi sto igrami. Trgovcem z videoigrami to ni povšeči, saj se bodo naročniki za 120 dolarjev, kolikor stanejo le tri igrice, lahko celo leto zabavali s stotimi igrami. Zelijjo, da bi kanal nudil le starejše igrice.

Raketa za večkratno uporabo

ST. LOUIS - Najnovejša zamisel v zvezi z raziskavami vesolja je naravnost iz stripa o Tintinu: gre za raketo za večkratno uporabo, ki po opravljeni nalogi pristane na Zemlji na majavih nozicah. Ameriška družba McDonnell Douglas Aerospace je 3. aprila predstavila raketo. Delta Clipper Experimental (kratko DC-X). Raketa lahko poleti večkrat in ni zahtevna za vzdrževanje, kar bi stroške prevoza tovora na orbito znatno zmanjšalo. Zato bi bili vesoljski poleti precej bolj vsakdanji. Krčenje programa Vojna zvezd pa utegne projekt ustaviti, saj je bil razvoj DC-X financiran prav s temi sredstvi. Trinajstmetrska DC-X je trikrat manjša od prave rakete Delta Clipper. Poskusni poleti naj bi se začeli junija v pušcavi New Mexico, pravi vodja programa Paul Klevatt. Stozčasta raketa bo vzletela navpično kot običajna vesoljska plovila, od katerih se bo razlikovala tudi po tem, da ne bo odmetavala posameznih stopenj. Na orbito bo dospela celotna raketa. Plovilo se bo s pomočjo motorjev vrnilo na Zemljo in navpično pristalo na vzletišču. Raketo lahko vodi posadka ali pa jo upravljajo z Zemlje. Klevatt trdi, da bo prava raketa DC prepeljala 12.000 kilogramov tovora po ceni 900 dolarjev za kilogram, kar je manj, kot stane prevoz z raketami za enkratno uporabo ali z vesoljskim colnikom. Po njegovem mnenju omogoča Delta Clipper cenen dostop do vesolja. Za nizke stroške obratovanja plovila je bistveno, da je čimveč v uporabi. Tako bi nakupno ceno raket lahko razporedili na več odprav. Bushova administracija je v DC-X videla plovilo, ki bi vdahnilo nekaj življenja ameriški komercialni vesoljski industriji in bi uspešno tekmovala z evropsko nosilno raketo Ariane 5. Sedaj je prihodnost rakete precej negotova, saj se lahko pripeti, da ameriško obrambno ministrstvo programa ne bo več podpiralo. Za vojaški vrh ZDA je bil DC-X predvsem prevoz vesoljskih prestreznikov raket v orbiti. Clintonovo zmanjševanje proračuna pa bo brzkone ustavilo nadaljnji razvoj teh prestreznikov, imenovanih Brilliant Pebbles. »Z raketo Delta Clipper so težave posebne vrste,« pravi John Pike iz Zveze ameriških znanstvenikov. »Ceprav deluje, kot je bilo zamisljeno, nima prav svetle prihodnosti.« (G. V.)

MATEMATIKA / ISKANJA SE BO TREBA LOTITI S POMOČJO SUPERRAČUNALNIKA

Vse več perfektnih števil iz Kolorada

ELISABETH WILSON

Po mnenju Richa Schroeppla, ki dela na Univerzi Arizona v Tucsonu kot programer in je

sestavil seznam znanih multiperfektnih števil, je Heleniusov program velik korak naprej glede na

starejše algoritme. »Pred Fredom smo poznali le ducat multiperfektnih števil z indeksom 8,« do-

Evklid je odkril formulo za določanje nekaterih multiperfektnih števil

Ameriški matematik odkriva vse večja in večja multiperfektna števila. Naravno število je perfektno, če je enako polovici vsoti lastnih deliteljev. 6 je recimo perfektno število, ker je deljivo z 1, 2, 3 in 6. Če je vsota deliteljev nekega števila enaka kateremu od drugih mnogokratnikov samega števila, je to multiperfektno. Delitelji 120 dajejo 360, zato je 120 multiperfektno število z indeksom 3.

Ceprav perfektna in multiperfektna števila nimajo praktičnega pomena, so se z njimi zabavali mnogi matematiki od Eulerja do Descartesa. Grški matematik Evklid je iznašel formulo za perfektna števila, ki se končajo s 6 ali 28. Manj pravih multiperfektnih števil ni mogoče opisati s kakim znanim vzorcem. Matematika jih morajo iskati s pomočjo računalnikov.

Nedavno tega pa je koloradski matematik Fred Helenius izdelal program, ki daje na kupe multiperfektnih števil. Odkar so to matematično kategorijo odkrili, so našli le kakih 700 multiperfektnih števil, največje z indeksom 8. Heleniusu se je posrečilo to množico povečati na 1288 elementov, med katerimi je tudi 14 ogromnih multiperfektnih števil z indeksom 9. Največje od teh je odkril pred dvema mesecema in ima 588 cifr.

daja Schroeppl.

Schroeppl pravi Heleniusovemu algoritmu metoda postopnega prilagajanja. Program začne iskanje s t. i. semenom - zmnožkom potenc majhnih prastevil -, ki ga nato vedno znova popravlja, dokler ne najde multiperfektnega števila.

Teoretično pripada vsakemu indeksu le končno mnogo multiperfektnih števil. Tako poznamo le 6 takih števil z indeksom 3, 36 z indeksom 4 in 65 z indeksom 5. Multiperfektnih števil z indeksom 8 pa je več kot 400 in skoraj vsa je našel Helenius. »Lahko bi rekli, da mi gre s temi z indeksom 8 kar dobro, multiperfektnih števil z indeksom 9 pa sem se komaj dotaknil,« pravi Helenius.

Se vedno ni jasno, ali je množica multiperfektnih števil končna ali ne. Večja, kot so ta števila, redkeje so posejana. Vprašanje je, ali jih morda preprosto neke ne zmanjka.

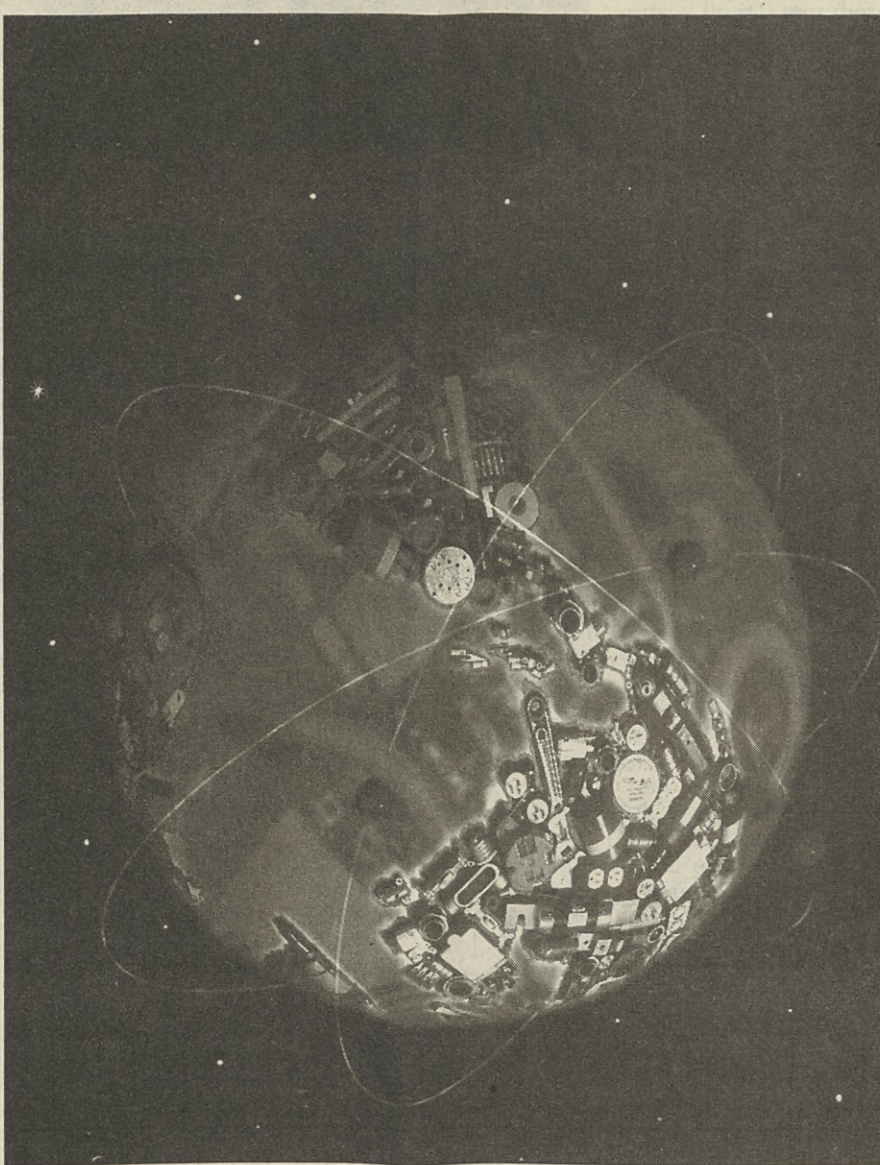
Heleniusova srčna želja je najti multiperfektno število z indeksom 10, ki ima brzkone več kot 700 cifr. Iskanja se bo treba lotiti s pomočjo kakega superracunalka, če naj bo končano v znosem času. »Upam, da se bo našel nekdo z dostopom do zmogljivejšega računalnika in prevzel vso zadevo,« dodaja Helenius. (Prev. G. V.)

MEDITACIJA 3 / ŠOLA OSEBNE REINTEGRACIJE - PRIPRAVA NA MEDITACIJO

Notranji jaz si lahko simbolično predstavljamo kot notranje sonce

Meditacija ni sanjarjenje, temveč osredotočena budnost in prisebnost

TOMAZ FLAJS

naravnost in jo do določene mere, v skladu s povezavo med govorico telesa in našo notranjostjo, tudi vzpostavljajo.

Meditacija ni zgolj tehnika. Tehnika kot zaporedje korakov, ki jim sledimo med meditacijo, je

predvsem sredstvo za postopno prodiranje v svet notranjega jaza, podobno kot je glasbilo sredstvo, ki glasbeniku omogoča, da izrazi glasbo, ki je v njem samem. Seveda je za kvalitetno izvajanje glasbe kvaliteta

glasbila zelo pomembna. Podobno nam tudi različne tehnike omogočajo doseganje različnih učinkov. To, kar nam tehnika predvsem omogoči, je usmeritev nase pozornosti navznoter. Pri tem pa je temeljna kvali-

teta pozornost, ki jo dosežemo z ustrezno notranjo naravnostjo na meditacijo.

Meditacija ni nekaj mehanskega, temveč je, ravno nasprotno, zbrano uglasjevanje s svojo notranjo živostjo. Biti pravilno pozoren, pomeni biti vsakik znova nedolžen, odprt za dogajanje, brez kakih vnaprejšnjih pričakovanj in želja po ponavljanju izkušenj. Tako kot otrok, ki iz trenutka v trenutku odkriva nekaj novega, povsem zatopljen v to, kar počne. V meditaciji smo torej vsakik znova začelniki. Ko meditiramo, smo kot roza, ki se obrača k soncu, kajti notranji jaz si lahko simbolično predstavljamo kot notranje sonce. Iz njega namreč izvirata notranja svetloba, naša zavest in energija, ki nas ozivlja kot telesno, duševno, razumsko in duhovno bitje. Zaupanje, ki ga razvijemo v stiku z njim, nam »zmehča« pozornost, da ni trda in fiksirana, kakršna je običajno, ko skušamo v vsakdanjem življenju imeti vse popolnoma pod svojim nadzorom. Po drugi strani pa meditacija ni sanjarjenje, temveč osredotočena budnost in popolna prisebnost. (Eden izmed blagodejnih učinkov meditacije je, da se ta kvaliteta pozornosti scasoma preseli tudi v zunanjo dejavnost čez dan in nam tako omogoči bolj ubrano delovanje.)

Prihodnjic si bomo ogledali proces meditacije. (Se nadaljuje)

ZGODBA 26

Nekdo je bil močnejši ali filozofovi zapisi

BOJAN RAUTER KOSIC

September 1991

Ne spominjam se dovolj dobro zemljevida s svetlobne plošče, zato ne vem natančno, s katere planine se razširja sevanje. Prepričan pa sem, da je njen izvir nekeje nad vasico, kjer trenutno bivam. Vendar si ne upam navkreber, kajti strmina je tolikšna, da bi brez plezalne opreme in solidne fizične kondicije slejkoprej zgrmel v smrt. In kolikor sem razbral iz besedila s svetlobne plošče, se sevalnik skriva pod skalami, tako da tudi sicer ne bi nicesar videl (kar potrjuje tudi moje opazovanje skozi daljnogled). Za psihično detekcijo jakosti matrice, kar bi mi preostalo kot edini orientir na poti k bližini sevalnika, pa v strminah prav tako ni nobenih možnosti - v visocem položaju se namreč za nobeno ceno ne bi predajal snu. Tujci so izbrali zelo dobro lokacijo.

Sicer pa ne cutim nobene potrebe po dokazovanju obstoja sevalnika. Matrica obstaja, to vem zagotovo; da jo oddaja kaksna bližnja rec, pa lahko (poleg vizije s svetlobne plošče, ki jo jemljem s precejšnjim pridržkom) z veliko mero gotovosti sklepam po nočnem doživljanju. Matrico sem namreč zaznaval jasno in močno kot se nikoli. Bila je navzoča tako rekoč vso noč. Se potem, ko sem se zjutraj prebudil in še najmanj desetkrat potonil v polsen, se je vsakik pojavila pred mojimi očmi - kar se mi doma nikdar ni zgodilo.

Se nečesa sem se spomnil. Pred leti sem v taisti vasici (izbral sem jo tako rekoč povsem naključno), preživel nekaj dopustniških dni. Tedaj sem se ukvarjal s tehniko gledanja rok, s katero naj bi se prebudil v svet budnih sanj. Dotlej sem jo izvajal neuspšno skoraj pol leta, že po nekaj nočeh v vasici pa sem zagledal svoje sanjske roke ter v sanjah vzpostavil polno budnost in zavest. To je bila pravzaprav moja življenjska prekretnica: odstrl se mi je nov svet, svet duhovnih horizontov, ki mi je vili novega optimizma in volje do umskega napredovanja. Tisti dan sem med hojo po gozdovih in počitkom na travniku prakticiral tudi tako imenovano »integralno gledanje« ter doživel svoje prvo »videnje«: pokrajina, prej vsa znana in dolgačasna, se je spremenila v morje svetlih utripajočih nitk. Naslednje noči sem imel se nekaj močnih nenavadnih sanj - med drugim sem sanjal svetlece se mehurčke. Zdaj vem, da so bile te vizije moje prvo zaznavanje univerzalne matrice. Tisti dnevi so bili zares prelomni.

Avgust 1992

V metropoli, kjer sem na obisku pri prijateljici, je matrica precej močnejša in jasnejša kot južneje. Zdi se mi, da je v tej intenziteti idealna za uporabo. V vasici pod planino, kjer je nameščen domnevni sevalnik, pa je njeno sevanje premočno - o tem sem se prepričal na včerajšnjem izletu. Ceprav pomoči matrice vsaj zaenkrat ne potrebujem, se bom vendarle preselil na sever, najverjetneje kar v mesto. Morda jo bom kmalu spet potreboval.

Oktober 1992

Danes sem na ulici naletel na osebo, za katero si ne bi nikdar mislil, da jo je mogoče videti z »navadnimi« očmi in v navadnem okolju. Dotlej sem jo namreč videval zgolj v budnih sanjah. Ko sva se srečala, se je ustavila in me za nekaj trenutkov priklenila s svojimi ogljenocnimi očmi. Ne vem prav, kaj se je dogajalo z menoj, kajti um se mi je izpraznil, edino, česar se spominjam, pa je občutek, kako me napolnjuje z nekakšnimi telepatskimi direktivami. Se zmeraj sem malce oamamljen, vsebina direktiv pa postaja vse bolj jasna; izraza se kot odločitev za potezo, kakršne se pred dobro uro ne bi storil za nič na svetu: svoje odkritje univerzalne matrice ter znanje, do katerega sem se dokopal z njeno pomočjo, bom posredoval javnosti! Dotlej sem ta svoja izkustva skrbno skrival, najbrž iz bojazni pred negativno reakcijo znancev in neznancev, pa morda tudi zaradi svojevrstne ljubosumnosti. Za začetek bom napisal članek in ga razposlal casopisom; morda se mi posreči vzbuditi interes in pritegniti sodelavce, zlasti iz vrst znanosti - ceprav o tem močno dvomim, kajti ljudje so prevec okupirani z vsakdanjimi skrbmi, zanimivostmi in igrkami, da bi se mogli resno zamisliti nad nečim tako nevsakdanjim, četudi tolikanj pomembnim; znanstveniki pa so prevec zaverovani v svoje akademske okvire, da bi si upali pokukati čez, in prevec ponosni na svoje titule, da bi tvegali posmeh in izobčenje. A vendarle bom koncal tudi tekst o psihoterapevtski metodi, izpeljani iz univerzalne paradigme, ter ga ponudil psihologom in psihoterapevtom v znanstveno verifikacijo in uporabo. Ko uredim se druga besedila, bom ponudil svoja odkritja se fizikom, filozofovm znanosti, pedagogom... Morda se najde kdo dovolj odprtega duha in pogumnega srca.

Ne vem natanko, zakaj vse to, ampak nekdo neke in nekaj v meni ze ve. Cutim namreč, da je tako prav. Se vec: tako MORA biti.

Maj 1993

Odkar ne zaznavam univerzalne matrice, je minilo ze dobrega pol leta. Kaj se je zgodilo? Je ugasnila? Tudi v podplaninski vasici je ne zaznavam vec. Ali pa se seva in sem postal neobcutljiv za njeno sprejemanje? Povsem mogoče, kajti v sebi doživljam mocan občutek krivde. Pocutim se kot izdajalec. Izdal sem nekoga, ki mi je zaupal nekaj velikega; oskrnil sem svetinjo, razkril skrivnost, v katero sem bil posvečen in ki bi jo moral skrbno cuvati. Se nikdar nisem potegnil tako nepremisljeno poteze, niti po samostojni odločitvi, kaj sele pod vplivom tuje sugestije. Nekdo je bil močnejši. Bife z ulice, prav tisto, s katerim sem v lucidnih sanjah preživel toliko grdih trenutkov. Le kako sem mu mogel nasesti?

No, morda pa ni nič zelo hudega. Morda mi uspe tudi brez matrice.

Ob spominskih obletnicah

»Za menoj hodi in pusti, da mrtvi svoje mrtve pokopljejo.« takšen je po apostolu Mateju Kristusov odgovor mladenici, ki ga je prosil, naj ga pusti pokopati svojega očeta. Čudne, trde, nejasne in odbijajoče so Kristusove besede: mrtve-mrtve!

Kaj je bil Učenik res tako clovesko utrujen, lačen, nerazpoložen, da se je hotel znebiti mladenice z nesmiselnimi besedami?

Kandidat za Kristusovega učenca je moral biti veren Jud, ki se je držal izročila in verovanja svojega naroda. Izročilo in verovanje nista bila toliko odda-

ljena od kulture drugih narodov, pri katerih je v navadi, da mrtvim pripravijo spodobno »bivalisce«, ko jih sprejme zemlja, iz katere so izšli. Živi so pokopavali mrtve, to je bil njihov dolg in le redkokdaj se je clovestvo ali del clovestva oddaljil od tega pravila. Spostovanje in časčenje mrtvih je bilo nekaj naravnega, saj so bili potomci mrtvih odvisni od njih v življenju in se po smrti. Stari predkrščanski svet ni delal razlik med mrtvimi bliznjimi in sovražniki. Mrtvi so posegali v usodo živih, v usodo družbe, po

smrti so včasih imeli celo več besede kot v življenju. Pred poltretjim tisočletjem ubiti Polineik, ki ga je pokopala njegova sestra Antigona, ima danes prav tak družbeni sloves, kot ga je imel takrat, ko so se stvari dogajale v stari Grčiji. Morda celo večji! Clovestvo je v tisočletjih razčlenilo vlogo članov družine Labdacidov: trdega, nepopustljivega, dogmatskega Kreona, vdane, usodo sprejemajoče Jokaste, predestiniranega Edipa, se v smrti zmagovalnega Eteokla, v zmoti padlega Polineika, ohranjevalke in predajalke izročila An-

tigone, ki gre v prostovoljno smrt, vendar prej izpolni od vekomaj nenapisano voljo bogov. S tem odvrne njihovo jezo tudi za prihodnje rodove. Nekaj stoletij pozneje je prišel na svet tesarjev sin Jezus. Rodil se je v drugem kulturnem izročilu, v drugem pojmovanju pravice in dolžnosti. **Dajte Bogu, kar je božjega, cesarju, kar je cesarjevega!** je udaril njegov glas v družbo, ki je imela vrscene in prepletene božje in cloveske zakone. Odmeril je cloveske dolžnosti do Boga, do sočloveka, postavil meje cloveskim

pravicam, locil in hkrati povezal božje in clovesko, oznanjal je vero ljubezni. Vendar je vse, kar je bilo povezanega s smrtjo, pustil nedotaknjeno. Se po njegovi smrti na križu je njegov učenec, razlagalec in razvijalec nauka zatrdil: »**Tempelj Svetega Duha ste!**« Kot da bi potrdil je tisočletja obstoječe zakone in jih s tem samo vtisnil v luci odresilnega nauka v spomin clovestva. Za telo je veljala lex consuetudinis - zakon, ki si ga je zadalo clovestvo samo. Ni ga bilo treba dopolnjevati ne spreminjati.

Vse do tistega leta

1945, ko je bil tisočkrat prelomljen, ter do leta 1991, ko naj bi bil vnovic vzpostavljen. Ne za vse in ne popolnoma. Če se je Polineikova stran vrnila k zakonom, ki so clovestvu veljali tisočletja, je druga stran po petin-stiridesetih letih lazi komaj malo odgrnila zavese nase najbolj žalostne dobe. V zameno za to delno priznanje krivde pa se je vlila ploha novih obtožb. Leto 1991 ni postalo leto sprave, odpustanja in novega življenja. Zaman je bila tvoja zrtve, Antigona! Preteci bo moral se cas, da bo izginila senca Kreo-

na, ki loci Eteokla od Polineika.

Ni bila trda, nejasna in odbijajoča beseda Učenika o mrtvih, ki naj pokopljejo mrtve, le razumeti jo je treba prav. Reci je hotel: Naj se vase srce ne zapre, ne otrdi, ne omrtvi! Kajti če se to zgodi, bo vaš posel pokopavati mrtve. Mrtvi, brezcutni grobarji boste ne samo mrtvih, ampak tudi živih. Naroda!

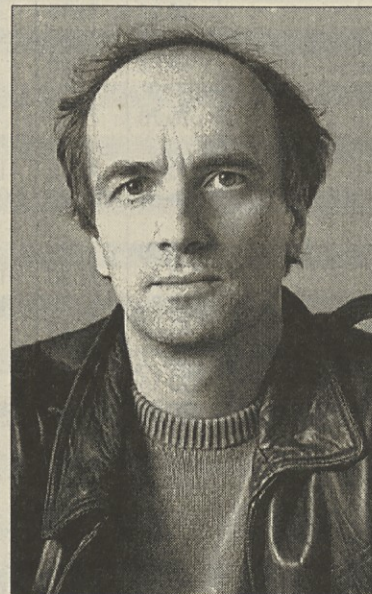
Tam zadaj sta ostala Kočevski Rog in Teharje, ki sta vendarle dokazala s tisočimi mrtvimi blagoslov svojih posmrtnih bivalis. Po cloveskih in božjih zakonih je premalo.

Tone Brulc

CIVILNA DRUŽBA

Vpliv šmarnice na razvoj ekološke zavesti

VLADO MIHELJAK

Kakorkoli ze je bil prizor protesta krajanov posavskega Kalisovca, ki so globoko zafrustrirani in iz obupa zajeli novinarsko ekipo in potem za nekaj casa, se ekipo s katero so pogovarjali izpusit prve, tragicen, je bila neinterintervencija policije vendarle najhujša napaka med

vecimi, ki so v zvezi z zapletom vzrstile. Sicer se bo hitro nasel kdo, ki bo to pisanje obsodil kot scuvanje k policijskemu nasilju, a možno obsodbo vendarle treba vzeti nase in zapisati, da je bilo največje zlo storjeno s tem, ko spontane radikalnost krajanov niso sankcionirali s policijsko intervencijo, oziroma so bili krajanice smo nekoliko cinicno - prikrajani za policijsko intervencijo, ki jim je pripadala. Tu ne pomaga kaj dosti sprenevedanje. Nesporo dejstvo, da je bila omenjeni televizijski ekipi nasilno vzeta svoboda in je - kar morda niti ni najbolj bistveno - šmarnica dajala ritem oblikovanju civilne družbe. In v vsaki demokratični državi je treba radikalno ločevati med političnim bojem in političnimi konflikti ter nasilnimi metodami razreševanja le teh. Se le, ko bi policija brezkompromisno dosegla izpustitev zajetih, bi morali priti do političnih pogovorov. Pa navsezadnje, vsak, ki ima vsaj malo smisla za oceno tovrstnih "množicnopsihologskih eksplozij" ve, da je bila situacija v policijskem in "diplomatskem" smislu več kot enostavna in direktno sljiva. Seveda pa slednje nikakor ne more biti merilo za odločanje o tem, ali naj se najelementarnejša državljanska pravica (zaščita osebnih svobod in integritete) zagotovi.

Vse tisto, kar je sledilo iz samega dogodka je bilo vsaj dvakratno perverzno. Po eni strani so izjemno perverzno delovali Zeleni (oboji); tako narodnjaki kot liberalci, ki so takoj pristavili svoj lonček in začeli nakladati o stvarih, ki so bile brezizjemno trasirane v casu, ko so bili se dovolj pomebna sila v vladi in se po standardni maniri evropskih ekoloških strank kompromitirali v tistem trenutku, ko so se odločili vstopiti v vlado in se odpovedali fundamentalnemu ekološkemu realizmu ("zahtevati nemogoče"). Zato se jih podpisani spomni predvsem po bebastih protestih proti zaganju dreves na mestu nove Narodne galerije in tudi po, v jedru, antoekološkega predloga izvoza odpadkov. No, sedaj so sli tako dalec, da so začeli obsojati Jazbinska, ki je bil donedavna "Zeleni minister" in ki - povrh - nima z lokacijami za jedrske odpadke prav veliko opraviti (in to Zeleni prav dobro vedo). Pa o Zelenih (enih in drugih) je nesmiselno zgubljati besede, saj se en za drugim potrjuje krilatca, da je ekologija preresen problem, da bi ga prepustili (Z) zelenim.

Veliko hujsa in bolj konsenkvntna je perverzija vlade, ko je kontra pravnim in strokovnim argumentom blokirala policijsko intervencijo, da bi prikrila oz. oblažila najbolj neposredno krivdo za nastali incident. Vlada predsednika Drnovska je v skladu z svojo ustajeno in potrjeno maniro ignorance javnosti do takrat, ko je zaradi neposredne ugroženosti prisiljena iti v dialog (to potrdila s kršenjem tarifnih pogodb in nepotrebnimi konflikti s sindikati), doslej energijo in sredstva trošila predvsem za izdelavo strategije, kako pretentati globalno in lokalno javnost in ji "podtakniti" jedrske odpadke, ne pa za izdelavo strategije "nacionalnega konseza" o trajni rešitvi jedrskih odpadkov. Podpis Soviča pod izjavo, da v Kalisovcu in okolici ne bo odlagališca, lahko pomeni dvoje: ali so bili lokacije izbrane nestrokovno (kar je malo verjetno), za kar pa je vlada neposredno odgovorna, ali pa je vlada popustila zaradi divjega protesta krajanov. Kakrsnikoli so ze bili razlogi za podpis pod takšne ultimativne zahteve, dejstvo je, da je Sovič s svojim podpisom zapečatil usodo jedrskih odpadkov v Sloveniji kot dokončno neresljiv problem. Sedaj v Sloveniji ni niti najmanjše možnosti več, da bi kjerkoli ljudje pristali na odlagališce.

Prav nobena strokovna argumetacija več ne bo mogla pripraviti prebivalce potencialnih odlagališč, da bi pristali, da se skladišče zgradi na njihovem dvorišču. Tudi z gromozansko uporabo sile več ne bo možno izpeljati lociranja odlagališca. Je pa neintervencija in nerazumljive toleranca do nasilja oblikovala krasen model razreševanja možnih bodočih konfliktov.

Ker caka Slovenijo v naslednjih mesecih vsaj se ena enako delikatna in težko rešljiva situacija, ki je ne bo možno rešiti brez vsesplošnega konsenza javnosti, bi bilo treba Drnovska in njegovo vlado prisiliti, da za nekaj dni preživi v okolju, kakršen je posavski Kalisovec, ter ob obvezni šmarnici spoznava civilno družbo. Taksno civilno družbo "iz mesa in krvi", kot jo je prikazal televizijski posnetek.

Bilo bi naporno, a izjemno poučno.

Odrpito pismo

Gospod Franc Setinc! Primorski dnevnik je 13. aprila objavil odlomek iz Vase knjige »Zbogom Jugoslavija! z naslovom »Moji spomini na Slobodana Milosevica«.

V omenjenem odlomku med drugim navajate neko polemiko, ki da ste jo imeli skupaj z Milanom Kučanom in z znanim srbskim novinarjem, ki se ga Vi spominjate ne kot novinarja, temveč kot veleposlanika Jugoslavije v Budimpešti. Če bi se pred oddajo knjige v tisk posvetovali s Kučanom, ki je, upam, boljšega spomina kot Vi, bi Vas on opozoril, da Milos Corović ni nekdani veleposlanik v Budimpešti, temveč večletni dopisnik Tanjuga.

Ze ta netočnost spravlja v dvom veljavnost Vasih spominov. To pa, kar ste napisali v knjigi o meni, je iz trte zvitosti. »Na konferenci tujih novinarjev je prislo do majhnega incidenta: ne-

ki gospod Božić, tuj dopisnik, sicer pa naše gore list, me je vprašal, zakaj v Sloveniji ne zapro »Janeza Janše et consortes«. Nekaj dopisnikov se je že dvigalo, da bi iz protesta zapustili konferenco, ko sem jih pomiril z izjavo, da na taka provokativna vprašanja, ki zalijo cut demokratičnosti in clovečnosti ne bom odgovarjal.«

Ne razumem, gospod Setinc, zakaj bi tako vprašanje, ce bi ga kdo postavil, zalilo »cut demokratičnosti in clovečnosti«. Naj bo, to je Vase mišljenje.

Gospod Setinc, za Vas sem jaz »neki gospod Božić«, ceprav dobro veste, kdo sem, kar ste potrdili ze z besedami »sicer naše gore list«, torej Vas rojak. Toda Vi me dobro poznate, razen ce Vas spomin ni cisto zapustil, ker ste se prav na tej konferenci, ki je bila edina Vasa konferenca, na kateri sem bil navzoč, z mano osebno seznanili in pogovarjali.

Nadalje, gospod Setinc, jaz se kolikor je to mogoče,

izogibam tujk in ne bi nikdar rekel »et consortes«, kar mi podkitate z navajanjem teh besed med navednicami, temveč bi v slovensčini dejal »in sodrugov« ali v srbsčini »in tovarišev«. Mogoče ste hoteli s temi besedami dokazati, da ste dober znanec francosčine.

Vasa trditev, da se je zaradi mojega vprašanja »nekaj dopisnikov ze dvigalo, da bi iz protesta zapustili konferenco«, je vrhunc Vase domisljivosti. Doslej se v Beogradu, in preprican sem, da tudi nikjer drugod po svetu, ni zgodilo, da bi kakšen novinar zaradi vprašanja nekega svojega poklicnega kolega hotel zapustiti konferenco.

Gospod Setinc, bodite prepričani, da jaz, ce bi Vi res, tako kot trdite, pomirili novinarje, nikdar po konferenci ne bi prišel k Vam in se z Vami pogovarjal o vprašanju, ki se ni nanašalo na konferenco, temveč na trditve nekaterih slovenskih razumnikov, čes da je v Jugoslaviji

ogrožena samobitnost slovenskega naroda in njegovega jezika. Na moje vprašanje, ce veste, da je bilo to zagotovljeno ze v predvojni Jugoslaviji, da je bila slovenscina enakopravna s srbscino in hrvascino, da so slovenski poslanci in Narodni skupščini Jugoslavije v Beogradu neovirano govorili v materinem jeziku, da so bili njihovi govori v biltenih, ki so izhajali po vsaki seji, natisnjeni v slovensčini, na vse to ste Vi presenečeni rekli: »Ali je mogoče, da so naši poslanci in skupščini govorili slovensko.«

»Nakar sem Vam jaz svetoval, da se o točnosti moje trditve lahko prepričate v knjižnici Skupščine s prelistavanjem knjig o vsakoletnih zasedanjih. In da boste med prelistavanjem knjig od leta 1932 do aprila 1941, ko sem bil v Skupščini stenograf za slovenscino, med drugim našli v slovenscini govore Gajška, Cerarja, duhovnika Pavliča iz Trbovelj, Hajdinjaka iz Prekmurja, ki ga zaradi

njegovega izražanja v prekmurskem narečju ni bilo lahko stenografirati in strojepiskam narekovati v pravilni slovenscini. Čeprav bom letos, upam, dopolnil 86 let, mi spomin se ni opasal.

Gospod Setinc, svetujem Vam, da v prihodnje pred oddajo rokopisov v tisk vse dobro preverite, sicer si boste zaprili osebni ugled. Zavedati se morate, da clovek velja samo toliko, kolikor velja njegova beseda.

Moj bog je moja vest! Mirne vesti želim oditi s tega sveta, prepričan, da bodo Slovenci prejkoslej spoznali, da boljših prijateljev nimajo, kot so Srbi, saj so jih, ko so hitlerjevci zasedli Slovenijo, kot brate sprejeli v Srbijo. Prega-ne, goloroke Slovence, ki so jim nudili gostoljublje do vrnitve domov po osvoboditvi Slovenije.

Bozo Božić, Beograd

Čigava je bila družba?

V ponedeljek 17. maja je Republika v rubriki »Jutri« (str. 14) objavila zapis o Slovenski filharmoniji.

V njem med drugim piše: »... Zamudništva Ljubljani in Slovincem nikakor ni mogoče ocitati... ustanovili so ze leta 1701... Akademijo philharmonicorum, ki je po kratki prekinitvi postala leta 1794 Filharmonična družba, v kateri se članstva niso branili ljudje kot Haydn, Beethoven, Paganini in Brahms. Tako stare glasbene ustanove ni lahko najti v Evropi«. itd.

Dejstva pa so naslednja: Filharmonična družba je bila (prav tako kot opera) nemška kulturna institucija. Ustanovili in vodili so jo ljubljanski Nemci. Slovenska je postala sele v letih 1918 in 1919, ko so jo »nacionalizirali«.

Ljubljana se vsekakor lahko ponasa s to castitljivo ustanovo od leta 1701; Slovinci pa od leta 1919 naprej!

Tudi to ni malo.

Lojze Skok
Ljubljana, Cerkova 9

Cronique scandaleuse

Seveda bi lahko stopil do odvetnice, ki bi poslala odgovornemu uredniku gospodu Brezigarju pismo: tako in tako, v zvezi z zakonom o tisku zahtevam popravke... In potem bi v listu neke spodaj v nonpareju izšel droben pripis, da je ob zaključku redakcije prislo do neljubne pomote, zaradi katere se uredništvo opravičuje gospodu Milanu Mavru, ki nima nobene zveze s preprodajanjem strateških materialov na Vzhod...

Ker Republike ne kupujem redno, nekaj dni nisem razumel cudnega muzanja znancev, dokler ni iz nekoga vendarle udarilo: »Ti, tega si pa ne bi mislil, da si tudi ti vpleten v umazane kupcije z orožjem!« Tako mi je z zamudno prisla v roko torkova

stevilka Republike, v kateri novinarka Ivanka Mihelčič v obseznem članku o Visovih mahinacijah sporoča slovenski javnosti med drugim tudi o nekem problematičnem sestanku pri ministru Bavcarju, na katerem naj bi ga Peter Rigl nagovarjal h krsitvi embarga. Članek končuje z velepomembnim stavkom: »Pri tem je bil navzoč tudi Milan Maver.«

O, ti boga! Naposled mi je le uspelo prilesti v družbo eminec, ki delajo zgodovino! O Rigu je obtožba kljub vsemu se zapisana v pogojniku, »da naj bi prišel k Bavcarju« - dopučen je torej dvom - medtem ko je moja vpletenost ugotovljena s kategorično gotovostjo: je bil navzoč! Pika. In konec članka.

Ni mi do uganjanja, komu se blede. V vsem svojem življenju sem užival privilegij, da se mi ni bilo nikoli treba družiti z ministri in najvišjimi predstavniki oblasti, tudi gospoda Bavcarja osebno ne poznam in se nisva nikoli srečala (ne v njegovi pisarni ne kje drugje).

Sprastujem se, kako se bomo navadni državljani, ki nismo obdani s telefoni, govornimi puliti, tajnicami in novinarji, ki potem sproti objavijo vse demantije, ubranili pred silno demokratizacijo, ko lahko vsakdo, ki ima čas, poslje v obtok v množicni nakladi nepreverjene govorice in obtožbe, ki jih ni treba nikomur dokazovati. Najprej Roman Jeglič, do nedavni namestnik dr. Miha Brejca, hudo obtoži

celo vrsto ljudi. In obtožbe gredo se tople v tiskarske stroje. Torej je parlament predsednik parlamentarne komisije dr. Bucar ugotovi, da niso obtožbe z nimer dokazane. In gre to promptno tudi v časopisne rotacije. Torej ni res. Ali pa je in naj dokaze pri-skrbijo, ce jih znajo, tisti, ki zatrujejo, da so nedolžni. Potemtakem, ce smo natančni, se se ne ve, kaj je pravzaprav res, ampak to sploh ni pomembno. Tudi to bo kot vse drugo posteno objavljeno. Kajti za mentalno higieno demokracije javnosti je ocitno najpomembnejše, da je vse sproti objavljeno, informacija mora biti kot Veliki brat povsod pricujoca, nihce ji ne sme uiti.

(Mimogrede, zdaj bomo brzkone izvedeli se to, cez

katere mejne prehode je prihajalo k nam orožje, ki ne bi smelo, kateri nasi in tuji organi so krsili embargo, katere tuje vlade so pri tem iz naklonjenosti malo zamizale - joj, to nas bodo po svetu se veselili!)

V primerjavi z novinarstvom prejšnjega casa - ko se je dober novinar po svoji vesti skušal uveljaviti z izpricevanjem dvoma o eni sami zapovedani resnici - smo dobili zdaj tako imenovano raziskovalno novinarstvo, ko novinar ponuja eno samo, svojo resnico, do katere se je dokopal na podlagi zbranih »dejstev«.

Seveda nič slabega o objektivnih dejstvih, naj le bodo zbrana in pregledna. Toda oblikovalci javnega mnenja v ZDA vsaj ze takole pol stoletja ve-

do, da je najucinkovitejša propaganda tista, ki temelji na samih verodostojnih informacijah. Da se da tudi točne informacije uspešno selekcionirati, tako da se s premišljenim izborom doseže povsem dolocena usmerjenost javnega mnenja, v navdilih sicer ne piše, toda v tem je pravzaprav vsa umetnost spretnega manipuliranja.

Prav zaradi povedane-ga nisem osebno nikoli medel od vzhicenosti, kadar se je izbranim uredništvom posrečilo dokopati do zaupnih informacij posebnega pomena. Prevec je na dlani, da so te informacije postale za javnost dostopne zaradi povsem dolocenih interesov informatorjev - pa naj si se jim rece klike ali državne službe, policija,

vojska, denarni centri ali strankarske politične kuhinje -, ki niso samo presodili, zakaj in kdaj naj kaj pride v javnost, marveč tudi, kaj naj pride... Hočem reci, da je tudi najbolj raziskovalni novinar v bistvu orodje v rokah tistih, ki so se odločili, da mu omogočijo dostop do informacij...

Pardon, predalet me je zaneslo. Kot obrekovana stran se bom zadovoljil, ce me v prihodnje ne boste po svojem navdihu razporejali na mesta, kjer me ni - ceprav bi me morda kdo zelel videti tam.

Milan Maver

Opravičujemo se g. Milanu Mavru in morebitnim drugim soimenjkom, ker gre za Darka Mavra... Uredništvo

Neresnično in zlonamerno

Spustovani,

v petek, 28. maja 1993 je bil v vašem cenjenem casopisu v rubriki Tribuna objavljen prispevek Borisa Gombaca Zgodovina ne deli odpuistik in priznanj, v katerem med drugim avtor piše: »Delo Janka

Pleterskega je izšlo v samozaložbi, saj v casu prekršcevanja za to zanimivo knjigo, ki nas med drugim uvrsca v tok evropskih iskanj nove družbe, pri slovenskih zalozbah ni bilo posluha, tudi pri največji zasebni zalozbi Mihalec ne, saj urednik in lastnik, ki je izdal ze

marsikaj iz Argentine, ni razumel notranje dialektike naših razmer, naših sporov in navsezadnje tudi ne nase rasti in nasega zorenja.«

Ne vemo, kaj je vodilo avtorja, da je to zapisal. Janko Pleterski nikoli ni nasi zalozbi ponudil nikakrsnega teksta, zato je Gombaceva

trditev, da pri nasi zalozbi zanj ni bilo posluha neresnica in zlonamerna. Prav tako ni točna trditev, da smo izdali ze marsikaj iz Argentine.

Od argentinskih slovenskih pisateljev smo izdali le delo Zorka Simicica Clovek na obeh straneh stene, za katerega je avtor letos dobil

nagrado Prešernovega sklada.

Prosimo, da na istem mestu, na katerem je bil objavljen omenjeni prispevek, objavite tudi nase pozasnilo, od avtorja Borisa Gombaca pa pričakujemo opravičilo.

Jaro Mihelac,
glavni urednik

Napačen sklep

Prosim, da objavite pojasnilo k članku dr. Borisa Gombaca »Zgodovina ne deli odpuistikov« (Republika, 28. maj 1993).

Svoje knjige nisem ponudil v objavo nobeni slovenski zalozbi, tudi zalozbi Mihalec ne. Zato iz dejstva, da sem se odločil za

samozaložbo, ni mogoče nicesar sklepati o založniški politiki. Založbi Mihelac sem svojo knjigo ponudil v prodajo 20. maja, dan po njeni predavitvi. Te ponudbe ni mogla sprejeti zaradi svoje prevelike zatpanosti z drugimi knjigami.

Dr. Janko Pleterski

MENJALNIŠKI TEČAJI

1. junij 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	70,20	71,60	9,93	10,09	7,50	7,80
Avtohiša*	70,00	70,90	9,90	10,30	7,60	7,95
Atelje 92*	70,71	71,60	9,90	10,30	7,60	7,80
Azur Grosuplje	70,50	71,50	9,95	10,20	7,60	7,95
Banka Vipa	70,10	71,00	9,85	10,04	7,64	7,77
Bobr Trzin in Fužine	70,90	71,20	10,00	10,25	7,60	7,85
Brdar Koper	70,20	71,15	9,90	10,10	7,57	7,75
BTC Terminal Sežana	70,40	71,50	9,95	10,20	7,50	7,82
BTC d.d. Ljubljana	69,93	71,40	9,90	10,10	7,50	8,00
Come 2 us	70,70	71,20	9,95	10,10	7,45	7,80
Dom Kaffe*	70,90	71,40	10,05	10,16	7,60	7,85
Dom na trgu	68,61	69,03	9,75	9,81	7,43	7,47
Emona Globtour*	70,30	71,30	9,90	10,19	7,39	7,68
Eros Ljubljana	70,60	71,30	10,00	10,10	7,65	7,90
Eros Kranj	70,80	71,30	10,00	10,10	7,65	7,90
Eurotours International	70,00	71,50	9,95	10,20	7,65	7,95
Feniks Koper	70,15	71,15	9,96	10,19	7,55	7,80
Feniks Markovec Koper	70,10	71,20	9,98	10,20	7,15	7,80
Feniks Portorož	70,10	71,20	9,98	10,20	7,55	7,80
Fiba Koper	70,00	71,15	9,92	10,10	7,56	7,80
Firadas	70,40	71,90	9,90	10,30	7,35	7,88
Golfurist Domžale	70,75	71,20	9,80	10,20	7,60	7,90
Hida*	70,95	71,05	10,02	10,07	7,70	7,75
Hipotekarna banka Koper	70,00	71,30	9,95	10,20	7,55	7,85
Hram Rožice Menges	70,90	71,15	9,90	10,15	7,60	7,95
Hranilno kreditna služba	70,20	71,55	9,93	10,14	7,70	8,00
Ilirika Ilirska Bistrica	70,60	71,29	9,95	10,25	7,57	7,80
Ilirika Slovenj Gradec	70,30	71,55	9,94	10,08	7,51	7,80
Ilirika Postojna	70,60	71,29	9,93	10,25	7,60	7,80
Ilirika Sežana	70,85	71,40	9,94	10,09	7,63	7,76
Ilirika Podgrad	70,08	71,80	9,95	10,30	7,50	7,90
Italdesign Nova Gorica	70,60	71,30	9,96	10,08	7,63	7,77
Klub Slovenijales	70,80	71,60	9,95	10,20	7,65	7,90
Komercialna banka Triglav	70,25	71,55	9,89	10,12	7,50	7,80
Kompas Hertz Celje*	70,70	71,50	9,95	10,10	7,45	7,75
Kompas Hertz Velenje*	70,70	71,50	9,95	10,10	7,45	7,75
Kompas Hertz Idrija*	70,70	71,50	9,95	10,10	7,45	7,75
Kompas Hertz Tolmin*	70,70	71,50	9,95	10,10	7,45	7,75
Kompas Hertz Novo Mesto*	70,70	71,50	9,95	10,10	7,45	7,75
Kompas Hertz Krško*	70,70	71,50	9,95	10,10	7,45	7,75
Kompas Hertz Bled*	70,70	71,50	9,95	10,10	7,45	7,75
Kompas Hertz Nova Gorica*	70,70	71,20	9,95	10,05	7,50	7,75
Kompas Hertz Maribor	70,70	71,50	9,95	10,10	7,45	7,75
Kompas Fintrade	70,70	70,99	9,90	10,15	7,70	7,89
Libertas Koper	70,30	71,10	9,95	10,10	7,55	7,75
Ljubljanska banka d.d.	70,03	72,40	9,89	10,28	7,39	7,84
LB Banka Zasavje d.d. Trbovlje	69,80	71,30	9,92	10,13	7,40	7,72
LB Dolenjska banka NM	70,00	71,95	9,68	10,41	7,30	7,80
LB Komercialna banka NG	70,00	71,95	9,68	10,41	7,30	7,89
LB Kreditna banka MB d.d.	69,60	71,10	9,85	10,10	7,50	7,90
LB Splošna banka Celje	69,50	71,40	9,75	10,15	7,43	7,73
LB Splošna banka Koper	69,98	71,73	9,84	10,14	7,51	7,97
Ma Vir	70,70	71,30	9,80	10,15	7,65	7,95
Madai Nova Gorica*	70,30	71,20	9,96	10,10	7,65	7,77
Madai Sempeter*	70,10	71,10	9,96	10,10	7,68	7,80
Media*	70,90	71,50	10,00	10,15	7,75	7,85
Moneta Invest	70,98	71,08	9,97	10,05	7,68	7,78
Otok Bled	70,60	71,22	9,95	10,04	7,50	7,73
Optimizem Loz*	70,40	71,40	9,95	10,25	7,45	7,80
Optimizem Postojna	70,42	71,30	9,95	10,35	7,66	7,85
Petrol*	70,90	71,10	9,90	10,00	7,70	7,80
Pigal Solkan *	70,20	71,20	9,95	10,10	7,63	7,78
Pigal Kobalid *	70,20	71,20	9,95	10,10	7,63	7,78
Pigal Obutek *	70,20	71,20	9,95	10,10	7,63	7,78
Pigal Diskont *	70,20	71,20	9,95	10,10	7,63	7,78
Poštna banka Slovenije*	69,00	71,10	9,60	9,98	7,30	7,85
Probanka Maribor	69,60	71,60	9,90	10,10	7,55	8,00
Publikum Ljubljana	70,81	70,94	10,01	10,09	7,68	7,87
Publikum Celje	70,80	71,25	9,80	10,09	7,60	7,82
Publikum Dobova	70,50	71,40	9,95	10,22	7,49	7,90
Publikum Kostanjevica	70,50	71,40	9,95	10,22	7,49	7,90
Publikum Krško	70,50	71,40	9,95	10,22	7,49	7,90
Publikum Maribor	70,42	71,10	9,94	10,06	7,60	7,80
Publikum Metlika	70,60	71,50	9,90	10,10	7,70	7,90
Publikum Mozirje	70,00	71,38	9,90	10,14	7,65	7,85
Publikum Novo Mesto	70,60	71,50	9,90	10,10	7,70	7,90
Publikum Piran	70,55	71,65	9,92	10,10	7,50	7,81
Publikum Tolmin	70,30	71,25	9,95	10,10	7,60	7,76
Publikum Sevnica	70,60	71,20	9,95	10,30	7,60	7,90
Publikum Sentilj	70,30	71,15	9,85	10,09	7,60	7,80
Publikum Sentjur pri Celju	70,80	71,39	9,90	10,10	7,60	7,80
Publikum Trebnje	70,70	71,70	9,92	10,19	7,60	7,90
Publikum Zagorje	70,20	71,20	9,92	10,12	7,55	7,72
Publikum Zalec	70,50	71,29	9,90	10,10	7,60	7,80
Shalaby	70,15	71,25	9,90	10,20	7,53	7,79
Sit - on	70,40	71,50	9,86	10,28	7,60	8,00
SKB banka d.d. **	70,50	71,05	10,01	10,09	7,64	7,74
Slovenijaturist Jesenice	70,50	71,50	9,94	10,05	7,50	7,80
Slovenijaturist Ljubljana	70,90	71,20	9,97	10,05	7,60	7,80
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana	70,80	71,50	9,90	10,05	7,65	7,85
Slovenijaturist zel. p. Maribor	70,30	71,60	9,90	10,00	7,10	7,60
Slovenska hran. in pos. Kranj	70,65	70,99	9,95	10,07	7,70	7,85
Slovenska investicijska banka	70,00	71,35	9,85	10,05	7,65	7,90
Sonce	70,80	71,10	10,00	10,10	7,60	7,88
Tori	70,95	71,40	9,90	10,20	7,50	7,95
Tartarus Postojna	70,20	71,47	9,96	10,31	7,58	7,88
Tentours Domžale	70,90	71,20	9,90	10,20	7,50	7,90

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana
MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANK, KRONE, FUNTE IN GULDNE
VEDNO NA ZALOG TUDI HRVASKI DINARJI
Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 105 z dne 1. junija 1993 — Tečaji veljajo od 2.6.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	73,7942	74,0162	74,2382
Avstrija	040	šiling	100	976,3193	979,2571	982,1949
Belgija	056	frank	100	334,4161	335,4224	336,4287
Kanada	124	dolar	1	85,6306	85,8883	86,1460
Danska	208	krona	100	1791,2697	1796,6597	1802,0497
Finska	246	marka	100	2019,6867	2025,7640	2031,8413
Francija	250	frank	100	2032,3956	2038,5111	2044,6266
Nemčija	280	marka	100	6679,6825	6890,3536	6911,0247
Grčija	300	drahma	100	—	50,7268	50,8790
Irski	372	funt	1	—	167,78001	168,2834
Italija	380	lira	100	7,4227	7,4450	7,4673
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	4,7000	—
Japonska	392	jen	100	102,0491	102,3562	102,6633
Nizozemska	528	guilder	100	6123,2915	6141,7167	6160,1419
Norveška	578	krona	100	1616,7798	1621,6447	1626,5096
Portugalska	620	escudo	100	71,1699	71,3941	71,5783
Švedska	752	krona	100	1518,8868	1523,4572	1528,0276
Švica	756	frank	100	7678,2441	7701,3482	7724,4522
Velika Britanija	826	funt sterling	1	170,5055	171,0186	171,5317
ZDA	840	dolar	1	109,1181	109,4464	109,7747
Evropska Skupnost	955	ECU	1	133,8832	134,2861	134,6890
Španija	995	peseta	100	86,6954	86,9563	87,2172

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 2.JUNIJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:					1.000,000	650,225	687,874	1.338,099
8		130,0449%	137,5748%	133,8099%	100,000	65,022	68,787	133,810
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. OKTOBRA 1993:					1.300,000	643,940	673,253	1.317,193
125		99,0677%	103,5775%	101,3226%	130,000	64,394	67,325	131,719

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

31. MAJ 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Azur Grosuplje	4,10	5,00
Hida*	4,00	5,10
Hipotekarna banka Koper	2,00	4,00
Ilirika Podgrad	3,60	4,90
Italdesign	4,00	6,00
MA Vir	4,00	5,50
Shalaby	4,00	6,00
Slovenijaturist Ljubljana	3,37	4,41
Sonce	4,00	5,50
Tentours Domžale	4,00	7,00
Tori	4,50	6,00

Tečaj velja danes:*

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

1. JUNIJ 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1445,00	1490,00
nemška marka	914,00	934,00
francoski frank	269,00	277,50
holandski gulden	810,00	835,70
belgijski frank	44,25	45,65
funt sterling	2266,00	2320,00
irski sterling	2216,00	2287,00
danska krona	237,00	244,50
grška drahma	6,40	7,10
kanadski dolar	1135,50	1171,00
japonski jen	13,40	14,00
švicarski frank	1022,00	1044,00
avstrijski šiling	129,50	133,00
norveška krona	214,00	221,00
švedska krona	201,00	208,00
portugalski escudo	9,30	9,90
španska peseta	11,40	12,00
avstralski dolar	975,00	1005,00
madžarski florint	10,00	15,00
slovenski tolar	12,25	12,85
hrvaški dinar	0,40	0,65

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

1. JUNIJ 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	10,00	12,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,30	11,30
Avstrija	Posojilnica Borovlje	9,25	10,50
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,80	10,60
Avstrija	Posojilnica Ločilo	9,50	10,10
Italija	Kmečka banka Gorica	12,10	12,80
Italija	Tržaška kreditna banka	12,25	12,85

RUSIJA / INFLACIJA SPODKOPAVA ZAUPANJE V DOMAČO VALUTO

Rubelj drsi navzdol

Ruska valuta preseгла magično mejo tisoč rubljev za dolar

MOSKVA - V ponedeljek je na moskovskem medbancnem trgu rubelj brez presenečenja prestopil psihološki prag tisoč rubljev za en dolar, drsenje navzdol pa se v ozračju slabljenja gospodarstva in politične krize še nadaljuje. Potem ko je medbančna menjava začela potekati na starih sestankih tedensko namesto na dveh kot doslej, je znesal ponedeljkov tečaj dolarja 1024 rubljev, v primerjavi z 994 rublji prejšnji teden. Tudi obseg poslovanja je bil izredno sibak - le 13, 68 milijona dolarjev, pri čemer je bilo povpraševanja za 14, 2 milijona, začetna ponudba pa 5, 9 milijona. Ponavadi znasajo poslovne transakcije na medbancnem sestanku približno 50 milijonov dolarjev. Po mnenju strokovnjakov medbancnega trga bo rubelj v naslednjih tednih moral se bolj pasti. Stevilne menjalnice, ki danes bogatijo, in pa pogajalci na črni borzi, ki se vedno delujejo v ruski

prestonici, so predvideli padec vrednosti valute, zato je povprečna prodajna cena dolarja 1150 rubljev, kupiti pa ga je moč za 1200 rubljev.

V enajstih mesecih, odkar so uvedli enoten drseči tečaj, namesto nekdanjega sistema različnih tečajev glede na namembnost devize, se je vrednost dolarja povzpela s 134, 8 rublja, kolikor je veljal 2. julija 1992, na zdajšnjih 1024 rubljev. Poglavitni vzrok je galopirajoča inflacija (aprila 18-odstotna), ki spodkopava sleherno zaupanje v domačo valuto. Tako poslovnezi kot varčevalci raje kupujejo »trdne devize« kot pa da bi dovolili, da njihov zaslužek enostavno izhlapi, poudarjajo strokovnjaki.

Vlada in centralna banka sta po mesecih navzkrižij glede finančne politike pred kratkim sklenili premirje, ki prediveda večjo kontrolo nad monetarno maso in petodstotno mesečno inflacijo na koncu leta.

MARTINA NOUAILE/AFIP

Konkretnih znakov tega dogovora se ni videti, saj je politični položaj neprimeren za nepopularne ukrepe: po kampanji za referendum zaupnice predsedniku se Boris Jel-

cin trenutno posveča politični borbi v zvezi s projektom nove ustave. Minister za privatizacijo Anatolij Cubajs je pred kratkim izjavil, da bi po njegovi oceni lahko ruska

valuta padla celo na 1400 rubljev za en dolar, preden se bo stabilizirala.

Vendar pa številni ruski komentatorji menijo, da sedanji tečaj rublja ni realen in da pelje k pod-

cenjevanju nacionalnega bogastva in dohodka. Tudi prvi podpredsednik vlade, Aleksander Conkin, ki je zadolžen za zunanje ekonomske odnose, je opozoril, da dolar ne more preiti meje 1000 rubljev, ne da bi zadušil gospodarstvo. Po njego-

vem mnenju bi morala centralna banka takoj aktivno posesti na devizni trg, saj je del rezerv oblikovala v dolarjih. Toda odgovorni v banki nasprotujejo večji intervenciji, ker menijo, da bi s tem rezerve zapravili v prazno.

Moskovska menjalnica: državljani se poskušajo znebiti rubljev, ki so vsak dan manj vredni (Telefoto: AP)

Rubelj je včeraj pri moskovski Interbanki znoval dosegel rekordno nizko menjavo v primerjavi z dolarjem, saj je bilo treba za dolar odsteti že 1050 rubljev, kar je več kot v ponedeljek (1024 rubljev), je sporočila agencija Interfax. Rubelj tako zaradi številnih pritiskov se vedno drsi navzdol; se v začetku letošnjega leta je bil vreden približno dvainpolkrat več, saj je bilo treba za dolar odsteti le 415 rubljev. (Reuter)

EVROPSKA SKUPNOST / FRANCIJA

Prodaja prestižnih francoskih izdelkov se je močno zmanjšala

Proizvajalci vrhunskega šampanjca in konjaka težko najdejo kupce

ANA KOVAC

PARIZ - Potrošnja blaga je v vseh državah Evropske skupnosti močno upadla. Potrošništvo je v zatonu: vendar ne, ker bi se potrošniki naveličali nakupovati, temveč zaradi gospodarske recesije in nenormalne rasti cen. Tudi v najbolj razvitih zahodnih državah je življenjski standard v povprečju močno padel. Zdaj si pasove zategujejo tudi bogatejši sloji.

Tenke piska tudi francoska industrija presti-

znih izdelkov. Proizvajalec hrane BSN je prisiljen spremeniti svojo cenovno politiko: prehranbeni izdelki koncerna BSN bodo od zdaj dostopni tudi srednjim in revnejšim slojem. Zamislili so se tudi proizvajalci šampanjca, vrhunskega vin in konjaka. Vsi ti nekoc tako težko dostopni izdelki, ki so v določenih družbenih slojih igrali vlogo statu-

snih simbolov, se zdaj množično cenijo. Podobno se dogaja s proizvajalci porcelanastih jedilnih servisov in izdelkov iz kristala. Vodilni proizvajalci vrhunskega francoskega šampanjca lani močno upadla: leto pred tem so napolnili 32 milijonov steklenic, lani pa le 26 milijonov. Upadanje prodaje so zabeležili vsi francoski proizvajalci šampanjca. Letna prodaja se je zmanjšala za 36 milijonov steklenic in pristala na 214 milijonih prodanih steklenic.

Kriza francoskega šampanjca in ostalih prestižnih prehranbenih izdelkov se je začela v času zaliske krize. Proizvajalci so bili prisiljeni svoje zaščitne znamke bolj agresivno ponujati na domačem trzišču. Vendar je doma situacija drugačna, konkurenca ostrejša, potrošniki pa zahtevnejši in »bolj izobraženi«. Nekateri proizvajalci šampanjca so bili prisiljeni cene svojih izdelkov spustiti za več kot polovico. Slika je povsem enaka tudi na trzišču za vrhanskimi vini.

Koncern LVHM je leta 1992 zabeležil precej skromen dobiček: pri prodaji konjaka in zganjih pijac se je profit znižal za 18 odstotkov, pri šampanjcu in vinih pa kar za 41 odstotkov. Vsem drastičnim pocenitvam navkljub pa prestižni prehranbeni izdelki, predvsem alkoholne pijace, povprečnemu potrošniku le niso tako dostopne, kot je videti na prvi pogled. Vedno višji davki, s kateri-

mi država resuje lastno kožo in zavlačuje kolaps ekonomije in posameznih gospodarskih panog, so močno prizadeli potrošnika. Čeprav je zdaj vseeno, kateri šampanjec ali vino pijes, ker so cene tako v trgovinah kot v lokalih za istovrstne pijace izenačene, potrošnja se vedno upadajo. V lokalnih ni več treba čakati na prazno mizo, pritožujejo pa se tudi lastniki, češ da stranke naročajo le najcenejše pijace, pa tudi pijejo vedno manj. Močne propagandne akcije v medijih, ki potrošniku vtepaajo v glavo, da je edino tainta šampanjec vreden svoje imena, ne morejo več zabrisati težke ekonomske situacije, kupne nemoci in vedno manjšega zanimanja potrošnikov za prestižne prehranbene izdelke. Časi, ko je znamka izdelka določevala potrošnika, so minili. To sta prva začutila Pepsi in Coca-cola, ki sta desetletja živela na račun mladih, ki so se identificirali s svojo pi-jaco. Prestižni prehranbeni izdelki so nekoc zagotavljali visoko kvaliteto izdelkov, ki pa so jo brez glasnega pompa dosegli tudi drugi manj razvpiti proizvajalci. Francoska vina, šampanjec in konjak so bili nekoc tudi statusni simbol višjega srednjega sloja Nemcev. Ti se zdaj vozijo v velikanskih mercedesih serije 500, ki spominjajo na cestne tanke in v katere so obvezno vgrajeni brneci mobiteli, vendar raje pijejo cenejša vina. Ali pa dobro staro nemško pivo.

SINGAPUR / IZJEMNA GOSPODARSKA RAST

Četrtno singapurskega izvoza kupijo Združene države Amerike

Največji uspehi so doseženi v elektroniki - Prodaja strojev in mineralnih goriv - Največje azijsko središče za predelavo nafte

AJYO SEN/REUTER

SINGAPUR - Singapursko gospodarstvo je doseglo v prvem četrtletju leta 1993 7, 1 odstotno gospodarsko rast. Po vsej verjetnosti bo po letih upadanja rast se večja, je sporočilo ministrstvo za industrijo in trgovino. »Gospodarstvo je na najboljši poti, da doseže rast med 6 in 7 odstotki v letu 1993«, so zapisali na ministrstvu v svojem prvem četrtletnem poročilu. Ta rast je predvsem posledica zivahne zunanje trgovine in hitrega sirjenja obsega regionalnih gospodarstev. Združene države Amerike kupijo približno tretjino singapurskega izvoza, predvsem strojev in mineralnih goriv.

Rast v prvem četrtletju se je gibal v okviru napovedi gospodarstvenikov, saj je nekoliko manjša od 7,4-odstotne rasti v prejšnjem četrtletju, vendar večja od 5, 3-odstotne rasti leto prej. Rast se je povečala na vseh industrijskih področjih, z izjemo promet in komunikacij. Domači bruto produkt je v zadnjih 30 letih letno naraščal v povprečju za 8,5 odstotka. Vendar pa je zaradi zrelosti domačega gospodarstva in upošnitve prekomorskih gospodarskih gibanj v letu 1992 BDP zdrsnil na 5, 8 odstotka, v primerjavi z najvišjo 11,1-odstotno rastjo, ki so jo zabeležili v letu 1988. Proizvodnja, ki znasa 28 odstotkov BDP, se je povečala za 7,6 odstotnih točk v tem četrtletju, v primerjavi s

Se Singapurcem obeta boljše življenje? (Foto: Aleš Fevžer)

6,6-odstotno rastjo v prejšnjem četrtletju. Obseg izdelkov se je v primerjavi z letom prej skril za 0,7 odstotka, kar je prvi padec po recesiji v letih 1985 - 1986.

Obseg proizvodnje v elektroniki, ki predstavlja več kot 35 odstotkov lokalne proizvodnje, se je povečal za 26 odstotkov v četrtletju, v primerjavi s 24,7-odstotno rastjo v četrtletju prej in 6,5-odstotnim padcem pred letom dni. To rast je spodbudilo večje ameriško povpraševa-

nje po računalnikih in disketnih pogonih, pri čemer je ministrstvo izrazilo upanje, da bo imelo področje elektronike se naprej tako dober izvoz. Znotraj področja elektronike pa je proizvodnja se vedno neizenačena. Izdelava v šestih od devetih ključnih proizvodnih kategorij, vključno z naftnimi derivati, je v prvem četrtletju upadla.

Singapur je namreč največje azijsko središče za predelavo nafte, tretje na svetovni lestvici. Proi-

zvodnja kozmetike in zdravil upada že četrto četrtletje zapored, proizvodnja transportne opreme pa že drugo četrtletje zapored. Gradbeništvo, oporo na domače povpraševanje v minulih dveh letih, je zabeležilo 9-odstotno rast v prvem četrtletju, po 8, 5-odstotni rasti v četrtem četrtletju in 23,3-odstotni rasti leto prej. Finančne storitve so narasle za 7,9 odstotka, spodbudila pa jih je zivahna trgovina z delnicami in celotna menjava s tujino.

NOVICE

Funt ostaja zunaj sistema

LONDON - Britanija se ne namerava tako kmalu ponovno vrniti v Evropski mehanizem medvalutnih razmerij (ERM), saj bi morali najprej odpraviti nekatere njegove pomanjkljivosti, je za BBC izjavil britanski minister za delo. »Nekdanja premierka Margaret Thatcher nas je spravila v ERM, to je storila s podporo vlade, v kateri sem bil tudi jaz, in takrat sem njeno odločitev v celoti podprl. Zdaj pa je vse bolj jasno, da se ta mehanizem sooča z zares velikimi težavami, ki se tičejo njegovega temeljnega koncepta. Zato smo ga zapustili in zaenkrat se ne razmišljamo o tem, kdaj se bomo vrnilo vanj«, je dodal. Britanija je izstopila iz ERM septembra lani. Na vprašanje, kdaj bodo začeli razmišljati o vrnitvi, je odgovoril, da bi morali najprej dosegati določeno stabilnost tega mehanizma. Te pa za zdaj še ni, zato to vprašanje tudi še ni na dnevnem redu. (Reuter)

Kako na japonski trg

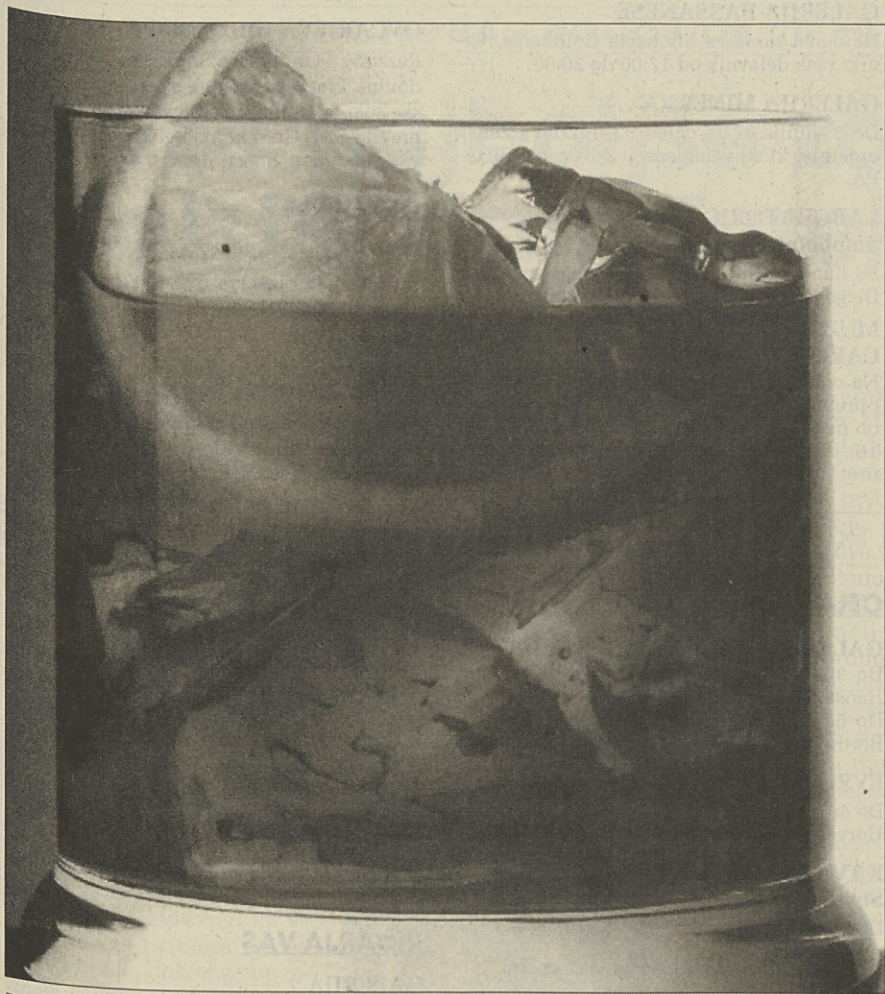
PARIZ - Evropski komisar za trgovino, sir Leon Brittan, je včeraj izjavil, da je sporazum Gatt nujno potreben za odpiranje tržice in za evropski izvoz v Azijo, zlasti na Japonsko. Za radio France Inter je izjavil: »Samo Gatt nam lahko omogoči, da izrinemo Japonce«, pri čemer je imel v mislih pogajanja o liberalizaciji trgovine v okviru Splošnega sporazuma o carinah in trgovini. »To smo poskušali dosegati tudi po drugih poteh, a smo imeli zelo malo uspeha. Sele s pomočjo Gatta smo uspeli nase možnost nekoliko približati japonskim.«. Ko je omenil francoske proizvajalce parfumov, je Brittan menil, da bi Gatt lahko okreplil zascito pravic intelektualne lastnine evropskih izvoznikov v Aziji. (Reuter)

Nadzor nad madridsko banko

BRUSELJ - Evropska komisija je v torek odobrila načrte Banco Commercial Transatlantico (Banco-trans), spanske podružnice Nemske banke, da lahko prevzame nadzor nad Banco de Madrid. Evropska komisija, ki je pooblastena, da lahko prepreči kakršen koli sporazum, ki bi po njenem mnenju utegnil zmanjšati konkurenčnost v ES, je izjavila, da ne nasprotuje načrtom, ki zadevajo nakup delnic Banco Espanol de Credito. (Reuter)

Dražji bencin na Portugalskem

LIZBONA - Na Portugalskem so se, prvič po dveh letih, povečale cene goriv, cena bencina za 6, 1 odstotka in dieselskih goriv za 5 odstotkov, cena neosvinčenega bencina pa je ostala nespremenjena. Liter navadnega bencina stane zdaj 155 eskudov (0, 99 dolarja) prej pa je bilo zanj treba odsteti 146 eskudov (0, 95 dolarja). V sporočilu so dvig cen opravicevali z rastjo vrednosti dolarja v primerjavi z eskudom, zaradi česar se je podrazil tudi uvoz nafte. (Reuter)

Prestižne francoske znamke ne gredo več za med

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

PIAF- koncert za dva igralca (danes, 2. 6., ob 20.30 uri, Stihova dvorana). Igrata in pojeta Alenka Vidrih in Gojmir Lesnjak.

Kunst - Stromajer: LA LA SLINA (sobota, 5. 6. in sreda, 9. 6. ob 21. uri, Stihova dvorana). Igra PETRA GOVC.

DRAMA SNG (061/221-511)

M. Frisch: DON JUAN ALI LJUBEZEN DO GEOMETRIJE (danes, 2. 6., in četrtek, 3. 6., ob 19.30 uri). Za abonmaja Dijaski 6 Večerni in Dijaski 3 Večerni.

J. B. P. Moliere: SVATBA PO SILI (petek, 4. 6. ob 19.30 uri). Zadnjikrat v sezoni! Smejmo se se danes, jutri bo morda že prepozno!

OPERA (061/331-945)

Puccini: TRIPTIH (danes, 2. 6., ob 19. uri, za red Sreda in izven; petek, 4. 6., ob 16.30 uri, za red Petek in izven). Dirigent: Loris Voltolini.

MESTNO GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKO (061/210-852)

A. Dorfman: DEKLICA IN SMRT (danes, 2. 6. ob 15.30 uri in 19.30 uri, za abonma Sreda popoldanski in za izven ter za Mladinski I). L. Jagodic; M. Pokorn, B. Tadel: KLINIKA TIVOLI d. o. o. (danes, 2. 6., v četrtek, 3. 6., v petek, 4. 6. ob 22. uri). Za izven in konto. J. B. P. Moliere: AMFITRION (četrtek, 3. 6., ob 19.30 uri - za abonma Četrtek in izven; petek, 4. 6. ob 19.30 - za abonma Red V in izven).

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE (061/310-610)

Matjaz Faric: VETER, PESEK, ZVEZDE (danes, 2. 6. ob 19.30 uri). Za izven. Kritika evropskega uma in duše po Saint-Exuperyju.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

LJUBLJANA - VELIKI ODER

Alfred Jarry: UBU ROI (danes, 2. 6. ob 20. uri). Za izven.

Gledalska skupina Les Theatreux s Filozofske fakultete v Ljubljani se enkrat in zadnjic v tej sezoni uprizarja enega najpomembnejših dramskih tekstov na meji med mesenim simbolizmom in nadrealizmom. V francoscinil!

MARIBOR

SNG DRAMA (062/221-206)

LA DIVINA COMMEDIA-PURGATORIO (danes, 2. 6., četrtek, 3. 6. ob 20.00). Za red Sobota, za red Sobota 2.

OPERA/UNIONSKA DVORANA

Simfonični koncert orkestra Opere in baleta SNG Maribor (danes, 2. 6. ob 19.30). Dirigent: Pavle Despal, solist: Srečko Kovacic.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE (062/26-748)

Polak-Streda: KO PRIDE GOSPOD ZVEZDICA (petek, 4. 6., ob 19.30 uri, PREMIERA za odrasle in vabljenе goste). Režija Pavel Polak.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

KULTURNI DOM

Slovensko stalno gledališče gostuje danes ob 9. in 11. uri v Gornji Radgoni s predstavo »Cesarjeva nova oblacila«

Sezono 1992/93 bosta zaključila Marjana Derzaj in Aleksander Vodopivec s koncertom ob kozarcu domačega vina jutri, 3. junija, ob 22. uri.

Jutri, 3. junija, ob 20. uri v Kulturnem domu se zadnja ponovitev komedije Milana Kleca »Vsega je kriva Marjana Derzaj«.

DVORANA TRIPCOVICH

Operna sezona in Baleti 1992/93

V petek, 4. junija, ob 20. uri (red A) premierska predstava D. Cimarosa »Il matrimonio segreto«. Direktor Guerrino Gruber. Režija Luigi Alva. Nastopajo Romano Franceschetti, Lucia Scilipoti, Silvia Gavarotti, Helga Muller Molinari, Marco Camastra, Max Renè Cosotti.

KOROŠKA

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE

Danes, 2. junija, ob 19.30 »Bela roža«, opera Udo Zimmermanna. Ponovitvi jutri, 3. in v soboto, 5. junija, ob 19.30.

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALIŠČE (062/26-748)

Polak-Streda: KO PRIDE GOSPOD ZVEZDICA (četrtek, 3. 6. ob 9.30 in 10.30 uri). Za VVO Boris Pece.

Polak-Streda: KO PRIDE GOSPOD ZVEZDICA (petek, 4. 6., ob 9.30 uri, za VVO Ivan Glinsek, in nedelja, 6. 6., 11. uri, za izven). Predstave so primerne za otroke od 3. leta starosti.

PTUJ

VI. LINHARTOVO SREČANJE - MLADINSKI GLEDALISKI IN LUTKOVNI FESTIVAL

KLET V GLEDALISCU (Slovenski trg 13)

Lojze Kovacic: DVA ZMERJAVCA (petek, 4. 6. ob 9. uri). Lutkovno gledališče Kranj.

GLEDALIŠČE PTUJ

Marcel Achard: BI IGRALI Z MANO (petek, 4. 6. ob 10. uri). Gledališka skupina Carovnica Vera in sedem globusov, Gimnazija Poljane.

Dick Roughsey: MAVRICNA KACA (petek, 4. 6. ob 12. uri). Lutkovna skupina PB, Gimnazija Velenje.

Heiner Müller: KVARTET (petek, 4. 6. ob 16. uri). GILS-KODUM in GS Tabula Rasa.

Ob 20. uri SLOVESEN ZACETEK SREČANJA (Slavnostni govornik režiser Joze Babic); Francek Rudolf: PEGAM IN LAMBERGAR (petek, 4. 6., po svečani otvoritvi festivala).

DPD Svoboda Gledališče Ptuj, Teater III.

KLET NA SLOVENSKEM TRGU 1

Domi Vrezec: BRBOTAJOCI PSIHONONDER (petek, 4. 6. ob 11. uri). GS Gimnazije Skofja Loka.

Avgust Strindberg: GOSPODICNA JULIJA (petek, 4. 6. ob 18. uri). Eksperimentalno gledališče F, Gimnazija Celje.

GLEDALIŠČE PTUJ

(Slovenski trg 13)

Woody Allen: BOG (sobota, 5. 6. ob 10.30 uri). Gledalska skupina Vicesampioni v orientacijskem teku, Gimnazija Vic.

Gregor Strniša: DRIADA (sobota, 5. 6. ob 15. uri). GS Plejade, Koper.

Slawomir Mrozek: NA ODPRTEM MORJU (sobota, 5. 6. ob 20. uri). DPD Svoboda Gledališče Ptuj, Teater III.

NAPRAVITE MI KRSTO ZANJ (sobota, 5. 6. ob 22. uri). KUD France Preseren, Ljubljana.

KLET GLEDALISCA PTUJ (Slovenski trg 13)

Ela Peroci: ZLATI VIOLINSKI KLJUC (sobota, 5. 6. ob 12. uri). Lutke čez cesto, Kranj.

Barbara Orel: LIKALNIK (sobota, 5. 6., ob 19. uri). Gledalska skupina PST, Dijaski dom Poljane.

ROMANSKI PALACIJ - GRAD

Eugene Ionesco: PLESASTA PEVKA (sobota, 5. 6. ob 18. uri). GS Sentviske Nicke, Gimnazija Sentvid.

GORNJA RADGONA

CESARJEVA NOVA OBLACILA (danes, 2. 6., ob 9. in 11. uri). Gostovanje Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta.

Druga ponovitev v soboto, 5. junija, ob 20. uri (red B).

Predprodaja vstopnic in rezervacije pri blagajni dvorane Tripcovich. Urnik: 9-12, 16-19 (zaprt ob ponedeljkih), ob predstavah: 9-12, 18-21.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

LA CONTRADA

V juliju, in sicer 2., 8. in 9., bo v okviru Festivala operete, v sodelovanju z občinskim gledališčem G. Verdi na sporedu predstava »L'amore è un treno« z Danielo Mazzucato in Max Renè. Cosottijem. Režija Francesco Macedonio.

SLOVO Z MARJANO

MARJANA DERZAJ (FOTO KRIZMANCIC) BO »DVAKRAT« ZAKLJUCILA SEZONO SSG

Jutri, ob 20. uri, bo v trzaskem Kulturnem domu zadnja ponovitev sezone komedije Milana Kleca »Vsega je kriva Marjana Derzaj«, v kateri nastopa tudi »prava« Marjana, ki bo nato z Aleksandrom Vodopivcem nastopila na koncertu.

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Predavanje SERRGIA MICHELIJA: Kako pripoveduje italijanska umetnost skozi književnost, slikarstvo in film (danes, 2. 6., ob 17. uri, E3). Vabljeni!

MEDNARODNI STROKOVNI FORUM O SISTEMI KAKOVOSTI (danes, 2. 6. ob 10.00 do 15.30 ure). Organizator: Slovenski inštitut za kakovost in meroslovje.

VODNIKOVA DOMACIJA

NAS VOCA SO VCAS ZAPODVAL - predstavitve knjige prof. Marije Cvetek (četrtek, 3. 6. ob 19. uri).

HALA TIVOLI

Vseslovensko srečanje upokojencev Slovenije (četrtek, 3. 6., ob 10. uri). Srečanje bo spremljal bogat kulturni program. Slavnostni

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

GRAD TIVOLI

MUZA PRI MUZI (danes, 2. 6. ob 18. uri) koncert Mateja Strazar, sopranistka in Barbara Goricar, klavir.

CANKARJEV DOM (061/222-815)

Letni koncert APZ TONE TOMSIC (danes, 2. 6., ob 20. uri, Gallusova dvorana). Dirigent Stojan Kuret, dela Kogojca, Merkuja, Savlija, Vrhunca, Copija, Dominuttija in Dipiazza.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

Jutri, 3. junija, ob 20.30 koncert, ki ga organizira Združenje glasbene mladine Italije. Nastopil bo zenski komorni orkester Cappella Civica ob spremljavi pianista Ennia Silvestrja.

ZATTERE ALLA DERIVA: v sredo 9. junija, ob 21.30 bo na sporedu koncert skupine Les Batteries v sodelovanju z La Gazza Pendente iz Trsta.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

Danes, 2. junija ob 18. uri zaključna Akademije gojencev Glasbene matic. Vabljeni!

VIDEM

STADION FRIULI

V soboto, 12. junija koncert Vasca Rossija.

govornik bo predsednik RS gospod Milan Kucan.

KAPELICA (Kersnikova 4)

Okrogle mize ob studentskih meditacijskih dnevih: HOLISTIČNA ZNANOST IN MEDITACIJA, vodi dr. Manca Košir« (danes, 2. 6., ob 20. uri); RAZUM IN ZAVEST, vodi Melita Poler (četrtek, 3. 6., ob 20. uri); SEKSUALNA ENERGIJA IN MEDITACIJA, vodi Polona Sepe (petek, 4. 6., ob 20. uri).

BLED

FESTIVALNA DVORANA

2. mednarodni simpozij na temo »Sport mladih« (do petka, 4. 6.). Simpozij je pod pokroviteljstvom gospe Catherine Lalumiere, generalne sekretarke Sveta Evrope.

KUD FRANCE PRESEREN

DRUGA GODBA- (danes, 2. 6. ob 21. uri). Neznana Evropa: Data Processed Corrupted (Slovenija), Dull Schicksal (Nizozemska), Franz Franz (Avstrija).

ROGAŠKA SLATINA

KRISTALNA DVORANA

KONCERT MoPZ Zdravilišča Rogaska Slatina (petek, 4. 6. ob 20.30). Zborovodja: Franc Plohl

REVIJA predolskih zborov (nedelja, 6. 6. ob 16. uri).

Predprodaja vstopnic je že v teku pri Utat v Pasazi Protti.

PASSARIANO

VILLA MANIN

V soboto, 19. junija koncert Giannija Morandija.

V ponedeljek, 28. junija koncert Zucchera. Predprodaja vstopnic je že v teku v Pasazi Protti.

GAIO DI SPILIMBERGO

DISCO ROTOTOM

V petek, 4. t. m., ob 21. uri koncert blues glasbe s skupino »Budy blues band«.

V torek, 22. junija koncert ameriske skupine Living Colour.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Razstava OSKARJA KOKOSCHKE - Skice s potovanj (Galerija CD). Razstavo si lahko ogledate do 6. junija.

Otvoritev razstave Novejša slovenska arhitektura: REALNOST VIZIJE (četrtek, 3. 6., ob 20. uri, I. predverje). Razstava bo na ogled do 18. junija.

MESTNA GALERIJA

Na ogled je slikarska in kiparska razstava SODOBNA LITVANSKA UMETNOST iz Kaunas. Razstava bo na ogled do 15. junija.

MALA GALERIJA

Od 6. do 13. junija bo na ogled razstava FRANCESCO MESSINA: Oblikovanje za il teatro comunale di Monfalcone - Tržic (1983-1993).

GALERIJA ZDSLU

Na ogled je razstava slikarskih del VALENTINA OMANA.

KUD FRANCE PRESEREN, Trnovo

Na ogled je razstava slik NATASE RIBIC z naslovom The War and the Distance.

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER KRIZANKE

Razstava RIHARD JAKOPIC - To sem jaz, umetnik... Iz življenja in dela velikega slikarja.

NARODNA GALERIJA

Na ogled so dela RIHARDA JAKOPICA iz javnih in državnih zbirk.

GALERIJA INSULA (Dvorni trg)

Na ogled je razstava akademskega slikarja RAJMUNDA KOCBEKA.

SMELT

CARPE DIEM, razstava Zoisovih stipendistov ljubljanske regije do 5. junija.

LEKOVA GALERIJA (Verovškova 57)

Do 11. junija razstavlja grafik VENO DOLENC.

GALERIJA MIT (Dvorakova 12)

Do 11. junija si lahko ogledate dela ALENKE VICELJO.

BEŽIGRAJSKA GALERIJA

Na ogled je razstava risb, slik in grafik SAMUELA GRAJFONERJA. Razstavo so pripravili v sodelovanju z Umetnostno galerijo iz Maribora.

GALERIJA KRKA

Do 23. junija je na ogled razstava plastik in grafik akademske kiparke MILENE BRANISSELJ iz Cerknice.

GALERIJA SLOVENIJALE

TRST

TK GALERIJA

Na ogled je fotografska razstava Martina Rauchenwalda (Avstrija), Maurizia Frullanija (Italija) in Rajka Bizjaka (Slovenija).

RAZSTAVNI PROSTOR TKB - Agencija Mitnica

Do 15. junija je na ogled pregledna razstava slikarskih del Demetrija Ceja.

ART LIGHT HALL

Od 4. do 25. junija bo na ogled kolektivna razstava z naslovom »Spazio giovani«.

GALERIJA TORBANDENA

Do 11. junija razstavlja Zoran Musić. Na ogled bodo slike od 1946 do 1953 leta.

GALERIJA CARTESIUS

Na ogled je razstava slikarke Marie Terese De Zorzi.

GALERIJA RETTORI TRIBBIO 2

Na ogled je razstava slikarja Ottavia Bombena.

GALERIJA BASSANESE

Na ogled razstava Michaela Goldberga. Urnik: vsak delavnik od 17.00 do 20.00.

GALERIJA MINERVA

Do 3. junija je na ogled 33. razstava zenske umetnice, ki so včlanjene v Združenje FIDAPA.

LABORATORIO P (Park bivše umobolnice pri sv. Ivanu)

Se danes in jutri razstavlja svoje pokrajine Diego Porporati. Urnik: 17.30 do 20. ure.

MUZEJ ŽIDOVŠKE SKUPNOSTI CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme židovske liturgije. Urnik ogledov: ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrkih od 10. do 13. ure.

KOROŠKA

CELOVEC

GALERIJA CARINTHIA Alter Pl. 30

Do 30. avgusta 1993 je na ogled razstava Hansa Staudacherja.

Do 5. junija na ogled je razstava Jürgena Brodwolfa.

EVROPSKA HISA (Reitschulgasse 4)

Do 4. junija bo na ogled razstava slik Gorana Horvata.

KAVARNA LENDHAFEN (Villacher Str. 18)

RITTER UMETNAHALA (H. Gmeiner Str.)

Do 1. oktobra je na ogled razstava »Misere« H- Kerolda in W. Büttnerja.

Do konca junija je na ogled je razstava akademskega slikarja IVETA SUBICA slikovne predloge za freske.

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE - CEKINOV GRAD

Na ogled je razstava LETALSKE MAKETE s prikazom razvoja letalstva. Zaradi zanimanja do konca junija podaljšujemo razstavo MENJAVE DENARJA v 20. STOLETJU V SLOVENIJI.

MARIBOR

RAZSTAVISCE PEDAGOSKE FAKULTETE

Na ogled je razstava risb BOJANA GOLJAJA iz cikla ZRCALCE, ZRCALCE, POVEJ...

RAZSTAVNI PROSTORI (na trgu B. Kraigerja 3)

Do 19. junija bo na ogled razstava skulptur DRAGICE CADEŽ.

CELJE

GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI (II. nadstropje Mestnega gradu)

V novih razstavnih prostorih je na ogled stalna zbirka likovnih del, ki jih je Celje odkupovalo tri desetletja.

CAFE GALERIJA

Na ogled je razstava del akademskega slikarja MILANA TODICA.

LIKOVNI SALON

Razstava Otroške ilustracije avtorice MOJCE CERJAK.

KRANJ

GALERIJA PRESERNOVE HISE

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

10.20	Batman, 17. del ameriške nanizanke
10.45	Videospon, ponovitev
11.25	Iz življenja za življenje: Lačna prva pomoč, VPS 1125
11.55	Kronika, ponovitev 7/12 dela kanadske dokumentarne serije, VPS 1155
12.20	Maša za Lojzeta Bratuza, dokumentarni film, VPS 1220
13.00	Poročila
13.05	Poslovna borza, ponovitev
15.30	Trije semestri, ponovitev 2/4 dela švedske nadaljevanke, VPS 1530
16.15	Svet poroka, ponovitev
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Srce igrac, posnetek predstave Sentjakobskega gled.
17.15	Denijevo jajce, avstralski film
18.45	16 crk, tv igrice
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Danes v parlamentu
20.40	Film tedna:
	Vse najboljše za rojstni dan, Turek, nemški film, VPS 2035
22.30	TV dnevnik 3, VPS 2215
23.05	V sportnem duhu, 9/15 del ameriške humoristične nanizanke, VPS 2245
23.30	Vrnitev Sherlocka Holmesa: Samostanska šola, 2/11 del angleske nanizanke (do 00.25)

SLOVENIJA 2

11.55	Pariz: Tenis - Roland Garros, četrtfinale, prenos iz Pariza
14.30	Magija + Moda, ponovitev
15.20	Omizje: Kdo bo lastnik javnega sektorja?, ponovitev
16.40	Beverly Hills, 90210, ponovitev 22., zadnjega dela ameriške nanizanke
17.25	Sova, ponovitev
17.55	'Alo! 'Alo!, 13/18 del angleske humoristične nanizanke
18.50	Sherlock Holmes: Prazna hisa, 1/11 del angleske nanizanke
19.30	Analitična mehanika, 17/52 del ameriške izobraževalne serije
20.10	Dnevnik 2, vreme, sport
21.30	Sportna sredi
21.30	2. tekma končnice DP v rokometu, M. Pivovarna Lasko Celje - Andor Jadran, prenos iz Celja
23.10	Finale slovenskega pokala v nogometu: Publikum - SCT Olimpija, posnetek iz Celja
00.30	Akcent: Novi pogledi na osebnost in delo Gregorja Strniša
01.00	Kolesarska dirka Giro d'Italia
	Video strani

KANAL A

09.35	MCM
11.00	Družinski dnevnik, ponovitev slovenskega filma
12.45	MCM
18.00	Drugacen svet, ponovitev 172. dela
18.45	Male zivali
20.05	Porocila
20.30	Dokumentarni film
20.30	Drugacen svet, 163. del ameriške nadaljevanke
21.30	Cudoviti cirkus pod morjem, 7. del dokumentarne serije
22.00	Rock starine, 17. oddaja
22.30	Pet minut za kulturo
23.00	Drugacen svet, 173. del ameriške nadaljevanke
23.45	Astroloska napoved
00.10	MCM
01.00	Video strani

KOPER

18.15	Studio 2 mladi
-------	----------------

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15	Film: Lisa dagli occhi blu (kom., It. '69), vmes (11.00) dnevnik
12.00	Variete: Buona fortuna
12.30	Dnevnik 1
12.35	Nan.: La signora in giallo
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Film: Caccia ai diamanti (krim., VB '56)
15.35	Dok.: Centominiti
16.05	Mladinski variete: Big!
17.40	Danes v Parlamentu
17.45	Italijanske kronike
18.15	Quelli del Giro
18.55	Concert ob prazniku italijanske republike
19.50	Vremenska napoved
20.00	Dnevnik 1 in sport
20.40	Variete: La partita del cuore
23.00	Dnevnik 1
23.05	Dentro la notizia
23.15	Sportna sredi: atletika
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Danes v Parlamentu

RAI 2

7.00	Otroški variete
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: Cuore di mamma (dram., It. '87)
11.00	Nan.: Lassie
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik in gospodarstvo, Motorji in vreme
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.45 Santa Barbara
15.30	TV film: Il coraggio di Margaret (biog.)
17.20	Iz Parlamenta in vesti
17.35	Nan.: Hill Street, 18.40 Miami Vice, vmes (18.30) sport
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Variete: Vent'anni
20.40	Film: Il conte Max (kom., It. '91, r.-i. C. De Sica, O. Muti)
22.15	Aktualno: Ho bisogno di te, 23.15 Pegaz
23.55	Nocni dnevnik

RAI 3

6.45	Jutranja oddaja: L'altrarete
11.15	Veleggiando sottocosta, 11.45 vesti
12.00	Tenis: Open Francije
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	Samo za sport, vmes tenis, gimnastika, rugby, rokomet, konjske dirke in rubrika Derby
18.50	Sport, vreme, dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.50	Drobc
20.30	Aktualno: Mi manda Lubrano
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Film: Viale del tramonto (dram., '50)
0.35	Dnevnik in vreme
1.10	Variete: Fuori orario

RETE 4

6.25	Nanizanke
8.10	Nad.: General Hospital, 8.40 Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Soledad, (9.30) vesti
11.35	Nad.: Celeste
12.35	TG 4 vesti
14.00	Nad.: Milagros, 15.15 Grecia, 16.00 Anche i ricchi piangono
17.00	Aktualno: Lu lei l'altro, nato (17.30) vesti
18.00	Aktualno: C' eravamo tanto amati
18.15	Kviz: Il nuovo gioco delle coppie
19.00	TG4 vesti, nad. Micaela, 20.30 Renzo in Lucia, 21.30 Milagros
22.30	Film: Terremoto (dram., ZDA '74), vmes (23.30) vesti

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nanizanka, nato film Un amore violento
11.30	Variete: Ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matrimoniale, Ti amo parliamone, 15.30 L'arca di Noè - Itinerari
16.00	Otroški variete
17.55	TG 5 Flash - vesti
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.40	Aktualno: Affari di famiglia, 22.00 Scene da un matrimonio, 22.30 Spazio 5
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vesti

ITALIA 1

6.20	Pregled tiska
6.30	Otroški variete
9.15	Nanizanke
12.40	Odprti studio, vreme
13.05	Otroški variete
13.45	Nan.: Dieci sono pochi
14.15	Varieteja: Non è la Rai
15.30	Giro d'Italia
17.30	Varieteja: Unomania
17.55	Studio sport
18.05	Nan.: Tarzan - Una donna del cuore, 18.30 Baywatch
19.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Nan.: Beverly Hills - Un ragazzo e una culla, Pigiama party
22.30	Sport: Girosera
23.00	Aktualno: L'istruttoria
1.00	Odprti studio, pregled tiska in sport

TELE 4

	Lastne oddaje:
13.30	Dogodki in odmevi
19.30	Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Crime Story, am. tv nanizanka
13.50	Charlie Chan v operi, pon. kriminalke
15.20	Accordi, 9. oddaja
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka, otroški program
	Mestne sanje, avstralska dok. reportaza
17.00	Fantazoo, risanke
18.00	Trzasko skrivnosti
18.50	Studio 2 mladi
19.00	Primorska kronika
19.20	TV dnevnik
	Crime Story, am. tv nanizanka
20.10	Državno prvenstvo v rokometu, M, prenos iz Celja
21.30	Sprehod po moderni umetnosti, italijanska dokumentarna serija
21.50	TV dnevnik
22.00	Arhitekturni nasveti
22.35	Giovanni Segnattini, švicarski dokumentarni film, pon.
23.35	Nocni sodnik, ameriška tv nanizanka

Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
10.30	Nori mesec, pon. kanadskega filma
13.35	Sinha Moca, 165. del
14.00	Mistralova hči, 1/8 del franc./ameriške nadaljevanke po romanu Judith Krantz
14.50	Vivat Maestro, risanka
15.05	Ewoki
15.50	Reportaza o slepem dečku Andrewu
16.30	Otroci se pogovarjajo z znanimi ljudmi
17.00	Mini cas v sliki
18.00	Cas v sliki
18.30	S telesom in duso, 1/12 del nemske serije
20.15	Morlock: Izsiljevanje
22.30	Tekme: Mrtva plesalka
22.55	Zapuščena žena, francoski film
00.25	Zelig, ameriški film (Woody Allen, Mia Farrow)
01.40	Porocila

Avstrija 2

12.00	Tenis iz Pariza
17.00	Poklicne slike: Steklar
17.30	Zemlja in ljudje
18.00	Alf: Vse za macka
18.30	Nori show
19.30	Cas v sliki/vreme
20.15	Argumenti
21.30	Crno na belem, mediji - mnenja
22.30	Mednarodno tenisko prvenstvo Francije, četrtfinale
00.45	Round Midnight: Philip Catherine in Niels Henning Orsted-Pedersen, iz Dunajske državne opere, julija 1992
01.15	Porocila
	Tisoč mojstrov

Hrvaška 1

08.00	Dobro jutro, Hrvaska
	Porocila
	Zgodbe iz Monticella, 139. del
10.00	Porocila
10.05	TV sola
11.15	Ameriška angleščina, 26. lekcija
11.30	Tom in Jerry kot otroka, 10. del risane nanizanke
12.00	Porocila
	Ko se svet vrti, 139. del ameriške nadaljevanke
13.30	Monofon
14.00	Porocila
14.50	Wynne in Penkowsky, ponovitev 2/3 dela britanske nadaljevanke
16.00	Porocila
16.05	Ucimo se o Hrvaski
16.35	Prica, 1/4 del norveške nadaljevanke
17.30	Hrvaška država in ljudje
18.00	Porocila
18.05	Danes v saboru
18.35	Santa Barbara, 419. del
19.30	Dnevnik 1
20.05	Zenskar, francoski film
22.35	Dnevnik
00.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2

08.50	TV koledar
09.00	Zasedanje sabora, prenos
17.30	Tenis, četrtfinale odprtega francoskega prvenstva, prenos
19.30	Dnevnik 1
19.55	Sport
20.10	Nogomet: Finale za hrvaški pokal, prenos
22.20	Wynne in Penkowsky: Strašen konec, 3., zadnji del britanske nadaljevanke - po knjigi Grenvill Wynna Moz iz Moskve
23.10	Večer z glasbo
00.10	Horoskop

Madžarska

05.40	Dobro jutro
08.35	Cez dan, informativni spored
09.00	Draga Celine, 12. del francoske serije
10.00	Ambasadorkin moz, 2. del franc. nadaljev.
11.00	Igra
12.00	Porocila
14.00	Priprave na maturo
16.00	Popoldanski saldo
16.10	Svet je cudovit, pzn. serija
16.50	Northwood, kanadska serija, 38. zadnji del
17.30	Mladinski program
18.15	Svet denarja
18.45	Veterna pravljica
19.00	Mesecina, angleska kriminalka
22.45	Kraj dejanja, nemška kriminalka
00.10	Dnevnik

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88,5; 90,0; 91,8; 92,9; 94,1; 96,4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.30 Dnevnikov odmevi; 9.00 Turistični napotki; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 14.30 iz tujega tiska; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Obvestila; 16.15 Pogovor s poslušalci; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noc, otroci; 20.00 iz glasbenih sol; 20.20 Glasbena panorama; 21.05 Zborovska glasba po želji poslušalcev; 21.40 Minute za; 22.30 Etno glasba sveta; 23.05 Literarni nohturno.

Slovenija 2

(UKV 87,8; 92,4; 93,5; 95,3; 96,9; 97,7; 98,9; 99,9; MHz)

6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.00 Stokovnjak svetuje; 8.30 Dopoldne na valu 202; 8.40 Prireditve; 9.45 Kje vas čevlji žuli; 10.40 Primorski val; 11.00 Moped Show; 12.00 Opoldne; 12.10 Avtomobilizem; 12.40 Štajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobline; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.50 Sport; 18.00 Italian style; 19.30 Melodije po pošti; 21.30 Metalna glasba; 22.20 Rock'n'roll radio.

Slovenija 3

(UKV 96,5; 101,4; 102,0; 103,9; MHz, od 19.30 88,6; 93,1; 100,3; 100,6; do 16.00 SV 918 kHz)

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00 Poročila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Umetniška beseda; 11.05 Izbrali smo; 12.05 Pojemo in igramo; 13.05 Za knjižne molje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Mladi na glasbenih revijah; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Glasbena panorama; 16.45 Naši umetniki; 17.00 Posnetki Euroradia; 19.30 Intermezzo; 20.00 Radioteka; 21.30 Ars Antiqua; 22.30 Okrogla miza; 23.00 Glasba pripoveduje...; 23.55 Utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.30 Jutranjki; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Servisne informacije.

cije; 9.00 Pesem tedna; 9.45 Zdravniški nasveti; 11.00 Moped Show; 11.30 Hladno...toplo... vroče; 12.30 Opoldnevnik RK; 13.00 Jagode in podoknice; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbeni desert; 16.30 Finančni nasveti; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Osmrtice; 18.00 Glasbene aktualnosti; 19.30 Prenos RS.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.20 Drobci; 7.15 Dober dan, otroci; 7.45 Prireditve; 8.00 Ura je 8; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.35 Popevka tedna; 9.00 Ulica velikih vrtov; 9.35 Ugibajmo skupaj; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Tema dneva; 11.00 iz kulturnega sveta; 12.00 Glasbeni desert; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Zlata leta rocka; 16.00 Ob starih popoldne; 16.10 Promocija plošče; 16.20 Prireditve; 16.35 Butik Gallus; 17.20 Single tedna; 17.50 Prireditve uspešne; 18.00 Spomin iz Italije; 18.45 Novi glasbeni tokovi; 19.30 Dnevnik.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev, nato slov. lahka glasba; 9.30 Revival; 10.10 Koncert; 11.30 Odprta knjiga: Vesele iz mojega dnevnika (Radio Murnik, pripoveduje Adrijan Rustja); 11.45 New Age; 12.00 Male skrb - veliko veselje; 12.20 Potpuri; 12.40 Primorska poje; 12.50 Orkestri; 13.20 Krajevne stvarnosti; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Na goriskem valu; 15.00 Soff Music; 15.30 Mladi val: Novosti iz radijske diskoteke; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: Slov. komorni orkester in Slov. komorni zbor - Mesija (G.F. Haendel, 3. del); 18.00 V mreži metafor; 18.30 Jazz; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 19.00 Glasba po željah; 21.00 Pogovor z odvetnikom; 22.30 Drugi Trst.

Radio Koroška

18.10-19.00 Glasbena sredi: gost Miha Travnik; 21.05-22.00 Življenjski prostor Zvezna Kapla.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

07.00 Awake on the wild side, vod. Rebecca de Ruvo; 10.00 Video, vod. Paul King; 13.00 Video, vod. Simone Engelen; 16.00 Greatest Hits, vod. Paul King; 17.00 Coca Cola Report; 17.15 MTV v kinu, vod. Pip Dann; 17.30 Poročila; 20.00 Dial MTV; 20.30 Most wanted; 22.00 Greatest Hits; 23.00 Coca Cola Report, pon.; 00.00 Most Live!; 00.30 Post Modern, vod. Pip Dann; 02.00 Video, vod. Marijane; 03.00 Nočni video

SKY ONE

07.00 The DJ Kat Show; 09.55 Risonke; 11.00 Strike it rich; 11.25 Dynamo Duck; 12.00 Držni in lepi; 12.30 Sokolov greben; 14.00 Drugacen svet; 14.45 Santa Barbara; 18.00 Zvezde steze; 19.00 Games World; 19.30 E Street; 20.00 Rescue; 20.30 Družinske vezi; 21.00 Hunter; 22.00 Zakon v Los Angelesu; 23.30 Zvezde steze; 00.00 Ulice San Francisc

PRO 7

05.10 Serije, ponovitve; 09.30 Testament, ameriški film; 11.05 Ulice San Francisc, ponovitev; 13.25

Turnir »Sarti«: Jadran TKB naprej

V uvodni tekmi 10. izvedbe kosarkarskega turnirja za članska moštva »Don Giacomo Sarti«, ki ga prireja društvo Don Bosco, je Jadran TKB v sinočnjem uvodnem srečanju po pričakovanih premagalo novopečenega četrtoligaša Barcolana. Jadranovci so si med tekmi priigrali že dvajset točk prednosti, tako da je v zadnjih minutah bila na igrišču le še mlajša garnitura moštva. V polfinalu se bodo jadranovci pomerili z zmagovalcem srečanja med Borom Radensko in Intermuggio.

Jadran TKB - Barcolana 97:82 (51:42)

JADRAN TKB: Crisma 13 (3:5), Oberdan 14 (1:1), Tomsic 5, Pregarc 5, Milic 4 (0:1), Merlin 19 (2:2), Rauber 27 (2:3), Smotlak 6, Gregori, Pettiroso 5 (1:1). Trener: Vremec. PON: Rauber (40), TRI TOCKE: Oberdan 2, Tomsic, Prergarc in Merlin 1. DANASNI SPORED

19.30 Servolana - Kontovel; 21.15: Don Bosco - Sgt. Vse tekme so v Istrski ulici 52.

NAMIZNI TENIS / OD JUT RPRI GENOVI

Se bodo krasovci tudi z DP za člane vrnili z medaljami?

Christian Mersi - adut Krasove odprave (foto KROMA)

Alessia Arisi in Massimo Costantini bosta branila absolutni državni naslov na 46. državnem prvenstvu prve, druge in tretje kategorije, ki bo potekalo v Campoligure pri Genovi od jutri, do nedelje.

Pravico do nastopa na DP absolutnih kategorij imajo tudi nekateri Krasovi igralci, ki so si jo pridobili s kvalifikacijskimi turnirji v tretji kategoriji.

To so Katja Milic, Vanja Milic in Erika Radovic ter Borova igralca Lara Posega. Tik pred odhodom je doma z visoko vročino obležala trikratna zmagovalka iz mladinskega državnega prvenstva Katja Milic.

V Campoligure pa je odpotovala tudi spica namiznoteniskega odseka zgoniskega društva: Cristian Mersi, Igor Milic, Biserka Simoneta, Mo-

nika Radovic in Ana Bersan. Krasovi drugokategorniki bodo nastopili posamezno in v igri dvojic, ki bodo za drugo kategorijo sestavljene takole: Mersi/Igor Milic, M. Radovic/Bersan, Simoneta/Posega.

Mesane dvojice: Mersi/M. Radovic, Igor Milic/Bersan, Infantolino (San Donà) /Simoneta. V tretji kategoriji bi morali nastopiti trije pari v postavi Vanja Milic/Posega (Bor) in Katja Milic/Erika Radovic ter Frediani (Rangers Udine) /Katja Milic. V absolutni kategoriji bo Kras zastopan z mosko polovico - Mersi/Pann (S. Marco Verona).

Glede na dosežke celotne sezone in na spodbudne uspehe drugokategornikov na državnih turnirjih, kjer so slovenski predstavniki dosegali dobre uvrstitve (največkrat med prvimi štirimi), se v Krasovem taboru ne dajejo tudi kakšne medalje. Krasovci so se zlasti močni v dvojicah. Visok državnega tekmovanja se bo iztekel v finalu za tretjo kategorijo posamezno v petek, za drugo v soboto. Vsekakor želimo slovenskim predstavnikom mnogo sportne sreče in dobrih uvrstitev.

Jasna Jurečič

ATLETIKA / NA TRBIŽU

Igor Sedmak je krepko presešel normo za nastop na DP v troskoku

Dosegel je znamko 15, 53 m

Na nedeljskem atletskem mitingu na Trbižu - nastop je bil sicer namenjen pionirjem Julijske krajine, Slovenije in Koroske, vendar so vanj organizatorji vrinili met diska in troskok za člane - je Igor Sedmak v troskoku, v izključno dezelnih konkurenci, premočno zmagal z odličnim rezultatom 15, 53 m (pred trenutno drugim troskokašem iz dezele Kaibischem s Trbiža, ki je postavil rezultat 14, 74 m). Ta, res soliden rezultat, pomeni za Igorja natanko to, kar je od nastopov v mesecu maju pričakoval: z dobrim rezultatom preskociti prvo oviro na poti k rušenju psihološke bariere, ki je v zadnjem času pri njem vzrok za nerazumljivo rezultatsko majhen učinek, glede na lastno sposobnost in vloženo delo. Rezultat pomeni tudi krepko preseženo normo (15, 30 m) za nastop na državnem prvenstvu. In kaj zdaj? S tem rezultatom je Igor sicer lažje zadihal, se psihološko razbremenil, vendar se njegove težave s tem pravzaprav sele začenejo. Igor Sedmak je namreč edini slovenski kvali-

tetni atlet, ki kljub neznanskim težavam, vztraja v slovenski atletiki (in bo vztrajal vse dotlej, dokler bo ta slovenska ostala), za svojo kakovost in imidž zavednega slovenskega atleta pa je kaj klavno nagrajevan (misljena je seveda moralna nagrada). Ze od lanskega oktobra dalje, ko se je zanj pričelo pripravljalo obdobje za letosno sezono, si nemoten trening in tekmovalna zagotavlja z lastnim in trenerjevim denarjem, ne da bi imel kakršnokoli zagotovilo za povračilo vloženega (batagela, ki je bil v zadnjem času deležen, bo pokrila tekmovalna v maju in mogoče v juniju, ne da bi smel pri tem upati na nastop na kakem kvalitetnejšem tekmovanju). Njegov neurejen status znotraj samega društva in pritiske na ključne brez konkretne uspeha (razen neformalne obljube ZSSDI, da bo prispevala k stroškom za njegovo nastop na državnem prvenstvu, za kar naša krovnica organizacija zasluži res vso pohvalo) mu prav nič ne zagotavlja veseljih in zadovoljstva polnih atletskih dni. (I.P.)

DOBERDOB

Dom osvojil prvo mesto

V okviru vaskega praznika je bil konec tedna v Doberdobu v organizaciji Kosarkarske sekcije Mladosti in ob sodelovanju SZ Dom zanimiv članski turnir, ki je oba dneva zvalil ob robove zunanje igrišča kar lepo število gledalcev. Organizator si zato nada, da bi ta pobuda postala tradicionalna in da bi nastopilo še več ekip.

Polfinalni tekmi sta bili dokaj izenačeni. Na prvi je Kostanjevica premagala Doberdobce, ki so se trdovito upirali gostom. Se bolj izenačen in razburljiv pa je bil drugi polfinale, v katerem je goriski Dom ugnal Poljane le s točko razlike.

Doberdobci so dan pozneje osvojili 3. mesto z zmago nad Poljanami, medtem ko so domovci posegli po prvem mestu, s tem da so zanesljivo odpravili Kostanjevico, ki je igrala v zelo okrnjeni postavi. Moštvo iz Kostanjevice se je namreč predstavilo na igrišču le s petimi kosarkarji.

POLFINALE: Kostanjevica - Doberdob 43:36; Dom - Poljane 52:51

ZA 3. MESTO: Doberdob - Poljane 59:54

ZA 1. MESTO: Dom - Kostanjevica 34:21

KONČNA LESTVICA

1. Dom Gorica, 2. Kostanjevica, 3. Doberdob, 4. Poljane.

NASTOP / OB KONCU SEZONE

Malčki ŠD Dom pokazali staršem kaj so se naučili

Na prireditvi nastopili tudi otroci, ki telovadijo pri OK Val

Za najmlajše domovce, t.j. otroke, ki obiskujejo otroške vrtce, se je minuli teden zaključila redna vadba. Društveni odsek, ki skrbi za to pomembno dejavnost, je za zadnjo vadbeno uro poskrbel, da so otroci zbranim staršem prikazali, kaj vse so se med letom naučili. Mladi Domovci pa letos niso nastopili sami. V goste je namreč prišla skupina malčkov, ki pridno vadijo v standreži telovadnici pri OK Val. Ob navzočnosti velikega števila staršev, so se otroci pomerili v spretnostnem poligonu, nakar je prisotnim spregovoril podpredsednik SZ Dom Livio Semolič, ki je poudaril pomembnost navajanja najmlajših na stalno obiskovanje telovadnic in igrišč, saj se poleg potrebne razgibanosti naučijo tudi delovnih navad. Ob vsem tem pa najmlajši predstavljajo osnovo za bodoče delovanje vsakega športnega društva.

V telovadnici Kulturnega doma, kamor jih je vozil najeti solski avto-bus, so v tej sezoni domovi malčki opravili preko 60 vadbениh ur. Pri spoznavanju raznih telovadnih veščin pa jim je pomagala skupina usposobljenih vadijelev in animatorjev. Letošnja udeležba pa zal ni bila tako masovna kot v prejšnjih letih. V začetku sezone je

vadbениm uram prisostvovalo nekaj čez 35 otrok, na koncu pa se je to število skoraj razpolovilo. Kakor koli že, so pri SZ Dom odločeni, da bodo s to prakso nadaljevali tudi v naslednjih letih, saj so na podlagi izkušenj in vtisov prišli do ugotovitve, da so prijetno okolje, dobra organiziranost in pogosti stiki s starši, v veliki večini primerov odločilni pri bodoči vključitvi otroka v bolj zahtevne društvene panoge. (VIP)

Krasovi balinarji zmagali na turnirju v Zgoniku

Balinarska četverka domačega Krasa v sestavi Dell'Anno, Milic, Doljak in Emili si je v soboto zagotovila v Zgoniku lovorko na mednarodnem turnirju, ki ga je v sklopu vinske razstave priredil balinarski odsek Krasa. Na uspelem tekmovanju je merilo moči 12 ekip z obeh strani meje in v prijateljskem vzdušju je ob tekmovalni vnemi prišla do izraza tudi pristna družabnost, ki je pravzaprav temeljna postavka in kvaliteta tovrstnih srečanj.

Na poti do končnega slavja je trdnost Krasovih balinarjev v polfinalnem obračunu do dobra preizkusila razpoložena četverka proseksega Primorja, ki je posteno namučila domačine, preden so po dveh urah in pol trajajočem boju zmagali z 11:10. V velikem finalu je Kras takoj silovito potegnil in si priigral visoko vodstvo 8:0. Repentabskeemu Krasemu domu je sicer uspelo nanizati pet zaporednih točk, do preobrata pa ni prišlo in zmagaja je pripadla domačim z 11:5. Primorje si je v malem finalu takoj opomoglo in odpravilo kopenski Aluminij z 11:6.

(-bs-)

NOVICE

Zarjini začetniki uspešni na pokalu Altipiano

Z zmago proti Fulgorju so se zarjani uvrstili na prvo mesto v svoji skupini s tremi zmagami in se tako praktično uvrstili v polfinale turnirja na Opčinah. Nasi nogometasi so se do sedaj dobro odrezali, saj Chiarbola, Altura-Muggessana in Fulgor so bile ekipe, ki so odigrale podrejeno vlogo.

Naj omenimo, da se bodo polfinalna in finalna srečanja odvijala prihodnji teden (d.gr.)

ZARJA ADRIAIMPEX - Fulgor 2:0 (2:0) STRELCA ZA ZARJO ADRIAIMPEDX: Jan Pahor in Primosi.

ZARJA ADRIAIMPEX: Jas Gregori, Skabar, Zornada, Cernjava (Stokelj), Batic, Berce, Jan Pahor, Grgic (Umari), Tolentino (Kapun), Primosi (Carli), Longo.

Obvestila

SD KONTOVEL - KOSARKARSKA SEKCIJA prireja kosarkarski tečaj za začetnike in minikosarkarje letnikov od 1980 do 1987. Tečaj bo od ponedeljka, 7. junija do petka, 18. junija na igrišču na prostem na Kontovelu. URNIK: 17.00 - 17.45 (letnik 1986/87), 17.45 - 18.45 (84/85), 18.45 - 19.45 (80/81/82/83)

SD POLET organizira drugi teden v juniju TECAJ KOTALKANJA ZA OTROKE. Podrobnejše informacije na tel. st. 211758 po 18. uri.

JK CUPA obvesca, da je v teku vpisovanje v jadrane tečaje za optimiste za otroke od 8. do 14. leta starosti. Tečaji bodo v naslednjih izmenah: od 21.6 do 2.7., od 5.7 do 16.7. ter od 19.7 do 30.7. Vpisovanje na sedežu društva ob sobotah od 16. do 18. ure, tel. st. 299858.

SK DEVIN - sekcija M.T.B. obvesca, da je v teku vpisovanje za sezono 1993. Informacije na tel. st. 220423 (David).

ROKOMETNI ODESK SK KRAS prireja od 26. junija do 2. julija 1993 v Zgoniku poletni kamp za vse fante in dekleta, ki bi se radi priključili rokometu. Društvo sprejema vpisnine do 3. junija. Vsa pojasnila dobiti v tajnistvu športnokulturnega centra v Zgoniku telefon 229477 v ponedeljek: 18. - 20.; sreda in četrtek: 14. - 17.; petek: 8.30 - 12.30.

SD BREG - sekcija otroška telovadba vabi na zaključno revijo otroške telovadbe, ki bo jutri, 3. t.m., ob 16.30 v dolinski telovadnici. Vabljeni. Mladinski odsek SPDT priredi v nedeljo, 20. t.m. izlet v Bovec s spustom z gumijastimi colni po reki Soci. Informacije in prijave pri Jasmin Rudež tel. 572585 do 9. t.m.

KARATE / 4. POKAL ZGONIKA V PRIREDBI SHINKAI KARATE KLUBA

Tekmovanje povsem uspelo

Nastopilo je okrog 150 tekmovalcev, od teh 100 mladih - Rekorden odziv gledalcev Med društvi slavili Openci, shinkaijevci pa so bili drugi z veliko prednostjo pred ostalimi

V Sportnem centru v Zgoniku je bilo v nedeljo tradicionalno mednarodno tekmovanje karateistov, ki ga organizira Shinkai karate club iz Briscikov v sodelovanju z deželno komisijo vsedržavne federacije FITA. Sodelovalo je 13 društev iz Italije in Slovenije, 4. Pokal Zgonik pa so osvojili tekmovalci društva Centro sportivo internazionale z Opčin z 62 točkami. Na drugo mesto so se uvrstili gostitelji Shinkai karate club; njegovi karateisti so dobili 54 točk. Glede na to, da je slo za mednarodno tekmovanje, je to gotovo pomemben uspeh. Ostala društva so dobila veliko manj točk. Na tekmovanje so bili vabljeni tudi karateisti s Koroske, ki pa se srečanja letos niso mogli udeležiti. V Zgoniku je tekmovalo nad sto otrok in več kot 40 odraslih s pasovi barv od belega do rjavega. Letos pa je srečanju sledilo tudi veliko gledalcev, mnogo več kot prejšnja leta, kar dokazuje, da postaja tudi pri nas karate vedno bolj zanimiv. V prvem delu srečanja so tekmovali najmlajši, za njimi pa se odrasli. Pomerili so se v napovedani borbi (ko atlet pred napadom napove udarec ali brco) in v katah (obveznih likih raznih tehnik, ki jih izvajamo pri karateju). Tekmovalci so bili razdeljeni na 8 kategorij, 6 za otroke in 2 za odrasle. V kategoriji A so bili otroci stari od 6 do 9 let z belimi in rumenimi pasovi, v B d 6 do 8 let od oranžnega pasu dalje, v C so tekmovali otroci od 10 do 12 let z

belimi, rumenimi in oranžnimi pasovi, v C1 prav toliko stari od zelenega pasu dalje, v D atleti, stari manj kot 15 let, z belimi in rumenimi pasovi, v kategoriji D1 pa otroci istih let od oranžnega pasu dalje. Odrasli z belimi, rumenimi in oranžnimi pasovi so tekmovali v kategoriji E, višji pasovi pa v F.

Otroci so tekmovali v parih. Po kategorijah so se najbolje uvrstili atleti in društva v naslednjem vrstnem redu.

Kategorija A: 1. CSI (Brischi - Carella), 2. KK Bistrica, 3. CSKS iz Pordenona, 4. Shinkai karate club (Robert Stoka in Katrin Stoka). Nastopili so se: Erika Suc in Aleksandra Vasquez; Fabrizio Vinci in Jessica Stoka.

Kategorija B: 1. CSI (Urbani - Kropf), 2. Shinkai karate club (Nikolaj Bukavec in Elija Hrovatin), 3. KK Severnica, 4. UGG.

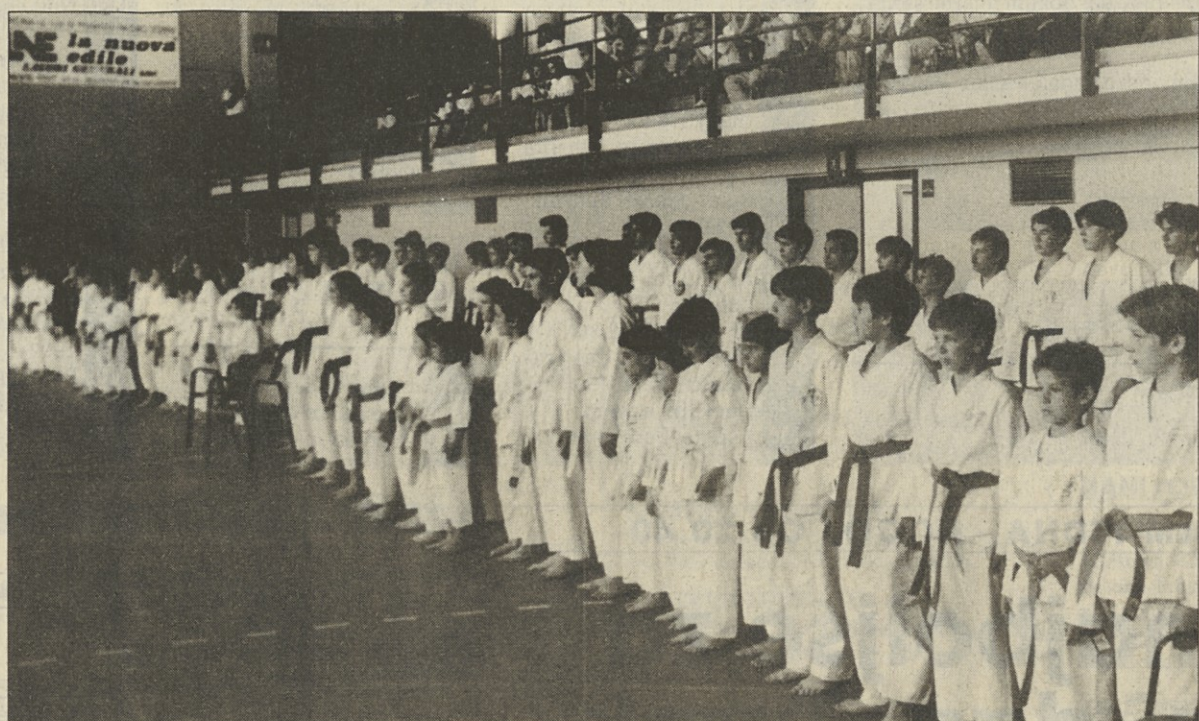
Kategorija C: 1. Sankaku Isonzo Gorica (Rano - Casson), 2. Shinkai karate club (Nikolaj Basa in Julij Vanello Premru).

Kategorija C1: 1. CSI (Macor - Kropf), 2. KK Crnuce, 3. KK Bistrica, 4. Shinkai karate club (Stefan Grgic in Matej Peric).

Kategorija D: 1. Shoto kan ryu Gorica (dell'Ova - Visentini), 2. CSI, 3. Shinkai karate club (Vinko Bandlej in Eliana Doglia).

Kategorija D1: 1. CSI (Loy - Biagi), 2. KK Severnica, 3. Shinkai karate club (Martin Gustin in Andrej Hrovatin), nastopil je se Tilen Taucer.

Odrasli so, kot rečeno,

tekmovali v dveh kategorijah. Tekmovalci raznih društev so nastopili posamezno, njihova uvrstitev pa je naslednja.

Kategorija E: 1. UGG (Claudio Manino), 2. Sankaku Isonzo (ki je osvojila tudi tretje mesto), 3. Shotokan ryu Gorica. Nastopili so se David Vesnaver, Elvin Skabar, Andrej Carli, Thomas Velikonja.

Kategorija F: 1. CSI (Stefano Leo), 2. Shotokan ryu, 3. Centro sportivo internazionale, 4. Shinkai karate club (Suzana Capelli). Nastopili so se Vojko Zotti in Davarin Starec.

Ob koncu tekmovanja so zmagovalci imeli nastop na prazniku v Zgoniku, kjer so udeležencem pokazali svoje znanje in spretnost.

Helena Jovanović

MINIBASKET / SKLEPNA PRIREDITVE TROFEJE NISTRI

Naši predstavniki uspešni in tudi srečni

Letos je na tej manifestaciji nastopilo kar 21 ekip - Lep uspeh naših v »slalomu«

S sklepne prireditve Trofeje Nistri. (Foto KROMA)

Na sklepni prireditvi turnirja v minibasketu Trofeja Nistri za minikosarkarje letnika 1984 in mlajše, ki ga že vrto let prireja trzaski Libertas, je bil tudi letos »balonček Nesbeda« za vse udeležence dejansko pretesen. Zbralo se je namreč več kot 200 minikosarkarjev 21 ekip, ki so se udeležili letošnjega turnirja.

Poleg nagrajevanja je bil tudi letos slalom z vodenjem z žogo z metom na kos. Nasi minikosarkarji so bili še kako uspešni. Ziga Razem (Kontovel) je med igralci letnika 1985 osvojil odlično mesto, prav tako drugo mesto je osvojil tudi poletovec Kristjan Ferfolja med igralci letnika 1984, borovec Iztok Floridna pa je bil v tej kategoriji tretji.

Ce dodamo se, da se je med šestnajst najboljših uvrstilo več naših minikosarkarjev vseh treh društev, je na dlani, da naša društva dokaj dobro delajo z najmlajšimi.

Nasi so imeli tudi srečno roko pri tomboli. Prvo nagrado, gorsko kolo, je namreč dobil poletovec Matija Dolenc.

Libertasova prireditve se je torej za naše zastopnike končalo zares uspešno in srečno.

KOŠARKA / KVALIFIKACIJE ZA EVROPSKO PRVENSTVO

Slovenija zlahka prva v D skupini

JURE ZORCIC IZ WROCLAWA

WROCLAW - Boris Gorenc in pomočnik selektorja hrvške reprezentacije Aco Petrović sta drug za drugim sedela za klopjo hrvške ekipe na približno dva metra dvignjenem odru, ki je sicer namenjen TV-poročevalcem. Brat Dražena Petrovića ne sme sedeti na klopi poleg Mirka Novosela, zato ker so ga po zagrebiški tekmi v pokalu državnih prvakov med Cibono in Limogesom zaradi napada na sodnika kaznovali s petimi tekami prepovedi vodenja ekipe. Kazen velja za vse tekme pod okriljem FIBA, torej tudi za uradne tekme državne reprezentance. Aco Petrović je doslej »presedel«
ze štiri tekme, jutri pa se bo počival se na prvi tekmi drugega kroga kvalifikacij. Mladi slovenski reprezentant pa se je po drugi tekmi proti Latviji nemazpolozen usedel poleg Zarka Djurišića in intenzivno opazoval le enega igralca na igrišču - Dražena Petrovića.

Ob polčasu zadnje večerne tekne v drugem kolu predtekmovalja mu je prijetna poljska hostesa prinesla se uradno statistiko, v kateri je pisalo, da je Petrović v prvem delu dosegel 31 točk, od konca zanimive tekne pa se je stevalo točk se naraslo, na 48. »Zdaj imam se več volje za treniranje in igranje, v dvorani bom preživel se več časa in upam, da ne bom pristal med povprečnejši. Druga ne morem reči, ko gledam najboljšega evropskega košarkarja,«
je dejal mladi slovenski košarkarski zvezdnik Gorenc, ki s prvimi nastopi v Wrocławu ni najbolj zadovoljen. Med njegovim monologom se je Djurišić mimo pogovarjal z Acom Petrovićem, za njima pa so sedeli se Daneu, Horvat in Alibegović. Ura je bila skoraj 11. zvečer, Peter Vilfan je počasi vstal izza kosa, si v hlače spet zatlačil malce zmečkano in vijoličasto majico in skoraj pozabil na vijoličasto majico in skoraj pozabil na to, da je bil na tekmi Hrvaska - Estonija.

V Wrocławu je bil včeraj zadnji, odločilni dan v predtekmovalju po skupinah, kot se za takšno tekmovaljevanje tudi spodobi, so se »zgodila«
tudi nekatera presenečenja. Največje je bilo poraz Litve proti Belorusiji, tako da so lahko Litvanci le nemočno opazovali, kako se bo končala zadnja tekma med Poljsko in Belorusijo v skupini B, v kateri igrajo le tri ekipe. Reprezentanca BiH je izgubila tretjo tekmo, vendar si je že prej zagotovila napredovanje v skupino F, v katero se je uvrstila tudi Slovenija, zmagovalka skupine D. Poleg Litve sta zelo solidno igrali se ekipi Ukrajine in Belorusije, medtem ko sta največji razočaranja na turnirju Moldavija in Makedonija. Najboljši makedonski košarkar Petar Naumoski je v prvih dveh tekmah od 17 trojk zadel le eno, vendar se je ob svoji katastrofalni igri le rahlo nasmihal, saj je s turskim klubom Efes Pilsen, ki je letos v Torinu igral v finalu pokala pokalnih prvakov, že podpisal novo pogodbo za (menda) 200.000 dolarjev na sezono. Naumoski je včeraj proti Hrvaški igral malo bolje, vendar za naše južne soseske niso igrali Radja, Vranković in Dražen Petrović, ki so v tem času trenirali, nato pa večino časa preživeli ob telefoničnih blizu tiskovnega središča, jedli pizze in se dolgočasil. Prav ti trije hrvaški zvezdniki so množico številnih, bolj ali manj zanimivih dogodkov, malce poposttrili z včerajšnjo tiskovno konferenco, na katero so prisli na željo organizatorjev. Navzoč je seveda najbolj zanimivo, kje bodo profesionalci igrali v prihodnji sezoni, ti pa so na vprašanja odgovarjali tako, kot da bi govorili o vremenu. Torej - malo za salo in malo za res.

Goran Radonjić se danes živi in dela v »vojnem Sarajevu«, na Poljsko pa je prišel kot uradni mednarodni sodnik

BiH. Njegov izmučeni obraz pravzaprav pove vse. Skupaj z igralci in vodstvom reprezentance vseskozi poskusa vzpostaviti zvezo z mestom ob reki Miljacki. Iz Hrvaške je v Wrocławu znani mednarodni sodnik Danko Radić iz Sibenika, medtem ko je Makedonijo zastopal Avgustin Guleski. Priznati je treba, da sta prav ta dva sodnika ob našem Iztoku Remsu med najboljšimi v dvorani Ludowa.

Slovenija - Moldavija 122:67 (57:36)
WROCLAW - Dvorana Ludowa, 600 gledalcev, sodnika Brazauskas (Litva) in Sudek (Slovaka).

SLOVENIJA: Horvat 2 (2:2), Tusek 8 (2:4), Daneu 7 (1:2), Bacar 10 (0:1), Zdvoc 12 (1:1), Leban 4 (2:2), Alibegović 23 (3:5), Gorenc 30 (1:3), Kotnik 18 (4:5), Djurišić 2.

MOLDAVIJA: Zedik 7 (0:1), Makartiuk 4, Krasnosok 11 (2:2), Karals 2 (2:2), Muresevskij 19 (5:5), Gorskov 14 (6:7), Magda 3, Kuziminov 7 (4:4).

Slovenski košarkarji so tudi v tretji tekmi v skupini D dosegli pričakovano visoko zmago, predtekmovalje zaključili na prvem mestu. Igrali so vsi, razen Kraljevića, ki ga je selektor Janez Drvarić iz »vzgojnih«
razlogov držal na klopi.

Danes je na turnirju prost dan.

Rezultati: večerna tekma 2. kola predtekmovalja: Hrvaska - Estonija 94:86 (53:42).

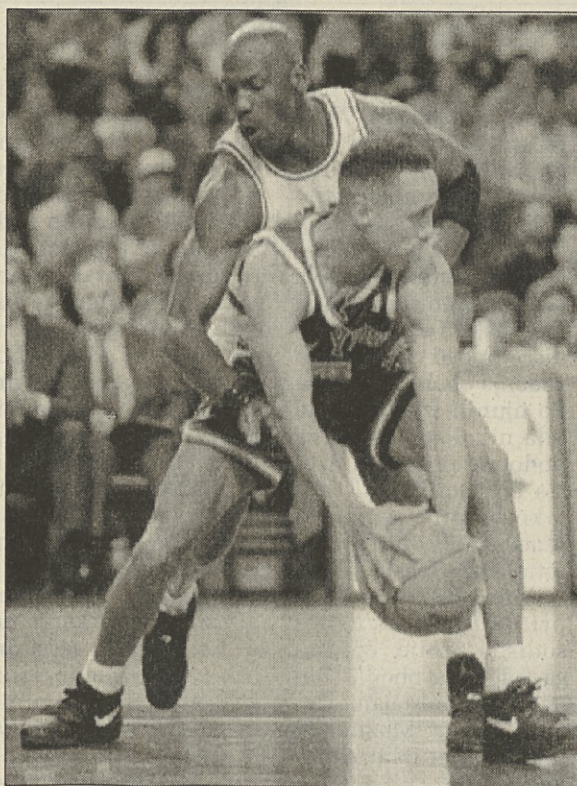
Rezultati 3. kola: Ukrajina - BiH 75:68 (34:33), Latvija - Češka 87:81 (45:47), Slovenija - Moldavija 122:67 (57:36), Hrvaska - Makedonija 128:72 (67:41), Estonija - Romunija 109:84 (40:30), Belorusija - Poljska 75:81 (39:51).

Slovenija bo jutri ob 13. uri igrala v skupini F prvo tekmo proti reprezentanci Estonije.

NBA / PLAY OFF

Chicago izenačil

Jordan zbral kar 54 točk

Kar nekaj tekem je že minilo, ne da bi Jordan (na sliki, zdesaj) poskrbel za kak podvig vreden njegovega slovesa najboljšega košarkarja na svetu. »Prebudil«
se je na četrti finalni tekmi vzhodnega dela končnice NBA, saj je ekipo Chicago Bulls popeljal do zmage s končnim izidom 105:95 s 54 točkami. Pri metu je imel 12:21 za 2, 6:9 za 3 in 12:14 v prostih metih. Jordan je tako, v svoji bogati karieri, izboljšal se en rekord, saj je že šestič v tekmah play offa presegel

mejo 50 točk. Pri ekipi New Yorka sta kot običajno največ točk dosegla Pat Ewing in John Starsks (oba po 24). Peto tekmo med Knicksi in Bullsi bodo odigrali danes ponoči, med nočjo pa so peto srečanje izpeljali tudi na drugi strani ZDA med Phoenixom in Seattlem.

IZIDI IN STANJE V ZMAGAH

Vzhod: **Chicago Bulls - New York Knicks 105:95** (2:2 v zmagah)

Zahod: **Phoenix Suns - Seattle Supersonics 2:2** v zmagah (V. Jogan)

TENIS / JEKLENI »BIG JIM«

Po dvoboju s Prpićem je Courier brez težav tekkel vse do hotela

8:10Anke Huber prvič v polfinalu

PARIZ - Anke Huber ni naravni teniški talent, ki nagonsko dela točke. Ima pa odličnega coacha (Boris Breskvar), veliko volje in izpoljene osnovne udarce. Če bi se dvoboj zavlekel v peti niz, bi ga lahko premagal. Utrujen ali ne, Courier se je že tretjič zapored uvrstil v cetrtnfinale (lani in predlani je tudi zmagal), takoj po dvoboju pa je brez težav spet tekkel vse do hotela.

JAKA LUCU IZ PARIZA

vadno velik prazen prostor, ki zeva med centralnim igriščem in tribunami, Courier pa da ga je enostavno ubijal. »Potem,«
je nadaljeval Goran, »sem ugotovil, da se pravzaprav zgovaja in da ni tako prodoren kot sicer. Če bi se dvoboj zavlekel v peti niz, bi ga lahko premagal.«
Utrujen ali ne, Courier se je že tretjič zapored uvrstil v cetrtnfinale (lani in predlani je tudi zmagal), takoj po dvoboju pa je brez težav spet tekkel vse do hotela.

Norca in gentleman

Ion Tiriac je v tenisu bil ze vse. Igralec, trener, coach in menedžer. Zaljubljen je v tenis in tudi na Roland Garrosu, se posebej na centralnem igrišču, skorajda ni dvoboja, ki ga Romun ne bi spremljal. Pa ne zato, da bi ga fotografji ze milijontic slikali, marvec zato, da bi, kot sam pravi, lahko ocenil, kako se razvija tenis. Ceprav je bil Leconteov coach, trenutno pa skrbi za Ivanisevičeve in Beckerjeve posle, je po njegovem mnenju Edberg največja osebnost med moskimi teniskimi profesionalci. »Kadar koli gledam Stefana Edberga, ga občudujem. Velik clovek, velik igralec, zelo izdelana osebnost. Zares je

prav teniški gentleman.«
Za Ivaniseviča je bil, dokler ga nista včeraj v igri parov, v kateri je igral skupaj z Lecontom, porazila brata Jensen, prepričan, da »je genij, tako kot sta to bila tudi Nastase in McEnroe. Toda Ivanisevič je nor mladenič, ki bi ga bilo treba za pol leta umakniti iz teniskega cirkusa in z njim zaceti znova. Popolnoma profesionalno, brez izgredov in brez nenehnega ukvarjanja s osebnimi problemi.«
Tudi Henri Leconte, katerega ime ljudje vzklajajo tudi na igriščih, na katerih ne igra, je po Tiriacevem mnenju nor: »Leconte je francoski Becker oziroma novi Noah. Je karizmatična osebnost in teniški virtuoz, taki pa so na igrišču najbližje teniški norosti. Henri lahko poleti do zvezd ali pa pristane v blatu, nikoli pa ne bo povprečen.«

Včerajšnji rezultati Cetrtnfinala, moski: Courier (ZDA, 2) - Prpić (Hrv) 6:1, 4:6, 6:0, 7:5; Novacek (Ces) - Krajicek (Niz) 6:3, 3:6, 6:3, 3:6 prekinjena zaradi teme. Cetrtnfinale, ženske: Graf (Nem, 1) - Capriati (ZDA, 6) 6:3, 7:5; Huber (Nem, 8) - Martinez (Spa, 4) 6:7, 6:4, 6:4; Sabatini (Arg, 3) - M. Fernandez (ZDA, 5) 6:1, 6:7, 8:10; Sanchez (Spa, 2) - Novotna (Ces, 7) 6:2, 7:5.

NOGOMET / TUJA PRVENSTVA

Olympique francoski prvak, v Nemčiji pa je še negotovo

Na Nizozemskem slavje Feyenoorda Presenetljivi rezultati v Španiji

Po zmagoslavju v pokalu prvakov je Olympique Marseille osvojil tudi državni naslov. Ekipa predsednika Tapieja je na prepolnem velodromu prepričljivo odpravila z edinim tekmečem, ki jo je lahko se ogrozal - Parisom St. Germainom. Parizani so sicer povedli, vendar je Völler najprej izenačil. Boli in Boksis pa sta nato končni izid postavila na 3:1. Po tekmi zal ni manjkalo neredov med navijaci obeh ekip. Mesto pa se je že drugič v starih dneh zgnilo na ulice in praznovalo 9. uspeh Olympiquea v francoskem prvenstvu.

Vrstni red: OM 55, PSG in Monaco 49.

Kolo pred koncem je stanje v nemški Bundesligi se neizdelano. Werder Bremen se je pred domačim občinstvom razigral in Hamburgu nasul kar 5 golov. Zadeli so Bode ter Herzog in Rufer po dvakrat. Bayern je proti skromnemu Bochumu slavil samo s 3:1 in tako Werderju prepustil prvo mesto zaradi slabše razlike v golih (+30;+29). V zadnjem kolu bodo Bavarci gostovali pri Schalkeju, ki nima več nikakršnih ambicij, medtem ko bo Werder pred težjo nalogo, saj se njegov nasprotnik Stuttgart se bori za vstop v pokal UEFA. Od prvih odločitev je prišlo na dnu lestvice. Matematično sta se izpadla Uerdingen in Saarbrücken. Zelo malo možnosti za obstanek ima Bochum, cetrta izpadla ekipa pa bo po finančnem položaju Dinamo Dresden.

Vrstni red: Bayern in Werder Bremen 46, Eintracht 42.

Do nadvse presenetljivih izidov je prišlo ta teden v Španiji. Barcelona je gostovanje v Vigo očitno vzela kot trening, domaća Celta, ki mirno pljuje na sredini lestvice, pa je povedla s 3:0. Katalonci so se sicer prebudili, a cez tesen poraz s 3:2 niso zmogli. Edinstveno priloznost je za pravil Real Madrid, ki je v Pamploni proti Osasuni le izenačil. Kot ze veckrat v gosteh so »beli«
pokazali skromno igranje, tako da sta se ekipi kaj kmalu sprijaznili z belim izidom. Cisto teorici ne so možnosti, da v boj za naslov poseže tudi La Coruna, ki spet igra odlično, a si je z nedavno serijo treh zaporednih porazov bržkone zapravila vse sanse.

Vrstni red: Real Madrid 53, Barcelona 52, La Coruna 50.

Koščujejo se tudi druga, manj prestižna prvenstva. Na Nizozemskem je po devetih letih suše naslov osvojil rotterdamski Feyenoord. Njegova temnopolta asa Blinker in Taument bosta gotovo med biseri kupoprodajne borze, ki ze trka na vrata. Bodoči interjevec Bergkamp pa se je od Ajaxa poslovil z dvema goloma in s prvim mestom na lestvici strelcev.

Na Portugalskem si je državni naslov zagotovil Porto, medtem ko praznujejo na Škotskem Rangersi zmagi v prvenstvu in državnem pokalu.

Dimitrij Krizman

KOLESARSTVO / NA GIRU TUDI VČERAJ BREZ SPREMEMB

Španec Cabello vozil sam 181 km a zmagal je Italijan Giorgio Furlan

Argentin in Indurain zaježila napad Bugna in Chiappuccija - Bonča OK

Bo Argentin danes slekel roza majico?

Sedaj bo slo zares. Na današnji etapi na kronometer, dolgi 28 km po Senigaliji se bo začel odločilni del 76. Gira d'Italia. Uvodna tekmovalja so potrdila rezultat prvih dveh poletov na otoku Elba, kjer si je roza majico presenetljivo privozil veteran in izmed se aktivnih italijanskih udeležencev dirke tudi najbolj uspešni kolesar Moreno Argentin. Vrstni red pri vrhu se do zadnje etape po Siciliji skorajda ni spremenil.

Najbolj prisrčen sprejem prvega dela Gira so kolesarji doživljali na Siciliji, otoku, ki ze dolgo časa trpi mafiosko nasilje in se posledično otepa z nerazvitostjo. V nedeljo je ogromna množica ljudi stala ob cestah in nestrpno čakala na prihod najboljših kolesarjev, največja gneča pa je bila v cilju, kjer je bila po razglasitvi rezultatov nepopisna gneča. Vsi so stegovali vratove in čakali na pojav kolesarja v roza majici in ostalih italijanskih zveznikov. Moreno Argentin je zaradi gneče zamudil posebno letalo in moral čakati na redno zvezo z Rimom in v hotel prispel pozno ponoči.

Organizatorji dirke so s temi sicilskimi etapami hoteli pokazati solidarnost v boju proti mafiji s prebivalci otoka in ti so s poročilo zelo dobro razumeli, ter tri dni z dušo in srcem živeli za Giro in na vsakem koraku spremljali udeležence in spremljevalce dirke.

Pred kronometrsko etapo so najboljši različno razpoloženi. Glavni favoriti (na papirju) Španec Indurain je v svojih izjavah zelo optimističen, istočasno pa je iz obnašanja opazno, da ga nekaj skrbi. Svoj dosedanj nastop je tako ocenil: »Nisem želel porabiti preveč energije. To so bile v glavnem ravninske etape, ki pa po moji oceni ne morejo prav ničesar odločiti. Moj nastop je bil zadovoljiv, odločilne etape čakam zelo dobro pripravljen.«
Ce je bil dosedanj nastop le zadovoljiv, »el navarro«
ni v rhuški formi in ne ve, kaksne so njegove realne možnosti v primerjavi z konkurenti. In ti konkurenti so italijanski zvezdniki, od katerih vesolj na Italija zahteva roza majico. Spremljevalci Gira smo skorajda enotni v oceni, da bo Argentin že jutri (danes) roza majico moral prepustiti enemu od favoritov.

Dobro se je izkazal Gianni Bugno, ki pa ne more skriti svoje neučakosti in se je nekajkrat spustil v sprint na tak način, kot to počenjajo neizkušeni kolesarji, vrh vsega pa ga pesti stara poskodba desnega ramena in občasno cuti bolečine, verjetno tudi zaradi padca pred Palermom. Claudio Chiappucci je bolj previden v napovedih in čaka na svoj trenutek sele v Alti Badii in Sestrieres in je trenutno dokaj miren, začuda brez polemčnih izpadov, na katere smo se že dobro privadili.

Maurizio Fondriest je pred Girom pokazal največ in je izmed italijanske trojke tudi najbolj kotiran. Molceci in tihi Fondriest nerad napoveduje za naprej. Pravi, da sam ne ve, kako bo slo in da ga tudi njega to najbolj zanima. »Vse je odvisno od telesne pripravljenosti,«
je bil kratek Fondriest. »V Sestrieresu pa bomo najverjetneje že proslavljali zmagovalca letošnjega Gira,«
je se dodal po krjasem premisleku.

Kakor koli že bo, bomo danes v Senigaliji spremljali letošnji najkrajšo in (do sedaj) najrazburilivejšo etapo 76. Gira d'Italia.

Stefano Marchi/Freepress

FABRIANO - Po dnevu počitka so udeleženci 76. Gira d'Italia nadajevali z upočasnjenim ritmom vrtenja pedalov, kajti vročina v Italiji ne pritiska samo na Sicilijo. Najhuje je bilo za Spanca Cabello, ki je sam prevozil 181 km. Glavnina se zanj dolgo časa ni zmenila, tako da je imel že devet minut prednosti, naposled pa so se favoriti zdramili in ga ujeli nekaj kilometrov pred ciljem. Napeto je bilo samo med letecim ciljem Intergiro, ko sta Bugno in Chiappucci zbrala nekaj sekund prednosti pred roza majico Argentinom, ki pa je z vrtoglavo vožnjo, v sodelovanju z Indurainom, v osmih kilometrih nadoknadil ves zaostanek.

V zaključnem finisu je bil najhitrejši Italijan Giorgio Furlan pred Chieso, za njima pa je prispela v cilj glavnina zasledovalcev, med katerimi je bil tudi Valter Bonča, z zaostankom 7 sekund za zmagovalcem danesnje sorazmerno lahke etape. Ze tretjič je imel smolo Valterjev kolega Leoni, ki je spet sprintral prezgodaj in bil z zaostankom 7 sekund šesti in ki obtozuje kolege iz Jollya, da mu ne dovolj pomagajo pri pobegu, ceprav je za prezgoden start kriv sam.

V skupnem seštevku, pred današnjo etapo na kronometer je Bonča zadržal 39 mesto, z zaostankom 2 minuti in 29 sekund, od današnje etape pa Bonča pričakuje, da bi obdržal sedanj položaj, ce pa bi mu uspelo doseči kaj vec, bi bil zelo zadovoljen.

Za Furlana je bila včerajšnja zmaga ze druga na Giru, eno etapo je namrec dobil tudi lani, ko se je uveljavil tudi na dirki »Valonska puščica«. Smolo pa je vnovic imel njegov rojak Vona, olimpijski zmagovalac na 100 km v Los Angelesu, ki je ze drugič letos padel in prispel na cilj z 9:50 zaostanka.

Vrstni red 9. etape:

1. Giorgio Furlan (Ita), ki je prevozil 216 km (Montelibretti - Fabriano) v 5:38:14 s povprečno hitrostjo 38,317 km na uro; 2. Chiesia; 3. Zaina +6 sek.; 4. Manzoni +7 sek.; 5. Baldato, 6. Leoni, 7. Baffi (vsi Ita.); 8. Gonzalez (Spa); 9. Boden (Nem); 10. Hudertmarck (Nem); 11. Chefer (Kaz); 12. Neves (Port); 13. Fondriest (Ita); 14. Manojlov (Rus); 15. henn (Nem); 76. Bonca (Slo) vsi v času Manzoni.

Skupni vrstni red:

1. Moreno Argentin (Ita) 41.40:57; 2. Ugrumov (Lat) +26 sek.; 3. Fondriest (Ita) +35; 4. Bugno (Ita) +38; 5. Indurain (Spa); 6. Saligari (Ita) +39; 7. Zaina (Ita); 8. Leblanc (Fra) +42; 9. Konicev (Rus) +46; 10. Chiappucci; 13. Della Santa +51; 14. Lelli +54; 15. Casagrande (vsi Ita); 16. Roche (Irs) +55; 17. De Las Cuevas (Fra) +1:02; 18. Chioccioli +1:05; 19. Botarelli +1:07; 20. Conti (vsi Ita) +1:08; 39. Bonca (Slo) +2:29.

NOVICE

Biasion prvi v Grčiji

Italijan Miki Biasion je zmagovalac rallyja Akropolis, ki steje za svetovno prvenstvo. Zahtevna dirka je povzročila mnogo odstopov. Niso je dokončali Vatanen, Ariol, Eriksson in Delecour.

Vrstni red: 1. Biasion (ford escort) 6.54:53; 2. Sainz (lancia delta) +1:13; 3. Schwarz (mitsubishi) +2:44; 4. Aghini (lancia delta) +5:40, 5. Treleis (lancia delta).

Vrstni red dirkecev: Delecour (Fra) 55, Sainz (Spa) 51, 3. Kankunen (Fin) 43, 4. Ariol (Fra) 35, Sainz (Spa) in Alen (Fin) 25.

Osem tekem za nogometno SP

Danes bodo v Evropi odigrali osem tekem kvalifikacij za nogometno SP in sicer: Estonija - Škotska, Norveška - Anglija, Litva - Španija, Danska - Albanija, S. Irsko - Latvija, Českoslovska - Romunija, Islandja - Rusija, Izrael - Švedska.

Kolesarska dirka po FJK za amaterje tudi v Sloveniji

V Vidmu bo danes startala 32. izvedba mednarodne amaterske etapne kolesarske dirke po deželi Furlaniji Julijski krajini, ki predstavlja eno izmed redkih letosnjih etapnih dirk v Italiji, potem ko je ze zgledalo, da bo tekmovalje zaradi hudih finančnih težav odpadlo, saj je bilo v kolesarju od 10. do 15. maja, je organizatorjem vendarle uspelo, da startajo, pa ceprav z etapo manj, kot je bilo predvideno. Po drugi strani pa bodo na startu poleg najboljših italijanskih ekip, ki se pripravljajo na skorajšnji amaterski Giro, se državne reprezentance Nemčije, Ukrajine, Belorusije in Slovenije. Slovenske barve bodo zastopali člani ljubljanskega Roga, in sicer Martin Hvastija, Rajko Petek, Robert Pintaric, Sandi Smecr ter Bostjan Felc, vodil pa jih bo Gorazd Penko. Slovenski kolesarji, ki so nastopali tudi na prvi dirki po Sloveniji, se bodo morali meriti z izredno hudo konkurenco na težavni progi. Dirka bo tudi letos šla preko meje in sicer jutri v etapi Tarcento - Matajur, ko bodo presli mejni prehod pri Robicu in se preko Kobarida povzpeli do Livka, od tu pa proti končnemu cilju.

Sporod etap

Danes: Videm - Centa 142 km start 13.00; **3.6.** Centa - Matajur 136 km start 12.00; **4.6.** Buia - Arta Terme 127 km start 12.00; **5.6.** Arta Terme - Porcia 159 km start 11.00. (R. Pecar)

World league tudi v Trstu

Tekmi proti Kitajski v okviru svetovnega odbojarskega turnirja World league bo italijanska reprezentanca odigrala v Trstu in Vidmu 11. oziroma 12. junija. Na včerajšnji predstavitvi dogodka v Trstu je bilo poudarjeno, da bosta tekmi bržkone odločali o uvrstitvi v finalno fazo tega tekmovalja. Italija na tem tekmovalju nastopa v bistvu s svojo B garnituro, v kateri pa so tudi znana imena, kot De Giorgi, Masciarelli, Pasinato, Martinelli in Gravina. Društva, ki bodo nabavila paket desetih vstopnic, dobijo se dve vstopnici brezplačno. Ponudba, je bilo rečeno, velja tudi za klube iz Slovenije.

CRNA KRONIKA

Sunek v smrt

ORMOZ - Popivanje v bifejih se po dobri stari slovenski tradiciji večkrat konča s pretepom; tako je bilo tudi v bifeju Pri postu predzadnjega majskega večera. Pred bifejem sta se stela 30-letni Venceslav C. in 23-letni Marjan S. Venceslav je pri pririvanju Marjana sunil od sebe, tako da je ta padel vznak na tla in kmalu zatem umrl. (V. K.)

Donator Tine

PORTOROŽ, PTUJ - V noči na ponedeljek je vlomilec »prišel« v restavracijo Tine v Seci. Iz stenske blagajne je pobral več kot milijon in pol deviz in tolarjev ter izginil. Manj uspešen je bil nočni »učeneč« Osnovne sole Ljudski vrt v Ptuj. Odnesele ni prav nicesar, skode pa je povzročil za 20 tisočakov. (Koniec solskega leta je - morda pa si je popravil le kakšno oceno v redovalnici?) (V. K.)

Sleci hlačke!

CELJE - Februarja in marca so bili mnogi stari srednjesolki na Celjskem v skrbeh za svoje hčere. Policisti in casopis so namreč poročali o skrivnostnem nasilnežu, ki s svojim avtomobilom ustavlja avstoparkam, jim najprej izreče kaksen kompliment, nato pa zahteva, da slecejo hlačke. Pred nekaj dnevi pa se je neokusni sitnez ujel. Na policiji se je namreč oglasila ena izmed deklet, ki jo je možakar enkrat ze nadlegoval, in izrazila pripravljenost, da ga prepozna. Ker so ga identificirala tudi druga dekleta, ki jih je nadlegoval, bodo možakarja - za katerega se je izkazalo, da je sicer vzoren zakonski mož - ovadili zaradi spolnega nasilja. (B. P.)

Še se najde kakšna granata

MURSKA SOBOTA, MENGES - Zadnjega majskega dne je mož iz Benice našel tri minometalske granate kalibra 82 milimetrom, na Jelovskovi cesti pri Mengsu pa so izkopali protipehotno odskodno razpršilno mino. Obe najdbi sta izvirali se iz druge svetovne vojne. (V. K.)

Hoteli ogoljufati zavarovalnico

CELJE - Trije Celjani so hoteli zavarovalnico ogoljufati za 107 tisočakov, zdaj pa jim je gotovo žal, saj se bodo morali zagovarjati pred sodnikom. Vse skupaj se je začelo, ko je Darko K. sredi maja trčil v drug osebni avto. Ker je bila škoda tolikšna, da bi jo bilo treba prijaviti policiji, Darko pa ni imel voznškega dovoljenja, sta se z Rajkom T. dogovorila, da poisceta koga, ki se bo zavarovalnici predstavil kot povzročitelj nesreče. To se jima je tudi posrečilo, a ko so vsi trije skušali na zavarovalnici z lažnimi podatki priti do zavarovalnine, so jih razkrinkali. Obtožili so jih sodelovanja pri zavarovalniški goljufiji. (B. P.)

MAMILA / PREKINJENA »SLOVENSKA ZVEZA«

Heroin jima je prinesel zapor

Leto dni ječe - Sodniki so bili »nežni« - Slovenščina na srbskem sodišču

ZARKO RAJKOVIC / VLADO KADUNEC

BEOGRAD - Ljubljanka Anica Sipos in Gilbert Meznar iz Kranja sta se po skoraj treh mesecih pod ključem v Pirotu pri bolgarski meji. Kot smo takrat zapisali so ju v sredini marca prišli na mednarodnem vlaku iz Istambula za München skupaj z 2.210 grami heroina. Pred dnevi je bila izrečena tudi rabsodba, s katero so obema Slovencem naložili kazen leto dni zapora. Meznar in Siposeva, sta se na sodišču branila, ces da nista vedela, da so v junij prtljagi mamila. Menda sta kupila poceni kovčke.

Nista preverjala carigradskega trgovca. Verjela sta mu na besedo, da sta kovčka iz pravega usnja, to pa je bilo tudi edino, kar ju je takrat zanimalo. Zaradi ugodne cene sta kupila kar dva. Nista opazila, da imata oba kovčka dvojno dno. Tako sploh nista vedela, da prenasata drogo.

»Nase sodišče je upostevalo tudi to možnost. Vendar pa smo podobno zgodbo ze tolikokrat slišali na tem sodišču, da ji je težko verjeti. Vsi ti-

hotapci z mamili se branijo na isti način. Zmeraj trdijo, da jim je drogo nekdo podtaknil. Taksna obramba očitno ni mogla preprečiti sodišča. Ker gre za veliko količino heroina, bi bila kazen lahko tudi desetkrat višja. Tako pa je sodišče upostevalo vzorno vedenje obeh obtoženih. Po njunih izjavah nista bila nikoli obtožena za podobne prekrške, zato sta izrečeni kazni tudi tako blagi,« je izjavil predsednik sodišča v Pirotu Jovan Spasić.

Anica Sipos se je ze pritožila Vrhovnemu sodišču Srbije. Predlaga, naj jo osvobodijo nadaljnjega prestajanja kazni. Gilbert Meznar je takšno pritožbo samo napovedal, a je se ni vložil. Ce tega ne bo storil v nekaj dneh, bo sodba postala pravnomocna. Predsednik pirotskega sodišča Jovan Spasić je prepričan, da bo vrhovno sodišče vrnilo pritožbo Siposeve, ker v njej ni nobenih novih podrobnosti, ki jih ne bi bili upostevali ze doslej. Tako se bosta po vsej verjetnosti Meznar in Siposeva kmalu znašla v zaporu za tujce

v Sremski Mitrovici. Zanimivost sojenja je, da je sodni postopek prvič potekal v slovenscini; kot vsi drugi tujci sta imela namreč tudi Slovenca pravico do obrambe v materinem jeziku. Problem je bil samo najti prevajalca, saj doslej se ni bilo nobenega slovenskega državljanja, ki bi ga zalotili pri nezakonitih dejanjih na mejnem prehodu pri Dimitrogradu.

Pri vsem tem pa je opozorilno tudi dejstvo, da slovensko zunanje ministrstvo za primer »Pirota« ne ve - kar je tudi razumljivo, saj s Srbijo zaradi znanih vzrokov naša država nima diplomatskih stikov. Notranje ministrstvo pa zaradi interesov morebitne preiskave o možni »slovenski zvezi« zadeve ne komentira - uradno o tem ne vedo nič (vsaj pred tedni niso). Srbija je tako tudi za kriminal izolirana od sveta, primer pa bi bil lahko opozorilo za slovenske državljane: ce ga »pobiksas« v srbski državi, ne moreš računati, da ti bo matična država lahko priskokila na pomoč.

Kje je skrivnostni Francišek

CELJE - Celjski kriminalisti so prijeli pet nepridipravov, ki so osumljeni tatvin vozil v tujini, pomoči pri tatvinah, ponarejanja listin in prikrievanja. Gre za Silva P., Martina G., Branka B., Borisa K. in Zdenko S. iz Celja, Smarij pri Jelsah in Kropce. Toda njihovega domnevnega vodje, Franciska S., policija se nima za varnimi zapahi. Franciska namreč sumijo najmanj kraj vozil v Nemčiji in Avstriji. Ker pa ima dvojno državljanstvo, najverjetneje pa se kakšno drugo ime, ga ze nekaj časa neuspešno iščeta tako slovenska kot nemška policija. (B. P.)

S čim odpeljati plen?

MARIBOR - Minuli vikend je neznanec vlomil v poslovalnico Unis-Tours rent-a-car v Ulici Mosa Pijadeja. Celoten plen 50.000 tolarjev je mozak (ali mozakinja) odpeljal kar z Unisovim rent-a-car vozilom, katerega ključ je našel v poslovalnici. Ce torej kdo opazi zapuščeni ali vozeči Jugo 55 registracije LJ P2-20/92, mu bodo tako na policiji kot pri Unisu hvalezni, ce jih obvestite. (V. K.)

Lovec na trofeje

SMARJE PRI JELSAH - Lovci lovske družine Boč so presenečeni ugotovili, da je ob koncu maja v njihov lovski dom v Gaberakah vlomil neznanec in jim odnesel kup lovske trofeje, med njimi tudi 11 rogov srnjakov, nagačeno glavo srnjaka, nagačeno glavo muflona z bronasto medaljo okoli vratu, nagačeno glavo divjega prasica in rogove muflona. (B. P.)

JUTRI

3. junija

Papež Janez XIII. je zgodovini katoliške Cerkve dal neizbrisni pečat. Tisto revolucionarno dejanje, ki ga umesca v vrh znamenitih osebnosti dvajsetega stoletja, je II. vatikanski koncil, ki si ga je drznil zaceti in z njim usmeriti v epohalne spremembe delo in življenje svoje Cerkve.

Angelo Roncalli, kakor se je glasilo pravo, civilno ime znamenitega papeža, ki so ga imenovali »dobri«, se je rodil v vasi Sotto il Monte v skofiji Bergamo kmeckim staršem. Teologijo je študiral doma v Bergamu in v Rimu, kjer je doktoriral. Postal je privatni tajnik škofa v Bergamu, profesor in avtor raznih cerkvenozgodovinskih del.

Med prvo svetovno vojno je bil kaplan v vojnih bolnišnicah in tam je dobil čin polkovnika. Benedikt XV. ga je potem poklical v Rim. Tako se je začela njegova diplomatska kariera. Deloval je v Bolgariji, Grčiji in Turčiji. Leta 1944 pa ga je Pij XII. poslal za nuncija v Pariz, kjer se je v težkih povojnih razmerah izkazal s svojo sposobnostjo reševati probleme elegantno brez nepotrebnih napetosti. Do leta 1953 je bil opazovalec pri svetovni organizaciji UNESCO.

Cas Angela Roncallija pa je prišel, ko je bil leta 1958 izvoljen za papeža. Povsem v nasprotju s pričakovanji je vnesel v Cerkve nov veter, odprl zatohla vatikanska okna in z II. vatikanskim koncilom usposobil katoliško Cerkve, da se je soočila z izzi- vi časa.

Janez XIII. je umrl 3. junija 1963.

Iztirili so se potniški vagoni

LJUBLJANA - Nekaj minut pred 16. uro se je včeraj na odprti progi, približno kilometer in pol od železniške postaje Zalog proti Lazam, iztiril del potniškega vlakovne kompozicije. V neuradnem pogovoru z dežurnim v ljubljanski upravi za notranje zadeve smo izvedeli, da se je iztirilo šest potniških vagonov. K sreči mrtvih ni bilo, med potniki pa je bilo seveda kar nekaj panike - laze sta bila poskodovana samo dva izmed njih. Preiskovalci se raziskujejo vzroke nesreče. (V. K. Foto: Srdan Zivulovic/TRIO)

ZDRAVA HRANA

Uporaba pšeničnega mesa

FRANCI SUHADOLNIK

V tej rubriki je bila izdelava pšeničnega mesa iz pšenice moke ze predstavljena. Sedaj vam predstavljamo se nekaj receptov oziroma napotkov za njegovo uporabo v kuhinji.

Pšenično meso je eden od zelo uporabnih nadomestkov za običajno meso. Pripravi se ga lahko npr. kot popečen zrezek, paniran zrezek, zrezek v omaki, golaz itd. Sam okus pšeničnega mesa je nevtralen, tako da se navzame okusa začimb in omak, ki jih dodajamo.

Vegetarijanski golaz: izdelava golaza je zelo podobna pripravi klasičnega golaza, zato smo pri tem lahko bolj sproščeni in preprosti, da nam bo uspelo pripraviti zelo dobro jed. Največji vpliv na končni okus bo imela uporabljena zelenjava in začimbe. Za osnovo vzamemo srednje veliko

»Shoyu«). Po želji lahko seveda dodamo tudi druge začimbe kot so poper, rdeča paprika itd. Ta golaz je pripravljen v razmeroma kratkem času (20-25 minut), saj pšenično meso v nasprotju z običajnim ne potrebuje dolge obdelave.

Popečeno pšenično meso: izberemo kakšno bolj kvaliteto nerafinirano olje npr. olivno sezamovo, sončnično ipd. Meso narežemo na rezine in ga rjavorumenno popečemo na zmerni temperaturi z obeh strani. Nato ga pokapamo s sojino omako. Kot prilogo dodamo gorčico ali domaći ajvar. Lahko pa pripravimo marinado iz vode, sojine omake in začimb po želji (npr. zelena, setraj, majaron, origano itd.). Popečene rezine damo v marinado za nekaj ur ali cez noč. Vse skupaj postavimo v hla-

dilnik. Marinirane rezine iz pšeničnega mesa lahko uporabimo za obložene kruhke, narezek ipd.

MOJ VRT

Junija sejemo endivijo in radič

MILKA PANCE - ČZP KMECKI GLAS

Junij in prva polovica julija sta meseca, ko ponovno sejemo. Najprej endivijo ter glavni radič za sezonsko uporabo, kasnejša setev od 20. junija do 15. julija pa je namenjena pridelavi endivije in glavnatega radiča za zimsko uporabo. Za jesensko uporabo sejemo najprej endivijo, sorte rumena eskariol, za zimo pa eskariol zeleno in dečko vo glavo. Dečkova glava ni primerna za siljenje v kletih, zelena eskariol pa je, ce jo jeseni izkopljejo s korenino in zložimo v zabojce ter shranimo v hladni vlažni kleti. Ko jo shranjujemo, mora biti solata povsem suha.

Endivijo lahko sejemo po celi gredi ali v vrste, kar je boljše, vendar pa moramo pri tem upoštevati medvrstno razdaljo. Ta naj bo od 35 do 40 centimetrov. Ko je solata primerna za presajanje, to je takrat, ko je visoka 5 centimetrov, jo delno razredčimo in presadimo na stalno mesto, tisto, ki ostane v vrstah, pa ne redčimo, da se bo obelila sama. Za jesensko uporabo sejemo glavni radič sorte pala rosa dolfino in sista, za kasnejšo uporabo pa averato, mesola in za zimo sorto pala rosa foresto. Ce omenjenih sort ne boste našli v naših semenarnah, jim imajo zagotovo cez mejo. Sejete lahko tudi druge vrste radičev, ce na vrečki s semenom piše precoce, kar pomeni zgodnji radič, tardiva pa seveda pozni. Od nizozemskih sort se pri nas najbolj obnesejo othelo, cesaro in augusto. Te pa ze imajo mnoge naše zasebne trgovine s semeni. Radič in endivijo sejemo vsaj centimeter in pol v zemljo, tako, da najprej naredimo kanalček, ki ga močno zalijemo, nato pa vanj posejemo semena in jih prekrijemo z zemljo. Ko imajo

rastline najmanj štiri prave liste, radič presadimo na stalno mesto v razdalji 35 krat 40 centimetrov. V času rasti radič lahko dognujemo z gnojili, ki imajo veliko dusika. Radič pustimo v zemlji vse do zmrzali, lahko pa ga pokrijemo tudi z zaščitno folijo. Pri vzgoji glavnatega radiča in endivije velja pravilo, da je okus tem boljši in barva lepa, ce grede zalivamo zgodaj zjutraj. Zalivanje v večernih urah lahko povzroči »prehlad« rastlin in gnitje. Ce se teh navodil ne boste držali, bo endivija temno zelene barve, listi pa usnjeni in trpko grenki. Pri radiču pa bodo glave izredno majhne, netipičnih barv, listi pa trdi in grobi.

Poleg glavnatega poznamo tudi siljeni radič, ki ga sejemo na izkopu zgodnjega krompirja. Sejemo ga v vrste, v medvrstni razdalji 30 centimetrov. Pri nas uveljavljene sorte so verona, castelfranco, treviski in goriski rdeči. Teh sort ne presajamo, ampak jih pustimo rasti v ze-

mlji do pozne jeseni, pred zmrzaljo pa jih izkopljejo s korenino vred in pustimo ležati na njivi nekaj dni, da listi ovenejo. Liste nato odrezemo do dolžine treh centimetrov, korenine pa pospravimo v zabojce z zemljo. Tako pripravljene korenine so primerne za zimsko siljenje. Pri nas je priljubljen tudi sladkorni radič, ponekod mu pravijo strucar, sorte pan di zuchero. Sejemo ga enako kot ostale vrste radičev in presajamo na razdaljo 30 krat 20 centimetrov. Sorta na prostem ne prezimi, zato ga jeseni pred slano pobereemo, ampak le v suhem vremenu, ker bo sicer rad gniti. Nasploh lahko za vse vrste radičev in endivij recemo, da pri nas dobro uspevajo. In ce k temu pristojemo se dejstvo, da grenke snovi v listih uravnavaajo prebavo, pospešujejo kroženje krvi, zboljšujejo telesno presnovo in delujejo ugodno na živčevje, potem najbrz v teh dneh ni treba premisljati, ce bi sejali ali ne.

JEDILNIK

SLAVKO ADAMIJE

sunkin zvitek s skuto
dunajsko ocvrt piščanec
slan krompir
zelena solata
italijanski sodo

Italijanski sodo

SESTAVINE:

6 rumenjakov, 3 zlice sladkorja v prahu, 2 zlici desertnega vina, po želji 2 - 3 beljake, visnje v konjaku
CAS PRIPRAVE: 10 - 15 minut

Rumenjake nekaj minut stepamo z metlico v vodni kopeli, da postanejo penasti. Ce stepamo predolgo, rumenjaki zakrne in se mešanica strdi. Polagoma dodajamo sladkor v prahu in vino. Po želji lahko stepemo trd sneg iz 2 - 3 beljakov in ga na koncu primesamo kremi, ko jo ze odmaknemo s kuhaličnika. Peno damo v visoko kozarce in okrasimo z višnjami. Zraven lahko ponudimo otroške piškote.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAJČIĆ PREDAN

čista sojina juha
rezanci
rabarbarina pogača
toplo sojino mleko

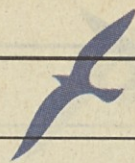
Rabarbarina pogača

SESTAVINE:

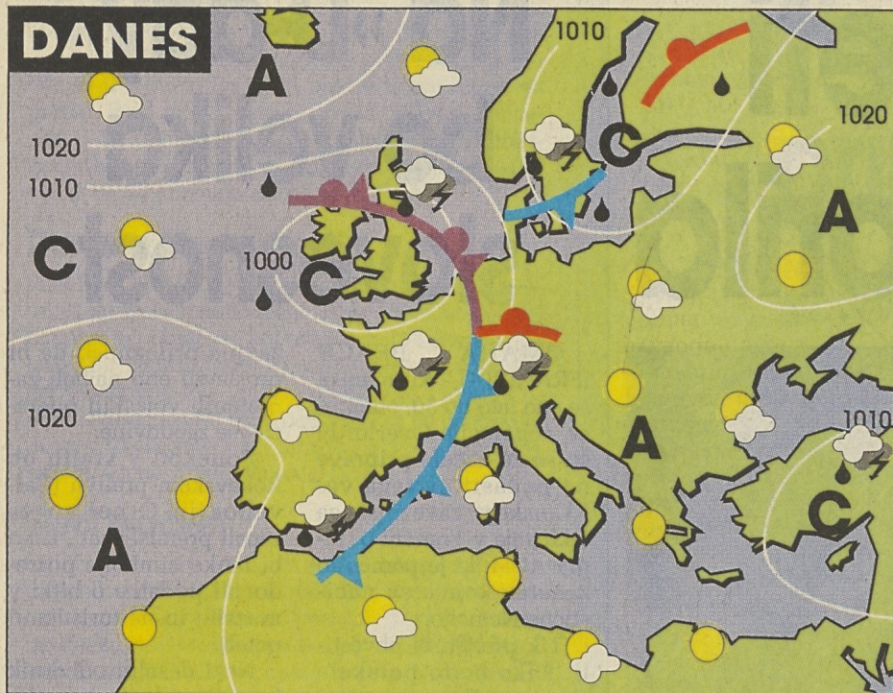
600 g rabarbare, 2 pesti rozin, 230 g cele moke za pecivo ali nebeljene bele moke, kardamom, sol, 1,5 zličke sode, sok 1/2 limone, 150 g masla, 150 g sladkorja, 2 jajci

Zmesamo moko, sodo, sol in kardamom. Sladkor in maslo penasto umesamo, dodamo limonin sok. Postopoma primesamo se jajca. Testo stresemo v z maslom namaščen model za torte. Potresemo ga z opranimi rozinami in rabarbaro, olupljeno in narezano na dva centimetra dolge kosčke. Pogaco pecemo 45 minut pri 180 stopinjah.

Ze prva poteza je taljevska 1.Td6!: Td6: 2.Se5!! Izredno dobra poteza, ki je ni bilo lahko poiskati. Zdjaj na 2...Sd5 sledi 3.Sf7: Sf4: 4.Tf4: Tf8 5.Sd6: Tf4: 6.Sb5 s prednostjo belega. Po 2...Ka8 3.Sc4 Se8 4.Tg4! je crni izgubil kmeta na g7. 4...De7: 5.Sd6: Td6: 6.Tg7: in Talj v nadaljevanju zmaga!

EVROPA / NA ZAHODU NESTALNO

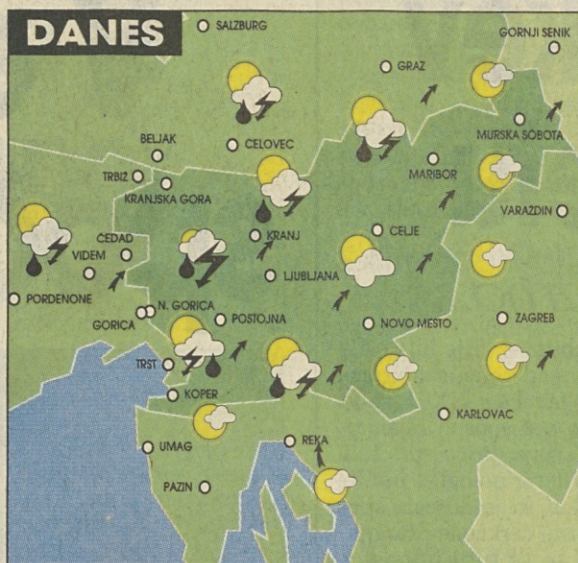
Vremenska slika

Območje visokega zračnega pritiska nad Balkanom slabi pred hladno fronto, ki je dosegla zahodne Alpe in bo jutri vplivala tudi na vreme v Sloveniji.

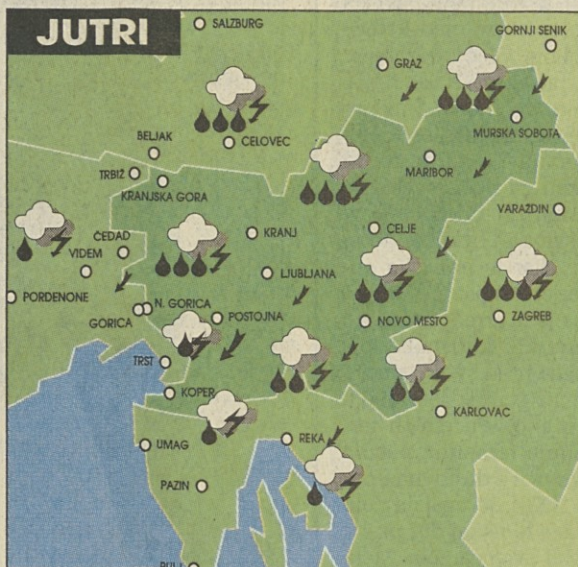
ALPE JADRAN / SONČNO IN ZELO TOPLO

OBLACNOST	DEZ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

Slovenija: Sončno bo, z ačel bo pihati jugozahodni veter. Proti večeru posamezne nevihte. Najvišje dneve temperature od 24 do 29°C.

Sosednje pokrajine: Sončno bo in zelo toplo. Popoldne in zvečer na območju Alp nevihte.

V Sloveniji: V četrtek bo oblačno z občasnimi padavinami. Ohladilo se bo, na Primorskem bo začela pihati zmerna burja.

Obeti: V petek bo ob morju razmeroma sončno, drugod spremenljivo do pretežno oblačno s krajevnimi padavinami.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI

Ceste so na posameznih odsekih še vedno mokre in spolzke. Promet je redek in tekoč. Na mejah ni cakanja za prestop.

ONESNAŽEVANJE OKOLJA

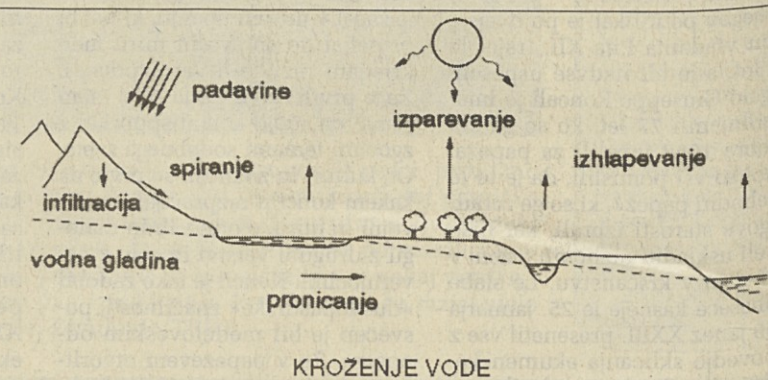
Človek je porušil naravno ravnotežje

MARTINA ZUPAN

Dokler je človek zivel v naravnem okolju na preprostem način in dokler je potreboval le za življenje nujno potrebne pripomočke, narave ni onesnaževal do te mere, da bi spremenil ravnotežje v njej. Z razvojem tako imenovane razvite človeške družbe pa je temeljito posegel v zakonitosti, ki veljajo v okolju in jih lahko spremenimo tudi do uničenja. Onesnaževanje okolja je definirano kot nezazeleno sprememba fizikalnih, kemijskih in bioloških značilnosti zraka, zemlje in vode, ki jo povzroča človekova prisotnost oziroma njegove življenjske potrebe in navade in smo mu prica na vsakem koraku in pri vsakem vdihu.

Človek onesnažuje okolje z ostanki stvari, ki jih naredi, uporabi in odvrže. Naravnih virov, ki jih človek čezmerno onesnažuje, nimamo na razpolago v neomejenih količinah. Onesnaževanje v okolju tudi ne ostaja na enem mestu, temveč krozi v različnih delih okolja. Na skici je prikazano naravno kroženje vode. Ze iz skice vidimo, da precejšen del onesnaženja, ki ga izpuščamo v zrak, dobimo nazaj na zemljo s trdnimi delci in padavinami, ki kemijsko ali fizikalno vežejo najrazličnejše kemijske spojine iz onesnaženega zraka. Padavine se se dodatno

»obogatijo« z odpadnimi snovmi pri spiranju površin, se posebej industrijskih in urbanih, pa tudi kmetijskih. Tako spreminjene padavine, ki so v naravnem okolju skoraj brez kemijskih spojin, odteka v površinske vode in pronikajo skozi zemljinne in podzemne vode. Kljub razmeroma velikim samostojnim sposobnostim naravnega okolja je obremenitev, ki jo povzroča človek s svojimi aktivnostmi, obstoju človeštva nerazumno velika.

TEMPERATURE ALPE JADRAN

večera ob 8. in ob 14. uri	
LJUBLJANA.....	15/25
TRST.....	20/-
CELOVEC.....	13/23
BRNIK.....	14/24
MARIBOR.....	16/26
CELJE.....	14/25
NOVO MESTO.....	15/25
NOVA GORICA.....	18/27
MUR. SOBOTA.....	16/25
PORTOROŽ.....	18/27
POSTOJNA.....	15/24
ILIRSKA BISTRICA.....	10/25
KOČEVJE.....	11/23
CRNOVELJ.....	14/25
SLOV. GRADEC.....	13/24
BOVEC.....	12/24
RATECE.....	9/21
VOGLE.....	11/14
KREDARICA.....	2/5
VIDEM.....	15/-
GRADAC.....	15/24
MONOSTER.....	16/23
ZAGREB.....	18/26
REKA.....	23/26

TEMPERATURE PO EVROPI

večera ob 8. in ob 14. uri	
HELSINKI.....	11/17
STOCKHOLM.....	10/14
KOPENHAVN.....	12/18
MOSKVA.....	7/19
BERLIN.....	10/20
VARŠAVA.....	11/22
LONDON.....	12/19
AMSTERDAM.....	10/17
BRUSEL.....	13/18
PARIZ.....	13/18
DUNAJ.....	12/25
MÜNCHEN.....	11/19
ZÜRICH.....	8/20
ZENEVA.....	9/22
RIM.....	15/28
MILAN.....	18/29
BEOGRAD.....	13/26
BARCELONA.....	11/23
BUKAREŠTA.....	16/29
ISTAMBUL.....	18/26
MADRID.....	12/28
LIZBONA.....	14/22
ATENE.....	21/30
TUNIS.....	18/28
MALTA.....	20/29
KAIRO.....	20/33

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo danes vstalo ob 05.14 in zšlo ob 20.46. Dan bo dolg 15 ur in 32 minut. Luna bo vstala ob 18.43 in zšla ob 03.26.

SETVENI KOLEDAR

Luna je v znamenju Skorpiona, element voda. Dan je primeren za presajanje in okopavanje solate ter za setev vseh vrst zelenjave z zelenimi listi.

TEMPERATURE JEZER, REK IN MORJA

Jezera: Blejsko NP, Bohinjsko NP, 12/20
Jadransko morje: Koper 21,3°C, Trst NP, Gradec NP, Crikvenica 22,0°C, Pulj NP, Lošinj NP, Split 21,0°C, Hvar 19,3°C, Vis NP, Hvar 16°C.
Reke: Mura (G. Radgona) 11,6°C, Sava (Radece) 14,6°C, Savinja (Lasko) 12°C, Ljubljanska (Moste) 12,1°C, Bistrica (Sodražica) 10,5°C, Paka (Sostanj) NP, Sora (Suha) 10,9°C, Gradščica (Dvor) 9,4°C, Iska (Iska) 9,8°C.

PLIMOVANJE

Danes: ob 3.02 najnižje -57 cm, ob 9.27 najvišje 26 cm, ob 14.38 najnižje -19 cm, ob 20.42 najvišje 54 cm.
Jutri: ob 3.39 najnižje -64 cm, ob 10.10 najvišje 31 cm, ob 15.22 najnižje -17 cm, ob 21.17 najvišje 54 cm.

Horoskop

piše

Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/204 : Čeprav se pred vami odpirajo novi horizonti to ne pomeni, da boste z lahkoto uspeli splezati stopnično navzgor. Naj vam ne zmanjka volje in vztrajnosti!

BIK 21-4/205 : Se naprej ste v uživskem obdobju in prav zato se bodo domače obveznosti zgrmadile na vas te postavile na trdna tla. Zvečer bodite prosti, caka vas povabilo!

DVOJČKA 21-5/21-6 : Ponoci ne boste imeli mirnega spanca, kajti neprestano se vam bodo misli vrtele okoli nove odgovornosti, ki ste jo tako nepremišljeno in hitro sprejeli.

RAK 22-6/22-7 : Zategnjen odnos s partnerjem bo posledica nestrinjanja glede določenega družinskega problema, katerega partner pripisuje samo vam in vam zanj prepušta odgovornost.

LEV 23-7/23-8 : Morda se boste s težavo odločali glede načrtovanega potovanja, ki ga že ze pelagate. Odločite se in se spustite v to pustolovščino!

DEVICA 24-8/22-9 : Dolgo v noč boste neuspešno poskušali zaspati, miru pa vam ne da problem z mlajšo osebo, za katero cutite, da vam je skoraj popolnoma usla iz nadzora.

TEHTNICA 23-9/22-10 : Čeprav se zavedate, da boste morali poiskati takšno ali drugačno pomoč, se izognite kakršnimkoli partnerstvom, ki bi lahko pozneje ogrozila vas status.

SKORPIJON 23-10/22-11 : Na vas se bo obrnila oseba s prošnjo in željo po nasvetu glede pomembne odločitve. Pomagajte ji, vendar pri tem ne razkrijte vseh svojih namenov!

STRELEC 23-11/21-12 : Ugotovili boste, da je zalogaj, v katerega ste ugriznili, le nekoliko prevelik za vas in da sami ne boste mogli nositi vseh stroškov. Previdno se odločite za partnerja!

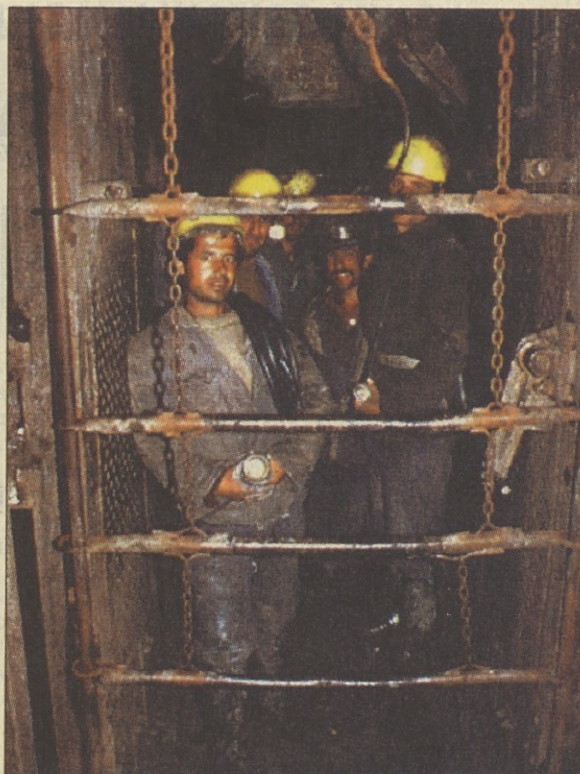
KOZOROG 22-12/20-1 : Obeta se vam daljše svobodno obdobje, ko vas ne bodo obremenjevale domače obveznosti in si boste lahko privoščili vas, kar hočete samo vi.

VODNAR 21-1/19-2 : Vasi nameni so sicer dobri, toda ne bi smeli zavračati ponudbe prijatelja, ki vam zeli pomagati in nima nikakršnih skritih namenov. Premislite!

RIBI 20-2/20-3 : Obrnili ste nov list v svojem zasebnem življenju in ze takoj na začetku pričakujete vidne rezultate. Zavedajte se, da se boste se lep čas trudili, preden vam bo uspelo.

Pred spustom v jamo (Foto: Jože Suhadolnik / TRIO)

Prepih, ropot, vlaga, temna hodniki, po katerih se vijejo tiri rudniške zelenice. Spodaj, v rovih, seststo, osemsto ali celo tisoč metrov pod zemljo, pa prah in uničujoča vročina. Tisoč osemsto delavcev ze dobrih sedemdeset let za dolar ali dva na dan rije, koplje in vrta pod zemljo in iz njenega drobja skuša iztrgati bogastvo, s katerim se bodo okoristili drugi, njim pa bo ostalo le za skromno preživetje. Se pred tremi leti so na dan, ko je imel takrat ze pokojni Enver Hoxha rojstni dan, v enem dnevu izkopali tisoč dvesto ton rude. »Zdaj je dnevno izkopljeno približno tristo do stiri sto ton,« pripoveduje prvi inženir Nexhmedin Marku, »ljudej se ne ljubi več delati, ker imajo prenzke plače«.

Bulciza, umazano rudarsko mestce z blizu 15.000 prebivalci, leži osemsto metrov nad morjem severovzhodno od Tirane. Stisnjeno je med skoraj dva tisoč metrov visoke hribe, katerih pobočja prekrivajo kupi odvrzene jalovine. Najvišji vhod v rudnik leži tisoč dvesto metrov visoko v gori Dhoks, ki, zavita v deževne oblake, opazovalcu ne kaze prav prijaznega obraza.

Edini vir preživetja tukajšnjih prebivalcev je rudnik. V njem delajo vsi, celo ženske in fantini, stari osemnajst, devetnajst let. Ženske z rokami prebirajo rudo, stisnjene kot kocke na ozki klopi ob tekočem traku, na katerega od casa do casa hrupoma zgripi se mokra ruda iz separacije. Ob skromni razsvetljavi ene same zarnice v prostoru, podobnem predoru, z zabiti-mi okni, kjer se pozimi temperatura spusti tudi do minus dvanajst stopij Celzija, iz ure v uro, iz leta v leto tiho služijo svoj trdo prigarani kruh. Nas prihod jim je dobrodošla in nepričakovana sprostitev. Ko ženske zvedo, da smo novinarji iz Slovenije, se hihitaje se zgnejo okrog nas in začno glasno govoriti in zamahovati z rokami. Inženir, ki nas je prijazno popeljal skozi rudniške prostore, mi v polomljeni italijansčini prevede, ces da ne potrebujejo novinarjev, pač pa gospode, ki bi prinesli kaj denarja. Naj Slove-

ALBANIJA / RUDNIKI

Bogastvo revnih leži globoko pod zemljo

V Bulčizi že sedemdeset let kopljejo krom

Posodabljanje rudnika še ni izpodrinilo lopate (Foto: Jože Suhadolnik/TRIO)

Mukotrpno in slabo plačano ročno prebiranje rude (Foto: Jože Suhadolnik / TRIO)

»Liftboy« šeststo metrov pod površjem (Foto: J. S./TRIO)

nija poslje pomoč, da bodo bolje zivele, v smehu reče ena izmed njih. Shpresa Pepa ji je ime in ima sedem otrok, njen in možev zaslužek - skupaj prineseta kakšnih stiri deset dolarjev na mesec - komaj zadostuje, da prehranita lacna usta in nakupita najnujnejše potrebscine. »Zdaj smo dobili demokracijo, povejte, kdaj bomo začeli bolje živeti,« so ga sprasevale, ko smo odhajali proti rudniškemu dvigalu, ne da bi zares pričakovale odgovor. Tudi njim je ze postalo jasno, da demokracija sama po sebi se ne pomeni tudi lažjega in boljsega življenja.

Bogastvo Albanije se skriva pod zemljo. Krom, baker, nikelj, žveplo, sol, nafta, premog, bitumen, nafta so glavne surovine, ki jih je v starih casih kopalo in crpalo iz zemlje približno 40.000 Albancev. Zdaj jih je kar šestdeset odstotkov ostalo brez dela. Mnogi med njimi se morda nikoli več ne bodo vrnili v rudnik, v katerem so pustili vse življenje, ce se bodo morebitni tuji investitorji odločili, da se jim tega ali onega rudnika ne splaca več obnovljati. Bulciza je zato morda med srečnejšimi zgodbami. Morda pod Francozi, ki vlagajo denar v obnovo rudnika, delavci ne bodo imeli nič boljše plače kot doslej, a novi električni stroji za delo pri izkopu jim bodo vsaj malo

Pred jamo se igrajo otroci in tudi kakšna krava (Foto: J. S./TRIO)

olajšali trdi kruh, ki si ga služijo v potu svojega obraza. Dan za dnem, leto za letom, v treh izmenah. Kajti rudniške naprave se ne smejo ustaviti. Tovarne za predelavo kromove rude v Grčiji, Turčiji ali kje drugje po svetu potrebujejo nove in nove količine surovin.

Milos Ekar